

ZALIV / NAPETOST V ZALIVU SE NEVARNO STOPNJUJE

Ultimat se je iztekel

CNN poroča, da so sinoči kljub slabim vremenskim pogojem letala vzletela

ITALIJA / PREISKAVA V ZVEZI S ŠKANDALOM O PODKUPNINAH

Že drugo sodno obvestilo tajniku PSI Bettinu Craxiju

DSL bo predložila resolucijo o nezaupnici Amatovi vladi

RIM - Demokratska stranka levice bo predlagala nezaupnico Amatovi vladi. Tako je včeraj soglasno sklenilo strankino vodstvo. Vendar tokrat ne bo slo za osamljeno pobudo, saj bo stranka predlagala vrsto konstruktivnih ukrepov, predvsem pa bo sestavila alternativni politični in gospodarski vladni program. Prav tako DSL ne namerava ukrepati sama.

Acchille Occhetto je včeraj, po glasovanju o tem predlogu, poudaril, da se bo stranka obrnila na druge opozicijske sile z namenom, da pride do sestave resolucije o nezaupnici, ki bi se ob predstavitvi imela solidno številčno osnovo v parlamentu.

Kar zadeva možnosti nove vlade je bil Occhetto zelo redkobeseden. Dejal je, da mora to biti vlada, ki jo bo vodil človek, ki ga bo izbral predsednik republike, ki bo predstavil sestavo vlade in program parlamentu, osnovna zahteva pa je, da v vladi ne bo ljudi, ki so se »kompromitirali s starim režimom«. Glede možnosti, da bi se srečal s predsednikom republike je Occhetto dejal, da tako srečanje sicer ni predvideno, vendar »bi bilo potrebno, da bi do njega čimprej prišlo«.

V vodstvu DSL, ki se je, kot receno, ob tem predlogu zedinilo, so bili vsekakor zelo gostobesedni. Izjav za tisk je kar deževalo, kar je po svoje dokaz poglobljenosti razprave o tem Occhettovem predlogu. Seveda je bilo eno prvih vprašanj, ki so ga novinarji zastavili, prav vprašanje, ali ne pomeni nezaupnica »skoka v neznano«. Član politične koordinacije DSL Fabio Mussi je v zvezi s tem dejal, da Italija »ze skake v neznano« ter da obstaja resna nevarnost, da se tako tudi nadaljuje. Časnikarjem, ki so sprasevali, ali ni nevarnosti, da bi zahteva po gladovanju o nezaupnici strnila vrste večine je Mussi odgovoril, da se mu ta večina nikakor ne zdi strnjena. Po njegovem mnenju obstaja eno samo resno vprašanje: nedorečenost sprememb v Krščanski demokraciji in v socialistični stranki. Vsekakor se DSL zavzema za prehodno vlado do odobritve volilne reforme. »Sedaj pa ne moremo krizem rok kakati na volilne reforme, medtem ko se stanje iz dneva v dan slabša«, je se dodal.

Svoje stališče so obrazložili tudi predstavniki reformistov v DSL Macaluso, Pellicani in Ranieri, ki so naglasili, da so vztrajali, da bi do vložitve resolucije o nezaupnici prišlo šele po zelo intenzivni politični akciji. DSL v odnosu z vsemi reformističnimi in levicarskimi silami, z namenom, da se ustvarijo politične in programske osnove za sestavo nove vlade. O rokih te pobude pa je Angius dejal, da gre za »politične« roke, ki so odvisni tudi od razvoja dogajanj v socialistični stranki.

RIM - Že drugo jamstveno obvestilo za vse državnega tajnika PSI Bettina Craxija. Izročili so mu ga včeraj v Rimu, zadevalo pa naj bi dva dogodka. Predvsem podkupnino 300 milijonov lir, ki naj bi jo izplacalo podjetje Cogefar-Impresit, ki je gradilo jedrsko elektrarno Montalto di Castro. 280 milijonov lir je bilo baje namenjenih milanski federaciji PSI, izročil pa naj bi jih tedanji upravni sekretar stranke Vincen-

Bettino Craxi

zo Balzamo. Drugi dogodek pa naj bi se nanašal na obnovno Valtelline po zemeljskih usadih v letu 1987.

Craxi včeraj o tem ni hotel govoriti, pac pa je njegov zagovornik, odvetnik Lo Giudice izjavil, da obtožbe nikakor niso utemeljene, kajti slo naj bi za dogodka, pri katerih Craxi ni sodeloval in o katerih ni nicesar vedel. To bi, pravi odvetnik, lahko ugotovili že po upravni poti, vendar je »verjetno opazna težnja po politični izločitvi Craxija«. Odvetnik je dodal, da gre za instrumentalizacijo odgovornosti drugih, kar nikakor ne sodi v pravno državo.

Zaenkrat ta dogodek se ni vzbudil mnogo komentarjev. Socialistični minister Valdo Spini je dejal, da je treba lociti politiko od sodnih vprašanj, v isti sapi pa je poudaril pomen reforme volitev strankinega tajnika, ki jo pripravljajo socialisti. Occhetto včerajšnjega dogodka ni hotel komentirati. Zelena Mattioli in Scialia pa sta izkoristila priložnost za zahtevo takojšnje ustavitve gradnje jedrske elektrarne Montalto di Castro.

NEW YORK - Sinoci ob 23.30 po srednjeevropskem času je potekel ultimat, do katerega moral Irak umakniti svoje protiletalske raketne baterije z območja ob 32. vzporedniku, ki določa tako imenovano »no-fly zone« na jugu države. Pred iztekom ultimata je iraški parlament zavrnil »zahodni diktat« in napovedal »primeren odgovor na vsako agresijo«.

V Zalivu je že vse pripravljeno za reprizo manjše verzije Puscavskega viharja. Sodec po vesteh, ki prihajajo iz Pentagona in iz krogov NATO, pa bo treba se počakati na napad. Območje nad 32. vzporednikom prikrivajo namreč gosti oblaki, tako da so izvidniški poleti za izsleditev iraskih protiletalskih raketnih baterij do skrajnosti obteženi. Ameiška televizijska mreža CNN je vsekakor sinoči sporočila, se j litalonosilk Kitty Hawk vzletelo 30 bombnikov.

Vso tezo »dr drugega polčasa« Puscavskega viharja bo tokrat nosilo

letalstvo. Na letalonosilki Kitty Hawk so v letala že namestili smrtonosni tovor, ob starih parnih katapultih le cakajo na washingtonski ukaz. Na njenem krovu se nahajajo v manjšem številu skoraj vsi akterji prvega Puscavskega viharja: prestrezniki F-14 in F-18, bombniki A-6 s svojimi »pametnimi bombami«, lovski bombniki A-7 in F-18. Na oporiščih v Savdski Arabiji pa so v prealarmnem stanju prestrezniki F-15 in F-16, poleg thunderboldov in »nevidnih« lovskih bombnikov F-117 stealth.

V teku so pogajanja med zahodnimi zaveznicami, saj je na dlani, da se ZDA ne smejo tako očitno preleviti v svetovnega zandarja. Pariz in London sta že dala privoljenje, tako da sedaj le cakajo na izboljšanje vremena, ali na naslednjo Sadamovo potezo.(voc)

Prav včeraj, nekaj ur pred iztekom ultimata, so Američani predstavili javnosti nov dosežek v oboroževanju: polnjenje goriva v »nevidnem« bombniku F-117 (AP)

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

Srbi streljali na britansko oporišče v Tomislavgradu

Prvi večji srbski napad na vojake Združenih narodov

ERVIN HLADNIK MILHARČIC

TOMISLAVGRAD (Zahodna Bosna) - Mračen to-
pniški napad iz smeri srbskih položajev je včeraj ob dveh popoldne popolnoma ohromil hercegovsko mesto Tomislavgrad, nekdanje Duvno. Napad je trajal do bro poldruge uro, večina izstrelkov pa je bila koncentrirana okrog skladišča na robu mesta. Kjer je baza britanskega bataljona Kraljevih inženircev v sestavi zasilnih enot ZN, česta ob skladišču je bila vsaj na treh mestih popolnoma razbita, okoliška poslopja pa so ostala brez sip. Poveljujoči britanski oficir je vse pripadnike Unproforja poslal v zaklonišča. Čeprav ni bil prepričan, ali namerno streljajo na bazo ZN ali na politične postaje v njeni bližini, je napad obravnaval kot akcijo proti njegovim vojakom. »Nekaj takega smo pričakovali že dalj časa«, je med napadom povedal v naglici. »Dosele smo nasteli 140 izstrelkov, od tega en direktan zadetek v naše

prostore. Srpneli so poškodovali nekaj vozil in opreme. Ranjenih in mrtvih nimamo. Pričakujemo se več ognja v našo smer.«

Britanske patrole so bile pri Litozi in Tuzli ze neposredna tarča napadov srbskih sil. Včeraj pa se je prvič zgodilo, da je pod artilerijski ogenj prišla logistična baza v zaledju. Britanski bataljon je prišel v Tomislavgrad 26. oktobra z nalogo, da vojaško zaščiti humanitarne konvoje na poti med Splitom in Vitežom, kjer je glavno skladišče visokega komisariata za begunce za osrednjo Bosno. 580 inženircev v njegovi sestavi vzdržuje visokogorsko makadamsko pot med Tomislavgradom in Prozorjem, ki je edina varna prometnica med Splitom in Sarajevom. Včerajšnji napad je bil sploh prvi napad na Tomislavgrad, odkar so Britanci prevzeli komunikacije v svoje roke.

Hrvatski obrambni svet je očitno vedel, da bo prišlo

do napada, ker je prva granata padla na mesto le nekaj minut potem, ko so sprožili alarm. Predsednik skupščine občine Tomislavgrad Tokić in poveljnik hrvaške policije Leticia nista hotela komentirati dejstva, da lahko HVO napove napad na mesto nekaj minut, preden se začne. »Morda se kaj dogaja na Kupreski fronti«, je bilo vse, kar je bil pripravljen povedati Tokić. Bombardiranje mest je dokaj običajen srbski odgovor na vojaške akcije proti njihovim položajem. Fronta na Kupresu je bila prizorišče več najsilovitejših bitk v bosanski vojni, dobro utrjeni srbski in hrvaški položaji pa se niso premaknili že več mesecev. Na najbližji točki je fronta oddaljena le 15 kilometrov.

V večernjih urah pa je CNN sporočila, da so srbski tanki v Sarajevu ustavili vozilo OZN, v katerem je bil podpredsednik vlade BiH Turajlić, ga zvezli na cesto in ubili.

SLOVENIJA / DRNOVŠEK

V torek verjetno vlade še ne bo

Odgovora DS in SKD še ni

LJUBLJANA - »Ne morem vas razveseliti z nobeno presenetljivo novostjo«, je na tiskovni konferenci povedal kandidat za mandatarja Janez Drnovšek. Pogajanja se nadaljujejo, na osnutek koalicijske pogodbe pa so do-
sledj odgovorili samo združena lista, socialdemokrati in zeleni, ki sicer v vladi ne bodo sodelovali, obljubljajo pa »projektno podporo«. Na odgovor demokratov in krščanskih demokratov Drnovšek se caka.

Teoretično je sicer mogoče, da bo koalicijska pogodba sklenjena do torka, ko bo v parlamentu glasovanje o novem mandatarju. »Vendar je bolj verjetno«, je povedal Drnovšek, »da koalicije še ne bo.« Pogodbo bodo namreč podpisovali sele takrat, ko bo dokončno jasno, katere stranke bodo sestavljale vlado. Drnovšek torej ne namerava sklepati dogovorov s posameznimi strankami zato, da bi v parlamentu dobil njihove glasove. Verja-

me pa, da bo v torek izvoljen.

Drnovšek meni, da je mogoča koalicija med strankami, ki jih je pozval k sodelovanju. Lahko se zgodi, da bo vlada le vosredinska, vendar mandatar ne bo »izločil nobene stranke, dokler se obstaja manevrski prostor za bolj stabilno vladavo«.

Povedal je se, da bo pri delitvi ministrskih mest trajal pri strokovnosti kandidatov, LDS pa ima poseben interes za ministrstvu za gospodarstvo in za solstvo.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Zaskrbljujoče naraščanje kriminala v deželi FJK

Preko Furlanije-Juljske krajine so se razpredli mednarodni kanali za prekupčevanje z mamilami, izredno se je tudi razširila trgovina z orožjem, več je tudi mikrokriminala. To izhaja iz poročila, ki so ga orisali na včerajšnji tiskovni konferenci in ki ga je za za olvoritev novega sodnega leta pripravil tržaški glavni pravdnik Domenico Maltese (olvoritev bo 16. t.m.). Poročilo državnega pravdnika načenja tudi vprašanje podkupnin. Maltese je ukrepanje sodstva v zadnjem času označil kot »prvi korak k nivoični popolni vzpostavitvi institucionalnih oblasti v Italiji«, proti »kriminalni praksi, ki ubija svobodo podjetij in dostojanstvo dela.«

V prvem delu svojega poročila pa je Maltese načel vrsto najbolj aktualnih problemov, ki se nanašajo na splošni položaj sodstva v državi.

..... stran 5.....

Intervju z deželnim svetovalcem SSK Ivom Jevnikarjem

Ivo Jevnikar je sicer le malo časa v deželnem svetu, kot deželni tajnik Slovenske skupnosti pa dobro pozna tako delo deželne uprave kot tukajšnje stvarnosti. O obračunu komaj minulega leta in o perspektivah za prihodnost, predvsem kar se tiče slovenske narodnostne skupnosti, se je z njim pogovarjal Vojmir Tavčar.

..... stran 5.....

Prenova tržaške Krščanske demokracije

Predstavniki tržaške KD s tajnikom Tripanijem so včeraj predstavili vsedržavni dokument za prenavo stranke, ki so mu v Trstu dodali pomembno obvezo o »srečevanju, dialogu in medsebojnemu spoštovanju«. Po razveljavitvi starih izkaznic je stranka sedaj pred kampanjo za včlanjevanje, aprila pa bo šla brez struj na pokrajinski kongres.

..... stran 6.....

Zrak v Trstu vse bolj strupen

RST - Tržaško mestno središče bo tudi danes jutraj in zvečer zaprto za promet zaradi onesnaženja zraka. Onesnaženost je včeraj potolkla vse negativne rekorde, saj so v kubičnem metru zraka izmerili kar 22,2 miligrama ogljikovega monoksida, to je več kot dvakrat več od varnostne meje. Množijo se medtem protesti zaradi neučinkovitosti dosedanjih preventivnih ukrepov za izboljšanje kvalitete zraka v mestu.

..... stran 6.....

Iz tankerja se je izlila skoraj vsa nafta

Razbitine na Šetlandih nasledlega liberijskega tankerja Brear je včeraj skoraj v celoti zalilo razburkano morje, tako da je njegova usoda zapечатena. Morija ptič in morskih sesalcev se še stopnjuje, saj je v morje otekla skoraj vsa nafta, ki je bila v tankerjih.

..... stran 16.....

V Garmischu dež, danes v Cortini ženski smuk

Danes bo v Cortini d' Ampezzo ženski smuk za svetovni pokal, včeraj pa je zaradi močnega dežja odpadel moški smuk za SP v Garmisch-Partenkirchnu v Nemčiji. Seže danes jutraj bo tekmovalna komisija odločila, če bodo izpeljali smuk ali pa celo slalom, ki bi moral biti na sporedu jutri.

..... stran 19.....

KOMENTAR

Politika in visoke stave

TANJA STARIC

Sestavljanje nove vlade ni samo stvar strankarske kombinatorike in prestiza, tudi ni samo ključ za prihodnjo (pre) razporeditev ekonomske moči v slovenskem prostoru; nova vladna koalicija bo na novo vzpostavila razmerja sil v politiki, ki je ta trenutek se vedno v »prehodnem obdobju«, med nekakšno elementarno nedolodljivo obliko razpršenih interesov in jasno razvidno razdelitvijo politične moči. Možnosti sta samo dve - prvo predstavlja pobuda o veliki koaliciji, ki naj bi »združila nezdružljivo«, politično prizorišče pa v nedolodljivi prihodnosti razdelila v tri močne stranke. Drugo lahko razberemo iz najnovejše pobude ljudske stranke o »desni« vladi - kot alternativni Drnovskovi »levi«. Temeljni argument za tovrstne pobude je, da bi ostra delitev na levo in desnico stabilizirala slovenski politični prostor, preprečila neprestane vladne krize in jasno locila oba pola.

Argumenti za veliko koalicijo so seveda prav nasprotni, temeljijo pa na neke vrste »spravi« med tistimi, ki iz vrste razlogov niso (bili?) sposobni političnega »sobivanja«. Obe pobudi sta legitimni, oba sistema »preizkušena« in po vseh merilih demokratična. In - obe različici sta ta trenutek videti popolnoma nerealni. Ker namreč največja desna stranka ne skriva, da je Podobnikova pobuda za zdaj ne zanima, ker si koalicijo demokratov, nacionalne stranke in SKD zelo težko predstavljamo in ker zeleni ne bodo v nobeni vladi - lahko sklepamo, da se »blokova delitev« zaenkrat v slovenski politiki ne bo zgodila. In ker kršanski demokrate poudarjajo, da bi bila delitev na crne in rdece najslabša možnost, očitno se vedno ni izključena nekakšna (ne nujno velika) koalicija strank z nasprotnega brega. V vsakem primeru se bo pogajalski maraton še nadaljeval - stave so pač zelo visoke in politične odločitve bodo zagotovo imele daljnosežnejše posledice, kot pa bo »življenjska doba« nove vlade.

razlog za

Dr. Božidar Volje Nekadilci v večini, zato...

Glede na to, da pri nas dve tretjini prebivalstva ne kadita, pomeni, da so nekadilci v večini, in ti naj bi se zavedli svojih pravic do ozračja brez cigaretnega dima. Dokazano je namreč, da cigaretni dim škoduje tako kadilcem kot tudi pasivnim kadilcem. Namen zakona je, da bi kajenje na javnih mestih omejili oziroma vpeljali bolj kulturne način kajenja. Kadilcem mora postati jasno, da s kajenjem v zaprtih prostorih ogrožajo zdravje nekadilcev.

Bolj bi se morali zavedati dejstva, da kar 85 odstotkov vsega svojega časa prebijemo v zaprtih prostorih in da je zato čistota zraka v teh prostorih zelo pomembna za naše zdravje. Onesnaževanje zaprtih prostorov s cigaretnim dimom je takšno onesnaževanje zraka, kakršnega ni mogoče

primerjati z nobenim drugim industrijskim onesnaževanjem. Kadilci se premalo zavedajo, da imamo dve vrsti cigaretnega dima - prvi je tisti, ki ga vdihnemo in izdihnemo, drugi pa tisti, ki se suklja iz prizgane cigarete in je veliko bolj strupen. Tako zgori 85 odstotkov cigarete.

Vse ankete, ki so jih opravili po razvitih državah, kažejo, da okrog 90 odstotkov ljudi oziroma nekadilcev soglasa, da bi morali v zaprtih prostorih, zlasti pa na delovnih mestih, dihati zrak, ki ni onesnažen s cigaretnim dimom. Razveseljivo je, da enako misli tudi več kot 80 odstotkov kadilcev. In če je tako - kaže pa, da tudi pri nas ni bistveno drugače - se lahko kaj hitro dogovorimo.

Doseci zelimo predvsem določeno kulturo kajenja, brez nasilja nad kadilci.

Zlasti me veseli, da se je bilo mogoče s Tabacno tovarno Ljubljana zelo lepo pogovarjati. Gre za institucijo, ki

SLOVENIJA / PRIPRAVA ZAKONA

Kultura kajenja, brez nasilja nad kadilci

KATARINA NOVAK

Kristof Kolumb ni pred pol tisočletja ni niti sanjal, da bo z njemu neznano rastlino, katere posušene liste so mu dali južnoameriški Indijanci, »zasvojil« staro celino. Seveda mu je v 16. stoletju precej »pomagal« Jean Nicot, zacetek našega stoletja pa je pomenil pravi kadilski »boom«. Zdaj se je clovestvo, s svojo vestjo v obliki Svetovne zdravstvene organizacije, zavedlo, da tako ne gre več naprej. Podatki so namreč porazni: v Evropi povzroči tobak letno 800 tisoč smrti, leta 2025 pa naj bi jih bilo že dva milijona (največ v starosti 40 - 69 let). V Sloveniji kadi tretjina prebivalcev, kar pomeni, da jih je 600 tisoč, od tega 170 tisoč žensk. Letos naj bi dobili zakon o omejevanju uporabe tobacnih izdelkov. Zelo razveseljivo je, da mu je javnost izredno naklonjena, in kljub vztrajnemu iskanju nekoga, ki bi imel tehtne argumente proti, nam ga ni uspelo najti. Celotno proizvajalci v nacelu soglasajo s taksnim zakonom.

(Foto: Jože Suhodolnik / TRIO)

ima moderen koncept, je dobro seznanjena z gibanji po svetu in je zelo zainteresirana za to, da bi njeni izdelki cim manj ogrozili

zdravje ljudi. Ker imajo vrsto težav z nelojalno konkurenco, me-

nim, da bi ji morali pomagati. Pred kratkim so vpeljali tako imenovano bandazo, to je posebna nalepka na cigaretnih zavitkih, ki pomeni, da je izdelek preverjen, in za katero morajo plačati davek.

Med razlogi »za« seveda niso samo zdravstveni. Pozornost velja zlasti posvetiti mladolletnikom, od katerih v Sloveniji kadi vsak tretji, in nosečnicam, ki bi se morale zavedati posledic te razvade za otroka.

Tobacna tovarna Ljubljana Preveč javne polemike

V ljubljanski Tabacni tovarni so se nam sicer ljubeznivo odzvali, ker pa je, kot navajajo, »teze zakona sprejela le vlada, niso pa se bile objavljene, v tej fazi težko dajemo argumentirane pripombe ali pomisleke na te teze.« V marketinški službi tudi menijo, da so »teze zakona v tej fazi povzročile že preveč javne polemike.«

razlogov proti

Res pa je, da so pred časom sami ponudili tako imenovani kodeks obnašanja. Za pojasnila so nas napotili k zdravstvenemu ministru.

Dr. Božidar Volje Omejitve, ne prepoved

Zelo logičen argument »proti« je, da je nelegalno prepovedovati reklame za produkt, ki je zakonit - in cigareta je tak izdelek. Res da je zdravju škodljiv, ni pa edini izdelek, ki škodi zdravju. Torej, nekateri bi lahko reklamirali, drugi pa ne.

Zato tudi pripravljene zakon reklame ne prepoveduje, temveč jo omejuje. Pri tem Tabacna tovarna Ljubljana prosi (in tak predlog bo sel skupaj z zakonom v parlamentarno razpravo), naj bi ob novem izdelku (cigareti), ki ga uvajajo na tržišče, dovolili krajši rok (nekaj tednov) za obveščanje javnosti oziroma kadilcev.

O tem bo odločal parlament.

POGLED

Svobodna izbira ginekologa v praksi

BISERKA M. MAROLT

V začetku tedna je ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo seznanilo javnost, da velja možnost proste izbire zdravnika tudi za ginekologa.

Gospod Franc Kosir, direktor zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, je to veselo novico pospremil z ugotovitvijo: »Ženske imate to možnost, da vas možki radi malo pocrkajo. Zato imate tudi možnost, da si ginekologa prosto izberete.« (???)

Torej si lahko, predvsem ženske, kajti običajno rodimo me in imamo me različne ginekološke težave, izberemo svojega ginekologa. Vendar samo v zdravstvenem domu ali pri zasebnikih. Podatki, ki jih je objavila Republika, povedo, da imamo v Sloveniji ENO zasebno ginekologinjo, torej

izbira ni zelo svobodna, saj predvsem ženske vemo, koliko ginekologov dela v enem zdravstvenem domu. Če pa bi zelee na obisk k ginekologu, ki dela v bolnišnici oziroma kliniki, potrebujete napotnico. Do napotnice nekatere pridejo z lahkoto, nekatere pa zelo težko. Znani ljubljanski ginekolog pravi, da ima veliko pacientk »ostirk«, ki očitno z lahkoto pridejo do napotnic...

In kaj če nimate napotnice in ste si izbrale zdravnika v bolnišnici ali kliniki? Po-

tem greste lahko v samoplačniško ambulanto. To pa pomeni, da boste morale kljub obveznemu, dodatnemu, specialnemu in ne vem kakšnemu se zavarovanju, vse plačati in poleg tega se podpisati IZJAVO, »da ne boste zahtevali plačila, ki ste ga vplačali za opravljeno mi storitev v samoplačniški ambulanti, niti od ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo RS, niti od Republike uprave za zdravstveno varstvo, ker sem se za to obliko zdravljenja odločil-a prostovoljno«. Pika.

In kdaj ne bo treba prostovoljno plačati svobodno izbranega ginekologa v bolnišnici ali kliniki? Ministrstvo pravi, da boste morali, ko bodo te ustanove sklenile z zdravstveno zavarovalnico pogodbe za opravljanje tistih ginekoloških pregledov, ki spadajo v obvezni program. Možna pa je, da bodo v takih primerih ginekološke preglede opredelili kot nadstandardne in bo zanje potrebno doplačilo...

Ali so klinike oziroma vodstva zainteresirana za takšne pogodbe? Upajmo, da bodo to kmalu dokazali in pogodbe sklenili, kajti ženske smo zagotovo zainteresirane za to. Ali imamo kaj besede?

Kar pa se tiče izjave zgoraj omenjenega ministrstva: Tresla se je gora, rodila se je mis...

RAZMISLEK OB KNJIGI

»Po politični opredelitvi sem Slovenec«

CIRIL RIBIČIĆ

Ko sem leta 1984 spoznal Zdravka Tomca, je bil njegov položaj podoben današnjemu. Bil je priljubljen, ni pa užival zaupanja državnega in partijskega vrha. Takrat ni mogel postati uradni predstavnik SR Hrvaške v zvezni ustavni komisiji zaradi sodelovanja v masopku na prehodu v sedemdeseta leta, danes ne more biti veleposlanik Republike Hrvaške v Sloveniji, ker se ni včlanil v vladajočo stranko in ne uživa nedeljenega zaupanja predsednika republike. Se več, iz njegovega odprtega pisma Kučanu izhaja, da bolj kot hrvaškega sponuje slovenskega predsednika. Nekdo sem mu lahko pomagal k politični rehabilitaciji, ko sva skupaj pisala knjige proti vnovični centralizaciji federacije (Sporazumevanje ali preglasovanje - 1986,

Ustavne spremembe - 1987, Sončne in senčne strani federacije - 1989), tokrat mu je moja pomoč ne le v Zagrebu; ampak tudi v Ljubljani, prej škodovala kot koristila.

Profesor Tomac je človek, ki je glasno in jasno govoril, ko je bil molk uradna politika Hrvaške. Zavzemal se je za protimiloševičevsko strategijo v času, ko se je uradna hrvaška politika Miloševiću se klanjala. Ko je vladajoča večina na Hrvaškem z nezupanjem gledala na slovenskega pomladjo, si je upal reci: »Po politični opredelitvi sem Slovenec.« Odločilno vlogo je imel pri preprečevanju vzpona skrajne militantne desnice, zlasti ob sprejemanju ustave, pa v času oblikovanja in delovanja vlade narodne enotnosti (katere podpredsednik in glasnogovornik je bil) ter pri graditvi politične enotnosti, ko je bila Hrvaška v vojni. V zahvalo ga je HDZ takoj po volilni zmagi odvilga na smetišče bivših političnih zavrnikov; na to velja opozoriti tudi privržence večinskega volilnega sistema v Sloveniji.

Za Slovenijo je bila podpora demokratičnih sil Hrvaške, tistih, v ZKH, in drugih v tedanji opoziciji (dr. Tomac je bil neke vrste), odločilnega pomena. Brez podpore na Hrvaškem (pa tudi v Makedoniji in BiH) bi velikosrbske in unitaristične sile obracunele s slovensko pomladjo ze ob spejemu amandmajev o samoodločbi slovenskega naroda septembra 1989 ali najkasneje ob odhodu slovenskih delegatov s 14. kongresa ZKJ. Takrat sta pomen tega zavezništva v enaki meri razum-

mela in izrazala dr. Tomac in dr. Tomac, ce sodimo po telegramu, ki ga je ta poslal CK ZKDS (dr. Tudman je takrat lahko storil, dr. Tomac pa danes ne bi smel pisati slovenskim politikom, s katerimi »se je bojeval za iste ideale« in proti skupnim političnim nasprotnikom).

Jedro Tomčeve knjige »Iza zatvorenih vrat« (Tako se je stvarala hrvaška država, Organizator, Zagreb 1992) je opisovanje nemoci in obupa, ko se razorožena hrvaška država ni mogla enakopravno kosati s srbski četniki in JLA. Čuti sodgovornost za velike, tudi nepotrebne človeške žrtve in skrb za usodo ljudi razglasi za temeljno merilo uspešnosti vladne politike. Ne le na Hrvaškem, ampak tudi do BiH. Ravno glede BiH pa se

je sprl z uradno hrvaško politiko. Ni pristajal na (Ruplove) teze o spopadu dveh suverenih držav na ozemlju tretje (v knjigi opisuje to pod naslovom Prijateljski udarec v hrbet), ne spejema pa tudi takšne hrvaške politike, ki se ukvarja le z obrambo hrvaških krajev v BiH, ne da bi skušala krepiti samostojnost in ozemeljsko nedotakljivost te republike kot celote.

Zanimiva in duhovita je pripomba v Tomčevi knjigi: »Ce bi v osemdesetih letih sprejel ponudbo za službo v Sloveniji, bi bil morda danes veleposlanik Slovenije v Zagrebu.« Kljub temu pa izraza slablo poznavanje oziroma idealiziranje slovenskih razmer. Tudi pri nas nemreč politiki, ki so ostali zvesti SDP, ne postanejo zlahka veleposlaniki. Da o neslovencih niti ne govorim...

GLOSA

Sindikato, meje in država

JANEZ J. NOVAK

Tragikomično se zdi, da je sindikat slovenske policije skoraj dosegel to, kar pred poldrugim letom ni uspelo Markoviču in Kadijeviču s tanki in helikopterji: hermetično zaprtje slovenske meje. To je namreč izhajalo iz casopisnih poročil o napovedani stavki policije.

Vprašanje je bilo z dosego sporazuma in preklicom stavke navidezno in začasno rešeno. Zdaj ga bo treba rešiti dokončno, seveda skupaj s sindikatom.

Ni namreč resne države v Evropi in menda tudi ne na drugih celinah, ki bi vprašanje zaprtja svojih meja prepustila odločitvam sindikata policije. Gre namreč za eno temeljnih človekovih pravic, za pravico, da se svobodno giblje v državi in zunaj nje. Zato obstajajo za delavce, ki morajo skrbeti za pravice, posebne določbe, ki jim stavko onemogočajo. S tem njihove sindikalne pravice niso ogrožene, saj obstajajo številne

druge oblike boja, na primer »bela stavka«, to je strogo spoštovanje vseh predpisov (in dolge vrste na mejah, kjer temeljito pregledujejo dokumente vseh potnikov), ali opuscanje vsega upravnega dela (sestavljajo zapisnikov itd). Ponekod je dovoljena stavka posameznih oddelkov, na primer prometne policije (ki poseže samo ob nesrečah ne nadzoruje pa prometa), in se bi lahko natevali. Da pa bi bila kaka država, vredna tega

imena, prisiljena zapreti meje zaradi stavke policistov, ze dolgo ni bilo slišati.

Je treba torej policiste in njihov sindikat lincati? Se zdalec ne. Ravnoja se po veljavni zakonodaji. Za takšno stanje je odgovorna država oziroma njene institucije, predvsem vlada in parlament, ki z ustreznimi zakonodajo se niso uredile nekaterih osnovnih vprašanj, ki v omikanem svetu locijo »banansko državo« od države.

Vodoravno: 1. vrsta kalcedona iz raznobarnih plasti, okrasni kamen, 6. strast, pozelenje, 9. veliko pristanisce v zahodni Angliji, rojstni kraj Beatlesov, 11. vrsta morske ribe, 12. krčevina, laz, trebez, 13. doba, večnost, 14. danasnji privrženci naukov preroka Zaratustre (anagram PISAR), 15. Vivien Leigh, 16. življenjska tekočina, 17. krajevna skupnost, 18. levi pritok Rena v Sviči, 20. nekdanji zlatnik, 22. odmev, eho, 23. stoletje, 24. nakaza, pokveka, 25. glavno mesto Norveške, 27. olimpijske igre, 28. skandinavski drobiz, 30. Osvobodilna fronta, 31. zimzelen iglast grm z drobnimi jagodami, brin, 33. japonski pisatelj (Kobo), 34. ime filmske igralkice Bancroft, 35. Ober, 36. značilnost gnilega, 38. grska boginja nesreče, 39. Perzejeva mati.

Navpično: 1. vrh v Karavankah, pod katerim je Potočka zijalka, 2. na danasnji dan leta 1947 umrli slovenski slikar in kipar (ime in priimek), 3. ime pisatelja Cankarja, 4. cer, skala, 5. Simon Rudez, 6. kozna plesnoba na ustni sluznici, gobice, 7. suha klobasa z nadevom iz svinjskega in govejega mesa, ki ima stirioglat prerez, 8. pevec alta, 10. prvi, osnovni vir, 14. okrajsava za primer, 16. prejšnji predsednik Finske (Urho Kaleva), 19. grška mati bogov, 21. bogastvo gozdov, 24. velika soba, 26. pismena ponudba, 29. Emil Adamic, 32. ime hrvaške igralkice Ilin (anagram GENI), 33. reka skozi Stratford v Angliji, 35. oce, 37. Ivo Daneu.

Zmagor Pezdir

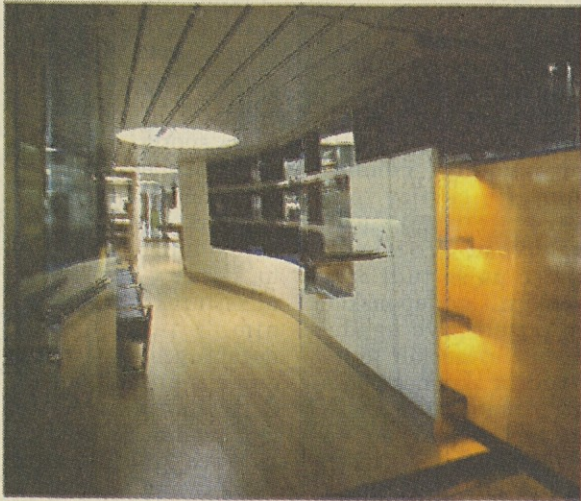

ARHITEKTURA / INTERVJU

Generacija filmskih interierov

Razgovor z mladima slovenskima arhitektoma, oblikovalcema interierov Metodom Prijateljem in Petrom Vezjakom

BRUNO ÜRH

Interier butik Koto na Brniku (Foto: Miha Škerlep)

derne.

Kam se je od takrat razvijal filmski princip ustvarjanja, film vajinih interierov?

To je dobro vprašanje. Vem.

Film je ostal, tema filma pa se je spremenila. Po drugi strani pa se je izkristaliziral najin odnos do dela. Če je bila referenca butik Paulus Corbusierjeva katedrala v Ronchampu, je referenca butik Koto-Brnik butik Paulus, pa tudi druge stvari, ki sva jih naredila vmes, recimo trgovina s cevji Kisilak v Mariboru. V tem smislu je Koto-Brnik samoreferenca.

Konkretno - butik

Koto na Brniku?

Za naju je bil to posebej zanimiv arhitekturni problem. Dolg ozek prostor. Uporabila sva prostorski vijak, konverzacijski in prevoj med pozitivom in negativom.

Belo usnje, vrhunski materiali. Gre za monotonost, senzualnost?

Koto-Brnik je pač en filmski kader - sekvenca. Vzpostavlja odnos, komunikacijo med obiskovalcem in interierom in ta pogled narekuje tudi naracijo.

Clovek je v vajinem interieru postavljen na »stage«, postane osebnost.

Vsi elementi interiera so torej v službi komuni-

kacije. Totalitarizem, predestinacija,...

Gre za jezik vizualnih komunikacij. Ta je totalen. Arhitekti že od gotike naprej sanjajo totalni prostor, idealni spoj luci, prostora in materiala.

Pri naju se vse odvija na nivoju detajla in osvetlitve. Tako kot je prišlo do procesa mutacije od butik Paulus do butik Koto, se tudi odnos do obiskovalca najinega interiera spreminja.

Clovek sam išče konotacije prostora.

Film, perfektno, totalno, idealno, zvezdnisko; v procesu zasnove. Kakšne so reakcije slovenskega prostora?

V Ljubljani se je pojavilo kup butikov, ki kopirajo butik Paulus. Kopije pričajo o najini identiteti. Več kot je kopij, boljša sva.

Inventivnost, uporabnost, realni čas in prostor. Iz tega sestavljas kolaz. Ta je samo inkubacija. Stvar je narejena, ko pride do nove mutacije, novega mutanta.

Važno je gibanje. Prepričana sva, da najini interieri niso ujeti v čas. Niso *Zeitgeist*. Pogreb *Zeitgeista* je bila reklama za Fiat. Fiatov avto prehiteva limuzino. Gospod v limuzini vpraša soferja, kaj ju prehiteva in ta mu odgovori - *Zeitgeist*. Reklama je bila objavljena pred desetimi leti.

KLOBUK DOL! / GLEDALIŠČE

Iskalec gledališkosti

ALDO MILOHNIĆ

S predstave Žabe: Zeljko Hrs in Pavle Ravnohrib (Foto: Bojan Salaj)

Gregor Strniša/Damir Zlatar Frey: Zabe, koprodukcija predstava Koreodrame in Cankarjevega doma, režija, koreografija in scenografija: Damir Zlatar Frey, dramaturgija: Ursula Cetinski, glasbena oprema: Ico Vidmar, luc: Igor Berginc, igralci: Stefa Droic, Pavle Ravnohrib, Zeljko Hrs, Boris Ostan, premieri: 5. in 6. januarja v Cankarjevem domu.

Ko se občinstvo usede na improvizirano tribuno in se umiri, se prižge luc, ki osvetli visoko vrv. Ta se počasi vzpenja navzgor in razkrije na koncu svojo grozoko zanko. Vislice so pripravljene. Zdj lahko v hlev, luknjo, v kateri smo vsi zbrani v pričakovanju obreda, vstopi ubogi Lazar (Pavle Ravnohrib). Vse je pripravljeno za zrtev, ki jo bomo skupaj pozabili.

Gregor Strniša je moral lastne igre prepoznati v Evicinih besedah: »Kdor je ves od tega sveta, s tistim se rad Hudič igra.« Lazar je dejansko na ta svet navezan kot črv na jabolko, je revez, ki se impulzivno odziva na različne »elementarne« občutke - lakote, žeje, strahu, spolnosti, upanja... Lazar je objekt želje Tocaja (Stefa Droic) in Evice, ki sta v Freyevih Zabah zamejnala spola. Ko Evico zai-gra Boris Ostan, je njegova

teatralna gesta igra zapeljivosti, ki izniči predznak spola; Zeljko Hrs (nastopil je v drugi premierni predstavi) v isti vlogi proizvajajo fascinacijo - njegov suspenz je tisti, ki nas obdaja s privlačnostjo in obenem z grozo. Zapeljevanje je isto spolnega partnerja je resda proizvedlo hihotanje (kot produkt nelagodja) manjšega dela navzočega občinstva, ampak homoerotičnosti v tej predstavi ne gre pripisovati bistvenega pomena; uprizorjena Evicina hermafroditnost učinkuje tako, da vprašanje spola kratkoma izgubi pomen. Preostanek je samo preciščena erotičnost, relacija

zapeljevanja, ki je vedno mešanica želje, užitka in bolečine.

Teater Damirja Zlatarja Freya se vedno poraja ravno iz slednjega, iz trpljenja, ki ga je v vsaki njegovi predstavi, morda pa se zlasti v Zabah, težko definirati in natančno umestiti. Njegovi igralci vedno ustvarjajo nekakšno čudežno mešanico porodniških in posmrtnih krčev, so klobiči prepletenega, prenapetega živčevja, nemira, ki se z odra prerine v gledališče. Učinek je užitek in nelagodje, ki mu sledi nikoli namrec s popolno gotovostjo ne moremo razvozlati vprašanja, ali

je igralčeva bolečina samo reprezentacija in ne morda prezenca, ali smo priče čisti odrski fikciji ali pa sledimo nenadzorovani destrukciji te fikcijske konstelacije skozi bolece vdiranje realnosti, skozi trpljenje, ki ni več fikcijsko trpljenje »lika«, temveč se kako impresivna (realna) igralčeva bolečina. Gledališko-laboratorijske raziskave Grotowskega, Kantorja in drugih z gurujevsko avro prekritih režiserjev, nas opozarjajo, da je gledališče med drugim tudi anatomija. Ko Frey oluči lupino s svojih igralcev, se prikazeta kri in meso.

Freyevo »telo, ki je spregovorilo«, je samo gledališki odgovor na sintagmo o besedi, ki je »kri in meso postala«. S tem, ko radikalno in navidez nesposlljivo posega v Strnišev besedilo, Frey pravzaprav samo dosledno prevaja neki eminentno literarni kod v govorič odskih znakov. Koreografija igralčevih gibov, simbolične geste, kopica na različne načine razlozljivih znakov (vislice, jabolko, vrtnica, nož, ogledala, zaba itd.), vse to so samo elementi na novo napisanega (režijskega, igralskega, scenografskega...) »teksta«.

Frey torej s svojo novo predstavo samo nadaljuje že zdavnaj trasirano pot vznemirljivega iskanja barthesovske »gledališkosti«, iz katere izhaja, da bomo v gledališču, ki je navezano na tekstualno predlogo, največji užitek dosegli sele takrat, ko bo literarno premagala odrska »poezija«. Seveda se ob tem nujno odpira izsledniško vprašanje »pravičnega branja« originala in je zato odločitev za radikalno prevajanje literarne v telesno (odsko) govorico lahko zelo nevarna ekspedicija. Ta se je za Damirja Zlatarja Freya in njegovo Koreodramo na vso srečo se enkrat uspešno končala.

MEHKO IN TRDO

Trije grafiti v moji ulici

SLAVENKA DRAKULIĆ

Nekaj časa se mi je zdelo, da bo vojna moja ulico obsla. To je ulica, ki pelje od centra proti Medvednici, edinemu gricu v okolici Zagreba, ulico obkrožata dva dreveda brez, na sredini, tam, kjer so tramvajске tračnice, pa je se drevo-red divjih kostanjev. Po trgovinah vas prodajalke poznajo po imenu, mlade matere se sprehajajo z otroki in se srečujejo z upokojenci, ki so pripeljali pse na sprehod. Skratka, nič vznemirljivega se ne dogaja, le življenje gre naprej. V tem delu mesta ni vpludno pri kosilu govoriti o politiki. Prav tako je neokusno s političnimi deklaracijami mazati fasade družinskih hiš. Politika se tako in tako spreminja, meščani Medvescaka pa ostajajo - ali vsaj mislijo, da ostajajo. Zato se tukaj že leta nikoli niso pojavili grafiti.

Medtem ko so se v mestu kar vrstile modne parole, od ZIVEL TOVARIS TITO do VSI NA VOLITVI GINEKOLOGI-MORILCI ali U2, pa vse do najnovejših GENERALI, HRVASKA SE VAS NE BOJI, se je zdelo, da meščani v tej ulici mirno in potrpežljivo krmlijo golobe, perejo avtomobile, obrežeje cvetje in se v glavnem brigajo za svoje reci. Toda minulo poletje, ko je bil general Kadijević se nas celu zvezne vojske in po napadu na Slovenijo, je ta uspavana ulica nekje v bližini številki šestde-

set dobila svoj prvi grafit: KADIJEVIĆ JE HOMOSEKSUALEC. Eden mirnih stanovančev in mojih sosedov ni zdržal te navidezne idile. Mogoče ni vedel, kaj bi napisal drugega, kako bi užil generala sovražne vojske. Čeprav ta zalitev zelo visoko kotira v svetu militarizirane moškosti, se mi je zdelo, da ne zadeva ravno samega Kadijevića, ampak prej vse tiste, ki niso "pravi moški" in so si tako zaslužili to zalitev.

Obzirni prebivalec nase ulice, v kateri nihče nič ne vidi in o ničemer ne govori, je napisal na zid grafit, ki je sicer misljen kot politični grafit, v resnici pa je samo znamenje njegove zalostne malomeščanske in svojevrstne nemoci.

V jeseni so kamioni razložili vreče s peskom, ki so jih moški (mogoče je bil med njimi tudi tisti, ki je napisal ta grafit) potem zložili skupaj, da bi rabile kot priloznostna zaklonišča; ob zvokih siren protiletalskega alarma so kamioni v mesto prinesli strah. Vojaska letala so rohnela čisto nizko nad stavbami in vojna, ki se nam je do takrat zdela daleč, saj smo jo gledali samo na televiziji, se je vse bolj blizala.

Vsak večer je ulica utonila v mrak, ulične svetilke so bile ugasnjene, za zavesenimi okni pa so trepetale sveče, zdelo se je, da ljudje se dihaajo tise. Slab mesec,

preden je padel Vukovar - Dubrovnik je bil se obkoljen, brez vode in elektrike - se je na zidu številke devetdeset pojavil grafit, napisan z modro oljno barvo: VUKOVAR IN DUBROVNIK NEPOKORJENI HRVASKI MESTI. Spet nekdo ni prenesel tega nenaravnega miru v hišah med brezami, z urejenimi vrtovi in majhnimi psi, ki so redno ostrženi in okopani, te tišine za mizami, za katerimi se kar naprej za kosilo jedo juho, tudi v casu vojne, govejo juho, medtem ko okrog Dubrovnika gori in si zenske v morju umivajo lase, perejo perilo, plenice...

Nekdo se je mogoče za hip srmoval, ker iz te ulice ni nihče padel, ker v njej ni beguncev in ker je vojna tukaj, sredi Zagreba, vendar nekaj čisto drugega. A tudi to pravzaprav ni bil politični grafit, ampak nekaj bolj podobnega caranju, želji da teh dveh mest ne bi zavzeli, kot bi s tem dajal pogum samemu sebi, ne pa tistim, ki se jim to dogaja in ki resnično tako in tako že poznajo.

Minilo je skoraj celo leto, minil je tudi strah pred bombardiranjem in vojno, na ulici pa se ni pojavil noben nov grafit. Izginile so vreče s peskom. Potem ko so prezimile, je plastika popustila in na pločnik se je izsul pesek, se pomasal s prahom in zemljo in skozenj so že

pokukale prve trave. Vojno pa je bilo v ulici cutiti sele zdaj: revsčino, strah pred prihodnostjo, brezposelnost, ogoljufana pričakovanja, nek tihi, neizrečeni obup, ki cloveka pritise kot težak pokrov. In nekega dne sem iz tramvaja zagledala prvi politični grafit. Pojavil se je s prvimi snežinkami, s cenami, ki vrtoglavo narasčajo, in govoricami o novi ofenzivi hrvaske vojske, na vzhodni fronti tega poletja.

Novi grafit je: RIMBAUD. Samo ta beseda je napisana z velikimi belimi crkami, ime francoskega pesnika in nič več.

Spet nekdo ni mogel vzdržati, spet je občutil, da mu zmanjkuje zraka in da ga stiska v grlu - ta neznosna nemoc in strah, ki planeta na dan samo ponoči in ju je samo pod okriljem noci mogoče izpisati na zid. Je to vse? Je to prihodnost, ki smo jo pričakovali, ta popoln poraz duha? Ali sploh obstaja danes na Hrvaskem drugačen način, kako javno povedati tisto, kar sporoča ta grafit: to ni, ne more biti in ne sme biti naša edina resničnost.

Hočem nekaj drugega. Zato je to tudi prvi srmežljivi poskus izrekanja želje po drugačnem življenju, saj se nanaša na prihodnost, na željo, ker je uporniški.

Mislím, da je to prvi zares politični grafit v moji uspavani ulici.

ALI JE CESAR NAG? / UMETNOST IN TRG

Moderna umetnost: rojena v Evropi, živila v Ameriki, umrla na Japonskem

ANA KOVAC

Joan Miró: Oseba meče kamen v ptico, 1926, olje na platnu, Muzej moderne umetnosti, New York (Foto: arhiv)

Razvoj ameriskih muzejev je tesno povezan s prvo in drugo svetovno vojno. Amerika ni nudila zatočišča le ljudem, ki so pobegnili pred vojnimi grozotami in se zatekli najprej na Ellis Island in se nato razpršili po stranstvih ameriskega kontinenta. Med njimi so bili številni evropski intelektualci in umetniki, podjetniki in bogataši. Z njimi so prišle tudi številne dragocene zbirke umetnin.

Matisse, Picasso, Cezanne, Magritte, Malevic, Kandinski, Miró in druga velika imena moderne umetnosti so nasla svoj drugi dom prav v ameriskih muzejskih zbirkah. Po vojni so evropske države te zbirke zaman terjale nazaj. Kmalu so postale kulturna konkurenčna prednost Amerike in hkrati zagon številnim umetniskim gibanjem in usmeritvam.

Ameriski muzeji moderne umetnosti so postali prava Meka za kulturne romarje in zanje so se začeli zanimati tudi podjetniki. Ameriška zakonodaja namrec omogoča visoke davčne olajšave za podpiranje in sponzoriranje umetnosti. Navezava muzej-kapital je rodila novo obliko predstavitve umetnosti, ki je postala privlačnejša tudi za širše množice. Za posamezne razstave moderne umetnosti so pripravili tudi tako imenovano stransko ponudbo: natiškali so bogate kataloge, nalepke, majice, svincnike in druge spominke. Svojo korist ima pri tem tudi država, saj so muzeji sposobni preživeti tudi brez

njene finančne podpore. Državnega kapitala je v ameriskih muzejih namrec samo 43 odstotkov, vse drugo izhaja iz zasebnega vira.

Vendar so se pred nekaj leti stvari zapletle. Ker za posamezne projekte ni bilo več tako težko pridobiti sponzorjev, so muzeji začeli med njimi izbirati in jim postavljati svoje pogoje. Paradoksalno, vendar se je tudi med sponzorji začel boj za obstanek.

Zlasti burna je bila afeta okoli sponzoriranja razstave starih mojstrov, ki jo je leta 1989 organiziral Fine Arts Museum iz San Franciscu. Kot sponzor se je prijavila multinacionalna Shell. Problem in skandal pa je nastal, ko so mediji objavili, da je ta naftni koncern posloval z apartheidovsko Južnoafriško republiko in s tem kršil mednarodne sankcije. Nelson Mandela in Afriški nacionalni kongres sta povzdignila svoj glas

in zahtevala, da Shellu prepovedo sponzoriranje te razstave. Ko je Mandela kasneje potoval po Ameriki, San Franciscu ni hotel vključiti med obiskana mesta.

Naslednje leto je svoj glas dvignila tudi National Gallery v New Yorku, ki je prepovedala oglaševanje po stenah svoje galerije in na vseh »stranskih proizvodih« razstave, ki jo neko podjetje sponzorira.

S tem so podjetja delno

izgubila zaminanje za sponzoriranje, saj je bil doslej glavni cilj sponzorja, da se njegovo ime cim večkrat in cim večje pojavi na vsemogocih mestih in izdelkih. Obvezno je postalo tiskanje plakatov, vstopnic, razglednic in informativnih listov itd. z logom sponzorskega podjetja. Zdj pa so bila sponzorska podjetja, ki jim je ameriška davčna zakonodaja seveda naklonjena in ki jih skrbi lastni ugled v svetu kulture in podjetništva, morala najti nov, subtilnejši, a vendar prodornejši in bolj agresiven način plasiranja lastnega imena.

Seveda podjetniki ne bi bili to, kar so, če ne bi nasli nove luknje v gori zapletenih predpisov. Zlasti iznajdljivi so Japonci. Ker umetnin zaradi stroge ameriške zakonodaje ne smejo izvoziti iz dežele in jih preseliti na Japonsko in ker muzeji nikoli nimajo dovolj sredstev, da bi urednicili vse svoje nacрте in zbirkam nudili kar najboljso oskrbo, so Japonci uvedli novo obliko finančne podpore. V zameno za močno finančno injekcijo morajo muzeji posamezna dela ali cele zbirke moderne umetnosti za nekaj let posoditi drugemu, japonskemu muzeju.

Kritiki in umetnostni zgodovinarji zdaj nesrečno ugotavljajo: »Če je bilo nekoč jasno, da lahko to in to Matissovo sliko vidiš v Marylandu, to in to v Texasu itd., je zdaj tega konec. Kamorkoli prides, so ti vrata muzeja sicer natezajo odprta, vendar so njegove stene gole, prazne.«

NOVICE

**Martinazzoli in Kohl:
»Združeni za Evropo«**

MILAN - Evropo je treba ustvariti »sedaj, v tem desetletju, ne pa v neke nedolocenem trenutku«, evropski integraciji ni alternative. To je bila misel, ki je prevladovala na dveh javnih manifestacijah v Bariju in Milanu, katerih sta se udeležila tajnik KD Martinazzoli ter nemški kancler in vodja CDU Kohl. Do izraza je prišla tudi zaskrbljenost nad obujanjem prikazni iz preteklosti, nad monetarnimi vihrami, nad nacionalizmi in egoizmi. Če bi Maastricht že bil v veljavi, je dejal Kohl, bi se Evropa lažje upirala monetarni spekulaciji, če bi obstajala politična enotnost, bi bili lahko skupaj posegli za rešitev krize v bivši Jugoslaviji.

**Odobrili finančna sredstva
v korist zaposlovanja v F-JK**

TRST - Podpredsednik deželnega odbora ter odbornik za industrijo Furlanije-Juljske krajine Ferruccio Saro je izrazil zadovoljstvo ob dejstvu, da zakonski dekret, ki ga je odobril ministrski svet, namenja 220 milijard lir deželi FJK za izvedbo deželnega načrta za razvoj, in sicer za obdobje 1991-1997. Dekret nadalje predvideva, da zveska v višini 5 milijard lir za leto 1991 in 8 milijard lir za leto 1992, ki sta bila namenjena ločenemu upravljanju rotacijskega sklada za gospodarske pobude v tržski in gorški pokrajini, dodelijo deželi FJK.

Zahvaljujoč se temu ukrepu, pravi Saro, bodo možni učinkoviti posegi v goratih področjih kot tudi v tržski in gorški pokrajini ter v nižinskem predelu Furlanije, ki jih je posebej prizadela huda kriza v industrijskih obratih. Z vsemi temi finančnimi sredstvi, je zaključil Saro, je sedaj možno izdelati pravi deželni načrt za obrambo zaposlitvene ravni.

**Listar Gambassini
prijavil ljubljansko Delo**

TRST - Listarski prvak deželni svetovalec Gianfranco Gambassini je dal nalog tržskemu fasističnemu prvaku odv. Sergiu Giacomelliju, njegovemu kolegu v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine, da prijavi ljubljansko Delo »zaradi zalitev«. Kot poroča italijanska tiskovna agencija ANSA, naj bi Gambassini zalilo pisanje novinarjev Kresimirja Melerja in Mirjane Glušić. V članku naj bi novinarja namignila na poslovne odnose med Gambassinijem in srbskim predsednikom Miloševićem s posredovanjem domnevnega mafijskega bossa Giovanbattista Licate. V članku je tudi govor o tajnem srečanju, ki naj bi bilo 15. decembra v Bosni, med katerim naj bi Gambassini, Milošević in, med drugimi tudi socialistični senator Arduino Agnelli in občinski svetovalec Adalberto Donaggio, razpravljali o gospodarsko-političnih vprašanjih in o sodelovanju med Beogradom, Trstom in Furlanijo-Juljsko krajino.

Gambassini je tudi vložil vprašanje predsedniku deželnega sveta FJK, da bi izvedel, »ali bo zahteval demanti in uradno opravičilo Slovenije«.

**»Copmica« prijavila
sina in snaho**

BENETKE - Sin in snaha sta jo ozigosala za carovnico, ona pa ju je prijavila sodstvu zaradi povzročitve telesnih poškodb. Dogodilo se je v kraju Musile di Piave pri Benetkah. V nevsakdanjo zadevo so vpleteni 67-letna Anna Morosin, njen 44-letni sin Renzo Marchese in njegova 40-letna žena Wilma. Vsa zadeva se je začela potem, ko sta Renzo in Wilma lanskega aprila med maso ob prisotnosti skofa iz Trevisa javno obtožila priletno žensko, da je copmica, ker da je zacoprala njuno 12-letno hčerko. Dekle naj bi na mah spremenilo glas, govorilo naj bi z nizkim moškim glasom. Morosinova ju je pred dnevi prijavila javnemu tožilstvu, čes da sta slabo ravnala z njo in jo tudi pretepala. O vsej zadevi bo sedaj odločalo sodstvo.

SOMALIJA / ITALIJANSKA VOJAŠKA MISIJA

**Minister Andò
obiskal vojake**

Obrambni minister obredel vsa oporišča

Italijanski obrambni minister Andò ob prihodu v Somalijo (telefoto AP)

MOGADIS - Italijanski obrambni minister Salvo Andò je včeraj obiskal italijanske vojake v Somaliji v spremstvu visokih vojaških predstavnikov. Minister si je ogledal vse postojanke, kjer so nastanjeni italijanski vojaki, med njimi bazo v Jalalaxi, globoko v notranjosti Somalije, ki so jo prav zaradi tega v salo preimenovali v »Fort Apachek«. To oporišče je 27. decembra zasedlo 600 vojakov brigade »Folgore«, ki so tu spet opremili pristajalno stezo za transportna letala, ki prinasajo pomoč prebivalstvu. Vsak dan tu pristajajo tri letala, material pa shranijo v velikem skladišču, ki so ga sezidali v rekordnem času.

V kratkem nameravajo v neposredni bližini Jalalaxije postaviti se vojaško bolnico za potrebe prebivalstva. To je potrdil sam minister Andò prebivalcem bližnjih naselij, s katerimi se je dalj časa zadržal v pogovoru.

Med svojim obiskom v Somaliji je italijanski zunanji minister tudi potrdil, da bodo italijanski vojak ostali v tej deželi se tri mesece, vojaškim poveljnikom pa je izrazil pohvalo za organiziranje vojaške misije.

ZAGOTOVILO VLADE

**Nobene državne tajnosti
v »primeru Contrada«**

RIM - Vlada ne namerava uvesti »državne tajnosti« v primeru Contrada. Zagotovilo je dal notranji minister Mancino predsedniku parlamentarnega odbora za tajne službe Gerardo Chiaromonteju. Vlada zeli, je poudaril minister, da bi sodstvo razkrilo vse senčne strani delovanja visokega funkcionarja SISDE v Palermu, ki ga nekateri

mafijški skesanci obtožujejo, da je pomagal mafiji, točneje da je obveščal kriminalce o potezah organov pregona.

Prav včeraj se je razširila vest, da naj bi Contrada pred časom prepeljal policiji, da bi izvedla »blitz« proti mafijskim prvakom, ko so bili zbrani v Cefalaju na neki poroki. Vest pa so kasneje sodniki demantirali.

TRIVENETO / USPEHI PROIZVAJALCEV

**Športna obutev
za japonski trg**

Prvi uspehi tudi za Kronos iz Čemurja

MARKO WALTRITSCH

VIDEM - Italijanska športna obutev je začela prodirati na Japonsko. Kot kaže, gre dobro v prodajo, kljub temu, da so Japonci zelo konservativni in nezaupljivi do vsega, kar prihaja iz tujine. Toda ko ugotovijo, da jim nek izdelek ustreza, ga z navdušenjem sprejmejo. To se je zgodilo tudi s športno obutvijo, izdelano na severovzhodu Italije, med katero prednjačijo športni cevliji znak Diadora in Lotto (centrali obeh industrij sta v Montebelluni blizu Trevisa), tik za petami pa so jim cevliji znamke Simod iz Padove. Najmlajša in tudi najmanjša je znamka Kronos iz Čemurja v občini Sentenart v Slovenski Beniciji.

V prvih treh primerih gre za prave velikane, ki so se - ob pomoči znatnega sponzorstva - uveljavili ne samo v Italiji, temveč tudi drugod po svetu. Letos so se tudi ta podjetja znašla v krizi, ki je zajela ves industrijski svet in tu je razlog, da so »pokukala« na Daljni vzhod.

Kot receno, je Kronos najmlajša in najmanjša tovarna med temi velikani. Potem, ko je v tem zamejskem slovenskem podjetju prišlo do

lastninske prenosne in ko je med delničarje prisel Luigi Rebellato - ki je bil svojčas eden od vodilnih v dveh velikih podjetjih - so opustili proizvodnjo cenenih športnih cevčev in se usmerili v tekmo za kakovost. V iskanju tržišča pa so tudi sami poskusili na Japonskem in pozeli prve ugodne rezultate: lanskih 16 milijard lir skupnega obsega prometa bodo v letošnjem poslovnem obdobju povečali na 25 milijard lir.

Veliko večje so seveda številke, s katerimi se ponasajo omenjeni velikani iz Veneta. Pri Diadori bodo letos fakturirali okrog 300 milijard lir (lani 220), prav toliko pri Lottu (lani 228), medtem ko bo Simod dosegel kar 340 milijard lir prometa (lani 180). Ta podvojitev pa resnici na ljubo ne gre samo na račun športne obutve, saj večji del prometa pri Simodu uresničuje s prodajo navadnih cevčev.

Industrijska skupina, v okviru katere proizvajajo športno obutev znamke Diadora, je s svojimi 500 delavci eno najpomembnejših podjetij v bogati pokrajini Treviso. Pravi oni so se tudi najbolj zavzeli za japon-

ski trg, kar jim bo v prihodnje odprlo tudi kitajskega. Veliko vlagajo v reklamo in v sponzoriranje vrhunškega športa, povrh pa se udeležujejo vseh specializiranih sejmov.

S kakovostjo se ponasajo tudi v grupi Lotto, ki daje v Montebelluni zaslužek 300 zaposlenim, v tujini pa kar nekaj tisočev. V okviru te grupe sodi tudi znamka Caber (lastnik holdinga je Giovanni Caberlotto, ki je svoj prihodek razdelil na dvoje), za reklamo in sponzoriranje pa odsteje kar 7 odstotkov fakturiranega zneska.

Sedemnajst milijonov parov cevčev proizvedejo letno po nalogu Paola Sinigaglie, lastnika znamke Simod, ki bo letos fakturirala 340 milijard lir. V Padovi dela zanj 220 delavcev, 20 tisoč pa jih imajo v drugih državah, med katerimi je tudi Slovenija. Poleg cevčev obsega njihov proizvodni program tudi športna oblačila in potovalne torbe z različnimi znamkami. Med drugimi sponzorirajo tudi nekatere ruske ekipe, v zadnjem času pa so se »polastili« tudi Albanije, kjer so zagotovili zaposlitev 350 delavcem.

**Nujno
izdelati
ukrepe
v korist
Trsta**

TRST - Deželni odbornik za načrtovanje Dario Tersar ter svetovalec Gianfranco Carbone sta na predsednika deželnega odbora Turella in na podpredsednika Sara skupno naslovila dopis, v katerem se zavzemata za nujen sestanek deželne večine in vzporedno za sestanek svetovalec, ki so bil izvoljen v Trstu, da bi izdelali nekaj programov v korist glavnega mesta F-JK.

V prvi vrsti, pravi Tersar in Carbone, treba oziviti posebno komisijo za širše obsestno področje ter že v sedanji zakonodajni dobi odobriti ustrezen zakon, ki bo določal strukturo tega področja. Drugi cilj je vključitev Trsta in Gorice v področje, predvideno v določilih EGS (gre za področje, ki ga je hudo prizadelo industrijsko nazadovanje). To bi omogočilo crpanje sredstev iz evropskega sklada za deželni razvoj. V ta okvir sodi tudi revizija osimskega sporazuma. Kot tretji cilj pa omenjata načrt za zaposlovanje v Trstu.

SEVERNI JADRAN / REDEK POJAV

**Zaradi izredne oseke
težave v vseh lagunah**

Meteorološka in astronomska komponenta

Še nekaj centimetrov pa bi čolni v kanalu ob Rusem mostu ostali na suhem (f. Ferrari)

BENETKE - Po izrednih plimah Benetke in Beneško laguno sedaj pesti izredna oseka, ki je skoraj posušila kanale lagunskega mesta, tako da so se manjši kanali spremenili v blatne jasko, na suhem so se znašli temelji beneskih palač, oseka pa je razgalila vso nesnago, ki je končala v beneske kanale.

Predvčerajšnjim je oseka znašala 73 centimetrov, včeraj pa skoraj 80 centimetrov. Težave nastopijo že ko se morje zniža za 50 centimetrov, pri sedanji oseki pa je večina beneskih kanalov neplovni, tako da vodni rešili ne morejo nuditi prve pomoči, mestni prevoz z motornimi ladjami in gliserji pa je skoraj povsem ohromel.

Podoben pojav so za beležili tudi 4. marca lani, ko je oseka prav tako

znasala 80 centimetrov. Take oseke so pojavile le nekajkrat v desetletju in so torej povsem normalne. Po trditvah odgovornih pri beneskem uradu za bivalvice so rekordno oseko s 93 centimetri zabeležili 6. februarja 1989. Pred tem je bila podobna oseka 29. januarja leta 1949, ko je znašala 90 centimetrov.

Te izredne oseke so rezultat sovpadanja astronomske in meteorološke komponente. Ob včerajšnji polni luni je povsem normalno, da smo pričali večji oseki, kar lahko razberemo iz tabel o bivalvici v severnem Jadranu. Če k temu dodamo še izredno visok zračni pritisk, ki se nekaj dni vztraja nad severnim Sredozemljem, je taka oseka povsem normalna. Če bi ob sedanji oseki zapihala še močna burja, bi bržko

ne v Benetkah potolkli rekor iz leta 1989.

Povsem razumljivo niso oseke občutili samo v Benetkah temveč v vsem severnem Jadranu, tako da je imel človek občutek, da se je morje umaknilo. Plitvine ob izlivu Soče so se spremenile v pesčne otoke, morje se je umaknilo z dobnega dela Gradeske lagune. Izredno oseko so občutili celo v naših portičih, v kanalu ob Rusem mostu pa je manjkalo le nekaj centimetrov in čolni se bi znašli na suhem.

Trenutno še ni znano kakšno škodo je povzročila ribjemu bogastvu sedanja izredna oseka v severnojadranskih lagunah. Sodeč po dosedanjih izkušnjah ta ne bo velika, saj se večina rib pravčasno umakne, druge pa se zarijejo v blato. (voc)

TRST / ALPE ADRIA CINEMA LETOS ŽE ČETRTIČ

**Kljub težavam zanimiv
video in filmski festival**

Glavne projekcije bodo v kinodvoranah Excelsior od 13. do 17. t.m., kjer bo tudi mednarodni posvet

BREDA PAHOR

TRST - Stevilnim težavam in krčenju sredstev navkljub bo prihodnji teden le zazvela mednarodna četrtja priredba Alpe Adria Cinema. V četrti ni slo lahko: prireditelji - v prvi vrsti člani Združenja Alpe Adria Cinema - so na včerajšnji predstavitveni konferenci uvodoma povedali, da so za letošnji festival vsega skupaj od javnih ustanov iztržili 287 milijonov lir namesto predvidenih 450-500 milijonov, kar je za tovrstno prireditev še vedno zelo skromna vsota. Kot vse ostale kulturne pobude se je namreč tudi filmski festival Alpe Adria Cinema soočiti s klestenjem sredstev. V prvi vrsti je izostal prihodek italijanskega zunanjega ministrstva in s tem je tudi zastal projekt, da bi tržski festival zadobil širše in tudi tržne okvire, skromnejši pa so bili tudi prispevki nekaterih tržskih krajevnih uprav. Brez finančnega prispevka javnih ustanov bi seveda tak festival povsem zamrl - je v imenu organizatorjev dejala Annamaria Percavassi - zato gre vsem, ki so podprli pobudo zahvala, vendar pa je nekaj kritičnih pripomb nujnih. Tako se npr. organizatorji sprašujejo, zakaj ima deželna uprava drugačen odnos do »tržskega« festivala kot do drugih tovrstnih deželnih pobud, za katere je v finančnem proračunu uvedla stalne postavke. In da bo mera

Organizatorji - v ospredju je Annamaria Percavassi - med včerajšnjo tiskovno konferenco (foto Krizmančič)

polna, so organizatorji nekaj grenkih rekli tudi na račun Trzčanov. V Trstu vsi radi govorijo o mitteleevropski kulturi, o kulturnem sodelovanju med narodi in podobnem, vendar se malokdo premakne, ko bi bilo treba kaj konkretnega storiti, se posebej pa senci v zep. Festival Alpe Adria Cinema namreč ne more najti sponzorjev, medtem ko ima v Furlaniji vsaka pomembnejša prireditev svojega »dobrotnika«.

Toliko o finančni plati pobude, ki je prisilila organizatorje, da so vse projekcije strnili v pet dni, in sicer od 13. do 17. januarja. Tako filmske kot video projekcije bodo v kinodvoranah Excelsior, kjer bo v soboto, 16. t.m. tudi mednarodni posvet o kinematografiji v srednje-vzhod-

nih državah Evrope. Kot doslej bo festival nudil prikaz najnovejše filmske in tudi video produkcije v državah in dezelah Alpe-Jadrana, posebna pozornost pa bo letos dana poljskemu filmu zadnjih let.

Prireditve kot taka se je pravzaprav že začela decembra z otvoritvijo lepakov Andreja Pagowskega v muzeju Revoltella, kjer se je včeraj začel niz video projekcij Arteivideo, ki se bo nadaljeval danes popoldne ob 17. uri s prikazom slovenske produkcije. Program je izredno bogat in ga bomo sproti objavljali. Ob koncu te predstavitve velja samo še poudariti, da so si organizatorji iz že opisane stiske skušali pomagati tako, da so se povezali s sličnimi festivali in z vrsto kulturnih institucij.

KUPUJ NA OPČINAH

IZZREBANE ŠTEVILKE 5. 1. 1993

»BOŽIČ 1992 - ZLATO NA OPČINAH«

min. odobr. št. 4/5725

1. NAGRADA
št. 51685

VW GOLF 1800 cc
Manufaktura Podobnik

2. NAGRADA
št. 334636

5.000.000 lir v zlatih žetonih
friz. salon Maida

3. NAGRADA
št. 97013

3.000.000 lir v zlatih žetonih
DEAR import - export

1.000.000 lir v zlatih žetonih

4.	št.	217357	gostilna Veto
5.	št.	164028	zlatarna Sossi
6.	št.	260531	Ulgheri - Pavat
7.	št.	23343	Ulgheri - Pavat
8.	št.	43372	avtodeli Cazzador
9.	št.	98304	Tecnoutensili
10.	št.	483572	slasčičarna Saint Honoré
11.	št.	462758	oblačila Drioli
12.	št.	161138	zlatarna Sossi
13.	št.	91419	pekarna Sossi

REZERVNE ŠTEVILKE

1.	št.	403684	restavracija Diana
2.	št.	416574	sanitarije Scip
3.	št.	186160	obutve Malalan
4.	št.	170754	draguljarna Malalan
5.	št.	426583	obutve Malalan
6.	št.	499500	avtomob. delavnica Guštin
7.	št.	345868	obutve Malalan
8.	št.	265937	pekarna Sossi
9.	št.	410443	Tecnoutensili
10.	št.	108383	oblačila Rinascita
11.	št.	398702	restavracija Diana
12.	št.	65873	friz. salon Maida
13.	št.	212747	draguljarna Malalan

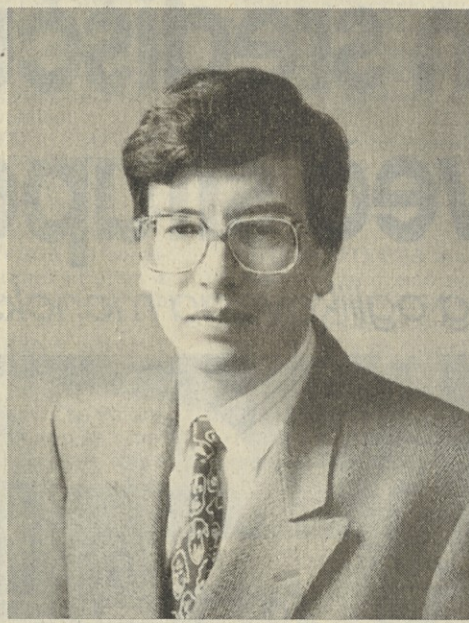

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPCINE

INTERVJU: IVO JEVIČNIKAR

Naša narodna skupnost mora dati ustrezne odgovore na izzive časa

VOJIMIR TAVCAR

nečiji.

Drugi pomemben ukrep je zakon za razvijanje Krasa. Tudi v tem primeru ne gre za ukrep, ki bi v celoti zadovoljeval nase ljudi, se zlasti, ker ni bil še uresničen zaradi kompliciranega postopka. Vendar je tudi to konkreten ukrep, ki je bil dosežen s prizadevanjem slovenskih političnih predstavnikov, s pritiskom nasega prebivalstva in organizacij, tako da tudi to lahko štejejo za uspeh.

PD: Obracun za Slovence torej ni povsem negativen?

JEVNIKAR: Ne, povsem negativen ni. Seveda, če pogledamo s splošnega vidika, situacija ni idealna, saj nimamo še globalne zaščite, novi deželni volilni zakon ogroža slovensko predstavništvo, vendar, če smo objektivni, sta omenjena zakona pomemben dosežek.

PD: Preden se lotiva že omenjenega volilnega zakona, bi se za trenutek zaustavila še pri vprašanju sredstev za potrebe manjšinskih dejavnosti, ki so za tekoče leto zagotovljena, za prihodnje pa pod vprašajem. Kaj je bilo doslej narejenega, da ta denar ne bi zmanjkal?

JEVNIKAR: V deželnem svetu smo številni slovenski svetovalci nastopili glede tega vprašanja in sam sem v posegu v proračunski razpravi to potrebo zelo poudaril. Dejstvo pa je, da že v rimskem parlamentu ni uspelo, da bi ta zakon refinansirali. Očitno zaenkrat še ni politične volje, da bi zakon refinansirali, kar pa prizadeva obe manjšini, slovensko v Italiji in italijansko v Sloveniji in na Hrvaškem.

Zabeležili smo tudi togo stališče nekaterih predstavnikov deželne uprave, saj je dežela začela finan-

sirati vse slovenske dejavnosti s temi sredstvi. S tem se je izgubil prvotni namen teh sredstev, ki so bila izredna sredstva v pričakovanju globalnega zaščitnega zakona. Dežela je na ta način prihranila okoli poldrugo milijardo lir na leto, saj je že prej iz lastnih sredstev finansirala nekatere manjšinske dejavnosti. Ta težnja se kaže tudi v proračunu za leto 1993, saj je iz tega naslova vzela sredstva tudi za prispevke za dvojezično poslovanje slovenskih sol. S tem se je skrajša postavka za potrebe slovenskega tiska.

Kaj se bo zgodilo prihodnje leto, če država ne bi refinansirala teh sredstev? Mislim, da smo lahko upravičeno zaskrbljeni in potreben bo odločen pritisk v Rimu, da dosežemo zaščito, dokler to vprašanje ne bo rešeno pa, da se zagotovijo sredstva za manjšinske dejavnosti.

PD: Manjšina pripravlja svoj osnutek zaščitnega zakona. V kakšni fazi je sedaj to delo?

JEVNIKAR: To je še vedno v fazi strokovnih priprav, čeprav ima tudi politično vsebino. Obstaja delovni osnutek, ki ga predstavniki posameznih komponent se pilijo. Upam in pričakujem, da se bo to delo končalo v tem mesecu, ker smo glede tega v zamudi. Obvezo po izoblikovanju tega osnutka so komponente sprejele med spomladanskimi političnimi volitvami. Mi zahtevamo, naj vlada reši nase vprašanje, nas osnutek pa se ni vložil. To seveda ni razlog, da zaščitni zakon se ni bil odoben, pomembno pa je, da bi bil vložen čimprej.

PD: Med problemi, ki so bili nakazani, je tudi novi deželni volilni zakon, ki ustvarja precejšnje težave vsej manjšini, se posebej pa SSK kot stranki. Kako gledate na ta zakon in kaj je ukrenila SSK, da

bi bila se zastopana v deželnem svetu?

JEVNIKAR: Nase izhodišče je, da bi morala italijanska država zagotoviti manjšini zajamčeno zastopstvo, saj to sodi med evropske standarde zaščite manjšin. To velja v Sloveniji, to velja na Hrvaškem in to velja v nekaterih drugih evropskih državah. Upamo - in podvzeli smo nekaj pobud v tem smislu - da bi se to vprašanje rešilo v okviru razprave o reformi italijanske ustave. Kar zadeva sam deželni svet se spoprijemamo danes z novim volilnim zakonom, ki je z vidika slovenske narodnostne skupnosti povsem nezadovoljiv tako zaradi tega, ker uvaja eno samo preferenco, kar bo nedvomno otežilo uveljavitev slovenskih kandidatov, kot zaradi vstopne praga. Zelo verjetno bo slovensko zastopstvo oklesano in vprašanje je sploh, če bo kdo izvoljen v deželni parlament.

To je en problem. Drugačen je problem nase stranke, ki je v deželnem svetu zastopana od vsega začetka in je svojega predstavnika izvolila na osnovi redne zakonodaje, čeprav iz ostankov. Sedaj pa zakon predpisuje, da je treba doseči vsaj en polni mandat v enem od okrožju, za kar naši glasovi ne zadostajo.

PD: Potrebna bo torej povezava s kakšno drugo stranko...

JEVNIKAR: Tu sta dve poti. Optimalna je zas nas združevanje slovenskih sil v neko nadstrankarsko formacijo, ki naj zagotovi izvolitev slovenskega svetovalca vsaj v obdobju, dokler ne dobimo zajamčene zastopstva. Mi smo predlagali vsem komponentam razgovore v tem smislu, z izjemo Sveta slovenskih organizacij pa imam občutek, da so do te

rešitve ostali precej hladni.

Druga možnost je povezava z neko stranko. Vendar je treba najti dve stranki, ki se hoceta povezati, v našem primeru tako stranko, ki bi bila za SSK spremljiva, pa tudi tako, da bi bila zanjo sprejemljiva SSK. Zato je treba jasno povedati, da če bo SSK prisiljena v povezavo, bo to izhod v sili in neko tehnično in ne politično povezovanje. Vsekakor pa se bomo za tako morebitno rešitev opredelili po sirokom posvetovanju z bazo.

PD: Preidiva na odnos med manjšino in maticno državo.

JEVNIKAR: Od prvih demokratičnih volitev in osamosvojitve se je pozornost Slovenije do manjšine močno povečala. Prva slovenska demokratična vlada je kazala posebno pozornost s tem, da je imenovala ministra za manjšine in visoki predstavniki Slovenije so tudi z osebnimi obiski dajali naši manjšini poudarek. Zadovoljni smo, da je lani prevladala odlična in nacelna linija zahtev za zaščito manjšine. Pričakovali smo tudi, da bodo spremembe v Sloveniji vplivale na odnos italijanskih dejavnikov do manjšine: pri furlanskem delu je bilo res tako, medtem ko je na tržaškem območju nasprotovanje Slovincem se globoko zakoreninjeno. Zato nas skrbijo novi pojavi kot je povezovanje nekaterih demokratičnih struk z delom socialistov in z Listo za Trst tudi v protislovenskem duhu.

PD: Se zadnje vprašanje: v kratkem se bodo začela pogajanja med Slovenijo in Italijo za posodobitev Osimskih sporazumov. Kaj pričakujete v tem okviru?

JEVNIKAR: Pričakujemo, da bo Slovenija vztrajala pri stališčih, ki so jih skupno oblikovali najvišji državni organi v sodelovanju s predstavniki manjšine ze lani: da se obravnavajo na enakopravni ravni problemi manjšin, da se potrdijo že obstoječe obveze iz Londonskega memoranduma in Osimskega sporazuma in da se osvojijo najnoveše usmeritve, ki so bile sprejete na evropski ravni, glede manjšinskih pravic. Pri tem so absurde trditve, da so to, kar zahtevamo Slovenci v Italiji, privilegiji, kar zahtevajo Italijani v Sloveniji in na Hrvaškem pa naravna pravica. Obe manjšinski skupnosti zahtevata le to, kar jima omogoča normalno življenje in razvoj, ob tem pa opravičljiva koristna vloga povezovalca med sosednjimi državami. Zato bi si v tem okviru želel tudi večje solidarnosti med manjšinami.

SODSTVO / POROČILO GLAVNEGA PRAVDNIKA

Kriminal narašča tudi v naši deželi

Prekupčevanje z mamili in orožjem

TRST - Po teritoriju tržaškega sodnega okraja, ki zajema celotno Furlanijo-Juljsko krajino, so se razpredli ne samo mednarodni kanali za prekupčevanje z mamili, temveč se je tudi izredno razširila trgovina z vojaškim orožjem, municijo in eksplozivom, zlasti po krizi, ki je zajela vzhodno Evropo in po vojni, ki je izbruhnila na tleh bivše Jugoslavije. Opazno je tudi povečanje mikrokriminala, kar navaja k zaključku, da je, vsaj delno, razkorak med nase deželo in najbolj ogroženimi kraji v državi vse manjši. To izhaja iz poročila, ki so ga orisali na včerajšnji tiskovni konferenci in ki ga je za otvoritev novega sodnega leta pripravil tržaški glavni pravdnik Domenec Maltese (otvoritev bo 16. t.m.). Glede na vse bolj intenzivno kriminalno dejavnost, je med drugim poudaril Maltese, se je pravdnstvo obrnilo do pravosodnega ministrstva in ga zaprosilo za imenovanje dodatnega državnega pravdnika, bodisi pri sodiscu kot pri okrožni preturi. Za to mesto bi lahko prišel v postev eden od namestnikov, ki so trenutno v službi v omenjenih dveh uradih.

Skupno so do 30. junija lani zaplenili kar 496 kg mamil, od heroina do kokaina, hasiša in marihuane. Trenutno je v teku 113 sodnih postopkov, medtem ko organi in sodne strukture ne zadostajo potrebam.

Mikrokriminal v zvezi s prekupčevanjem z mamili se je zelo okrepil, pri čemer crpa »delovno silo« iz hrvaškega podzemlja, novi znaki o infiltraciji organiziranega kriminala pa so opazni v pordenonski pokrajini, zlasti v zvezi s »pranjem umazanega denarja«. V celotnem sodnem okraju pa ni prišlo do terorističnih akcij ali do terorističnih akcij s političnim predznakom. Število umorov, ki se je do 30. unija zmanjšalo, pa se je povzpelo v zadnjih mesecih leta. Državni pravdnik pri videmskem sodiscu je opozoril, da so se na področju pod njegovo pristojnostjo zaskrbnjujoče povečale kršitve dolob o preprečevanju nezdod na delovnem mestu.

Prvic pa je poročilo državnega

pravdnika načelo tudi vprašanje podkupnin. Maltese je ukrepanje sodstva v zadnjem času označil kot »prvi korak k vnovični popolni vzpostavitvi institucionalnih oblasti v Italiji«, proti »kriminalni praksi, ki ubija svobodo podjetij in dostojanstvo dela.« O preiskavah, ki so v teku, pa je ohranil najstrožjo tajnost. V poglavju, ki se nanaša na »varstvo okolja in teritorija, javno varnost, zdravje državljanov, gradbeništvo in urbanistiko,« pa je receno, da jih bo morda zaradi »nedavnih dogajanj, ki imajo večji poudarek kot v preteklosti, obravnavalo prihodnje poročilo.«

Na vprašanje o morebitnih podkupninah v deželi pa je Maltese odvrnil, da »je sodstvo naredilo vse, kar je bilo treba narediti,« in da je posego vsakokrat, kot predvideva zakon, ko »notitia criminis« ni bila povsem neosnovana.

Se pred podrobnim pregledom položaja v tržaškem okraju pa je glavni pravdnik Maltese v svojem poročilu, ki se loči na dva dela, načel vrsto najbolj aktualnih problemov, ki se nanašajo na splošen položaj sodstva v državi. Med drugim je obravnaval vprašanja delovanja raznih institucij, ločevanje posameznih funkcij, odnos med pravosodnim ministrstvom ter sodstvom, preiskovalno tajnost, obtožbe na račun sodnikov, odnose med sodstvom ter sredstvi javnega obveščanja, ločevanje karier. Maltese se je zlasti zavzel, da bi izrecno določili mejo, ki je minister ne more prestopiti pri dodeljevanju vodilnih funkcij. To vprašanje je ostalo nedorečeno po razsodbi ustavnega sodišča, ki je po njegovem mnenju protislovna.

Glavni pravdnik je nadalje izrekel svoje nasprotovanje ločevanju karier v sodstvu. Po njegovem mnenju ni bilo celo koristno, če bi prihajalo do rotacije: predstavnik javnega tožilstva mora vedeti, kako se sodi, sodnik pa mora tudi vedeti, kako se sestavlja obtožnica. Nadalje se je zavzel za učinkovit sistem izdelave sodnih dokazov ter kritiziral zakon Scotti-Martelli o tako imenovanih »superprokurah.«

ČEDAD / DANES ODPRTJE NOVEGA SEDEŽA

Bossijevi pristaši na pohodu tudi v Beneški Sloveniji

Kakšno je stališče Severne lige do vprašanja Slovencev?

RUDI PAVSIC

CEDAD - Severna liga se tudi z organizacijskega vidika pripravlja na bližnje deželne volitve v Furlaniji - Julijski krajini. Napovedi, ki predvidevajo prav za Bossijeve pristase velik volilni uspeh in celo možnost, da bodo tudi v nasi deželi postali stranka relativne večine, so ligase ohrabile. Ti so namreč v zadnjem času precej aktivni, ali bolje receno, bolj aktivni so v javnosti. Doslej je njihovo delo potekalo izključno znotraj gibanja, veliko je bilo skoraj zasebnih sestankov, srečanj po skupnicah, manj pa javnih pobud, ki so nekako značilnost tradicionalnih strank.

Vse večji uspehi na

nedavnih upravnih volitvah na Severu so očitno botrovali dejstvu, da so Bossijevi pristasi bili prisiljeni spreminiti zacetne programe in se v večji meri pojaviti v javnosti.

V ta okvir sodi skrb za utrditev organizacije na teritoriju. V tem času so namreč, ob glavnih pokrajinskih sedezih, odprli več »postojank« v manjših središčih dežele, predvsem tam, kjer so želi dober volilni uspeh. To velja tudi za Cedad, kjer bodo danes ob 11. uri na Trgu Dante odprli sedež Severne lige. Ob tej priložnosti bodo prisotni poslanca Ro-

berto Asquini in Roberto Visentin ter senator Rinaldo Bosco, ki je bil izvoljen prav v cedadskem senatnem okrožju.

Odprtje sedeza Severne lige pa bo nekako izpostavilo tudi tiste krajevne Bossijeve pristase, ki to gibanje vodijo na Cedajskem in v Nadiški dolini. Govori se, da se je k ligi približalo več takšnih oseb, ki so do pred kratkim delovale v raznih strankah. Sicer pa so pri ligi s takšnimi močnimi kameleonskimi pristopi dokaj previdni. Posebna pokrajinska komisija ima namreč nalogo, da preveri »politično verodostojnost« posameznika, ki je postal član Severne lige. Le v primeru, da se komisija pozitivno izreče, posameznik lahko racuna, da bo čez leto dni postal član kakega vodilnega krajevnega organa lige.

Na današnji slovesnosti v Cedadu pa bomo imeli priložnost spoznati tudi, kako se Severna liga pripravlja na bližnje deželne volitve, kakšen je njen odnos do stvarnosti na Videmskem in verjetno tudi kakšno je njeno stališče do vprašanja Slovencev v Benečiji, saj se bo prav ob tem vprašanju pokazalo, kakšno vlogo namerava liga odigravati v Benečiji, kjer ima cedalje več pristasev.

REKORD / IZLETA PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Vsa mesta razprodana

TRST - V analih svetovnega rocka je zabeleženo, da so pred leti v poldrugi uri razprodali vse razpoložljive vstopnice za newyorški koncert pop zvezdnice Madonna. No, nekaj podobnega, če že ne se bolj presenetljivega, se je pripetilo včeraj z letosnjimi tradicionalnimi izleti Primorskega dnevnika: v slabi tri četrt ure so bila oddana vsa mesta za izleta na Kubo in v Umbrijo. Povpraševanje je bilo tolikšno, da so pri potovalni agenciji Aurora, ki skrbi za izlete, na vrat na nos dodali dve-

nuja nas dnevnik. Vpisovanje je steklo kot na tekočem traku, tako da je bilo ob 9.15 že vse odločeno in končno. Popoldne so nam pri agenciji Aurora povedali, da so za februarjski 14-dnevni izlet na ekotično Kubo razprodali vseh 30 razpoložljivih mest, poleg tega pa se stiri rezervna mesta, ki bodo pršla v postev, ce bo kdo od vpisanih odpovedal izlet.

Prav tako veliko je bilo povpraševanje za majski petdnevni izlet v zeleno Umbrijo. Kot rečeno so organizatorji pri-

dali dvema prvotnima avtobusoma se tretjega, in tudi v tem avtobusu so že vsa mesta oddana. Ce je morda se kdo zainteresiran za ta izlet, se lahko prijavi neposredno pri agenciji Aurori, a le kot morebitna rezerva.

Izletniki na Kubo bodo odpotovali na največji otok v Karibskem morju v ponedeljek, 15. februarja, vrnil pa se bodo 28. februarja. Udeleženci avtobusnega izleta v Umbrijo bodo odpotovali iz Trsta v nedeljo, 23. maja, vrnil pa se bodo v četrtek, 27. maja.

NOVICE

KD proti odložitvi deželnih volitev

VIDEM - Dezelna Krščanska demokracija je zavrnila predlog podpredsednika Dezele, socialista Ferrucia Sara, o odložitvi deželnih volitev. Dezelni tajnik Bruno Longo in nacelnik svetovalske skupine KD v deželnem svetu Dominici sta sicer izrazila »razumevanje« za predlog, katerega namen je omogočiti volivcem, da bi glasovali na osnovi novega volilnega zakona, ki je v pripravi v Rimu, pa sta pripomnila, da je ya spremembo dezelnega statuta - ki določa način poteka volitev - potreben postopek za spreminjanje ustavnih zakonov, kar pomeni, da mora zakonski predlog dvakrat v odobritev v obe zbornici. To pa pomeni, da bi ne mogli sklicati novih volitev v doglednem času in bi torej kršili roke, ki jih določa zakon.

Tudi prenovitev, dodajata Longo in Dominici, mora sloneti na spostovanju pravil, torejla o volilnih rokih. Potem pa naj odločajo volivci, njihovo voljo pa bo treba spostovati.

V ponedeljek skupščina Friulie

TRST - Skupščina članov dezelne finančne družbe Frise bo sestala v ponedeljek na sedeu v Ul. Locchi v Trstu. Na ki je bila decembra in na kateri so odobrili proračun, niso pa izčrpali druge točke dnevnega reda, ki je predvidevala izvolitev novih vodstvenih organov. Skupščino bo vodil podpredsednik Francia, ker je predsednik Tonutti pred nekaj tedni odstopil.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PROMET / TUDI DANES OMEJITEV OD 7. DO 9. IN OB 18. DO 20.30

V mestnem središču vsak dan več strupa

V zraku namerili 22, 2 (!) mg ogljikovega monoksida

MARJAN KEMPERLE

Trzasko mestno središče je ovito v neviden strupen oblak in vsak dosednji poskus, da bi s časovno omejitvijo prometa izboljšali kvaliteto zraka v mestu, je klavarno propadel.

To ugotovitev je mogoče potegniti po objavi včerajšnjih podatkov o onesnaženosti zraka v Trstu. Merilne naprave Krajevne zdravstvene enote so izmerile v cetrtek doslej največjo stopnjo onesnaženosti v mestu. Zrak na Goldonijemem trgu je vseboval v casovnem povprečju osmih ur 22, 2 miligrama ogljikovega monoksida na kubni meter, to je kar dvakrat več od dovoljene varnostne meje 10 miligramov na kubik zraka. Toliksne onesnaženost niso zabeležili niti v najhujših meglenih dneh predlanskega božica, ko se je prvič konkretno zastavilo vprašanje, kako omejiti onesnaženost v mestnem središču.

Da gre resnično za izjemno stopnjo onesnaženosti, so potrdile tudi meritve v drugih treh mestnih predelih. Onesnaženost v teh prometu manj izpostavljenih predelih sicer ni presegla varnostne meje, je pa - v primerjavi

Prometni ukrepi le delno omejujejo onesnaženje zraka v mestu (foto Ferrari)

z meritvami iz prejšnjih dni - toliko poskočila, da so se izvedencem KZE naježili lasje.

Preplah vzbuja se drug podatek. Tudi onesnaženost z dušikovim dioksidom je v središču mesta presegla varnostni prag. Včeraj so zabeležili v kubnem metru zraka 206, 5 mikrograma dušikovega dioksida, to je bistveno več od dovoljenih 150 mikrogramov na kubik zraka.

Zaradi onesnaženosti bo tudi jutri mestno središče zaprto za promet, in sicer spet običajno od 7. do 9. ure in od 18. ure do 20.30.

Ob najnovejšem valu onesnaženja postaja sicer

vpraskljivo, ali omejitev prometa tako, kot je zasnovala občinska uprava, zadostuje za kvaliteto izboljšanje zraka v mestu. Sedanja onesnaženost z dušikom je sploh presenetljiva. Nevidno se je spustila nad mesto po skoraj tednu vetrovnega vremena, z burjo, ki je s sunki s hitrostjo čez 100 km na uro razpihala prejšnji oblak izpušnih plinov. Prav ta hitra »vrnitev« lebede strupene nevarnosti ob vremenu, ki se ni najhujše, ne vlija nobenega optimizma. Kvečjemu je le prilila olja na ogenj polemik, ki že dobro poldrugo leto razdvajajo trzasko javno mnenje ob vprašanjih, ki

se ticejo kvalitete zraka v mestu, in ob varnostnih ukrepih, ki bi jih morali sprejeti občinski moje.

Med tistimi, ki najbolj nasprotujejo dosedanjim poskusom Občine, prednajo zeleni. Tudi v včerajšnjem komunikatu so ponovili svoje kritike. Casovno zaprtje mestnega središča ne zadostuje, trdijo.

Tudi uvedba izmenicnih registrskih tablic bi malo pomagala, saj domala vsaka družina ze razpolaga z dvema avtomobiloma. Zeleni zato ponavljajo svoj recept: popolno zaprtje mestnega središča za promet in okrepitev javnih prevoznih sredstev.

KRŠČANSKA DEMOKRACIJA / PREDSTAVILI DOKUMENT ZA PRENOVO STRANKE

Nova tržaška KD za dialog in medsebojno spoštovanje

Etapne krajevne prenovne - Kritika (Staffierijeve) politike-špektakla

VLASTA BERNARD

Tudi v palačo Diana je zapihal nov veter. Vsaj v jadra tistih, ki hočejo prenoviti stranko in ki so se za to pripravili podvreči sodbi članstva in volilcev. Toda ne kateregakoli članstva, ampak tistega, ki ga mora stranka potem, ko je razveljavila vse dosedanje izkaznice, komaj zbrati, in to v temnem roku do 28. februarja letos.

Novo včlanjevanje, temelječe na strogih kriterijih, bo potekalo na osnovi podpisa pristopnega dokumenta vsedržavnega tajništva Krščanske demokracije, kateremu so v Trstu dodali pomeljav stavek o tukajšnji stvarnosti »srečanja in dialoga, kjer bo moralo biti nase delo pogumno, pozorno in v znaku vzajemnega spoštovanja«. Dokument so včeraj novinarjem predstavili pokrajinski tajnik Sergio Tripani, organizacijski tajnik Dario Locchi, poslanec Sergio Coloni, nacelnik občinske svetovalske skupine Dario Rinaldi in predsednik Trgovinske zbornice Giorgio Tombesi, ki so priložnost izkoristili tudi za kratek obračun dela na svojem področju.

Pristop k prenovitve-

nemu dokumentu stranke in torej včlanjevanje, ki bo moralo biti osebno, bo potekalo pred posebno jamstveno komisijo po treh temeljnih kriterijih: tisti, ki ga bo podpisal, bo dobil avtomatično pasivno in aktivno volilno pravico za strankine organe, vpis v stranko bo javen, članarina pa prostovoljna - z minimalno kvoto v znesku 30 tisoč lir. Dokument bodo predstavili na treh javnih skupščinah, kjer ga bodo kandidati lahko neposredno podpisali. Naslednja etapa bo priprava na pokrajinski kongres s skupščinami, na katerih bodo izvolili delegate zanj, in sicer 60 odstotkov iz vrst novih vpisanih, ostalih 40 pa iz vrst izvoljenih v javne institucije. Po odpravi mehanizma list po strujah, bodo delegati izvoljeni na podlagi posameznih kandidatov, s čimer naj bi prevladala vrednost osebe. Kongres bo v prvi polovici aprila, na njem pa bodo izvolili delegate za deželni kongres, ki bo konec istega meseca. Velika novost je tudi ta, da bo pokrajinski tajnik izvoljen se pred kongresom, in sicer neposredno na predkongresnih skupščinah članov.

Z leve: Tombesi, Locchi, Tripani, Coloni in Rinaldi na tiskovni konferenci (Foto Krizmančič)

To so torej v strnjanih besedah temelji, na katerih naj bi zrasla nova stranka, ki naj se otrese bremena napak, v katero - kot so priznali predstavitelji prenovitvenega dokumenta - jo je privlekel destletja trajajoče zasledenje oblasti, in ki naj se povrne k izvirnim vrednotam demokratičnega krščanstva. Stranka se velikih nalog, ki so pred njo lotova mimo in z razjasnjenimi pojmi - zagotavlja Tripani - brez njeve in paničnega strahu pred Severno ligo. Treba je razumeti vzroke protesta, ki ga ta nova sila odraža - nadaljuje - in se opremiti z ustreznimi politično li-

nijo, ne pa se krčevito oklepiti doseženih pozicij. Bolj pa tajnika KD skrbi gospodarski položaj in politična razdrobljenost v Trstu, katere odraz je tudi nedavni skupni nastop Camberja, Biasuttija in Sara. Trzaska občinska koalicijska - je zaključil Tripani - pa je številčno dovolj močna, da bi se lahko poleg rednega upravljanja lotila tudi velikih odprtih problemov. Pripravljenost za sodelovanje je v tej koalicijski povsem nezadostna - mu je pritegnil Rinaldi - soocanja praktično ni, manjka rešenost in strokovnost, zato pa je veliko politično-špekta. Nujno je

začeti z uresničevanjem programskih smernic.

Coloni, Rinaldi in Tombesi so večji del svojih posegov namenili najakutnejšim ekonomskim problemom (zelezarna, Trzaski Lloyd, pristanisce itd.) in ponovno oziogalsi popolen neposlus trzaskega zupana (in ostalih melonarskih somisljenikov) za skupen nastop pri njihovem reševanju. Glede Osima in vseh ostalih sporazumov z bivšo Jugoslavijo pa so potrdili stališče, da je treba v pogajanja oblovenji vključiti tudi Hrvasko, kar je vitalnega pomena za italijansko manjšino.

NOVICE

Srečanje o nemški okupaciji Trsta

Nekateri aspekti nemske okupacije Trsta v letih 1943-45 je naslov srečanju, ki ga bo vodil prof. Roberto Spazzali v ponedeljek, 11. januarja, ob 17.30 na sedežu Centra za gospodarske in družbene studije Frontiera duemila v Ul. Stuparich 16. Srečanje spada v sklop ponedeljkovih konferenc, ki jih prireja Center.

Občinski prispevki športnim društvom

Služba za šport, turizem in prosti čas pri trzaski občini obvešča ustanove, sportna in rekreacijska društva, da 31. januarja zapade rok za predstavitev prošnje za prispevke za nakup sportne opreme. Vse potrebne informacije in obrazce za izpolnitev prošnje nudi urad Službe v Ul. Teatro 5, vsak dan, od 8.30 do 12.30.

Komunisti in DSL proti hazarderjem LpT

Občinski svetovalci Stranke komunistične prenovne in Demokratične stranke levice se niso udeležili včerajšnjega sestanka, ki ga je sklical nacelnik listarske svetovalske skupine v trzaskem občinskem svetu, na katerem naj bi izluščili predlog o ustanovitvi igralnice na Trzaskem. Tako komunisti kot DSL menijo, da so tacas za Trst mnogo bolj pomembna druga gospodarska vprašanja. Za DSL bi se morale trzasko politične sile predvsem zavzeti za prebrotitev krize v pristanicu, v industriji in na trgovinskem področju. SKP meni, da so igralnice netišne družbenega zla. Za komuniste gre v tem primeru le za napiheno propagando, saj igralnica ne more resiti odprtih vprašanj mesta.

Nagrada »Primo Rovi« dr. Prakashu Khanalu

Odbor za »mednarodno nagrado Primo Rovi« je sklenil, da za leto 1992 podeli priznanje dr. Prakashu Khanalu, in sicer za njegovo dejavnost pri širjenju znanstvene kulture. Khanal skrbi za stike z javnostjo pri nepalski kraljevi akademiji za znanost in tehnologijo, vodi znanstveno revijo in tečaje za znanstveno casnikarstvo, obenem pa iz Evrope dopisuje za drzave na azijskem jugovzhodu.

Včeraj je Khanal dopotoval v Trst, kjer sta ga sprejela prof. Abdus Salam in Primo Rovi, ki sta mu izročila priznanje ter zlati odličje v spomin na nase mesto. Po obiskih v raznih znanstvenih centrih v Trstu in Gorici se bo Khanal ustavljal v Milanu.

Stavka v prevoznih

Sindikalne organizacije so za prihodnji petek spet oklicale stiriurno stavko v javnih prevoznih. S tem želijo okrepiti pritisk na vladne organe, da bi pospešili postopek korenite reforme prevoznega sektorja. Zaradi stavke vozila medobčinskega podjetja ACT ne bodo vozili med 9. in 13. uro.

TRST / PRVA ŠTEVILKA

Iskra: časopis SKP v znamenju pluralnosti

Da ne bi ljudje pozabili prav vsega

Levici je potreben nov glas: Iskra - glas komunistov. Odgovorni urednik novega casopisa Stojan Spetic, koordinacijski tajnik Sergij Lipovec in trzaski pokrajinski tajnik Stranke komunistične prenovne Jurij Canciani so ob predstavitvi novega casopisa poudarili, da gre pri tem za dopolnitev pluralizma v sklopu množičnega obveščanja v deželnem merilu, ki naj spodbudi politično levico k širsi, bolj poglobljeni, tvornejši dialektiki za splošno družbeno napredovanje. Gre za zapolnitev praznih medijskih prostorov, kot je dejal Lipovec, seveda pa tudi in za utrjevanje politike sozitia, za ponovno ovrednotenje socialne (ne podporniške) vloge drzave, uveljavitev pravih institucionalnih reform, zavrnitev mani-

pulacij v tej zvezi in za učinkovitejši odgovor divjemu svobodnemu trzenju, ki le se poglablja prepad med revnimi in bogatimi. Politčna levica je nekako utihnila, treba jo je obuditi, prisliti jo v boj zoper hegemonijo kapitalizma, kot se kaže v ukrepih Amatove vlade, ki pestijo manj premožne sloje, so poudarili med srečanjem z novinarji in se dotaknili se spornega problema o predrugacanju volilnega sistema, ki utedne prizadeti manjše stranke oziroma manjšine kot take.

Beseda je nanesla tudi na osimske sporazume. Stojan Spetic se je zavzel za čim širše gospodarsko sodelovanje s podonavsko-balkanskim območjem, kar je tudi sicer logično, saj gre za naravno zaledje teh kra-

jev. Je pa tudi opozoril, da ne sme biti pri tem govora o poizkusih nekakega ponovnega koloniziranja slovenskega in hrvaskega trzišča oziroma ustvarjanja novega »zida« potem ko smo druge zidove v Evropi podrl.

Prireditelji tiskovne konference so bili s svojimi izjavami dokaj izcrpni zato ni bilo treba dregati v sršenje gnezdo nacionalistično-revansistične stvarnosti v trzaski občini, ki samo zavira dejanske možnosti tukajšnjega družbenega in gospodarskega razvoja. Seveda pa niso mogli mimo skomin gotovih krogov, ki vidijo bodočnost Trsta v kazinih, ne pa v prizadevanjih za zaposlitev vrzeli, ki zeva med dvema Trstoma - revnim in bogatim.

TRST / SINDIKALNA DEJAVNOST

Obračun CGIL o svoji dejavnosti v preteklem letu

Prihodnost je vse prej kot roznata

ALEKSANDER ŠIRK

Zacetek novega leta - kot je že običaj - je čas obračunov o opravljenem delu in določanju smernic za nadaljnjo dejavnost. Tako je naredila tudi sindikalna organizacija CGIL, ki je na včerajšnjem srečanju z novinarji orisala svojo dejavnost, predvsem pa težave, ki jo cakajo v pravkar zacetem novem letu. Ni treba posebej poudarjati, da je bilo minulo leto za sindikalne organizacije zelo težavno, saj so se morale spričo splošne hude gospodarske krize spoprijemati s številnimi težavami, ki niso prinesle niti našemu območju. V nekaterih tovarnah, večjih in manjših, je naenkrat zmanjkalo delo, delovna mesta je izgubilo na stotine delavcev, perspektive za izhod iz sedanjega stanja pa niso najboljše.

Zato si sindikalna organizacija prizadeva, da bi v čim večji meri omilila učinke sedanje krize ceprav so - kot receno - predvidevanja zelo temna.

Na srečanju s predstavniki tiska je tekla beseda o zelo obširni problematiki, s katero se morajo spoprijemati tako sindikalisti, kot sicer in predvsem predstavniki političnih sil, ki imajo odločujočo vlogo pri vseh teh vprašanjih.

S posebnim zaskrbljenostjo so med včerajšnjim srečanjem obravnavali težave, ki so nastale zaradi izgube številnih delovnih mest. Ni treba posebej ponavljati

razlogov, ki so privedli do takega položaja, saj je bilo o tem napisanega že veliko, konkretnih dejstev pa je bilo bolj malo. Sindikalne organizacije skušajo na vse nacine premostiti sedanje stanje, pri čimer pa se srečujejo s številnimi težavami, saj je splošna gospodarska kriza vse sektorje javnega življenja.

Primeri Arzenala sv. Marka, Tovarne velikih motorjev in se drugih manjših in večjih obratov zgovorno kažejo, da si bodo morali predstavniki sindikalnih in političnih sil krepko zavihati rokave, da bodo lahko vsaj delno zajezili sedanji negativni trend krenja delovnih mest ob pomanjkanju vsakršne alternativne. V takem stanju so tudi politične oblasti in krajevne uprave skoraj brez vsake moči, da bi lahko kaj ukrepale.

Z resolucijami in podobnimi dokumenti so se sicer obrnile na pristojne oblasti, vendar pa zaenkrat brez pomenljivih rezultatov. Krizno stanje se torej nadaljuje, izhoda iz krize pa ni videti od nikoder.

Včerajšnje srečanje sindikalnih predstavnikov z novinarji je bilo tudi priložnost za obrazložitve stališč do številnih drugih perecih vprašanj, ki hromijo razvoj našega mesta in, začeni z nacionalistično obarvanostjo trzaskega političnega vodilnega razreda. Ponovno je bila poudarjena tudi želja po sindikalni enotnosti.

POLEMIKA / MIRAMARSKI CENTER

Z Dunaja odgovor na podel napad

Po polemikah, ki so pred prazniki izbruhnile okrog Mednarodnega centra za teoretsko fiziko, čes, da so tam nekateri znanstveniki iz tretjega sveta opravljali raziskave za jedrsko orozje, se je včeraj oglašila Mednarodna jedrska agencija OZN z Dunaja. V posebni noti je predbožicno pisanje Washington Posta označila kot blodno in popaceno, delovanje miramarske znanstvene ustanove pa kot povsem tuje kakršnim koli dejavnostim, ki bi imele zvezo z raziskovanjem vojskajh jedrskih tehnologij.

Miramarski center - je receno v noti - običe vsako leto skoraj 4000 fizikov in matematikov iz vsega sveta in torej ne samo iz Indije, Pakistana, Kitajske in Irana, kot je zapisal Washington Post. Povrh pride v Trst vsako leto od 250 do 300 znanstvenikov iz ZDA, ki opravljajo naloge učiteljev ali vodij tečajev. Med njimi je kar 17 ameriških nobelovcev, sedanji predsednik znanstvenega sveta pa je Nobelov nagrajenec za fiziko iz leta 1972, Robert Schrieffer z univerze na Floridi.

Dunajska jedrska agencija in Unesco sta prepričana - nadaljuje nota - da je miramarski center koristno in učinkovito sredstvo za spodbujanje razvoja znanosti in njene uporabe v tehnologiji, se zlasti v tretjem svetu. To stališče deli tudi italijanska vlada, ki je cen-

tru, katerega gosti, doslej zagotavljala največji del sredstev. Ostale prispevke prejema od držav kot so Švedska, Kuvajt, Velika Britanija, Španija, Brazilija, Kanada, Francija in Iran.

Ce bi Washington Post natančneje analiziral program trzaskega centra - dodaja nota - bi našel kaj malo od tistega, kar bi lahko konkretno uporabil kdorkoli, ki bi želel izdelovati jedrsko orozje. Noben tečaj ali raziskava se namreč ne nanasa na obogatitev urana, na reciklazo jedrskega goriva ali na proizvodnjo težke vode.

Sanje znanstvenikov so vsekakor zelo kratke - opozarja dunajska agencija - raziskovalno delo pa je podvrženo strogemu nadzoru teles, ki jih določa Organizacija združenih narodov.

Iz vsega tega sledi - zaključuje nota Mednarodne agencije za jedrsko energijo - da je pisanje, kakršnega je objavil Washington Post in ki temelji na induktivnih namigovanjih, zlonamerno in izkrivljeno. Se posebej, ker je agencija, pod katere okrilje sodi miramarski Center za teoretsko fiziko, izrecno zadolžena, da skrbi za nevojasko uporabo jedrske energije in da pomaga pri preprečevanju množčenja jedrskega orožja.

Nota se zaključuje s priznanjem miramarskemu centru za njegovo pomoč narodu v razvoju.

GLEDALIŠČE / NA ODRU KULTURNEGA DOMA

Schillerjevi Razbojniki

Jutri in v nedeljo gostuje v Kulturnem domu v Trstu Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z eno najznamenitejših evropskih tragedij, Schillerjevimi Razbojniki.

Delo mladega, takrat komaj trindvajsetletnega Friedricha Schillerja, ki je bilo prvič uprizorjeno 1782. leta v Mannheimu z veličastnim uspehom, je po dobrih dveh stoletjih se zmeraj živo in aktualno in bo očitno taks-

no tudi ostalo, dokler bo v ljudeh živela želja po svobodi. Siroka, a skromna dramatična zgradba, ki pozna le dve sporedni črti dejanja, brez pravih ovir in zapletov, kar kritika ocenjuje kot pomanjkljivost drame, občinstva ni nikoli motila, saj dogajanje ženeta dve silni gibalni, ljubezen in sovražstvo med bratoma, splet-karskim Franzem in uporniskim Karlom.

V času njenega nastanka so gledalci ob

posameznih prizorih izgubljali zavest, kar si danes težko predstavljamo. Kljub temu pa to igro o družini, ljubezni in uporu, polno silnih čustev, preobratov in napetosti, sprejemajo s prizadetostjo, saj govori tudi o tem, kar se dogaja v svetu okrog nas. To gostovanje je gotovo še posebej dragocena prilžnost za dijake in za vse tiste gledalce, ki jim je pri srcu klasičen gledališki repertoar.

Gostuje SLG CELJE

Friedrich Schiller

RAZBOJNIKI

Rezija Robert Raponja

Danes, 9. januarja, ob 20.30
jutri, 10. januarja, ob 16. uri

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

AO »JAKA STOKA« PROSEK KONTOVEL

vabi danes,

9. januarja, ob 20. uri v Kulturni dom na Proseku

na ponovitev humoreske A. CJAKA

»Naši grajo ne radio«

Rezija D. GORUP, glasba A. STARC

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

BOŽIČNI KONCERT

jutri, 10. januarja, ob 16. uri v stolnici sv. Justa v Trstu
Program obsega izbor skladb tržaških avtorjev, napisanih za božične koncerte Zveze

Pel bo Združeni tržaški mešani zbor pod vodstvom Janka Bana

Izšla je

ENCIKLOPEDIJA
SLOVENIJE

.....6. knjiga.....

Tržaška knjigarna

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono. Ob 0.10 »Il danno di Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche, prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR - 15.30, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La bella e la bestia«, prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep.

NAZIONALE I - 15.30, 17.40, 19.50, 22.00 »Cuadria del corpeo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 16.00, 18.00, 20.20, 22.15 »Ricky e Barabba«, i. Renato Pozzetto, Christian De Sica.

NAZIONALE IV - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Al lupo, al lupo«, r. i. Carlo Verdone, i. Francesca Neri.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »C'è un uomo d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »La storia di Qui Ju«, r. Zhang Yimou, i. Gang Li.

EDEN - 15.30, 22.10 »Eva, la pornomotociclista«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »Mamma ho riperso l'aereo«, i. Macaulay Culkin.

LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates, Mary Stuart Masterson, Mary Louise Parker.

ALCIONE - 16.00, 18.05, 20.10, 22.10 »I protagonisti«, r. Robert Altman, i. Tim Robbins, Jack Lemmon.

RADIO - 15.30, 21.30 »Il gusto in bocca«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 9. januarja 1993

JULIJAN

Sonce vzide ob 7.45 in zatonje ob 16.40 - Dolžina dneva 8.55 - Luna vzide ob 18.13 in zatonje ob 8.06.

Jutri, NEDELJA, 10. januarja 1993

JEZUSOV KRST

VREME VCERAJ: temperatura zraka 8,3 stopinje, zračni tlak 1025,4 mb raste, brezvetrje, vlaga 77-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Hager Romanello, Matteo Bisiacchi, Matteo Smaila, Viola D'Angelo, Nikita Balbi, Caterina Domini, Sara Decorate, Marko Jugovic, Martina Nordio.

UMRLI SO: 67-letni Vittorio Mervic, 88-letna Francesca Vascotto, 80-letna Clelia Ecardi, 83-letna Eufemia Brunetta, 59-letni Michelangelo Loggia, 66-letni Vladimir Tence, 88-letna Lidia Susan, 84-letni Italo Briolini, 91-letna Domenica Rigutti, 75-letni Alessandro Erti, 89-letni Antonio Velinsky.

LEKARNE

Od ponedeljka, 4. do nedelje, 10. januarja 1993
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943), Ul. Commerciale 21 (tel. 421212).

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Sv. Jakoba 1 (tel. 727057).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

SKD TABOR - PROSVETNI DOM - OPCINE: jutri, 10., t. m., ob 16.30 gostovanje AO Jaka Stoka s Proseka-Kontovela s domaćo humoresko Alojzija Cijaka »Naši grajo na radio«. Rezija Drago Gorup.

MLADINSKI DOM BOLJUNE prireja BOŽIČNI KONCERT z nagajanjem božičnega ex tempore danes, 9. t. m., ob 20. uri v zupni cerkvi. Nastopajo Zenski cerkveni zbor Boljunec s tamburasi KD France Preseren, Cerkevni komorni pevski zbor iz Kopra ter Oktet Skofije.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3, vabi danes, 9. t. m., na prvi sestanek v letu '93. Niko Tul in Fabrizio Polojaz bosta ob tej priložnosti govorila o svojem potovanju na Irsko. Začetek ob 18.30. Vsi toplo vabljeni.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV v Trstu bo prvi ponedeljkovec v novem letu, 11. januarja, imelo v gosteh dr. EDIJA KOVACA, ki bo govoril na temo »Pojem o obrazu«. Začetek ob 20.30.

TPK SIRENA priredi v petek, 15. januarja, ob 20.30 VEČER MED ZVEZDAMI. Predaval bo Andrej Gustin iz Ljubljane s pomočjo diaprojektora in, če bo vreme naklonjeno, tudi teleskopa. Vstop prost! Vabljeni!

KD IVAN GRBEC - V petek, 15. januarja, bo ob 20. uri Miran Kosuta predstavil knjigo Borisa Pangercja MAJENCA. Nastopil bo MPZ Valentin Vodnik iz Doline pod vodstvom Ignacija Ote. Vabljeni

OBVESTILA

SEKCIJA VZPI - ANPI PROSEK KONTOVEL sporoča, da bo delegacija bivših partizanov ob 49. obletnici obesjanja partizana Marjana Stoka položila venec na spomenik v Storjah pri Sezani danes, 9. t. m., ob 11. uri.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - KROŽEK KRAS vabi vse člane in simpatizerje na PRAZNIK VCLANJEVANJA v ponedeljek, 11. januarja, ob 19. uri v Društveni gostilni na Kontovelu.

SEKCIJA VZPI - ANPI BORST - ZABREŽEC priredi danes, 9. t. m., ob 20. uri SPOMINSKO PROSLAVO ob 48. obletnici tragičnih vojnih dogodkov 10. januarja 1945. Sodelujeta OS iz Borsta in Združeni mešani pevski zbor Slovenec - Slavec. Vljudno vabljeni.

SKLAD MITJA CUK obvešča, da se siviljska pravila spet pričnejo od 13. januarja dalje ob sreдах od 8.30 do 12.30.

SD BREG - smučarska sekcija - sporoča, da bo jutri, 10. januarja, odhod avtobusa za Kanzel ob 5.30 iz Doline, 5.45 iz Boljunca in ob 6. uri iz Borsta.

Valterju, Karin in Asiri se je pridružil

Minej

Pevci Moskega zbora Vesna iz Kriza cestujajo in želijo veliko sreče.

Karin, Walterja in Asiro se je osrečil mali

Minej

Z njimi se veseli
nona Olga,
nono Marino in
stric Dejan

ČESTITKE

MITJA, naj steza tvoje življenje s cveticami posuta bo, naj sveti sonce sreče, to vseh srčne želje so. Vse najboljše - skriti prijatelji.

MALI OGLASI

V JAMLJAH, Zupanciceva 8, je Mario Pahor odprl osmico.

V ZGONIKU 71 je odprl osmico Mario Milic.

OSMICO je odprl Radovan Semec iz Prečnika.

OSMICO ima v Borstu Danilo Glavina.

PRODAM pse dalmatince, s pedigrejem, stare 2 meseca. Dostava na domu ali po dogovoru. Tel. na st. 003851 224049.

PRODAMO dovojenje za prodajo cvetlic in lončnic s stojnicami in stalnim prostorom na Rdečem mostu. Tel. na st. 225578 ali 225148.

TROSOBNO stanovanje na Opčinah dajemo v najem za urad. Tel. na st. 420604 po 20. uri.

PRODAM lado nivo 1600, letnik 90, 39.000 km, v dobrem stanju. Tel. na st. 228932.

PRODAM avto fiat regata 100 weekend 1600, letnik 1986 po ugodni ceni. Tel. na st. (0481) 21771.

RANGE ROVER, 4 vrata, v zelo dobrem stanju, prodam. Tel. na st. 420604 po 20. uri.

DIPLOMIRANA v agromiji, z dokončanim tr-

govskim zavodom isce ustrezno zaposlitev. Tel. na st. 231946.

OBRTNIK vgrajuje aluminijasta okna in blindirana vrata v teku dneva za od 1.400.000 lir dalje. Tel. v večernih urah na st. (040) 228834.

PODARIM enoosebno posteljo, nočno omaro in predalnik s štirimi predali. Tel. ob uri obedov na st. 395003.

UNIVERZITETNA studentka nudi lekcije iz angleščine, tel. na st. 229234.

TAJNICO/KA, izkušeno, veselo tudi dela na računalniku, brez družinskih obveznosti, isce pisarna. Tel. (0481) 535302

NEMSKI OVČAR, bele barve, samec, ki odgovarja na ime Doc, se je izgubil v okolici Poljan (Doberdob). Nosi usnjen ovrtnik. Kdor ga najde ali vidi, naj prošim kliče na tel. st. (0481) 78092 ali (0481) 40521.

PRISPEVKI

V poč. spomina Rudija Grgica daruje družina Edvard Vogric 50.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Devin-Nabrezina.

V spomin na Ivanko Doljak-Krizman daruje Olga Janka 30.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Ob 1. obletnici smrti dragega brata Albina Purgerja se ga spominjajo sestre in svačinje ter darujejo 50.000 lir za KD Primorsko Mackolje.

Ob 100-letnici rojstva pok. tatke Pavla Malalana se ga spominja sin Pepi z družino, obenem se spominja tudi mame Katarine in daruje 50.000 lir za Zadružno Ban.

V spomin na Drago Lupinc daruje učenka in kolegica Vitorija Kralj 50.000 lir za sempojski cerkveni pevski zbor.

V spomin na Ivanko in Stanislava Hrovatina darujeta Justa in Dionisio z družino (Skorčeva) 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Stanislava Hrovatina darujeta Silva, Pepka in Viktor (Skorčevi) 30.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Stanislava Hrovatina in na sestrico Nado darujeta Edda in Draga z družinama 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Stanislava Hrovatina daruje Karla Sotić 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na drago teto Danijelo daruje nečakinja Vera 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrezina.

V spomin na drago mamo Ljubo Grzinić daruje Sonja Gaspercić 50.000 lir za Etnografski muzej v Skednju, 50.000 lir za MPZ Fantje izpod Grmade in 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Namesto cvetja na grob Maksa Morelja darujeta A. in E. Pertot 20.000 lir za SK Brdina.

V spomin na Maksa Morelja daruje Ugo Margon z družino 50.000 lir za UNICEF.

Ob priliki novoletne akcije daruje Bogatec 50.000 lir za SD Mladina.

V spomin na moza in oceta Milana Purica darujeta zena in otroci 100.000 lir za cerkev na Repentabru.

Namesto cvetja na grob Ivanke Krizman darujejo Milic (Repen 49) 20.000 lir, Skabar (Repen 18) 10.000 lir, Skabar (Repen 4) 15.000 lir, Skabar (Repen 104) 10.000 lir in Forza (Repen 136) 20.000 lir za cerkev na Repentabru.

Namesto cvetja na grob Emila Skabarja daruje družina Skabar (Repen 18) 20.000 lir za cerkev na Repentabru.

V spomin na Vladimira Pertota daruje družina Janković 30.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Gabrijelo Trobec Bole darujejo vascani s Pisceancev in Lajnarjev 250.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 250.000 lir za Združenje AGMEN in 230.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Maksa Morelja darujejo bratje Hrovatin in Mira Renko 100.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Namesto cvetja na grob Maksa Morelja daruje Ada 20.000 Zadržni center za socialno dejavnost. V isti namen daruje Albin Orel 20.000 lir za Zadržni center za socialno dejavnost.

Ob 29. obletnici smrti dragega oceta Alojzija Bukavca darujejo otroci Bruna, Palmira in Luciano 100.000 lir za prosekso cerkev.

V spomin na Maksa Morelja daruje družina Cosar-Kralj 30.000 lir za PK Bor.

V spomin na pok. prijatelja Guida Kneza daruje Meri Bogatec Corronica 15.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob prijatelja Rudija darujeta Vera in Nino Kosuta 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V isti namen darujeta Lidia in Gigi Bogatec 20.000 lir, Gizela in Pepi Sedmak 10.000 lir ter Pierina Sirk 20.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na oceta Ivana Sedmaka in na padlega brata Emilija daruje Srečko Sedmak z družino 30.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na mamco Zofijo Svara por. Pertot daruje Gigi z družino 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na Josipa Cernjavo (Pepeta) darujeta Marcelo in Jole Svab 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na padle borce iz Kriza darujeta Franco in Irene Bogatec 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na padle borce darujeta Ardenia in Gigi Bogatec 15.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob g. Danile Caharija vd. Gruđen daruje Poldo Pertot 50.000 lir za SKD Igo Gruđen.

V spomin na Stanka Hrovatina in Jozeta Pecarja daruje Stanka Hrovatin 50.000 lir za ZePZ Tabor in 50.000 lir za Sklad trzasega Dela.

Namesto cvetja na grob Stanka Hrovatina darujeta Livia in Vladi Wilhelm 30.000 lir za knjižnico P. Tomazić in tovarisi.

Namesto cvetja na grob Stanota Hrovatina darujeta Katty in Torci Sotić 30.000 lir za Dom Brdina.

Namesto cvetja na grob draga Angela Zuzka daruje Majda Černe z družino 50.000 lir za Zadržni center za socialno dejavnost.

V spomin na Rudija Grgica daruje Alojz Rogelja 30.000 lir za SKD Vigred.

V spomin na sestricno Tonco Zerjal daruje Slava Slavec 20.000 lir za KD France Preseren iz Boljunca.

Ob 2. obletnici smrti draga moza in oceta Maurizija daruje družina 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Pepija Cernjavo daruje hči Lidija z možem Milosem 100.000 lir za MPU Vasilij Mirk.

V spomin na draga Uroša darujeta nona Karla in nono Angelo 10.000 lir za Dijasko matico.

Utrujeno od življenja je prenehalo biti srce gospe

Zofije Bajec vd. Ambroset

Na poslednjo pot jo bomo pospremili danes, 9. januarja, ob 10.15 iz mrtnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Zalostno vest sporočajo Marija, Rozka, Bianca ter družine Bajec in Abroset

Trst, 9. 1. 1993

Ob smrti draga oceta izrekajo iskreno sožalje Katji Baric in vsem v družini

profesorji in sololci 1. B razreda

Ob smrti draga oceta izrekajo iskreno sožalje sinu Marinu Kokorovcu in svojem

Obrotni konzorcij Devin-Nabrezina

GLEDALIŠČE / SEZONA V ROSSETTIJU

Do nedelje bo občinstvo zabaval Vampir Sardinskega gledališča

V gledališču Rossetti bo do nedelje gostoval ansambel Teatro di Sardegna z zabavno in lahkotno igro Vampir malo poznanega italijanskega avtorja Angela Brofferia, ki se je v Cavourjevih casih raje posvetil politiki. Ne glede na nekoliko zastranost naslov gre za komedijo, ki je doslej doživela zelo malo uprizoritev.

Njena aktualnost je lahko v tem, da dovolj elegantno brije norce iz prepicanja, da obstajajo vampirji in dru-

ge pošasti, medtem ko so strahovi oziroma čustva v nas samih. Pri predstavi sardinskega gledališča gre posebej opozoriti na duhovito zamisljane in izdelane kostume Luigijske Perega (poskrbel je tudi za scene). Komedijo je režiral Beppe Navello, v njej pa nastopajo vrsta dobrih igralcev, med njimi sta tudi Giustino Durano v vlogi barona iz Wansfielda in Andrea Brugnara kot clermontski grof (na zgornji sliki z leve proti desni).

NOVICE

V Rimu 14. t.m. pogovori o odpustih v Alenii in Meteorju

Zaskrbnjujoče vesti o drastičnem krčenju števila zaposlenih v letalski industriji v svetu in tudi v Italiji, o čemer smo poročali te dni, imajo tudi uradno potrditev. Sindikat Fiom /CGIL je sporočil, da se bodo 14.t.m. v Rimu, na ravnateljstvu ustanove Inter-sind, začeli pogovori o reševanju vprašanja viska delovne sile. V naši deželi naj bi v dveh podjetjih v Ronkah in sicer v Alenii in Meteorju zmanjšali število zaposlenih za petdeset. V raznih podjetjih te skupine v Italiji pa za skupno 5.100.

Jutri prva noveletna akcija jamarskega kluba Kraški krti

Kraški krti prireajo jutri tradicionalno novoletno jamarsko akcijo in nanjo vabijo poleg članov in domačinov z Vrha in okoliskih vasi, tudi številne prijatelje, planince in nasploh vse, ki jih zanima kraški svet. Kakor smo izvedeli, novih jam na območju Doberdobskega kraka se ne bo tako kmalu zmanjkalo. Za jutrišnjo novoletno pobudo so bili namreč v težavah ob sprejemanju odločitve kje in kaj bodo odkopavali. Ni sicer naš namen, da bi se danes povedali, kaj vse se bo jutri dogajalo. Najbolje bo kar, če se sami zapeljete (se boljše če se odpravite pes) in jamarje obiščete pri njihovem domu na Vrhu. Tam in v neposredni okolici bodo namreč delali od jutra do mraka.

Pokrajina naj bi zgradila most pri Gradišču

Ze kaksno leto se pogovarjajo o gradnji novega mosta med Gradiščem in Zdravščinami, predvsem za potrebe lokalnega prometa. Zgleda, da je bilo v zadnjem času vendarle storjeno nekaj korakov naprej, do uresničitve načrta. Denar za omenjeni objekt naj bi zagotovila Država, izvedbo načrta in potem celoten postopek pa naj bi uresničila Goriska pokrajinska uprava. V tem smislu so se te dni, na Deželi odvijali pogovori med pokrajinsko odbornico Bombijev in deželnim odbornikom Cruderjem. Ob gradnji novega mostu naj bi posebno pozornost namenili varstvu okolja in vključevanju objekta v prostor.

Dve štipendiji za izpolnjevanje v Centru za sadjarstvo

Pokrajinsko združenje agronomov goriske pokrajine sporoča, da imajo v svojih uradih na razpolago vse potrebne podatke o dveh štipendijah za izpolnjevanje v studiju sadjarstva in vinogradništva v Deželnem agrarnem spemimentalnem centru v kraju Pozzuolo del Friuli. Za vse potrebne podatke pokličite predsednika Združenja agronomov dr. Bruna Fortunata na tel. št. 0481/3861 in 386241.

Božična prireditev v Podgori

Člani Mladinskega in Mešanega pevskega zbora Podgora bodo drevi v podgorski cerkvi sv. Justa uprizorili božično predstavo Božja noč. Nastop bo ob 20.30. prirejata pa ga prosvetno društvo Podgora in zupnija sv. Justa. Pevce bo spremljal pri orglah Uros Cej, režiser predstave pa je Janez Povše.

Do ponedeljka ponudbe za zemljišče v Jamljah

Doberdobska občinska uprava obvešča, da v ponedeljek poteče rok za predložitve ponudb za nakup zazidljive parcele v Jamljah, površine 1.187 kvadratnih metrov. Ponudbe, na kolkovanem papirju z navedbo osnovnih podatkov ponudnika in opremljene s potrdilom o položeni kavciji, morajo prispeti v tajništvo občine do ponedeljka, 11. t.m. do 12. ure.

V četrtek bo spet zasedal goriški pokrajinski svet

Po božičnih in novoletnih praznikih se obnavlja dejavnost krajevnih uprav. Za prihodnji četrtek je sklicana seja goriskega pokrajinskega sveta. Dnevni red predvideva razpravo o programskih dogovorih med Pokrajino in Deželo, niz sklepov v zvezi z izvajanjem kolektivne delovne pogodbe, imenovanje upravne komisije za podjetje APT, imenovanje preglednikov računov za omenjeno komisijo ter tudi določitev odškodnine upraviteljem za tekoče leto. Gre za zadeve, ki so bile skoraj že vse na dnevnem redu prejšnjih sej, ki pa jih niso, zaradi znanih zapletov v proračunski razpravi, utegnili obravnavati.

Pred enajstimi leti je umrl nadškof Pietro Cocolin

V goriski stolnici se bodo v ponedeljek, 11. t.m. spomnili enajste obletnice smrti nadškofa Pietra Cocolina. Masa zadušnica bo ob 19. uri, pel bo zbor L. Fogar. Pietro Cocolin se je rodil leta 1920 v Saciletu pri Rudi, v masnika je bil posvečen leta 1944, od leta 1967 do smrti pa je bil goriski nadškof. Umrl je 11. januarja 1982.

Nezgoda zidarja na gradbišču v Gradišču

V goriski bolnišnici je na zdravljenju 49-letni Angelo Toffolon iz kraja Sesto al Reghena. Poskodoval se je ob padcu z višine kakih dveh metrov. Nesreča se je zgodila na gradbišču v ulici Campagnola v Gradišču, včeraj, nekaj pred 13. uro. Na kraj so sprva poklicali tudi helikopter iz baze v Ronkah, vendar pa so člani reševalne ekipe kmalu ugotovili, da Toffolo le nima tako hudih poškodb, da bi bil potreben prevoz s helikopterjem. Izmažal se bo v tridesetih dneh. Ugotovili so mu nalom reber in nekaj drugih poškodb in odrgnin.

EKOLOGIJA/POBIRANJE ODPADKOV

Poskusni načrt še ne bo startal

Na Pokrajini in v Štarancanu ter Škocjanu čakajo na denar, ki naj bi ga dala Dežela

VLADO KLEMSE

Poskusni načrt selektivnega pobiranja odpadkov na območju občin Škocjan in Starancan se bo pričel izvajati z zamudo. Prav ob izteku lanskega leta so se namreč pojavile težave, pretežno finančnega, vendar tudi organizacijskega in tehničnega značaja. Zapletlo se je, kakor smo izvedeli, pri zagotavljanju finančnih sredstev, saj je znano, da je brez denarja, se tako lep načrt samo načrt.

Denar naj bi zagotovila Dežela, vendar pa so se prav proti koncu leta pojavile precejšnje težave. Denarja namreč se ni na razpolago niti v blagajni Dezele, kajti financiranje je bilo predvideno z najemom posojila. Poznavajoc ritem delovanja državnih in tudi deželne birokracije, bo to vprašanje rešeno sele cez kakšen mesec. Torej s poskusnim načrtom, selektivnega pobiranja odpadkov na območju občine Škocjan in Starancan do pomladi ne bo nič.

Denar je nujno potreben za nabavo posebnih zbiralnikov, za nakup manjših zbiralnikov, ki bi jih razdelili gospodinjstvom, za tiskanje lepakov in drugega gradiva s katerim bi občane

podrobno seznanili s potekom in cilje pobude. Znano je da je brez sodelovanja občanov vsakršna akcija obsojena na propad.

Gre za precejšnjo denarna sredstva, ki jih omenjeni občini v tem trenutku ne zmoreta.

Zamude pri zagotavljanju denarja pa so razlog dodatnih težav tehničnega in logističnega značaja. Zgleda, da prvotno območje, kjer naj bi proizvajali biokompost v Starancanu ne pride več v postev, vsaj v sedanji fazi ne in je treba iskati drugačnih, ceprav začasnih rešitev. V pristojnem uradu Pokrajine smo izvedeli, da so v teku pogovori z upraviteljem odlagališča v San Giorgio di Nogaro, kjer naj bi tak prostor dali na razpolago brez večjih težav. V prihodnjih tednih naj bi dogovor v tem smislu tudi dopolnili s formalno-pravnega vidika (podpis pogodbe, določitev odškodnine, rok uporabe itd).

Iskanje nove lokacije seveda sproza dodatna vprašanja. Tako bodo morali strokovnjaki Lombardia Risorse prilagoditi, sicer ze pripravljen načrt in predvsem opredeliti dodatne

stroške, ki bodo nastali ob uresničevanju nove alternative, to je, da bi zbrane odpadke vozili ne več v Starancano ampak v San Giorgio di Nogaro.

Povsem razumljivo je torej, da se bo poskusni načrt selektivnega pobiranja odpadkov lahko začel izvajati sele spomladi. V najboljšem primeru seveda. Najboljši primer pomeni predvsem zagotovitev ustreznih finančnih sredstev.

Kljub v nekaj mesecih dokazani dobri volji in odločnosti pristojnega odborništa in celotne pokrajinske uprave, da se vprašanje okrog odpadkov le premakne z mrtve tocke - precej stvari je bilo narejenih - ugotavljamo na žalost, da je zdaj glavna zavora za hitrejšo in uspešnejšo reševanje problematike deželna in državna birokracija, ki, kakor vemo, deluje po svojih ritmih, ki so največkrat zelo različni od ritmov v civilni družbi.

Zamuda v uresničevanju tako pomembnega načrta prihaja prav ob najslabšem trenutku. Ne gre namreč pozabiti, da bodo cez pet mesecev (menda 13. junija) pokrajinske in deželne volitve.

POŽARI

Hitra in uspešna le pomoč občanov

Apel župana

Na Prefekturi je bil včeraj sestanek med predstavniki Občine in Prefektore, v poskusu uspešnejšega razreševanja stanovanjske problematike. Srečanja z namestnikom Prefekta dr. Labio, ki je pred kratkim nastopil to službo, sta se udeležila župan Tuzzi in odbornik Colella.

Ugotovili so, da so se težave oseb, ki isčejo stanovanje po požaru v Villi Frommer, se povečale. Ljudem v stiski - po požaru v hiši v ulici Montesanto se je znaslo brez strehe trideset oseb - je mogoče pomagati le s solidarnostno akcijo, z večjim razumevanjem in sodelovanjem s strani občanov, ki razpolagajo s prostimi stanovanji. Teh je v mestu nad tisoč. Na sestanku so soglasali tudi da je treba vprašanja brezdomcev rešiti hitro. Ce apel na solidarnostni cut občanov ne bo zalegel, ne izključujejo možnosti drugih ukrepov.

V začetku prihodnjega tedna bo srečanje s predstavniki zavoda IACP in združenja lastnikov stanovanj.

Poseben apel je na občane naslovil župan Tuzzi. Vsi ki menijo, da bi lahko pomagali prizadetim družinam, naj po telefonu (št. 383295/383394/383272) to sporočijo.

DOBERDOB / S PRISPEVKOM KGS

Občina bo poskrbela za čiščenje in ureditev starega kraškega kala

V Rondolini v neposredni bližini vasi

Bujno rastlinje ob nekdanjem kalu - Rondolini

Občinska uprava v Doberdobu ima končno na razpolago denar za preureditev Rondoline. Vest je posredoval na seji občinskega sveta župan dr. Mario Lavrencic. Kraj je zlasti starejšim Doberdobcem dobro znan. Razprostrta se pri križiscu za jezero prav ob robu vasi in se

praktično dotika zgornje in spodnje ceste za jezero. Župan Lavrencic je povedal, da je denar v znesku 50 milijonov lir dodelila Kraska gorska skupnost. Občinska uprava je pomislila na Rondolino, ker bi rada preuredila to parcelo (v glavnem čiščenje grmičevja, zasaditev dre-

ves in rastlin, kakor bodo svetovali izvedenci gozdne straže in člani komisije Gorske skupnosti, po možnosti obnovitev kala). Rondolino naj bi obnovili in ji pravzaprav vrnili nekdanjo podobo. Tu, na občinski parceli je bil namreč velik kal, napajalnice za živino iz spodnjega dela vasi. Zgradili so ga domačini sami, ki so najnižje območje doline prekrili z debelo plastjo ilovice. Po opustitvi živinoreje in po napeljavi vodovoda je kal zaraslo grmovje.

Dodeljena vsota, ceprav gre za 50 milijonov lir, ni prevelika, ker je v njej vsoteto tudi nactovanje. Obnovili bodo razpadajoči kamniti suhi zid ob spodnji cesti za jezero, ob zgornji pa nameravajo zasaditi živno mejo. V nactru je namestitev tudi nekaj klopi in kosev za odpadke. To ne bo park, poudarjajo na občini, ampak samo preurejena kraska parcela, ki ji bodo vrnili nekdanjo podobo. V prihodnjih mesecih bi pripravljali okvirni načrt, nato ga bo občinska uprava predstavila občanom. Dela za oživet nekdanjega kala na občinski parceli, naj bi se predvidoma začela poleti. Tekst in foto Marko Jarc.

KONCERTI DRUŠTVA LIPIZER

Silvestrski zvoki iz Romunije

Z znanim ansamblom Oltenia nastopil violinist L.D. Prunaru

Kulturno in glasbeno združenje Lipizer je ob izteku starega leta pripravilo lepo glasbeno prireditev. V Verdijevem gledališču je 30. decembra nastopil simfonični orkester »Oltenia« iz mesta Craiova v Romuniji pod taktirko Modesta Cichridana ter s solistom, violinistom L.D. Prunarom.

Povedati velja, da je bilo prvotno za silvestrski, oziroma novoletni koncert najavljeno gostovanje Sudetske filharmonije iz Walbrzycha, na Poljskem, a je v zadnjem trenutku prišlo do težav.

Romunski glasbeni poustvarjalci so pripravili zanimiv in kakovosten spored. Za gorisko publiko morda tudi nekoliko neobičajen. To velja zlasti za Spansko simfo-

nijo skladatelja Laloja. Ker je bil to novoletni koncert je bil spored ustrezno prirojen. Tako so poslušalci poleg 9. Dvorčakov simfonije iz novega sveta in Rossinijeve uverture prisluhnili se Straussovim skladbam.

Kot solist je nastopil Liviu Daniel Prunaru, zmagovalac na zadnjem natečaju R. Lipizer in z virtuozno izvedbo potrdil, da je povsem zaslužen osvojil prvo mesto na natečaju.

Omeniti velja se nastop harfistke Nicolette Sanzin, ki je v romunskem ansamblu zadnji trenutek odlično nadomestila obolelo izvajalko. Sanzinova bo v Gorici spet nastopila 17.t.m.

OKOLJE / KRITIKE O ZAMAZANEM MESTU

Ni važno kdo čisti Občina ali zasebnik Le da je zares čisto

V zadnjem času imajo občani največ pripomb in kritik na račun delovanja občinske službe za odvoz smeti. Velikokrat zal

upravičeno. Dejstvo je, da je mestozanemarjeno. Res, da je treba varčevati, vendar pa v poldrugem mesecu bi že lahko od-

stranili nesnago z brega med ulicama Brass in Cadorna, ki je tam od Andrejevega sejma. Foto Studio Reportage.

MIR / MOLITVENO SREČANJE

Vemiki se pridružujejo pobudi papeža v Assisiju

Goriska cerkvena skupnost se bo danes in jutri z molitvijo in postom pridružila srečanju predstavnikov različnih cerkva v Assisiju. Tako sporoča nadškof A.V. Bommarco, ki se je v posebnem pismu obrnil na duhovnike in vernike goriske nadškofije ter jim priporočil naj molijo predvsem za mir v svetu in se posebej na tleh nekdanje Jugoslavije. Med današnjo in jutrišnjo maso naj bi se spomnili vseh zaradi vojne trpečih ljudi.

V decembru je v Gorici že potekalo molitveno

srečanje ob udeležbi reskega škofa. Sicer pa si goriska cerkvena skupnost tudi drugače prizadeva za pomoč prizadetemu prebivalstvu. Posebej velja omeniti pobratimstvo z župnijo Svete družine v Osijeku. Za to skupnost so Goriciani že zbrali za preko 200 milijonov lir. S tem denarjem naj bi pomagali obnoviti otroški vrtec in uresničiti nekaj drugih pobud. Pred kratkim je bila v Osijeku delegacija goriske nadškofije. Pripravlja pa se sklenitev pobratimstva med mestoma.

PRIREDITVE

PEVSKI ZBOR F.B. SEDEJ iz Steverjana bo jutri, v nedeljo, 10. t.m., sodeloval pri sv. maši ob 10. uri na Kostanjevici (v Kapeli) nad Novo Gorico. Zbor bo izvajal Limbacherjevo maso Turmbäuser-Messe z dvema trobentama in pozavnama.

DRUSTVO SPORTNIH RIBICEV VIPAVA prireja srečanje svojih članov ob 20. obletnici delovanja društva. Srečanje bo v Kulturnem domu v Sovodnjah 13. januarja. Na srečanju bo predaval dr. Specchi o omejevanju podusti v tukajšnjih vodah.

SKPD JADRO iz Laskega in Slovenici iz Ronk prireajo tradicionalni božični koncert v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah. Koncert bo jutri, v nedeljo, 10. januarja, ob 15.30. pel bo cerkveni pevski zbor iz Standreza.

PROSVETNO DRUSTVO STANDREZ - DRAMSKI ODESK pripravlja premiero Goldonijeve komedije Sluga dveh gospodov. Premiera bo v soboto, 16. januarja 1993 v župnijski dvorani »A. Gregorčič« v Standrežu.

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANSKO DRUSTVO - SMUCARSKI ODESK obvešča, da se bo tečaj smučanja začel jutri, v nedeljo, 10. januarja. Prvi avtobus bo odpeljal ob 6.45 s Korna in ob 7. uri iz Standreza. Drugi avtobus bo odpeljal ob 7. uri iz Sovodnja.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV posluje po običajnem urniku: v ponedeljek in četrtek 8.00-14.00 in 16.00-18.00, ob torkih, sredah in petkih od 8. ure do 15.30.

OBCINSKA KNJIZNICA V DOBERDOBU je odprta od ponedeljka do četrka od 15. do 18. ure, ob torkih pa tudi od 10. do 12. ure.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Kristine Kovic daruje Josko 50 tisoč lir za sekcijo krvodajalcev v Sovodnjah.

V spomin na teto Tincin daruje Anica 50 tisoč lir za sekcijo krvodajalcev v Sovodnjah.

V pocalstev spomina Kristine Kovic daruje Ladi z družino 50 tisoč lir za KSD Vipava.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA - Don Boscova ulica 175 - tel. 32515.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO - Ul. E. Toti, 52 - tel. 410701.

KINO

GORICA
VITTORIA 18.00-20.00-22.00»Puerto Escondido«. Režija G. Salvatores. Igrata D. Abatantuono in V. Golin.

CORSO 17.00-19.30-22.00»Codice d'onore«. T. Cruise in J. Nikolson.

VERDI 17.15-22.00»Guardia del corpo«. K. Kostner.
TRZIC
COMUNALE 18.00-22.00 »Delitti e segreti«. EXCELSIOR 17.30-22.00»La bella e la bestia«.

POGREBI

Danes, ob 8.00 Ettore Perissinotto, iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev v Locniku in na tamkajšnje pokopališče, ob 11.00, Imelda Bean iz splosne bolnišnice v Fara, ob 13.15 Anna Morro por. Cobolao iz splosne bolnišnice v Viles, ob 13.15 Maria Clansig iz splosne bolnišnice v Moš, ob 13.15 Gisella Zambon iz splosne bolnišnice v Terzo di Aquileia.

NOVA GORICA / ZAPLETI V SKUPŠČINI

Člani SLS so obvestili župana o obstrukciji

Ker jih občinsko vodstvo ne upošteva dovolj, je pet poslan-
cev sklenilo, da bo oviralo delo ZZD

Delegati novogoriške občinske skupščine, so v četrtek, 7. januarja, nadaljevali skupno zasedanje vseh zborov, katero so zaradi nesklepnosti lani konec decembra prekinili. Kot bi hoteli popraviti slab vtis, so z dnevnim redom tokrat opravili v skorajda rekordnem času, in to s 100 odstotnim pozitivnim izidom. Z dvema amandmajema so sprejeli predlog sprememb in dopolnitev srednjeročnega plana občine pa tudi ureditveni nacrt za trgovski center v mestu. Predlog nacrta je obrazložil predsednik izvršnega sveta, ki je dejal, da je prav, da ima Nova Gorica vsaj nekakšen približek želja oziroma hotenja v smeri razvoja mestnega centra. Malce čudno je zato izzvenila ugotovitev iz razprave da je glavni trg mesta pravzaprav travnik pred občinsko stavbo in ne prostor v trgovskem centru, za katerega je na-rejen nacrt. Ponovno so se občinski poslanci spoprijeli tudi s poročilom o izvajanju sanacijskih programov v glavnih občinskih onesnaževalcih: Salonitu, Meblu, Iverki, Solkanski industriji apna in Goriskih opekarnah. Poročilo o vplivu intenzivnega kmetijstva na okolje pa naj bi omililo zagotovilo

Voiko CUDER

občinskega sekretarja sekretariata za kmetijstvo Zorana Madona, da je tovrstno kmetijstvo sicer res velik onesnaževalec okolja, toda pri nas bistveno manjši kot na zahodu, denimo v Italiji. Če izvzamemo rutin-

Huda kri zaradi sadjarstva. Upravičeno? (Foto: O'Ha-

pri njem oglašil odbor-nik Slovenske ljudske stranke iz družbeno političnea zbora, Vitomir Bric in izjavil, da SLS odslej naprej izvaja obstrukcijo. Pet članov te stranke, delegatov v občinski skupščini je namreč nezadovoljnih z odnosom, ki ga ima vodstvo skupščine in izvršnega sveta do njih oziroma do njihove stranke, premalo da se upošteva njihovi predlogi in pobude, predsedniku izvršnega sveta ocitajo nekulturno in zaljivo obnašanje do njih, člani Slovenske ljudske stranke pa ne soglasajo tudi z gradnjo mestnega bazena s sredstvi, ki naj bi pršla iz občinskega proračuna. V pojasnilo je treba povedati, da sta člana omenjene stranke tudi Nada Bolcarjeva in Tomaz Marusič, ki sicer spadata med najbolj prepričljivo zgovorne delegate družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Obstrukcija (oviranje, nasprotovanje) dela občinske skupščine, bi to pomenilo veliko oviro pri delu. Zato je bila sprejeta pobuda, da se vodstvo skupščine in občinskega izvršnega sveta cimprej sestane z odborniki iz vrst SLS, se pogovorijo, kakšno naprej, da se zadeve cimprej razčistijo.

POMISLEK

Quod licet lovi...

TOMAZ DIMIC

"Quod licet lovi, non licet bovi", pravi latinski pregovor. Posodobljeno bi to pomenilo: kdor ni na oblasti, se tam tudi valjati ne more. In res tudi najbolj odprtim novogoriškim glavam pravzaprav ni jasno, kaj je pet "ljudskih" odbornikov s svojo uzaljeno obstrukcijo na zadnji seji novogoriške skupščine hotelo doseči. Če so hoteli, da javnost zanje zve, so to sicer dosegli, toda iztočasnno uspeši svoj legitimno voljen odborniški ugled osmesiti. Ne le, da je občinski parlament bil krasno sklepčen in je lahko zato krasno delal. Kako lepo bi bilo, če nekaterih strankarskih veljakov sploh ne bi bilo v skupščini! Ustno sporočeno obstrukcijo so odborniki tako pač "vzeli na znanje". Sedaj so na vrsti spet odborniki ljudske stranke, da naknadno se napišejo svojo uzaljenost. Nekateri pač ne znajo in ne morejo "vzeti na znanje", da je njihova vloga v demokraciji preprosto majhna in mala. Demokracija je namreč tudi to, da nisi na oblasti in se moraš pac za en mandat zadovoljiti z vlogo vola. Najmanj do naslednjih volitev.

POSTOJNA / MOŽNOSTI SO

Izkoristiti ponujeno

Bodo turisti spet prišli?

MATEJA GODEJSA

Postojna bo nemara v kratkem postala članica mednarodne delovne skupnosti Nurnberg - Pyhrn - Adria (NPA). Odločitev o tem bo morala sprejeti se občinska skupščina, ki se prednostim ki jih ponuja članstvo, najbrž ne bo odrekla.

Mednarodna delovna skupnost - turistična pot NPA je nastala 1971 kot povezava turističnih birojev in mest na poti od Nurnberga do Jadrana. Njen namen je bil, da bi nemški turisti čim bolj udobno in zanimivo prepotovali pot od Nemčije in Avstrije do Jadranskega morja in bi pri tem videli čim več zanimivosti. Na turističnem trgu se je uveljavila tudi kot oblikovalka skupnih nastopov na sejnih, borzah, pri oglaševanju in izdajanju informacijskega gradiva.

Edini slovenski predstavnik v NPA doslej je bil Maribor, ker je pot prečkala Slovenijo v zelo ozkem delu (Sentilj-Maribor-hrvaska meja) in nadaljevala proti Zagrebu, Plitvicam, Zadru in naprej po dalmatinski obali. Prav zaradi tega so si mariborski turistični delavci ves čas prizadevali da bi v Sloveniji uveljavili se drugi krak poti do Jadrana, ki bi se pri Mariboru odcepil proti Celju in Ljubljani ter bi preko Postojne dosegel Istro oziroma Jadran.

Pripravljenost za oblikovanje slovenske smeri poti je lani jeseni končno potrdilo tudi predsedstvo NPA, ki meni, naj predlagana smer ostane tudi potem, ko se bodo razmere na Hrvaškem normalizirala ena od stalnih poti do Jadrana.

Novi člani skupnosti, vseh je trenutno 20, naj bi bili mesti Celje in Postojna, Medtem ko sta Ljubljana in TZS že dala soglasje. Članarina za vstop znasa 5.000 DEM.

Zelo pomembni predvsem za nove slovenske članice sta akciji, ki jih NPA nacrta v prihodnje. Prva je propagandna akcija z imenom Ponovni obisk pri prijateljih ki ima namen pri turistih odpraviti zmotno predstavo o krizno-vojnem stanju pri nas. Druga novost pa je računalniško podprta informacijska mreža (takoimenovana "turistična vroča linija"), v katero bo vključenih več centrov (mest) in bo namenjena informiranju potencialnih popotnikov iz Nemčije in Avstrije. Morda se ugne s temi in podobnimi akcijami tok nemških in avstrijskih turistov ponovno vsaj delno preusmeriti skozi Slovenijo ali celo v Slovenijo?

IL. BISTRICA / KMETIJSTVO

Bistriški kmetje ustanavljajo novo zadrugo

DRAGICA PROSEN

Kmetje so včeraj sicer dobili obljubljeno placilo (polovico) za oddano mleko in druge proizvode, ki jih je zanje prodajala kmetijska zadruga, placevala pa ne. Bile so groznje, blokade, stavka, zadeve pa se niso ciste. Nanizanke "Knecki punt na Bistriskem" očitno se ne bo kmalu konec. Na opomin glede ponovitve stavke bistriških kmetov predsednik skupščine občine Stane Prosen odgovarja, da "groznje zadeve ne bodo pospešile, saj konec koncev niti ni naslovljena na pravi naslov, (skupščina občine, le pomaga reševati problem za katerega ni odgovorna), pac pa bo le zaostila odnose in onemogočila nadaljni dialog." Od bistriške SLS predsednik pričakuje konstruktivno vključevanje v reševanje problematike s konkretnimi dejanji.

Realizacija placila dolga kmetom ni odvisna od občinskih organov, pac pa zlasti od organa v Kmetijski zadrugi, ki mora skupščinski službi posredovati seznam vseh kmetov, ki jim KZ dolguje placilo ter obveznosti zlasti kmetov do KZ. Izplacilo mleka bo tako opravljeno v naslednjih dneh.

Na naslednji seji bodo skupščinski delegati razpravljali o odgovornosti skupščine, izvršnega sveta, njegovih organov in posameznikov ter o drugih zahtevah strokovnega odbora.

Da bi resili, kar se resiti da, se je 22 članov zivi-

norejskega društva in bivse (druge) zadruga na pobudo bistriške SLS in kmetijske pospeševalne službe sestalo v četrtek, 7. januarja, in sprejelo sklep o ustanovitvi nove zadruga. Izvolili so tudi iniciativni odbor, ki naj bi takoj začel pripravljati vse potrebno za njeno ustanovitev.

Kljub dobri volji so tudi glede uspešnosti bodoče - tretje zadruga - skeptični, saj so vsa osnovna združena sredstva pod hipoteko, odprta pa so še številna vprašanja glede skladišča in mlekarne, ki naj bi bila po zagotovilih "občine" njena last.

TOLMIN

Obnovitev muzeja

Tolminski muzej, oziroma Coroninjev dvorec bo letos kot kaže le ucačal zacetek prenove. Tako zagotavlja Slavica Plahuta, direktorica Goriskega muzeja, pod katerega upravno spada Tolminski muzej. Vsa zadeva bi morala že zdavnaj steci, a so krivi Tolminci sami: niso poskrbeli za selitev arhivskih in drugih depojev v nekdanjo vojašnico. Obnovo naj bi začeli z občinskimi denarjem pod nadzorom Zavoda za spomeniško varstvo in po nacrth domačega arhitekta Vladimira Kozoroga.

NOVICE

V Izoli ni gradbenega lobija

IZOLA ->Prerivanje pred golom brez zadetka«-tako je četrtekovo razpravo in glasovnje o nezaupnici izolskemu izvršnemu svetu označil eden od predsednikov strank. Rezultat je zares ostal neodločen - oziroma 16 proti 15 v korist levo-sredinskih strank, ki sedanjo izolsko vlado podpirajo. Lahko bi rekli da nasprotujoči si strani v enourni seji nista navedli kakšnih novih argumentov. Pobudniki nezaupnice so občinski vladci se enkrat očitali nepravilnosti, ki naj bi jih zagresila pri gradnji marine in tribun na nogometnem stadionu, oddaji, oziroma "podaritvi" velikih nepozidanih stavbnih zemljišč interesnim lobijem in nezakoniti razdelitvi 6, 9 milijonov tolarjev stanovanjskih posojil dvajsetim funkcinarjem, vodilnim in drugim občinskim uradnikom. Predsednik izvršnega sveta Joze Cernelič je vse očitke zavrnil, tudi tistega o povezanosti izvršnega sveta z izolskim gradbenim lobijem. Sam da v Izoli lobijev ne zaznava, nam je dejal in ker so predlagatelji nezaupnice "lobi" zapisali fonetično, je se dodal, da je v mali splosni enciklopediji našel samo Arpada Lobija madžarskega skladatelja, ki si je nadeval različne psevdonime. Ta Lobi, je dejal Cernelič, da pri njem nima nikakršne prednosti - rajši da ima Mozarta in Beethovna. Druga stran s takimi odgovori ni bila najbolj zadovoljna. Arhitekt Tihomir Stepanov nam je povedal, da je Odboru za človekove pravice in republiški komisiji na pritožbo decembra že dostavil obširno dokumentacijo o različnih nepravilnostih, ki jih je po njegovem mnenju zakrivil izolski izvršni svet. (FO)

Renominacija sežanskega proračuna

SEŽANA - Izvršni svet sežanske občinske skupščine je na nedavni seji sprejel renominacijo občinskega proračuna za leto 1993, ki se v globalu zmanjšuje za skoraj 1 odstotek, medtem ko so prihodki in odhodki usklajeni in znašajo 650, 55 milijona tolarjev. Največja odstopanja od prvotnega plana so pri postavki upravnih taks, ki bodo znatno višje, medtem ko bodo pri spremembi namembnosti zemljišč beležili izpad. Na osnovi odhodkov so tudi renominirali sredstva za osebne dohodke v državnih organih. Z zadnjo renominacijo proračuna ne bodo uspeli pokriti vseh obveznosti za domsko oskrbo in prevoze učencev, ki znašajo približno 5, 9 milijona tolarjev. Ti izdatki se bodo krili iz letosnjega proračuna. (OKS)

Obalni učitelji se zatekajo pod Prešernovo glavo

KOPER - S placami nezadovoljni Obalni sindikat delavcev v solstvu bo 22. januarja pričel stavkati v osnovnih solah, 3. februarja pa v vrtcih. Stavka v solah se bo nato nadaljevala 3. 11. 15. in 16. februarja, v vrtcih pa 15. februarja. Ves čas stavke bodo poskrbeli za prehrano in varstvo otrok v vrtcih in v prvih in drugih razredih osnovnih sol. S protestnimi shodi pa bodo začeli že prej: v torek, 12. januarja ob 8 uri bodo protestirali pred občinsko palačo v Piranu, ob 9.30 v Izoli in ob 11. uri v Kopru, naslednji dan, v sredo, pa se bodo odpeljali pred Prešernov spomenik v Ljubljano. Kot so izračunali, so državna in občinske vlade solnike že prikršale za skupno tri place, zaposlene v vrtcih pa za dve placi. Razlike so nastale zato, ker vlada ne upošteva kolektivnih pogodb, niti odločbe ustavnega sodisa o tem. "Zaradi prepocasnega delovanja pristojnega sodisa pa ni pričakovati, da bi razliko izterjali po sodni poti prej kot v nekaj letih, na to pa ne moremo pristati, " so zapisali v svojem protestu. (FO)

Za Sočo samo 30 telefonskih števil

TOLMIN - Kljub temu, da so telefonsko centralo v Soci obogatili za 60 števil pa bodo mogli zaradi sibkega krajevnega omrežja vključiti v sistem samo polovico novih naročnikov. Kljub velikim potrebam bo na Bovskem (podvojeno število ljudi v turistični sezoni) mogoče vključiti v omrežje le 230 števil.

V zadnjih mesecih preteklega leta so zamenjali telefonske centrale na Mostu na Soci, Kobaridu in Tolminu, obenem pa napeljali tudi nov optični kabel med Kobaridom (Tolminom) in Novo Gorico, s čimer so omogočili 1500 novih telefonskih priključkov. -Na Kobariskem so že vključili v omenjen sistem Vrsno, Libušnje, Ladra in Smast. V okolici Tolmina in Mosta na Soci pa krajevna omrežja v Modrejcih in Modreju, Ponikvah, Ljubinj, Podljudinju in Zabcah. Skoraj pa bodo nared tudi Volce. S pomočjo radiorelejnega sistema nameravajo priključiti se Livek in Drežnico, za katerega bi naj zgradili dve novi centrali, ki bi bili v sistem povezani z vozliščno centralo. V delu je tudi večanje kapacitet centrale v Podbrdu, pri čemer bodo pridobili 200 novih telefonskih priključkov. Za narocnike Podporezna in Petrovega brda bodo pripravili skoraj 80 novih priključkov in nekaj manj za Hudajuzno. (MM)

Krajin zahtevajo male HE brez akumulacij

KNEZA - Podjetje UPI in občina Tolmin sta predstavila krajanom Kneze razvojno nalogo Hidroelektrarne Knežica. Krajin so imeli toliko pripomb, da lahko recemo, da je za sedaj nespremenljiva. Zlasti se niso strinjali s predlogom ing. Danila Magajna, ki ga je oblikoval po zamislih Soskih elektrarn, pri čemer je najbolj sporna akumulacija. Kot je videti bi domačini raje videli več pretočnih manjših elektrarn za katere bi skupine ali posamezni krajin dobili kredite. Kot je videti bo moralo priti še do nadaljnih usklajevanj. V nacrtu pa so se razvojni projekti za Sentvisko planoto in sirse območje Trebuse v smislu celovitega razvoja demografsko ogroženega podeželja. Verjetno pa bi bil marsikateri tolar cenejši, če bi se projektanti že ob zasnovah več pogovarjali z ljudmi teh krajev tako, da bi skušali prisluhniti različnim interesom. (MM)

NOVA GORICA / GLASBA

Nekaj lepega za vsakogar: darilo pevskega zbora osnovne šole Solkan

IVAN SILIC

"Ob Novem letu za vsakogar nekaj" je bil naslov glasbene prireditve, ki jo je organiziral Kulturni dom v Novi Gorici, pripravila pa glasbena pedagoginja in zborovodkinja na osnovni soli v Solkanu Jozica Golob s svojima otroškimi in mladinskimi pevskimi zborom. Sodelovali so se flavtist Armando Mariutti, tenorist Dusan Kobal, pesnica Breda Seljak, pri klavirju pa Anica Furlan in Milena Vuga.

Celotna prireditev je bila odeta v sceno, v poezijo, ples in glasbo, na katerem področju bi želeli podčrtati nekaj pomembnejših izvedb. Predvsem gre za rezultate prizadevanj in dosežkov Jozice Golobove, ki je predstavila dokaj dobro uvežban otroški zbor, ta čisto in ubrano poje v lepi in jasni izgovorjavi, zlit in glasovno izenačen v visinah. Pri mladinskem zboru je dosegla posebno obarvanost celotnega zvoka z deskimi glasovi. Zbor sicer ni se tako izdelan kakor prvi, ni namreč v sorazmerno kratkem času bilo mogoče doseči potrebne homogenosti, zlasti pri nižjih glasovih. Vendar so nekatere pesmi povsem prepričale in prizadevanja so bila potrjena ter so porok za nadaljni razvoj zborovskega petja na solkanski soli, ki ima v tej dejavnosti že večletno tradicijo.

Med gosti je najbolj izstopal flavtist Armando Mariutti, ki ga poznamo že s številnih drugih na-

stopov. Znanj in glasbeniska nadarjenost obetajo se nadaljnje uspehe, kar je tudi tokrat močno potrdil z izvedbo Beethovne Romance in Debussyjeve Syrinx za solo flavto. Posveča se nadaljnemu izpopolnjevanju, vendar je njegova umetniška prodornost vedno bolj otipljiva in mislim, da je že skoraj čas, ko bi se nam lahko predstavil s samostojnim celovečernim recitalom. Tenorist Dusan Kobal pa je bolj cisto in ritmično skladno pel z zborom kakor pri izvajanju tehnično in muzikalno prezahtevnih arij. Dodam naj se zelo solidno sodelovanje obeh pianistik, Anice Furlanove in Milene Vugove.

V celoti je bila prireditev topla in prisrčna. Izvajalci, posebno oba zborara, so privabili občinstvo, predvsem ljubitelje lepega petja, ki so napolnili veliko dvorano KD.

Osnovna šola Cerklje ob noči je pripomogla k visoki usvrstitvi na lestvici urejenosti kraja (Foto: R. Bric)

IDRIJA, CERKNO / SE BODO SKUPAJ VZELI?

Sadovi akcije "čista in urejena občina"

Lanske nagrade so bile velika spodbuda

ROMAN BRIC

Pisalo smo že v našem časopisu o akciji, katere name je bil v lanskem letu napraviti nlje lepše, pro za bivanje. Za nas in za tiste, ki nas prihajajo obiskovat, za turiste.

Največji lanskeletni priznanji, ki sta vzpodbudni za vse nosilce turizma na Idrijskem in Cerkljanskem ter občan, ne, je doseženo drugo mesto Idrije v kategoriji slovenskih mest, ki turistični urejenosti svojega kraja namenijo največ pozornosti ter Lipov list, ki je bil dodeljen turistični kmetiji "Pri Flandru" v Zakoju.

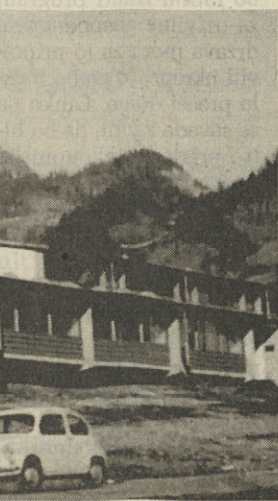
V okviru občine pa je bila pod okriljem občinske turistične zveze, ki jo vodi Tomaz Marinko izpeljana tudi dokaj odmevna akcija "Urejena i cista - turistično zanimiva občina Idrija", v kateri je sodelovalo sedem krajevnih skupnosti, vse osnovne sole, večja podjetja in ponudniki

gostinske turističnih storitev; le obrtniki in trgovci se vanjo niso vključili.

»Glavno vodilo akcije, kako poskrbeti za boljši videz našega kraja, okolja in bivanjskega prostora, zgodovinskih, kulturnih in naravnih dragocenosti ter drugega bogastva, ki nas obdaja, kar lahko storimo z več cvetja, urejenostjo dvorišč, cest, zbiranjem odpadkov, osvetljevanjem pomembnejših objektov, urejenostjo parkov, nasadov pa tudi javnih lokalov, postbank, trgovin, postajališč, ... in se tisoč napisanih malenkosti, za katere moramo poskrbeti kot dobri gospodarji, že rojeva prve uspehe, «z zadovoljstvom ugotavlja tajnik turistične zveze, Tomaz Marinko, »Zelimo si, da bi ta skrb postala splošno gibanje, v katerem se mora videti vsak občan:«

Ob zaključku turistične akcije, ki so jo sponzorirala največja idrijska podjetja Kolektor, Eta in Rotomatika, potekala pa je pod pokroviteljstvom predsedstva občinske skupščine in izvršnega sveta so najuspešnejšim v posameznih kategorijah podelili posebno priznanja in oznake, ki so jih prejeli: Krajevna skupnost Cerklje, Rotomatika, Osnovna šola Cerklje, turistična kmetija "Pri Flandru" in hotel Cerklje.

Tudi v letošnjem, 1993. letu, bodo z akcijami nadaljevali in jih se popestrili. Tako so predvidene razne akcije splošnega kmetijskega okolja, vodnih obrežij in cest, zasajevanje in olepsava zelenih površin, balkonov in gredic ter druge aktivnosti, katerih uspeh bodo po sprejetih kriterijih na javnih mestih in lokalih tudi ocenjevali.

(Foto: R. Bric)

IZVOZ IN STROŠKI DELA

Gospodarstva vzhodnih držav lahko tekmujejo s slovenskim?

DAVOOR SAVIN

Ali ima Slovenija pri izvozu na Zahod že danes močno konkurenco na Vzhodu? Madžarska, Poljska in nekdanja Česko-Slovaška precej hitro preoblikujejo svoje gospodarstvo, ceprav za Slovenijo zaostajajo v splošni organizaciji gospodarstva, razvisti trznih institucij, trženja, menedžementu ... Na nekaterih področjih se te dežele približujejo evropskim ekonomskim standardom.

Tako je Česko-Slovaška zmanjšala državne subvencije s 16,5 odstotka danes. Koliksen je proračunski primanjkljaj CSR? Točno tolikšen, kakrsnega zahteva maastrichtski sporazum za članice ES: manj kot 3 odstotke. Madžarska in Poljska se tem odstotkom nista približali, ceprav je primanjkljaj njunih proračunov manjši od grškega ali italijanskega.

Inflacija na Češkem je 5 odstotkov letno, na Madžarskem 12 odstotkov,

precej je višja na Poljskem in tudi v Sloveniji.

Gospodarstvo teh držav, podobno kakor tudi slovensko, ustvarja visoko zunanjetrgovinsko menjavo z Nemčijo. Prostor za razširjanje tega sodelovanja je toliko večji, ker so nemški stroški dela najvišji med industrijskimi državami. Znašajo 23 dolarjev na uro dela (podatek za industrijo za leto 1991). Stevilna zahodnonemška podjetja so nameravala znižati te stroške s preseljevanjem proizvodnje v vzhodni del dežele. Toda plače so se tudi tam povečale - kar je zavestna politika z namenom, da se ustavi preseljevanje Vzhodnih Nemcev v zahodni del države. Zdaj so celotni stroški dela tam večji kot na Japonskem ali v Veliki Britaniji.

Ceprav nimamo ustreznih in primerljivih podatkov, lahko presodimo, da ima Slovenija manjše stroške dela, toda Madžarska, Češka, Poljska imajo se nižje.

SLOVENIJA / ANALIZA SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA

Vedno večje težave z likvidnostjo podjetij

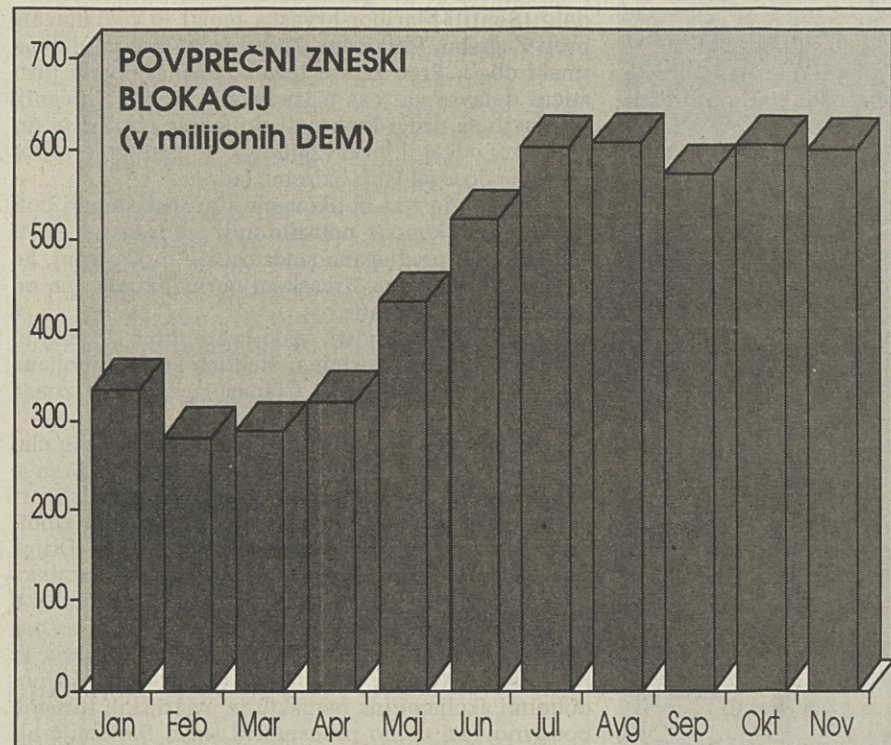
Novembra 1992 je bilo za stečaj »zrelih« 59 podjetij, v lanskih enajstih mesecih pa jih je bilo 1.212

LJUBLJANA - V enajstih mesecih leta 1992 se je v primerjavi z letom dni prej število podjetij z blokiranimi ziro računi že podvojilo (1.530 podjetij), blokirana sredstva pa so v tem obdobju znašala 470 milijonov nemških mark. Statistično lahko z vidika zaposlovanja rečemo, da vsak tretji zaposleni v gospodarstvu dela v podjetju z likvidnostnimi težavami. Podatki, ki jih je objavila Služba družbenega knjigovodstva v decembrski številki publikacije »Tekoči gospodarski pregled«, za negospodarstvo niso tako slabi, saj znasa povprečen mesečni znesek blokiranih sredstev kljub večjemu številu pravnih oseb z likvidnostnimi težavami 8 milijonov nemških mark. To je za polovico manjši znesek kot v letu 1991. Pregled zadnjih znanih podatkov za lanski november govori o 1.908 slovenskih podjetjih, ki so imela več kot

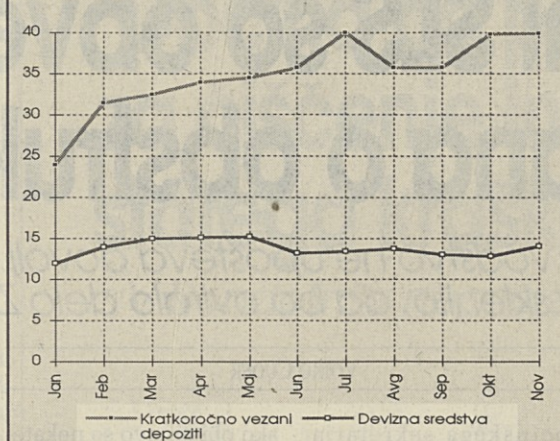
5 dni blokiran ziro račun, v njih pa je bilo zaposlenih 169.141 delavec. Samo na področju industrije (in to v podjetjih z likvidnostnimi težavami) je bilo novembra 1992 zaposlenih 15.736 manj kot mesec poprej. Od omenjenih 1.908 podjetij je bila več kot polovica zasebnih podjetij in večina med njimi nima nobenega zaposlenega. Toda povprečni znesek blokacij zasebnih podjetij pomeni le 7,7 odstotka povprečne

ga zneska blokacij gospodarstva. Polovica celotnega novembrskega zneska blokiranih ziro računov odpade na podjetja v industriji in rudarstvu, pri čemer vsak drugi delavec v industriji dela v podjetju z likvidnostnimi težavami. Sledijo podjetja, ki nudijo finančne in druge poslovne storitve, med katerimi je največ zasebnih, potem pa se podjetja za promet in zveze, trgovino in gradbeništvo. V negospodarstvu pa je imelo največ likvidnostnih težav 7 pravnih oseb na področju zdravstvenega varstva. Analiza je pokazala, da kar vsak četrty delavec v zdravstvu dela v zavodu z likvidnostnimi težavami.

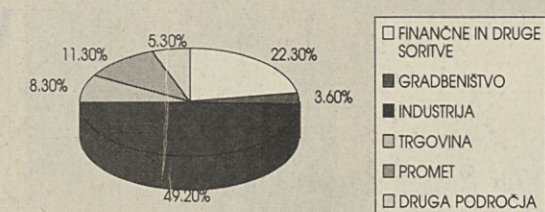
Med podjetji, ki so kljub se vedno veljavemu moratoriju zrela za stečaj, se je v enajstih mesecih znašalo 1.212 podjetij, ki zaposlujejo 115.782 delavcev. Nekatera so se deblokirala, vendar pa je pogoje za uvedbo stečajnega postopka v novembru izpolnilo 59 podjetij. Konec novembra 1992 so imela podjetja v gospodarstvu za nekaj več kot 90 milijard tolarjev lastnih sredstev, najetih kreditov pa za skoraj 212 milijard tolarjev. (Analizo SDK priredila A. L. J.)

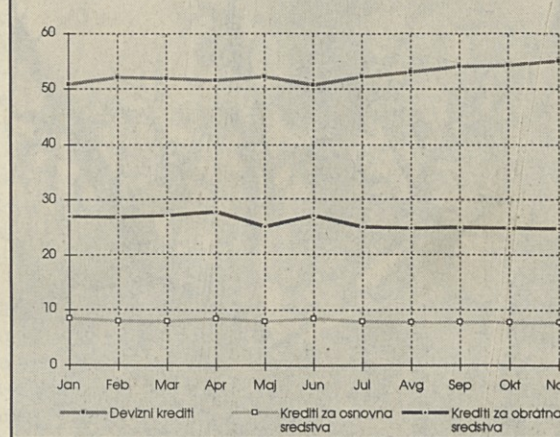
SREDSTVA GOSPODARSTVA V BANKAH (v %)

STRUKTURA BLOKIRANIH Ž.R. PO PODROČJIH (november 1992)

SREDSTVA BANK V GOSPODARSTVU (v %)

Vir: Služba družbenega knjigovodstva Slovenije

VLAK MIMARA

Slabih vtisov je bilo le malo

LJUBLJANA - Konec minulega leta je služba za raziskavo trga Slovenskih železnic opravila redno letno anketo na vlaku Eurocity Mimara, ki vozi vsak dan iz Zagreba prek Ljubljane v München. Na ta način železnice želijo ugotoviti, v kolikšni meri ta vlak ustreza mednarodno zahtevanim standardom in kako so potniki z njim zadovoljni. Skupaj so anketirali sto potnikov, anketa pa je kljub nekaterim pripombam pokazala, da so potniki v celoti gledano z Mimaro zadovoljni, saj so splošni negativni vtis o potovanju izrazili le stitirje potniki. Največ pripomb je bilo glede čistote sanitarij in glede razumljivosti informacij po ozvočenju, precej negativno pa so vprašani ocenili tudi urenost in storitve na ljubljanski potniški postaji. Glede slednjega je treba omeniti, da so bili takšni odgovori pričakovani, saj tudi po mnenju pristojnih na železnici ljubljanska potniška postaja se zdalec ne ustreza evropskim merilom za vlake EuroCity. Velja poudariti, da enako anketo izvajajo na vseh vlakih EuroCity v Evropi, upoštevajo pa izjemno stroga merila, saj je za pozitivno oceno mnenjskih vprašanih potrebnih 95 odstotkov odgovorov »zelo zadovoljen« oziroma »zadovoljen« ter prav takšen odstotek pozitivnih odgovorov na vprašanja »da« ali »ne«. (M.C.)

Kupujete poslovni prostor, lokal, skladišče?

V Ljubljani, Kranju in Kranjski Gori so vam trenutno na voljo:

Poslovno-trgovski lokal v centru Kranjske Gore.

Površina: 534,85 m². Lokal je infrastrukturno in komunalno popolnoma opremljen.

Popolnoma nova restavracija z italijansko kuhinjo in pizzerijo v neposredni bližini centra Ljubljane.

Površina: 280 m². Dober dostop in parkirišča.

Poslovni lokal, primeren za salon avtomobilov, birotehniko, računalniško opremo itd.

Velikost: 271 m². Lokal se nahaja v industrijsko-poslovni coni Črnuče pri Ljubljani (ob severni obvoznici).

Večji poslovno-proizvodni kompleks za servisno in gostinsko dejavnost v okolici Ljubljane (ob obvoznici v smeri Dolenjske).

Velikost: ca. 2000 m² pokritih površin in 10.000 m² zemljišča.

Skladiščno-poslovni center v komunalni coni Primskovo Kranj. Velikost: 2867,94 m².

Objekt je opremljen z nakladalno-razkladalnimi rampami in kompletno infrastrukturo.

Informacije in prodaja:

**SKB-PODJETJE ZA PROMET
Z NEPREMICHNINAMI D.O.O.**

61000 Ljubljana, Slovenska 56
telefon: (061) 313-468, telefaks: (061) 121-202

INTERVJU

Srbija se mora vrniti na zahodna tržišča!

RADMILA LALIĆ

Milorad Savičević (Foto: VREME)

pol milijona ljudi, ce sankcij ne bodo takoj ukinili. Ali gospodarski sistem lahko funkcionira v razmerah, ko en zaposleni delavec vzdržuje 20 brezposelnih?

»Gospodarski sistem države je zelo zapleten in se ravna po svojih pravilih, tudi kadar gospodar-

stvo ugaša. Za nas bi moge lahko kdo rekel, da se približujemo albanskemu primeru, vendar smo se zmeraj daleč od tega. Seveda zaprti model gospodarstva, ki nima nobenih tujih tržišč, ki je brez priliva surovin in ima recimo 600.000 zaposlenih - nekaj časa se lahko delu-

»Industrija v Srbiji ugaša, to pa je, dolgoročno gledano, najstrašnejša stvar, ki lahko doleti kakšno državo« - je izjavil za Republiko Milorad Savičević, predsedujoči v gospodarskem odboru DEPOS, ki je bil včasih dolga leta direktor Genexa, enega najmočnejših holdinških podjetij v nekdanji Jugoslaviji. Dobro ga pozna tudi slovenska javnost, zdaj pa, kot pravi sam, deluje v mednarodnem gospodarskem prostoru.

Kakšen je trenutni gospodarski položaj v Srbiji in kako dolgo lahko Srbija zdrži sankcije in mednarodno osamitev?

»Gospodarstvo Srbije je s sankcijami Združenih narodov ali brez njih tik pred zlomom, prav o tem pa govori tudi gospodarska deklaracija DEPOS. Inflacija je dosegla za te kraje zgodovinski rekord, saj so drobnoprodajne cene v letu 1992 kar šest mesecev narasle za več kot sto odstotkov mesečno. Nacionalna valuta je uničena, proizvodnja pa drastično pada - ne samo zaradi sankcij. Vse to seveda spremlja velika brezposelnost. Sankcije spekulativnih gospodarskih vej niso v celoti zatle, zato pa toliko bolj vplivajo na proizvodnjo. Pri tem moramo seveda razločevati med zunanjim videzom in tistim, kar je bistveno, česar pa ne moremo videti. Krize ne smemo presojati po se vedno polnih kavarnah in ulicah, saj sankcije delujejo dolgoročno. Seveda, dokler ne bo miru na tem območju nekdanje Jugoslavije, tudi blokada ne bo

ukinjena, v času blokade pa seveda ne morete narediti dobrega gospodarskega programa. Ta hip hočejo nekateri plače znižati na taboriščno raven. Če se bomo se naprej ravnali po takšnih gospodarskih in političnih programih, se bo padec plač nadaljeval, po vsej verjetnosti bi ga zaustavila sele vsesplošna lakota.

Kakšne so perspektive srbskega gospodarstva?

»Nas prihodnji ekonomski sistem bo moral biti vsekakor bolj liberalen, takšen, kot so ekonomski sistemi našega naravnega okolja, se pravi madžarski, hrvaški in slovenski. Energetika, gradbeništvo, promet, poljedelstvo in storitvene dejavnosti bodo sankcije preživele, šele potem pa se bo pokazalo, katere veje je treba postaviti na novo in na kakšen način bo treba narediti. Vrnitev na tržišče bomo drago plačali z nizjo ceno oziroma z kasnim razvrednotenjem dela. Tisti, ki bo na dan »D« (ko bodo ukinjene sankcije) na celu države, bo moral imeti program za oživetje gospodarstva, država mora za to pripraviti ukrepe, to pa bo trajalo precej dolgo. Lahko pa se seveda zgodi, da bo hitro prišlo do ekonomske ozdravitve, če bomo ugodno rešili nekatera politična vprašanja v Srbiji. Vrnitev na tržišče, ki smo jih izgubili, bo po dnevu »D« nedvomno prva naloga, ceprav mislim, da nam mednarodna poslovna javnost na tistem se vedno zaupa.

Po napovedih sindikatov bo v Jugoslaviji dela samo za nekaj več kot

je. O tem kako dolgo - pa ne bi rad govoril.

V Srbiji so ustanovili kar nekaj večjih ali manjših zasebnih podjetij in bank - kako teče proces privatizacije in do kod je prisel?

»Privatizacija v Srbiji zgodovinsko zamuja. In vendar se je na tem področju nekaj že premaknilo. Del privatizacije je potekal v skladu z zakoni iz obdobja Anteja Markovića, del pa čisto na divje. V Srbiji smo namesto privatizacije v glavnem imeli etatizacijo. Privatizacija v bančništvu, trgovini, prometu, gradbeništvu je bila stihijaska in samo na pol zakonita. Vse to bo treba podrobno preiskati. Nadaljevanje privatizacije v Srbiji mora steci hitro, nadzirati jo bodo morali strokovnjaki, obseči bo morala vse in morala bo biti pravična in smiselna, v skladu z zakoni, ne pa stihijaska.

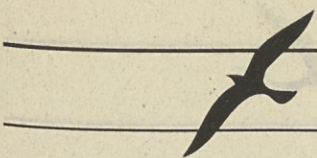
Ob veliki brezposelnosti, nizkih plačah, kaosu in neredu na tržišču in v gospodarstvu pa v Srbiji ni množičnih socialnih nemirov. Zakaj?

»To je uspeh režima Slobodan Miloševića. Poleg tega je socialnemu miru v Srbiji botrovala tudi vojna, v kateri naj bi slo za nacionalno solidarnost z ljudmi, ki ne živijo samo na meji eksistence, ampak so ostali tudi brez družin, brez domov in postali invalidi.

Kakšne so možnosti za gospodarsko povezavo na ozemlju nekdanje Jugoslavije potem, ko bo vojna mimo in bo prisel dan »D«?

»Ko bo vse to mimo in ko bo na srbskih volitvah

zmagal DEPOS, bomo se lahko resnično zazivele. Predvidevamo, da se bodo na gospodarskem področju, samo glede njega je moč govoriti o prihodnjih povezavah, obnovile posamične in skupinske poslovne vezi, temu pa bo, kar je povsem logično, verjetno sledilo gospodarsko povezovanje nekdanjih jugoslovanskih držav. V tem primeru bomo sledili izključno svojim poslovnim interesom, upostevale bomo tudi lastne nacionalne interese, vendar ne zaradi kakršne koli dominacije. Najbolj naravno bi bilo, če bi ustvarili nekašno gospodarsko asociacijo z Makedonijo in ... s Slovenijo. Prednost take asociacije so dobri gospodarski odnosi iz preteklosti. Kar zadeva Slovenijo, so nasi spomini na obdobje, ko smo sodelovali, lepi, ker je slo v celoti za tržno obnašanje. Genex je nekdanji sodeloval, in to zelo uspešno, s precej slovenskimi podjetji, z Iskro, Krko, Petrolom, Ljubljansko banko... Takšno zdravo tržno sodelovanje bi lahko zadostilo tudi vsem našim zahtevam, prav gotovo bolj trzne prihodnosti. Zaradi prekinitev odnosov sta imeli obe strani veliko materialno škodo. Do režima Slobodan Miloševića smo zelo kritični, hkrati pa se zavedamo velikih možnosti jutrisnjega srbskega gospodarstva. Sicer pa je bilo, če gledamo politično, na obeh straneh precej manipulacij, to, da sem gospodarsko sodeloval s Slovenijo, pa je tudi mene osebno precej drago stalo.

MENJALNIŠKI TEČAJI

8. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,25	62,40	8,67	8,82	6,15	6,63
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,60	8,70	8,83	6,44	6,57
Azur Grosuplje	61,60	62,50	8,70	8,87	6,40	6,80
Banka Vipra Nova Gorica	61,73	62,43	8,51	8,80	6,10	6,59
Bela Vrtnica d.o.o. Ljubljana	61,90	62,90	8,70	8,95	6,30	6,90
Bobr Fuzine	61,40	61,90	8,70	8,88	6,45	7,00
Bobr Trzin	61,40	61,90	8,70	8,88	6,45	7,00
Brdar Koper	61,80	63,15	8,61	8,75	6,30	6,67
BTC terminal Sezana*	61,70	62,40	8,70	8,85	6,20	6,66
BTC d.d. Ljubljana	62,00	62,65	8,65	8,80	6,10	6,60
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,25	6,68
Burin Center	62,00	62,55	8,60	8,85	6,25	6,68
Come 2 Us*	62,00	62,90	8,60	8,80	6,40	6,80
Creditanstalt - Nova banka	61,40	62,35	8,70	8,90	6,35	6,85
Dom na trgu	62,00	62,20	8,75	8,86	6,50	6,70
Dom - Kafke Domžale*	62,00	62,40	8,76	8,89	6,50	6,70
Emona Globtour	61,50	62,60	8,66	8,90	6,00	6,64
Eros Ljubljana*	62,10	62,50	8,75	8,90	6,30	6,60
Eros Kranj-Stari Mayr*	62,00	62,50	8,75	8,870	6,50	7,00
Euroturs International*	62,10	62,90	8,65	8,80	6,40	6,95
Euroservis Sezana	62,00	62,35	8,70	8,80	6,50	6,62
Feniks d.o.o.*	61,65	62,90	8,64	8,81	6,42	6,67
Fiba Koper	61,70	62,48	8,60	8,76	6,39	6,65
Firadas Idrija	61,80	62,70	8,70	8,90	6,30	6,65
Golfturist	61,50	62,60	8,68	8,72	6,30	6,90
Hida*	62,10	62,30	8,73	8,85	6,25	6,70
Hipotekarna banka Koper*	61,55	62,50	8,70	8,88	6,50	6,90
Hram Rožice Mengeš	62,15	62,45	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	61,90	62,70	8,66	8,83	6,32	6,86
Ilirika Ilirska Bistrica	61,20	62,34	8,55	8,72	6,38	6,65
Ilirika Slovenj Gradec	61,60	62,29	8,55	8,72	6,38	6,65
Ilirika Postojna	61,71	62,30	8,66	8,75	6,39	6,67
Ilirika Sezana	62,05	62,34	8,69	8,80	6,51	6,64
Invest	61,70	62,60	8,70	8,90	6,37	6,80
Italdesign Nova Gorica*	61,55	62,50	8,62	8,80	6,50	6,65
Klub Slovenijales	62,00	62,50	8,70	8,90	6,20	6,50
Komericalna banka Triglav d.d.	61,54	62,60	8,65	8,86	6,36	6,73
Kompas Hertz Celje*	61,50	62,10	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Velenje*	61,00	62,00	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Idrija*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,40	62,10	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Krško*	61,40	62,10	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Hertz Bled*	61,95	62,25	8,70	8,80	6,30	6,80
Kompas Fintrade	62,00	62,39	8,72	8,82	6,30	6,79
Kompas Holidays*	61,70	62,40	8,70	8,85	6,20	6,65
Libertas*	61,80	62,50	8,66	8,80	6,42	6,66
Ljubljanska banka d.d.	61,20	62,70	8,65	8,91	6,21	6,72
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,40	62,50	8,73	8,81	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,20	62,50	8,70	8,85	6,50	6,75
LB Komerc. banka N.G. d.d.*	61,06	62,55	8,57	8,96	6,32	6,68
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,10	62,25	8,68	8,80	6,45	6,97
LB Splošna banka Celje	61,60	62,40	8,69	8,84	6,60	6,93
LB Splošna banka Koper*	61,01	62,35	8,54	8,73	6,41	6,70
MA -VIR	61,80	62,60	8,65	8,90	6,20	6,90
Media*	62,00	62,50	8,70	8,80	6,20	6,75
Mercator Turist	61,70	62,40	8,65	8,82	6,21	6,63
Petrol*	62,00	62,40	8,65	8,80	6,20	6,60
Poštna banka Slovenije*	61,25	62,35	8,50	8,86	6,00	6,45
Probanka Maribor	61,10	62,20	8,65	8,80	6,50	6,70
Publikum Ljubljana	62,00	62,30	8,75	8,89	6,20	6,65
Publikum Celje	61,80	62,29	8,69	8,81	6,35	6,80
Publikum Dobova	61,70	62,60	8,52	8,85	6,40	6,85
Publikum Kostanjevica	61,70	62,60	8,52	8,85	6,40	6,85
Publikum Kranj	62,00	62,39	8,70	8,82	6,30	6,79
Publikum Krško	61,70	62,60	8,52	8,85	6,40	6,85
Publikum Maribor	61,69	62,15	8,70	8,80	6,30	7,09
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,50	62,29	8,70	8,85	6,60	7,00
Publikum Novo Mesto	61,60	62,50	8,65	8,80	6,20	6,75
Publikum Piran	61,30	62,20	8,56	8,70	6,40	6,65
Publikum Ptuj	61,70	62,19	8,70	8,80	6,20	6,60
Publikum Sevnica	61,70	62,50	8,55	8,85	6,40	6,79
Publikum Sentilj	61,69	62,15	8,72	8,84	6,30	6,87
Publikum Sentjur pri Celju	62,00	62,39	8,65	8,80	6,40	6,90
Publikum Trebnje	61,40	62,29	8,55	8,85	6,60	6,90
Publikum Zagorje	61,80	62,44	8,69	8,81	6,50	6,89
Publikum Zalec	61,75	62,05	8,67	8,80	6,30	6,69
Roja	62,20	62,60	8,76	8,85	6,30	6,70
Shalaby Koper	61,65	63,10	8,55	8,80	6,55	6,67
Simotisk*	61,70	62,50	8,70	8,85	—	6,90
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,80	61,82	8,78	8,78	6,36	6,61
Sonce	62,10	62,50	8,70	8,90	6,20	6,78
Slovenijaturist	62,10	62,40	8,70	8,80	6,45	6,55
Slovenska investicijska banka*	62,00	62,60	8,60	8,85	6,50	6,67
Sl.hranilnica in posojilnica	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	61,90	62,70	8,68	8,83	6,40	6,86
Štajerska banka obrti in podj.	61,50	62,20	8,67	8,80	6,40	6,58
Tartarus Postojna	61,46	62,36	8,61	8,74	6,38	6,73
Tentours Domžale	62,05	62,60	8,70	8,90	6,30	6,80
Tori*	62,10	62,60	8,70	8,88	6,20	6,80
Trifas*	62,10	62,60	8,70	8,83	—	6,90
Upimo	62,10	62,40	8,75	8,83	6,10	6,70
Valuta	62,10	62,70	8,69	8,89	6,10	6,85
Vilfan Kranj	62,15	62,45	8,75	8,85	6,40	6,90

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
IŠČEMO NOVE SODELAVCE
Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:
HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 6 z dne 8. januarja — Tečaji veljajo od 9. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,6651	67,8687	68,0723
Avstrija	040	šiling	100	867,3381	869,9479	872,5577
Belgija	056	frank	100	296,6182	297,5107	298,4032
Kanada	124	dolar	1	78,3680	78,6038	78,8396
Danska	208	krona	100	1576,1462	1580,8889	1585,6316
Finska	246	marka	100	1830,5996	1836,1079	1841,6162
Francija	250	frank	100	1794,2927	1799,6918	1805,0909
Nemčija	280	marka	100	6101,9987	6120,3598	6138,7209
Grčija	300	drahma	100	—	45,8905	46,0282
Irska	372	funt	1	—	160,7206	161,2028
Italija	380	lira	100	6,6299	6,6498	6,6697
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	12,0000	—
Japonska	392	jen	100	80,2107	80,4521	80,6935
Nizozemska	528	gulden	100	5429,5585	5445,8962	5462,2339
Norveška	578	krona	100	1423,9014	1428,1860	1432,4706
Portugalska	620	escudo	100	67,9763	68,1808	68,3853
Svedska	752	krona	100	1354,6437	1358,7199	1362,7961
Švica	756	frank	100	6682,9090	6703,0181	6723,1272
Velika Britanija	826	funt sterling	1	153,2822	153,7434	154,2046
ZDA	840	dolar	1	100,6219	100,9247	101,2275
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,7273	120,0876	120,4479
Španija	995	peseta	100	85,9162	86,1747	86,4332

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banka Slovenije na dan 9. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1.000.000	588,563	603,705	1.192,268
65	61,2063	117,7127%	120,7410%	119,2268%	100,000	58,856	60,371	119,227

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992.

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

8. JANUAR 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	9,00	12,00
Banka Zasavje	10,00	16,00
Bela vrtnica	8,00	10,00
Fiba	10,50	15,00
Hida*	9,00	12,00
Hipotekarna banka Koper	10,00	15,00
Kompas Holidays	11,00	18,00
Kompas Fintrade	9,00	12,90
Kreditna banka Maribor	9,00	13,00
Libertas*	9,00	14,00
Tori	9,00	15,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

8. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1495,00	1545,00
nemška marka	910,00	935,00
francoski frank	267,50	276,00
holandski gulden	809,00	835,50
belgijski frank	44,20	45,65
funt sterling	2285,00	2355,00
irski sterling	2392,00	2470,00
danska krona	234,50	243,00
grška dramma	6,25	7,20
kanadski dolar	1160,00	1202,00
japonski jen	11,90	12,30
švicarski frank	995,00	1025,00
avstrijski šiling	129,00	134,00
norveška krona	211,50	218,00
svedska krona	199,80	206,00
portugalski escudo	9,30	10,45
španska peseta	12,50	13,25
grška dramma	1000,00	1035,00
madžarski florint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

8. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	14,90
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

8. JANUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6567,4107	6547,7085	6587,1129
Francija	frank	100	13555,0029	13514,3379	13595,6679
Nemčija	marka	100	46100,6169	46071,9850	46349,2488
Italija	lira	100	49,4069	49,2587	49,5551
Švica	frank	100	51020,2934	50867,2325	51173,3543
ZDA	dolar	1	750,0000	747,7500	752,2500
V.Britanija	funt	1	1168,8723	1165,3657	1172,3789

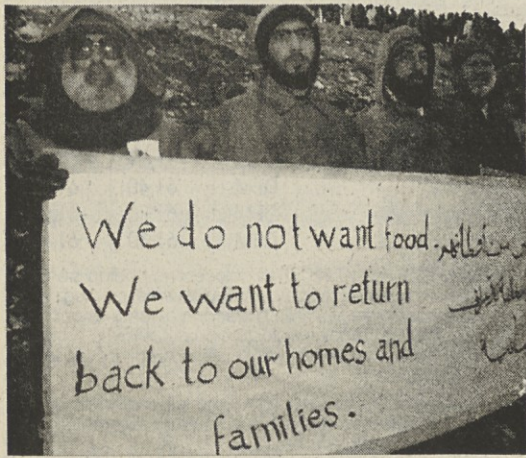
NOVICE

Unita za pogajanja

NEW YORK, LUANDA - Angolsko gibanje Unita je Varnostni svet Združenih narodov pozvalo, naj sproži zahtevo za prekinitev vseh sovražnosti v Angoli, je izjavil predstavnik tega gibanja. Združenim narodom je tudi predlagal, naj pripravi srečanje med predsednikom Angole Dos Santosom in vodjem gibanja Unita Savimbijem, ki naj bi potekalo pod pokroviteljstvom OZN v Zenevi ali New Yorku.

V Angoli pa boji med pripadniki Unite in vladnimi silami postajajo vse bolj srditi in so se razširili že na vsa država. Samo v jugovzhodni pokrajini Beneguella je v zadnjih dneh umrlo najmanj tisoč ljudi. (STA, AFP)

Izrael ne bo spremenil odločitve o izgonu 415 Palestincev

TEL AVIV - Izrael ne bo spremenil svoje odločitve o izgonu 415 Palestincev, pripravljen pa je sodelovati pri nadaljnjem reševanju tega vprašanja, je po pogovoru s posebnim odposlancem Združenih narodov Garekanom v Tel Avivu povedal izraelski zunanji minister Peres. Izgon za Palestince velja dve leti, zato ni bistveno vprašanje, ali se bodo Palestinci lahko vrnil, ampak kdaj in kako, je se dodal Peres. Odposlanec Združenih narodov je izjavil, da je s pogovori zadovoljen.

Izraelska vlada je v petek predstavnikom Rdečega kriza dovolila, da na tako imenovanem varnostnem območju na jugu Libanona obiščejo izgnane Palestince. (STA, DPA)

Nemški liberalci potrdili kandidaturu Rexrodta

BONN - Vodstvo nemške liberalne stranke je včeraj uradno potrdilo kandidaturu Güntherja Rexrodta za ministra za gospodarstvo. Nasledil bo Möllemanna, ki je moral odstopiti zaradi obtožbe zlorabe oblasti. Rexrodt je star 51 let in je izvedenec za gospodarska vprašanja bivše vzhodne Evrope. Zanj je glasovalo 57 članov FPD, 40 pa se jih je izreklo za druga dva kandidata. (Ansa)

Eagleburger svari pred nacionalizmom v Rusiji

WASHINGTON - Ameriški državni sekretar Eagleburger meni, da bi v Moskvi lahko na oblast prišla nacionalistična in protiameriska vlada, če se ruskemu predsedniku Jelcinu ne bo posrečilo uresničiti programa reform. V pogovoru na poslovnem srečanju v ameriškem zunanjem ministrstvu - ministrstvo bo zapustil 20. januarja - je opozoril, da obstaja možnost vrnitve »starih časov«. Poudaril je, da se bodo, če bo Jelcinu spodbledelo in bo moral »izstopiti z vlaka reform«, znova srečali z rusko nacionalistično vlado, in ne s komunistično, ki bo nasprotovala ZDA. (STA, AFP)

V spomin na 10.000 umrlih za aidsom

SAN FRANCISCO - V spomin na 10.000 ljudi, ki so doslej v San Franciscu umrli za aidsom, visijo v severnokaliifornijski prestolnici zastave na pol droga. Glede na število prebivalcev ima San Francisco največjo stopnjo umrlih za aidsom, saj razen Afrike ni nobenega drugega mesta na svetu, kjer bi se aids tako hitro širil. Domnevajo namreč, da je med 724.000 prebivalci mesta kar 28.000 okuženih z virusom HIV, kar je 4 odstotke prebivalcev. V mestu ima vsak drugi homoseksualec ali biseksualec aids. (STA, DPA)

VZHODNA EVROPA / GOSPODARSKA KRIZA

Rdeča barva le še na računih

Položaj se bo letos še poslabšal

PRAGA - Če je rdeča barva izginila z zastav držav nekdanjega vzhodnega bloka, pa se zdaj še bolj opazno bohoti na njihovih državnih obračunih. To nesporno dokazujejo vse objavljene gospodarske raziskave raznih znanstvenih institutov o položaju v Vzhodni Evropi.

Po podatkih teh statističnih raziskav se je bruto proizvodnja leta 1992 znižala za 2 odstotka na Madžarskem, za 7 na Češkoslovaškem, za več kot 15 v Romuniji in Bolgariji in nad 16 odstotkov v nekdanjih sovjetskih republikah.

Prve pozitivne premike pričakujejo letos na Madžarskem in Poljskem, kjer naj bi se po predvidevanjih bruto notranja proizvodnja zvišala za en odstotek ali dva. Izvedenci pripominjajo, da bo ta rast tesno vezana na družbeni in politični položaj v obeh državah, ker je prebivalstvo že sito vsiljenih zrtv po padcu komunističnih režimov leta 1989.

V drugih vzhodnoevropskih državah bo položaj nedvomno še hujši. Bruto notranja proizvodnja bo nazadovala od 2 do 5 odstotkov na Češkem, Slovaškem, v Romuniji in v Bolgariji, medtem ko bo to nazadovanje znašalo od 15 do 20 odstotkov v Ukrajini in v

Ruski federaciji.

Ob teh nespodbudnih podatkih se bo skoraj neizbežno povečalo tudi število brezposelnih. S pospešenim ritmom zapirajo neproduktivna državna podjetja, trgovinska izmenjava med nekdanjimi članicami Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč je skoraj zamrla, privatizacija pa ne more čez noč nadomestiti izgubljenih delovnih mest. Konec leta 1992 je bilo na Poljskem že 13, 5 odstotkov brezposelnih, v Bolgariji 13, 3, na Madžarskem 11, v Romuniji 10 in na Češkoslovaškem 5, 5 odstotkov, tako da je v Vzhodni Evropi brez republik nekdanje Sovjetske zveze več kot 5 milijonov brezposelnih.

V boju proti inflaciji so lani opazili prve uspehe na Češkoslovaškem, kjer je bila rast cen le 10-odstotna, medtem ko je bila na Madžarskem 25-odstotna. S pravo hiperinflacijo pa se ubadajo v Bolgariji (100 odstotkov) in v Romuniji (250 odstotkov). Poglavje zase so republike nekdanje Sovjetske zveze in srbsko-črnogorska Jugoslavija, kjer ni natančnih in zanesljivih podatkov, a je inflacija vsekar preseгла 1000 odstotkov.

Napovedi o gibanju cen za leto 1993 niso spodbudne, saj je neizbežno, da se bodo zvišali državni primanjkljaji, kar bo ob

negativnih trendih zahodnega gospodarstva vplivalo na inflacijo v vseh državah nekdanjega vzhodnega bloka. Zgovoren je primer neodvisne Češke, ki je z uvedbo davka na dodatno vrednost povzročila kar 20-odstotno rast vseh maloprodajnih cen, tako da praska vlada Václava Klause že proučuje možnost uvedbe sistema nadzorstva nad cenami, ki je v kricecem nasprotju z njenimi liberalističnimi težnjami. V Pragi se nedvomno bojijo skoraj neizbežnega vala nezadovoljstva ob takem padcu standarda, ker se plače niso zvišale sorazmerno s podražitvami. Da ne bi bili videti preveč »rdenci«, so v Klausovi vladi poudarili, da je do podražitev prišlo zaradi »računskih napak«.

Po mnenju Petra Havlička z Dunajskega instituta za mednarodno primerjalno gospodarstvo (WIIW) se bo letos še stopnjevala zagrenjenost med vzhodnoevropskim prebivalstvom. Havlik trdi, da bo »vse večji razkorak med zahodnim in vzhodnim življenjskim standardom ob gospodarski krizi in proteccionističnimi težnjah zahodne Evrope pokopal se zadnje upe v hiter razvoj po padcu komunizma, saj se vzhodnoevropsko prebivalstvo že srečuje z nacionalističnimi konflikti«. (voc)

Švica: bombe v Juri proti državi

JEAN-LUC CORDONIER

ZENEVA - Dve bombni eksploziji sta spet opozorili na švicarski najhujši jezikovni in verski spor, na zgodovinska prizadevanja francosko govorečega območja Jura za popolno odcepitev od nemškega Berna. V središču švicarske prestolnice Bern je 21-letni borec za odcepitev Jure pognal v zrak avto in sebe v njem. Se ena bomba je poskodovala hiso nekoga mladinskega voditelja, ki nasprotuje odcepitvi.

Po vrsti tipično švicarskih referendumov, ki so Juro v 70. letih ločili od Berna, so separatisti le redkokdaj izvajali teroristična dejanja. Ze vse od druge svetovne vojne pa si prizadevajo dobiti še štiri južne regije, ki se niso hotele povezati z Juro.

Bombni eksploziji sta najverjetneje povezani z odločitvijo švicarskega vrhovnega sodišča, ki je nekoga aktivista za samostojnost Jure po razstrelitvi starega vodnjaka sredi Berna obsodil na zaporno kazen.

SAMARKAND / DEDIŠČINA ČLOVEŠTVA

Preživeli horde, boljševizma pa ne

Svetišča žalostno propadajo po desetletjih brezbriznosti in zanemarjenosti

JAN CIENSKI / DPA, STA

SAMARKAND - Majhen trop ovac je med kupi odpadlih opek spokojno mulil sope trave, pastir pa je sedel na velikem kamnu in zrl v razvaline mošeje, ki so jo pred stoletji zgradili njegovi predniki. Kajti legendarni Samarkand, središče karavanskih poti in prestolnica vladarjev z Jutrovega, je preživel stoletja napadov in invazij, ni pa prestal 70 let komunizma.

Prelepe mošeje, obložene z modrimi ploščicami, so danes na pol porušene. Od dalec so se živopisne, toda od blizu brz opazimo, da veliko ploščic manjka, da so zidovi razpokani in da teh zgradb kratko in malo že dolgo ni nihče popravil.

Mošeje že desetletja niso uporabljali za verske na-

mene in zdaj so ta nekdanja slovita središča islamskega nauka, v katerih so na notranjih dvoriščih odmevali glasovi učencev, zebrajocih koran, samo se turistične atrakcije. Ob obledelih zidovih se vrstijo stojnice s spominki, njihovi lastniki pa počivajo v senci in cakajo na kupce. Središče Samarkanda je prepolno ostankov nekdanj slikovitih mošej, katerih strehe danes zevajo proti nebu, njihovi minareti, na katerih so muzejini včasih vabili vernike k molitvi, pa nemo stlijo v prazno.

Ob neki mošeji sta dva delavca zdela ob kupu tlecega listja. »Ni denarja, da bi karkoli popravili, a tudi če bi ga kaj bilo, ni najti gradbenega materiala,« je rekel eden izmed delavcev in z malodusnim po-

gledom osinil razdejanje okrog sebe. »Veliko teh zgradb je bilo v slabem stanju že pred sto leti, v času ruske osvojitve, potem pa se jih ni nihče več dotaknil,« pripoveduje inženir Bahrin Jusupov, ki dela v uradu za ohranitev samarkandskih spomenikov. »Sovjeti se niso kaj dosti zmenili za popravilo verskih objektov,« dodaja. V eni izmed malostevlinskih mošej, ki jih je vlada vendarle znova odprla za verske namene, se molilci tako kot nekdanj klanjajo proti Mekki. K molitvi se je zbrala tudi skupina romark iz Malezije, ognjenih v črne cadorje; hvalezne so, da je odklenalo komunizem in da lahko odkrivajo izgubljeni del svoje islamske dediščine.

»Sami plačujemo vsa obnovitvena dela, vlada nam sploh nič ne pomaga,« je povedal eden izmed verskih učiteljev v mošeji in preletel s pogledom razpokane in porušene zidove okrog sebe. Samarkand je bil nekdanj eden izmed najsvežjih krajev v vsem islamskem svetu in njegove mošeje in druge pomnike se danes povsod poznajo. Toda 70 let sovjetske vladavine je pustilo za sabo tako gmotno kot duhovno razdejaje, ki ga se desetletja ne bo moč popraviti. (DPA)

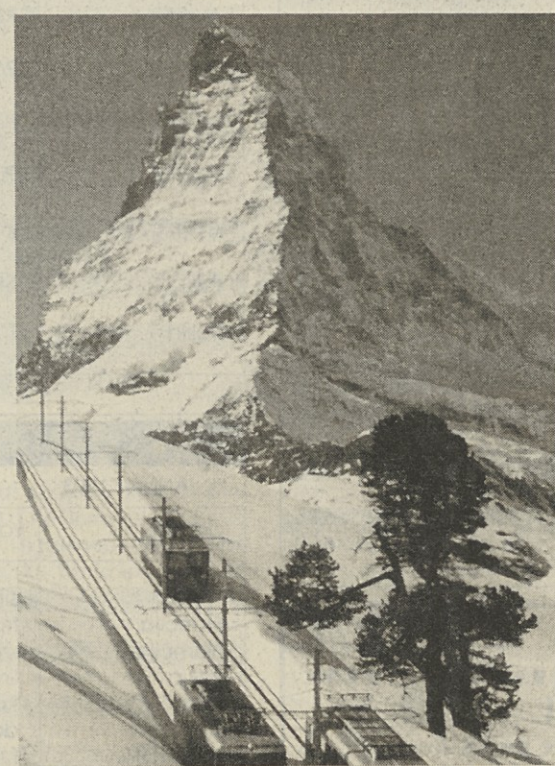
PISMO IZ ZÜRICH A

Tuji kapital se vrača, slavnih turistov je dovolj, naj živi Švica!

ZVONE PETEK

gelbergu, kjer je pred tremi leti na največji švicarski skakalnici pobral svojo prvo zmago Franci Petek, vozi nova gondola, ki se med vožnjo zavrti okoli svoje osi, tako da si 80 smučarskim potnikom ni treba stegovati vratov za prelestno panoramo. V Arosi so na Weissshornu (2653 m) na zgornji postaji gondole vgradili še 26-metrsko tekočo stopnico, tako da smučarji do vrha ne sopi-

hajo več lastnomočno. Švicarska zima je torej cisto v redu, le švicarski turizem je bolan. Resda se vedno niso leto 10 tujih in 7 domačih milijard švicarskih frankov, toda tare ga nahuja, ki se je turistični profesionalci, med njimi svetovno znani direktor iz St. Moritza Hans-Peter Danuser ali pa legendarni Illi iz Luzerna, ki je nedavno napadel celo potencialne kitajske turiste

(in trdi, da jih bo prihodnje leto 6000 obiskalo Luzern), dobro zavedajo.

Švicarski turizem, zimski seveda, so si skoraj pred dve stoletja izmislili Angleži. Domorodcem tedaj se na kraj pameti ni padlo, da bi, razen poleti za kravami, lezli v hribe, tako da so se le neradi podali v zasnežene bregove z avtorističnimi hribolazci z otoka. Tuji so si torej švicarski zimski turizem izmislili, tuji ga zdaj tudi ustvarjajo. Kot da se mu Švicarji ne bi nikoli popolnoma predali, se mu se danes, kljub naraščajoči brezposelnosti, ogibajo kot hudic krizu. Prav neverjetno je, da so švicarski hotelski direktorji, mednje sodi tudi verjetno najboljši slovensko-švicarski hotelski direktor Michel M. Resnik, ki je kar deset let vodil enega najboljših hotelov na Madeiri, po svetu tako cenjeni, ko pa v švicarskem hotelu ameriški turist prej spozna tri Portugale, dva Španca, nekaj nekdanjih jugozemcev in pet Tamilcev, kot pa kakšnega domaćina. Če ima srečo, bo receptor že napol Švicar, Italijan druge generacije, ali pa hotelski direktor, sicer Nemec, porocen s Švicarko. V bližnjem pubu ga bo postregel simpatični Nizozemec, zanesljivo

bo spoznal Švicarja le, če bo naredil prekrsek (polica) ali če bo prestopal mejo (carinik).

Švicar je bil 40 let glavni kuhar v Beli hiši, a v žüriških restavracijah gospodarijo z lonci v glavni Indiji in Portugalcji. Švicarski meniji so si tako obupno podobni, da jih obiskovalec že po treh dneh zna na pamet: Wurst in Käse Salat, enostavno ali garnirano, »gschnezzetes«, sirov fondue in raclette (topljeni sir). Tam, kjer je na jedilniku kaj več literature, mora tudi v denarnici obcutno bolj selesteti. Takih gostov pa ima, sodeč po seznamih imenitnih osebnosti z začetka tega pisanja, še vedno dovolj.

In tako so Švicarji odpirali silvestrski sampanjec po vsem svetu: na avstrijskih smučiscih in na karibskih otokih kot turisti, v Honkongu in na Baliju pa kot hotelski direktorji in glavni kuharji. Oboji so dobili trinajsto plačo, kar za tuje natakraje v švicarskih gorah seveda ne velja; dokler ne bo treba izpolniti davčnih napovedi, bo za Švicarje v mladem letu 1993 svet cisto v redu.

Sicer pa bo Ogi že poskrbel, da bo tudi poslej vse v redu. Če ne bo dovolj dela za prave Švicarje, se bodo lotili, gre za cisto resen predlog, gradnje podzemne železnice med Zenevo in St. Gallenom (300 km). Smučarske reprezentance so tako že odeli v sirsarsko-luknjaste drese mlečnih sponzorjev, ki jih sicer podpira država, luknenj po Alpah pa so tako ali tako zgradili več kot kdorkoli na svetu.

GRČIJA / STABILIZACIJA

Jezni Grki in zahteve Evrope

Del prebivalstva nasprotuje reformam premiera Micotakisa

BISERKA POVSE-TASIĆ, ATENE

Evropska skupnost terja od svoje najmlajše članice Grčije asketski program ozdravitve gospodarstva in konservativna vlada premiera Konstantina Micotakisa ji je vsaj pri pripravi programa ugodila. S tem pa je izzvala le še večje nezadovoljstvo med precejšnjim delom prebivalstva, ki ni pripravljeno nositi bremena politike revščine in lakote. Toda kljub nasprotovanjem ostaja 75-letni premier trdno odločen, da vlada tudi v letu 1993 ne bo spreminjala svoje politike.

Grčija je edina južnobalkanska država, ki je že enajsto leto članica Evropske skupnosti. Od nje dobiva tudi precej finančne pomoči. V obdobju od 1989 od 1993 naj bi ji do delili okoli 9 milijard dolarjev, v prihodnjih sedmih letih pa skupaj kar 22, 5 milijarde dolarjev. A med evropskim severom in jugom, ki ga deloma simbolizira Grčija, se vedno obstajajo precejšnje razlike. Tako je bruto nacionalni proizvod države v obdobju 1983-1985 znašal 52 odstotkov vrednosti povprečja v dvanajstih; ta razkorak se je v naslednjih petih letih le še poglobil za dobre štiri odstotke in pristal na 48 odstotkih.

Krvice za sedanje teza-ve vidi konservativna vlada v desetletni vladavini socialistov, ki so dvigali standard državljanov čez realne možnosti. Kako pogubno je bilo to za nacionalno gospodarstvo, govori javni dolg države, ki je leta 1980 znašal 36 odstotkov.

Ozdravitve grškega gospodarstva ne bo lahka, ne le zaradi pričakovanih odporov prebivalstva, ampak tudi zato, ker so nasprotja tudi David Bowie in njegoma somalska žena - top model Iman. Prvi zvezdnik po Karajanu Nello Santi je v Flimsu, sef formule 1 Ecclestone v Gstaadu in Gilbert Beaud v Crans Montani. Sneg je zapadel že novembra in ga je povsod dovolj, zimska sezona je super. Na 3024 metrov visoki Titlis v En-

tkov družbenega bruto proizvoda.

Mednarodni denarni sklad je od Grčije že pred dvema letoma terjal, naj zmanjša število uslužbenecv v javnem sektorju v letu 1991 za deset odstotkov, Grki pa so ga v nasprotju z zahtevo celo povečali za 4, 4 odstotke. V letu 1992, ko Evropa pričakuje enotno denarno unijo, pa se je Micotakis odločno lotil zmanjševanja javnega dolga. Vlada je začela s privatizacijo državnih podjetij v javnem sektorju in tako privabila na ulice številne odpusne in nezadovoljne delavce, ki so z vrsto stavk lanske jeseni večkrat povsem omrtvili glavno mesto.

Poleg stavk so udarili tudi atentati. Tako je zlo- glasna teroristična organizacija 17. november julija lani teže ranila nekdanjega ministra za trgovino in industrijo Paleokrassasa. Z manjšimi praskami je plačal za zviševanje davkov.

Sicer pa se bo grško gospodarstvo leta 1993 ukvarjalo predvsem s preprečevanjem rasti inflacije in z naložbami v komunikacijsko in električno omrežje. Inflacija naj bi po predvidevanjih finančnega ministrstva na celu s Stefanom Manosom znašala 12, 6 odstotka.

Ozdravitve grškega gospodarstva ne bo lahka, ne le zaradi pričakovanih odporov prebivalstva, ampak tudi zato, ker so nasprotja tudi David Bowie in njegoma somalska žena - top model Iman. Prvi zvezdnik po Karajanu Nello Santi je v Flimsu, sef formule 1 Ecclestone v Gstaadu in Gilbert Beaud v Crans Montani. Sneg je zapadel že novembra in ga je povsod dovolj, zimska sezona je super. Na 3024 metrov visoki Titlis v En-

ISTRA / LASTNINA SLOVENCEV

Katastrski spori med Slovenijo in Hrvaško

Istrske občine zahtevajo dokazila o premoženju

BUJE - Hrvaški geodeti, ki v občini Bujе merijo zemljišča prav ob državni meji, so vzemirili istrske Slovence. Ti se namreč bojijo, da bi si hrvaške oblasti se pred dogovorom med Slovenijo in Hrvaško o mejah utegnile s popravki v zemljiški knjigi in v katastrskih mapah prisvojiti dele slovenskega državnega ozemlja. Občinske oblasti iz Buj so slovenske državljane, ki imajo svojo zemljo na Hrvaškem, pozvale, naj dokažejo lastništvo. Stevilni Slovenci, ki so prejeli te pozive, se nanje niso oglašili, misleč, da hočejo Hrvati tako spremeniti meje.

Bujski zupan Lucijan Benolić pojasnjuje, da morata Hrvatska in Slovenija kot novi državi v celoti azurirati zemljiške knjige in katastrske nacрте. V skupni državi ti dve republiki lastništva nista ugotavljali preveč natančno, zato so Hrvati odhajali po izpiske iz zemljiških knjig v sosednjo republiko.

»V Istri ni nikoli prišlo do razmejitve. Katastrska občina Topolovac se je razdelila leta 1947 na podlagi referendum na večji slovenski in manjši hrvaški del. Kljub temu niso vodili ločenih zemljiških knjig, zato so prebivalci hrvaškega Topolovca prihajali po dokumente v Koper.« Podoban problem je nastal za območje

Piran III. »Po državni osamosvojitvi Hrvaške smo ustanovili novo katastrsko občino Kastel. Zmedo je verjetno povzročilo dejstvo, da imajo tudi nekateri Slovenci lastninsko pravico do zemljišč na hrvaški strani. Poklicali smo jih, naj svoja zemljišča identificirajo. Kot tuji državljani bodo placevali davek glede na velikost zemljišča. Zmedo je v Sloveniji izzvala tudi nova ozemeljska razdelitev Hrvaške, v skladu s katero je v Istri namesto doseda-

njih 7 kar 36 občin. Stiri občine, med njimi tri nove - Umag, Groznanj in Opertalj ob Bujah - mejijo na Slovenijo.

Meja med Hrvaško in Slovenijo se ni dokončno določena. V Istri so odprti problemi ob reki Dragonji, na morju pa v Piranskem zalivu. Državni komisiji sta se že večkrat sestali, poglaviti spor pa ni bil rešen. Hrvaška komisija skuša dokazati, da mora meja potekati po stari strugi Dragonje, v skladu s tem pa naj bi tudi drža-

vna meja približno po sredini presekala Piranski zaliv. Predlagala je tudi možnost, da bi obe državi v Piranskem zalivu hkrati in v enaki meri izvajali oblast.

V Umagu so podpisali memorandum o spodbujanju in razvoju sodelovanja med istrskimi občinami, v katerih je predvidena državna meja, urejena v skladu z evropskimi načeli. Vendar pa Slovenija in Hrvaška pobude istrskih občin nista pospremlili z enakim tempom, zato so nesporazumi pravzaprav logična posledica visoke politike.

MODRI TRAMVAJ

Naš svet kljub vsemu stoji na resnici, zakonih in miru

BRANKO ŠÖMEN

pravil na pot, odsel iskat drugo polovico svojega mrtvega sina - in sebe.« Pomolcal je. Stopila sva okrog vogala. »Vse okrog nas razpada. Ne samo človek. Tudi politični sistem. Razpolovili, razkosali smo nekdanjo Jugoslavijo, delimo Bosno.« Dodal sem, da je razpadla tudi Českoslovaška. »Je čas graditve, je čas razpadanja.«

Sprejel sem dialog: »So za to krivi politiki, njihov primitivizem, netolerantnost?« Pogle dal me je: »Ste brali Talmud? Tam piše, da imamo stiri vrste ljudi. Kdor pravi: moje je moje, a tvoje je tvoje, je povprečen, sodomska generacija. Kdor trdi: moje je tvoje in tvoje je moje, je neuk. Pobožen je, kdor trdi, da je moje tvoje, a tvoje je tvoje. Zloben pa, kdor trdi: tvoje je moje, a moje je moje!«

Prisla sva do hiše s prenovljeno fasado. Prosil me je, naj ga pospremim do stanovanja. V hiši ni bilo dvigala. Počasi sva se vzpenjala. »Veste, čim več krivic, tem manj miru... V sanjah pogosto vidim si novo lobanjo, kako plava po vodi. V sveti knjigi je zapisano: utopili

so te, ker si utapljala, na koncu bodo tudi ti - utopljene!...« Stanovanje je bilo prijazno, toplo, polno umetniških slik. Tudi zeleno okno bosanskega slikarja. »Ima-

te Safeta Zeca?« sem zavistno vprašal. Občudoval sem ga, pred vojno sva se spoznala v Sarajevu, vendar nisem imel nobene njegove slike. »Bistro oko imate,« je rekel človek s si-

HRVAŠKA / MEDNARODNI POLOŽAJ

Ali papež noče na obisk v Zagreb?

Kljub hrvaškemu poudarjanju katoliške vere je Vatikan preložil papežev obisk

BRUNO LOPANDIĆ / SPLIT

Agencijska novica iz Državnega tajništva Svetega sedeža, da bo Janez Pavel II. konec aprila letos odpotoval v Albanijo, je povzročila nemir med najbolj gorečimi katoliškimi Hrvati. Odločitev je nemudoma spodbudila vprašanja, ali bo papež obsel Hrvaško in ali obstajajo kakšni drugi, globlji razlogi, da je ne bi obiskal.

To vprašanje pa je že dalj časa v zraku, saj so iz najvišjih hrvaških cerkvenih in državnih krogov Janezu Pavlu II. že večkrat poslali prošnje, naj obišče Hrvaško, ki pa so do danes ostale neuslišane. Albanija, ki je svoja vrata odprla Evropi, bo torej imela prilžnost gostiti svetega očeta.

Država je kot nobena druga komunistična dežela zatirala sleherni religijo, zlasti se krščanstvo, kot zločinsko. Katoliki niso imeli nobenih pravic, nobenega škofa. Poganstvo je preživel samo msgr. Nikolle Troshani, apostolski upravnik Draca in Ljesa; ta dolgoletni kaznjene pa ima danes 77 let. Zdaj je papež imenoval stiri albanske škofe, ki jih bo med svojim obiskom v Albaniji tudi posvetil.

Kljub medsebojnim simpatijam Hrvaška skofovska konferenca v Vati-

kanu se ne deluje uradno, prav tako pa se papež zelo jasno zaveda dejstva, da hrvaški katoliki ne živijo samo znotraj meja Republike Hrvaške, ampak tudi v BiH, Vojvodini, Crni gori, na Kosovu in Sloveniji... Tako bi papež, če bi hotel obiskati katoliške hrvaške vernike, obhodu skoraj celotno ozemlje, na katerem divja vojna. To seveda ni mogoče, saj bi na primer njegov prihod v Sarajevo Srbom dal povod za iskanje novih argumentov o vatikanski zaroti zoper srbski narod.

V tem smislu se velja spomniti, da je Sveti sedež

Janez Pavel II. (Foto: AP)

izčrpan obveščen o dogajanjih na Balkanu in ima svoje cilje. Vatikan se obnaša kot sleherni močna in vplivna država. Velikanska avtoriteta in ugled, ki ga uživa v svetu, je posledica spretnih diplomatske igre in izrazitega občutka za primernost ukrepanja ob pomembnih in natančno časovno temperiranih političnih odločitvah.

Na Hrvaškem strahovito narašča tendenca izenacevanja hrvaštva in katolicizma. Takšno ozračje je perfidno vsiljeno. Sedanje vladajoče strukture spretno izrabljajo več desetletij onemogočeno nacionalno in versko artikulacijo, s tem pa tudi vse, kar je bilo Hrvaško: hrvaški božič, hrvaško veliko noč, hrvaški katolicizem in podobno.

Ko se je po prvih večstrankarskih volitvah katoliška cerkev na Hrvaškem priklonila vladajoči stranki, je okrepila svojo moč in vpliv. S podrobno analizo nekaterih zakonskih določil, bi lahko dokazali, da je na nekatere zakone bistveno vplival katoliški kler.

Odlaganje papeževga obiska na Hrvaškem pa je vendarle v hudem neskladju z že oguljenim geslom o velikem naraščanju ugleda Republike Hrvaške v mednarodni skupnosti in v svetu.

ALBANIJA / MEDNARODNE ZVEZE

Albanija v objemu islama?

Tudi Albanci so razočarani nad Evropo, ker ne ukrepa v Bosni

PETER MEIER, DPA/STA

TIRANA - Organizacija islamske konference, katere članice so se v prvih dneh decembra sestale v Džedi (Savdska Arabija), je prisluhnila prošnji gostujočega albanskega predsednika Salija Berisha in sprejela Albanijo za novo članico. Berisheva odločitev o včlanitvi v OIC je v Albaniji takoj sprožila polemiko. Osrednje vprašanje: mar so novi demokratični voditelji države sklenili, da bodo obrnili hrbet Evropi in popeljali Albanijo v naročje islamskih držav? Po uradnem zapisu je približno 70 odstotkov prebivalstva muslimanskega, 20 odstotkov izpoveduje grško pravoslavno vero in 10 odstotkov rimskokatoliško.

Toda mnogi opazovalci v Tirani menijo, da so tej odločitvi prej botrovali pragmatični politični in gospodarski razlogi kot verski. Mlačen odziv Zahodne Evrope na bosansko krizo je v Albaniji povzročil splošno razočaranje. Zaradi tega in tudi zato, ker je cutiti strah, da bi Srbi utednili razsiriti prelivanje krvi na Kosovo in v Albanijo, prevladuje mnenje, da bi država morala iskati podporo muslimanskih držav, predvsem Turčije.

»Zelo smo zaskrbljeni zaradi pasivnosti Evrope, ki kar noče preprečiti prelivanja krvi v Bosni,« je povedal neki funkcionar v albanskem zunanjem ministertvu, ki pa zeli ostati anonimen. »Močno upamo, da bodo muslimanske države na naši strani, če bi prišlo do konfliktov na Kosovu.«

Ker zahodno Evropo pretresa recesija in ker se za gospodarsko in finančno pomoč potegujejo vzhodnoevropske države, Albanija od Zahoda ni dobila toliko pomoči, kolikor so je v Tirani pričakovali.

Sedanje oblasti so od prejšnjega komunističnega režima podedovale katastrofalen gospodarski položaj in potrebujejo nujno in močno dozo pomoči, da bi prebrodile sedanjo prehranbeno krizo in razvile zastarelo industrijo.

Albanska vlada zdaj upa, da bodo po včlanitvi v organizacijo islamskih držav v Albanijo pritekali petrodolarji. Islamske banke bodo v skladu z vladnimi nacrti v Tirani januarja odprle podružnico, ki naj bi v Albaniji finansirala industrijske in poljedelske projekte.

Toda opozicija je ostro kritizirala dogovor o sodelovanju z muslimanskimi državami in je včlanitev Albanije v OIC primerjala s harakirjem oziroma s političnim samomorom. »Albanska usoda je povezana z Evropo in ne smemo se podati na pot, ki vodi proč od naše celine,« je rekel neki drug poslanec.

Vladni funkcionarji poudarjajo, da je tradicionalna verska strpnost v Albaniji glavni dejavnik, zaradi katerega v tej deželi ni nikakršne možnosti za vznik islamskega fundamentalizma. »Albanci so morda edini narod, ki se ga verske vojne v vsej zgodovini niso dotaknile,« je poudaril neki funkcionar.

NOVICE

Clinton pripravljen na posredovanje

WASHINGTON - Novoimenovani ameriski zunanji minister Les Aspin je v pogovoru s senatorji dejal, da je bodoča Clintonova vlada bolj kot sedanja pripravljena na vojsko posredovanje v BiH. Vsako zavlacevanje v zvezi z BiH bi, kot pravi Aspin, slabo vplivalo na razplet v zvezi z državami nekdanje Sovjetske zveze. Ni pa še jasno, ali bi ZDA posredovale z letali, saj bi tako ameriski piloti lahko postali vojni ujetniki. Odločno pa je Aspin zanikal možnost posredovanja s pehotnimi enotami. (STA)

Ponovna odložitev resolucije

NEW YORK - Priprave resolucije OZN, ki za spoštovanje območja o prepovedi letenja nad BiH predvideva vojsko posredovanje, so bile ponovno preložene. Francija je zahtevala, da bi bilo besedilo pripravljeno pred nadaljevanjem zenevskih pogajanj. Kljub vrsti sestankov, ki so jih imele stalne članice pretekli teden na VS, ni prišlo do sporazuma o podrobnostih. Britanci so predstavili dokument, ki ima očitno tehnične pomanjkljivosti, a si želijo, da bi z njim pred dokončno pripravo resolucije soglasale tudi preostale članice. (STA)

V Sarajevu topleje

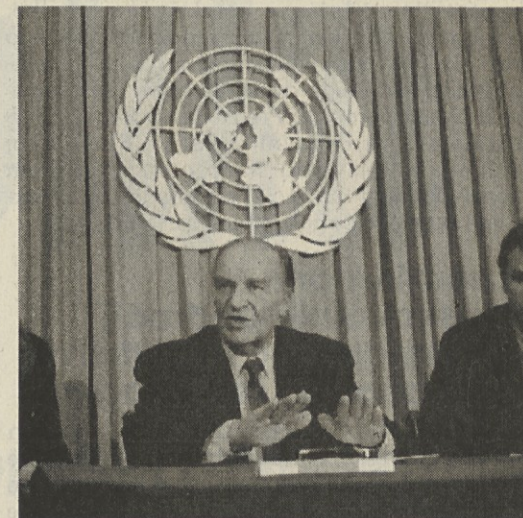

SARAJEVO - V Sarajevu je bilo v četrtek nekoliko topleje, saj se je temperatura gibala pri 6 stopinjah pod ničlo. Ni pa podatkov o konvoju, ki naj bi iz Kiseljaka pripeljal kurjavo. Agresor je čez dan streljal na nekatera sarajevska naselja. Bosansko-hercegovaška vojska je v vasi Zabrdje pomaknila obrambno črto za 600 metrov, uspešna pa je bila tudi na širšem območju Sarajeva, Visokega in Olova. Clan predsedstva BiH Ganić je v zvezi z zenevskimi pogajanjmi dejal, da vojska BiH potrebuje več orožja za osvoboditev okupiranih področij. (STA)

Karadžić zavnil načrt

BEOGRAD - Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je zavnil nacrt soproedsednikov mirovne konference o Jugoslaviji, ki deli BiH na deset kantonov. Beograjskemu tehniku Nin je pojasnil, da je nacrt za Srbe nesprejemljiv, saj bi po njem dobili manj ozemlja, kot so ga imeli pred začetkom vojne. Kot pravi, Srbom nihče ne bo vsiljeval nobene rešitve, saj jim ni treba nicesar sprejeti. (STA)

Izetbegović za večji pritisk

WASHINGTON - Predsednik BiH Izetbegović je pred srečanjem z ameriskim zunanjim ministrom Lawrenceom Eagleburgerjem dejal, da zeli okrepiti pritisk nad Srbijo s strani ZDA in uvedbo nadzora nad območji prepovedanega zračnega prometa. Hkrati je dodal, da se bo še naprej pogajal, boji pa se, da je to za Srbe, ki verjetno ne bodo priznali BiH. Eagleburger je pred tem dejal, da ZDA zaradi nesposobnosti, da bi vplivale na konec vojne na Balkanu, v islamskem svetu izgubljajo ugled. (STA)

Vdova Enverja Hoxhe včeraj pred sodniki

TIRANA - Na tiranskem sodišču se je včeraj začel proces proti vdovi (na sliki levo) nekdanjega predsednika in voditelja albanske partije Enverja Hoxhe. Obtožena je podkupovanja, zlorabe oblasti in grabeža. Na začetku obravnave je obtoženka, ki so jo imeli za »sivo eminenco« albanske partije se po mozevi smrti, vse obtožbe zavrnila. (Ansa)

NARODNOSTNA POLITIKA

»Na Koroškem ure še vedno tečejo nazaj...«

Človekove pravice 1992

IVAN LUKAN

CELOVEC - Poročilo Avstrijske lige za človekove pravice za leto 1992 glede položaja narodnostnih skupnosti v Avstriji prvič po več letih govori o "razveseljivem" razvoju. Navedeni so napredki na področju zakonodaje, administracije in tudi vzdušja do manjšin, edina izjema je Koroška, "kjer gredo kazalci ure še vedno v napadno smer..."

Avstrijska liga za človekove pravice, katere podpredsednik je koroški Slovenec in vodja izpostave vzhodnega in jugovzhodnega inštituta dunajske univerze v Ljubljani, Feliks J. Bister, v svojem poročilu ugotavlja, da je po več desetletnem prizadevanju le uspelo doseči zastavljeni cilj priznanja Romov in Sintijev v Avstriji. Nadaljni razveseljivi aspekt da je ustanovitev gimnazije za gradišćanske Hrvate in pripadnike madžarske narodnostne skupnosti v Oberwartu/Felsőőr/Borta na Gradiščanskem.

V poročilu lige je tudi poudarjeno, da je sredstva iz zveznega proračuna, namenjena narodnostnim skupnostim, niso stignala, in je izražena želja, da bi se morala podpora še zvišati.

Glede Koroške oz. položaja slovenske narodnostne skupnosti pa je kritično zabeleženo, da tu - kar zadeva v delnem zboru zastopane stranke - »ure še vedno tečejo nazaj...« Konkretno poročilo omenja kampanjo dveh koroških dnevnikov in vseh deželnih politikov, da bi 10. oktober (dan plebiscita na Koroškem) postal državni praznik. »Tu bo treba ljudem še marsikaj pojasniti,« je poudarjeno v poročilu.

V "izvidu" za leto 1992 je omenjena tudi razprava o bodoči obliki narodnostne politike. »Medtem ko en del narodnostnih skupnosti vztraja pri tako imenovani klasični narodnostni politiki nacionalnih in etničnih posebnosti, ter iz tega sklepa etnično priznavalno prisilo in kot izsledek tega zahtevo po se nejasnih oblikah samoupravljalnih ustanov (etnična zbornica - op. ured.), se vse večji del narodnostne skupnosti sklicuje na multikulturno realnost Avstrije, ki ne zahteva etnično segregacijo in ustvarjanje elit, marveč kulturno, družbenopolitično in nacionalno odprtost,« je dobesedno zapisano v poročilu.

ŽELEZNO / ODKLONILI SMOLLEJEV PREDLOG

Gradišćansko: Ne etnični zbornici

IVAN LUKAN

ŽELEZNO - Vse merodajne organizacije gradišćanskih Hrvatov so se na skupnem sestanku izrekle proti ustanovitvi etnične zbornice za gradišćanske Hrvate. Pobudo za tako zbornico, ki jo želijo na Koroškem ustanoviti Narodni svet koroških Slovencev, Krščanska kulturna zveza, Enotna lista in druge manjše organizacije konzervativnega tabora, je dal Informacijski center narodnostnih skupnosti, katerega predsednik je bivši državni poslanec Zelene alternative, koroški Slovenec Karel Smolle.

Proti ustanovitvi etnične zbornice za gradišćanske Hrvate se je dokaj presenetljivo izreklo tudi Hrvatsko kulturno društvo, ki je celo vključeno v Informacijski center narodnih skupnosti s sedežem na Dunaju.

S široko odklonilno fronto je to vprašanje, ki bo očitno še dalj časa »zaposlilo« zastopnike koroških slovenskih organizacij, na

Gradišćanskem zaenkrat pokopano. Sklep hrvatskih organizacij pa bi lahko imel poredne posledice tudi za Koroško, kjer model etničnega oziroma slovenskega parlamenta odločno odklanjajo med drugim Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Slovenska prosvetna zveza, Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov ter deželna organizacija Zelene alternative, v kateri sodelujejo tudi Slovenci.

Karel Smolle

SALZBURG / ČEŠKI PREMIER KLAUS POTRDIL

Jedrska elektrarna v Temelinu

Pogajanja o vstopu v Evropsko skupnost predvidoma leta 1995

SALZBURG, DUNAJ - Češki ministrski predstojnik Vaclav Klaus, ki se je v četrtke zvečer udeležil tradicionalnega srečanja avstrijske Ljudske stranke v Solnogradu, je v svojem referatu zavzel stališče tudi do vprašanja gradnje jedrske elektrarne v Temelinu na Češkem, ki že dalj časa buri duhove tudi v Avstriji. Klaus je s tem v zvezi nedvoumno poudaril, da

se Češka ne bo odpovedala gradnji te elektrarne. Menil je, da bo JE Temelin ena najvarnejših tudi v primerjavi z elektrarnami na zahodu. Glede prestopa na elektrarno na premoj pa je Klaus dobesedno rekel, da bi tak korak imel katastrofalne posledice, saj bi Češka kmalu psotala »lunina narava«.

V pogovoru za avstrijski radio pa je Klaus go-

voril tudi o prizadevanjih nove češke republike za čim hitrejšo integracijo v Evropo. Izrazil je upanje, da bo Češka, skupno s Poljsko, začela s pogajanjem o vstopu v evropsko skupnost že leta 1995. Demokratično-politični pogoji da so po mnenju Klause izpolnjeni, veliki problem pa da je gospodarstvo, je zaključil sef češke vlade. (I.L.)

Kmalu sklad Jožefa Kosiča

Za Slovence na Madžarskem

BUDIMPEŠTA - V okviru Slovenskega društva v Budimpešti se dlje časa potekajo priprave na ustanovitev Kosičevega sklada - institucije, ki naj bi prispevala h vsestranskemu napredku Slovencev na Madžarskem. Sklad so poimenovali po duhovniku in znanstveniku Jožefu Kosiču (1788 - 1867), ki je dolga leta služboval kot župnik na Gornjem Seniku in je večino svojih del zapisal v porabskem narrečju. Prav na Gornjem Seniku bodo Sklad se ta mesec tudi slovesno ustanovili.

Pretežni del sredstev sklada bo namenjen izobraževanju v materinem jeziku. Tako naj bi zagotavljal stipendije slovenskim osnovnošolcem, obenem pa bi spodbujal tudi izobraževanje odraslih in prizadevanja za čimbolje organiziran pouk materinskega jezika. Razen tega osnutki ustavnih listine predvidevajo se pomoč izdajateljem publikacij v slovenskem jeziku, s posebnim poudarkom na skrbi za publiciranje dragocenih Kosičevih del, ki vse do danes niso bila ustrezno predstavljena.

NOVICE

Dunaj: Sestanek Jelcin - Clinton

DUNAJ - V telefonskem pogovoru z novim predsednikom ZDA Billom Clintonom se je ruski predsednik Boris Jelcin zavzel za čimprejše srečanje obeh predsednikov, in to na nevtralnem mestu. Clinton je privolil. Zdaj pa so kajpada v teku spekulacije, kje naj bi prišlo do tega srečanja. Eden izmed predlogov, ki ga podpira zlasti dunajska diplomacija: do srečanja ameriškega in ruskega predsednika naj bi prišlo v okviru svetovne konference OZN o človeških pravicah na Dunaju. Ta konferenca Združenih narodov bo potekala letos v juniju v avstrijskem glavnem mestu in bo predvidoma imela prav tako veliko dimenzijo kot lanskoletna Konferenca OZN o okolju v Rio de Janeiru. Napovedana je že udeležba nad sto predsednikov in državnih politikov. Za organizacijo odgovarjata Urad zveznega kanclerja in avstrijsko zunanje ministrstvo. (IS)

Z letaki proti sovražstvu do tujcev

DUNAJ - Katoliška akcija Avstrije bo naslednjo nedeljo pred cerkvami po vsej Avstriji izvedla akcijo z letaki, v katerih poziva organizacija vse vernike k spoštovanju inozemcev oz. tujcev v državi. Katoliška akcija v letakih tudi poudarja, da inozemci prispevajo k visokemu življenjskemu standardu v Avstriji ter da je pomanjkanje stanovanj problem, za katerega niso odgovorni inozemci, marveč avstrijska politika.

1995 nov program SPÖ?

DUNAJ - Avstrijski socialdemokrati naj bi najkasneje 1995. leta dobili nov strankarski program. To je povedal zvezni kancler in predsednik SPÖ Franz Vranitzky v pogovoru za dunajski tedenski magazin News. Vodja socialdemokratov je mnenja, da se je politični veter obrnil in da niso več ugodni za tako imenovani novi konzervativizem. Tudi modni trend k protipolitичnim gibanjem po kanclerjevem mnenju ne bo več nasel nadaljevanja. Zlasti pri mlajši generaciji predsednik SPÖ zaznava povečani ekološki in socialnopolitični angažma. Vranitzky hoče stranko izboljšati in obnoviti. Do naslednjega leta naj skupina ekspertov izdela osnovni papir pod geslom "teme casa". »To ni izključno socialdemokratski projekt,« tako Franz Vranitzky, »kajti brez opredelitve po raznih tradicionalnih resorjih hočemo napraviti pretes megatrendov moderne družbe.« Ta pretes tém naj bi dal osnovo strankarskointerni razpravi o programu, ki naj bi bila zaključena 1995. leta. (IS)

AVSTRIJA / KAJ ČAKA AVTOMOBILISTE V LETU 1993?

Pocenili se bodo le rabljeni avtomobili...

Profittirali bodo okolje, finančni minister in lastniki malih vozil

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Ne samo razveseljive inovacije čakajo avstrijskega avtomobilista v letu 1993. Nekatere novosti pa so važne tudi za tuje avtomobiliste, ki se bodo vozili po avstrijskih cestah.

Najprej novosti za avstrijske voznike:

1. Bela kontrolna plaketa (namesto dose-danje običajne zelene) bo od 1.1.1993 krasila avtomobile, ki imajo katalizator ali dizelski motor z zmerno emisijo škodljivih snovi. Od prvega maja dalje bodo v primeru izklica alarmantnega stanja (smog, ozon) smeli voziti le avtomobili z belo plaketo. Avtomobilisti s katalizatorjem ali dizelskim motorjem lahko svojo zeleno plaketo pri avtomobilskih združenjih zamenujejo za belo.

2. Novi davek za avtomobile bo veljal od 1. maja dalje. Ne bo več plačan v obliki nalepljanja znamk, temveč (letno, polletno, mesečno) s položnic. Višina davka ne bo več odvisna od kubature motorja (ccm), temveč od jakosti (KW/PS). Na boljšem bodo lastniki manj močnih vozil (npr. VW Golf/70 PS: do zdaj letno obdavčen s 2160 silingi, po novem samo se s 1620 silingi). Davek za motor na kolesa bo višji, nastradajo pa telesno prizadeti vozniki, ki zdaj niso več opravičeni davka (plačani davek za vozila do 70 PS lahko preko letne izravnave dobijo povrnjenega od finančnega urada, za močnejša vozila - to so v mnogih primerih vozila

z avtomatičnim pogonom - pa ne bodo opravičeni zdaj se višjega davka!).

3. Tudi premije za zavarovanja bodo s 1. septembrom 1993 spet povišane.

4. Odstranjevanje starih vozil: do zdaj velja neobvezna ureditev: prodajalci avtomobilov vozilo odvzamejo brezplačno (pri kupu novega vozila) ali za takso 600 silingov. Nacrtovana je nova obvezna ureditev: lastnik vozila mora pristojnim organom s potrdilom dokazati, da je oddal staro vozilo trgovcu ali da ga je legalno odstranil.

Novo ureditve, ki veljajo tako za domače kot za tuje voznike:

1. Od 1. februarja 1993 dalje bo na avstrijskih cepalkah naprodaj samo še bencin brez dodatka svinca.

2. Kazni za prestopke v prometu, izrečene takoj na kraju prestopka, bodo povišane na 300 silingov.

3. Pravico do informacije od 1. maja 1993 dalje zagotavlja novi avstrijski varnostno-policijski zakon. Policija mora v primeru preiskave voznika ali vozila navesti razlog preiskave in službeno številko nastopajočega policista, če voznik to zahteva. Voznik lahko pritegne k uradnemu dejanju osebo, ki ji zaupa, svobodno lahko poda svoje argumente. Agresivno zahtevanje, na primer krivicanje, ni več kaznivo

v smislu odpora zoper državni organ, dokler ne ovira uradnega postopanja policijskega uslužbenca.

4. Uzivanje alkohola pred vožnjo: nacrtovano je znižanje dopustne količine alkohola v krvi od zdaj 0, 8 promilov (tolikšna je povprečna vrednost po popitih dveh velikih pivih) na 0, 5 promilov. Razprava je se v teku, odločitev pa naj bi padla letos. Organizacije avtomobilistov znižanje limita odklanjajo in namesto tega zahtevajo strožje kontrole - povprečje zasadenih vinjenih voznikov znasa 1, 4 promilov. Do sprememb naj pride le v koordinaciji z drugimi državami ES, tako zahteva združenje avtomobilistov ÖAMTC. Prav tako odklanja nacrtovane kontrole brez konkretnega povoda (do zdaj samo na osnovi vidnega povoda).

5. Razveseljiva vest za vse tiste, ki letos želijo nabaviti rabljen avtomobil. Cene za rabljena vozila padajo! Avstrijski trgovci z avtomobili imajo nakoplenih 150.000 vozil v vrednosti 16 milijard silingov, ki že predolgo čakajo na kupce. Cene padajo, ne samo zaradi restriktivnih določil (obveznost katalizatorja, višji davki in zavarovalnine za močnejša vozila), temveč tudi zaradi veliko nižjih cen pri konkurenci v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), ki bo po avstrijskem pristopu (1.1.1993)

verjetno že letos jeseni postal veljaven tudi za avstrijski trg. Padanje cen je razvidno zlasti pri "boljših" rabljenih vozilih: na primer BMW 325i, nov za 460.000 silingov, stane po enem letu staranja pri avstrijskem trgovcu 274.000 silingov (podatek iz evrotaks-liste). Pričakujejo pa se nadaljnje padanje cen.

PRIREDITVE

Sobota, 9. januarja 1993

CELOVEC
Dom sindikatov (Velika dvorana): ob 20. uri - 41. Slovenski ples s ansambli Rubin in Agropop ter New Times Big Band Smihel. Vstopnice pri krajevnih zastopnikih in v pisarni SPZ ter v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

GLOBASNICA
Farna cerkev: ob 18.30 sv. masa s slovenskim mladinskim pevskim zborom iz San Justa pri Buenos Airesu (Argentina).

Nedelja,
10. januarja 1993

TINJE
Dom prosvete: ob 14. uri srečanje lovcev z izobraževalnim programom (strokovni filmi, Evropska skupnost - ekologija in lovstvo, streljanje na tarce itd.).

ŽELEZNA KAPLA
Farna cerkev: ob 10. uri sv. masa s slovenskim mladinskim pevskim zborom iz San Justa pri Buenos Airesu (Argentina).

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec
* Beljak
* Bekštanj
* Bilčovs
* Bistrica ob Zilji
* Brnca
* Borovlje
* Čajna
* Galicija
* Globasnica
* Goselnja vas

* Grabštanj
* Hodiše
* Kotmara vas
* Labot
* Loče
* Ločilo
* Miklavčevo
* Področca
* Podgorje
* Psinja vas
* Podklošter

* Rožek
* Selo pri Škocijanu
* Svatne
* Šteben
* Šentilj
* Šentjakob
* Škocijan
* Šmarjeta v Rožu
* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk
* Št. Ilj
* Št. Primož
* Struga
* Tinje
* Velikovec
* Vernberk
* Vrba
* Železna Kapla
* Žrelec

SHETLANDI / EKOLOŠKA KATASTROFA

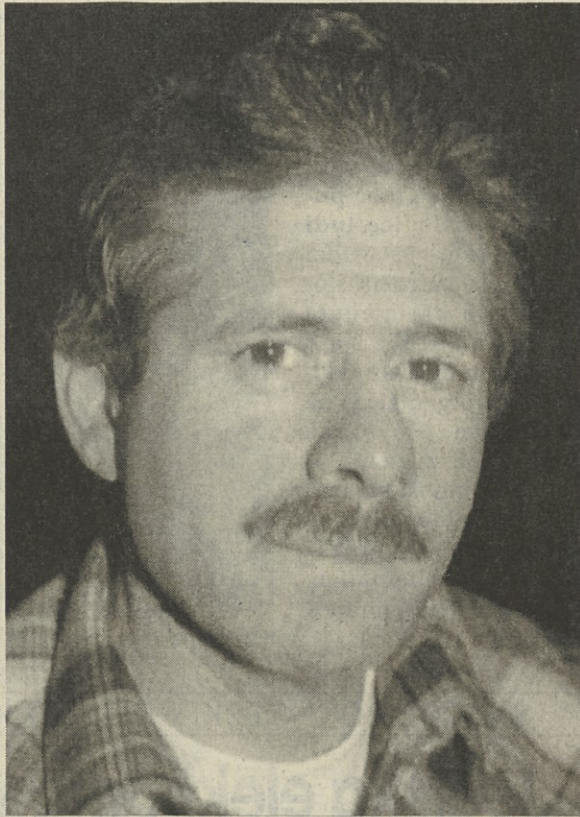
Iz tankerja Brear je odtekla že skoraj vsa surova nafta

Kozuhe znanih shetlandskih ovac je že prikril sloj lepljive nafte (Telefoto AP)

LONDON - Valovi so skoraj v celoti prekrili liberijski tanker Brear, ki je v torek nasel na ceri Zaliva Quendale na Shetlandih. Ob prvih jutranjih urah so iz morja strlele le najvišje strukture tankerja, ki jih je obdajal gost sloj uhajajoče nafte. »Črna plima« je že začela svoj smrtonosni pohod. Reševalci so postavili plavajoče pregrade, da bi ta pohod zaustavili pred ribogojnicami, nobena pregrada pa ne more preprečiti pomora ptic in morskih sesalcev, ker je morje ob tankerju se vedno tako razburkano, da je vsak radikalnejši poseg nemogoč. Reševalci so do sedaj našli 260 poginulih ptic, naravovarstveniki pa so prepričani, da jih je še več poginilo na odprtem morju, saj se le redke ptice podajo na obalo, ko jih prikrije nafta.

Razburkano morje res preprečuje korenitejši poseg, a istočasno pospešuje razpršitev nafte boljše kot kemikalije. Navsezadnje pa bi bili korenitejši posegi skoraj nesmiselni, ker se je po mnenju izvedencev v morje izlila skoraj vsa nafta, ki je bila v tankerju Brearja. Neurje s silovitim vetrom, ki presega tudi 100 kilometrov na uro, pa je z nafto

Kapitan nesrečnega tankerja Aleksandros Gellis (AP)

nasnilo tudi ozračje v južnih Shetlandih, tako da tanek sloj lepljivih naftnih delcev že prekriva hise in polja. Kmetje se bojijo za svoje znane shetlandske ovce, saj se je nafta vgnezdila tudi v njihove kozuhe. Ovce so pozaprl v hleve in staje, ker se bojijo, da bi pomulile z nafto prekrito travo. Strah, da bi prislo do genetskih sprememb pri bodočem prirastku

ovac, ni povsem neutemeljen. Nič čudnega torej, da se med prebivalstvom Shetlandov stopnjuje bes. Če bo »črna plima« dosegla tudi lososove ribogojnice, bodo ljudje ob glavni vir za sluzka. Včeraj je prizadeto območje obiskal minister za prevoze John MacGregor, v ponedeljek pa bo na Shetlande odpotoval prestolonaslednik Charles.

POLEMIKE

Ali Nemčija res potrebuje super hitri brzovlak?

HAMBURG (DPA - STA) - Intercity Express (ICE), aerodinamični super brzi

vlak Nemske zvezne železnice (DB), sad vrhunske tehnologije in dosegajoč hitrost 250 km na uro, je v poldrugem letu, kar vozi po nemških progah, postal tarca kritike in celo posmeha. Vlak, ki je za močno zadolženo DB pomenil upanje, da bo nazaj na postaje zvalil izgubljene potnike, se se vedno otepa s tehničnimi težavami, hkrati pa ga varstveniki narave kritizirajo zaradi velike porabe energije in škodljivosti za okolje.

"Neprijetne okvare" je bil v tedniku Die Zeit naslov članka o nizu zapletov z opremo, ki pestijo sicer izredno zmogljive lokomotive (1500 konjskih moči!) in ki so od sredine leta 1991, ko je ICE začel voziti, stale že nekaj deset milijonov mark.

Organizacije varstvenikov narave, denimo nacionalna ekološka organizacija BUND, na splošno menijo, da so vlaki najboljše rešitev za zastoje na cestah in pregot letalski promet, vendar zaradi ekoloških in gospodarskih razlogov nasprotujejo hitrosti 250 km na uro, s katero vozi ICE. Trdijo, da je astronomsko dragi ICE - prvih 60 kompozicij je stalo tri milijarde mark - kriv za rezanje postavk za druge železniške storitve, to pa je mnoge ljudi prisililo, da se spet vozijo z avtomobili, kar je v nasprotju z domnevnimi cilji DB.

Najnovejšo grajo je izrekel Wolfgang Zängel, ekonomist, ki je zaposlen pri Münchenskem Društvu za ekološke raziskave. Trdi, da bo ze zdaj močno zadolžena nemška železnica zaradi ICE se globlje in hitreje lezla v dolgove. "Energetske potrebe vlakov, ki vozijo z velikim hitrostmi, so tako velike, da takšnega prevoznega sredstva ne moremo nič več pojmovati kot sprejemljivega za naravo," piše Zängel v svoji novi knjigi in trditev podkrepil s studijami neke vladne komisije. Te primerjalne studije, oprte na dejavnike, kakršni so teza vlaka, število potnikov, razdalje in poraba električne energije, so pokazale, da je za prevoz enega železniškega potnika potrebno znatno manj energije kot za človeka, ki se vozi z avtomobilom.

Porabo je najpreprosteje zmanjšati z zmanjšanjem hitrosti, trdi Zängel. Vlak, ki vozi s hitrostjo 250 km na uro, porabi pol več električne energije kot tisti, ki vozi s hitrostjo 200 km na uro. Zängel pravi, da ICE ni edini vlak, ki je pozresen na elektriko. Tudi francoski super brzi vlak TGV golta kilovate, kadar hitreje vozi.

ICE nima težav samo s stroški za energijo - DB je solastnica dveh nemških nuklearnih skusa tako ceneje priti do električne energije za svoje vlake - temveč zaradi posebnosti prog, po katerih vozi, skoduje okolju. Ekološka organizacija BUND se nasploh sprašuje, ali tako goste naseljena dežela, kakršna je Nemčija, potrebuje super brze vlake. Železnica bi postala gospodarna alternativa avtomobilom, če bi po gostejši mreži prog vozili

pocasnejši in tišji vlaki, trdi BUND. Njen član Hubert Weinzierl pravi, da DB po

eni strani nacrtnje drage nove proge na Bavarskem, po drugi pa zaradi varčevanja namerava drugod ukiniti 820 km prog. "To je tista usodna druga stran medalje, ki se imenuje ICE," pravi Weinzierl. Gradnjo proge za ICE, ki zaradi visokih hitrosti zahteva drage prostorske in tehnološke rešitve, je moc

"primerjati s šestpasovno avtocesto", kar zadeva poseg v okolje. Weinzierl je tudi prepričan, da bi oblasti morale hitrost na cestah omejiti na 100 km na uro, kajti sele tedaj bi brzi vlaki, vozeči s hitrostjo 200 km na uro, postali konkurenčni.

DB, ki je predvidevala za leto 1992 kar 14 milijard mark izgradbe in ki ima že zdaj 60 milijard mark primanjkljaja, se seveda brani. Toda njen predsednik Heinz Dörr, ki rešitev sicer vidi v privatizaciji nemških železnic, ni znal odgovoriti na vse Zänglove kritike. "Nemske železnice nikakor ne fetišizirajo velikih hitrosti, temveč jih pojmujemo kot dopolnitev v pahljaci ponudbe, in to v gornjem razredu," je rekel Dörr. Zängla pa je obtožil "ideoloških" namenov, vendar mu je priznal, da "nekateri zamisli in pomisleki zaslužijo temeljitejšo preučitev". Dörr je trdno prepričan, da je nemskim železnicam varno prihodnost mogoče zagotoviti samo s preoblikovanjem v zasebno korporacijo, to pa je cilj, ki pri Zänglu vzbuja strah, da bodo železniške storitve na skodo množic se bolj oklestili.

NOVICE

Rekordna zaplemba marihuane na Nizozemskem

ALMERE (Nizozemska) - Nizozemska policija je zaplenila 5, 5 tone marihuane, vredne približno 10 milijonov guldenov (6 milijonov dolarjev) in v Waalwijk na jugu države aretirala deset oseb. Zaplemba je potekala v dveh fazah; konec decembra so odkrili dve toni marihuane med pošiljko krme iz Gane, kasnejša preiskava je omogočila zaplenbo še 3, 5 tone marihuane, ki so jo uskladiščili v Almereu. (ANSA)

Bankovec sprožil ogorčenje Flamcev

BRUSELJ - Tudi napisi na bankovcih lahko sprožijo ostre polemike med francosko govorečimi Valonci in nizozemsko govorečimi Flamci, ki je v teku kocljiva parlamentarna razprava o ustavnih spremembah, ki bi morale Belgijo iz unitarne države spremeniti v federacijo. Kamen spotike je novi bankovec za 10.000 belgijskih frankov (približno 450.000 lir), na katerem so samo na hrbtni strani napisi v nizozemščini in to celo ob nemških, medtem ko so ob podobah belgijskega kraljevskega para le napisi v francosčini. Zaman funkcionarji belgijskega emisijskega zavoda zatrjujejo, da ne gre za nobeno diskriminacijo in da bo na prihodnjem bankovcu za 2.000 belgijskih frankov nizozemščina na sprednji strani, francosčina pa ob nemščini na hrbtni strani, v flamskih deželah so ze zahtevali bojkot tega bankovca. (ANSA)

Princesa Margaret spet na svojem domu

LONDON - Princesa Margaret je včeraj zapustila bolnišnico Kralja Edwarda VII., kjer so jo pred dnevi sprejeli zaradi pljučnice. Njeno zdravstveno stanje je po trditvah Buckinghamske palače dobro, tako da je neosnovano pisanje britanskega bulvarnega tiska, ki je že poročalo o morebitnem raku na pljučih. (Telefoto AP)

Mrtvi in pogrešani zaradi neurja v Mehiki

CIUDAD DE MEXICO - Triindvajset mrtvih in 600 pogrešanih je zacasn obracun strahovitega neurja, ki je z dežjem, poplavami, strelami in orkanskim vetrom prizadel severno Mehiko na območju mesta Tijuana. Reševalne ekipe so ze začele z evakuacijo prebivalstva z najbolj ogroženih krajev. (ANSA)

FRANCIJA / VČERAJ PONOČI NEDALEČ OD GRENOBLA

Cisterna trčila v avtomobile: deset mrtvih in štirje ranjeni

Požar, ki je izbruhnil, je uničil tudi dvonadstropno hišo

PARIZ - Deset mrtvih in štirje ranjeni je tragični obracun prometne nesreče, ki se je pripetila včeraj ponoči v vasi Eparres pri Grenoble. Nesrečo je povzročila polna cisterna, ki je silovito trčila v tri avtomobile, ki so cakali pred semaforjem. Nekaj trenutkov zatem je drugi tovornjak trčil v cisterno, ki se je ob tem vnela. Plameni so zajeli vseh pet vozil, kasneje pa se bliznjo dvonadstropno hišo. Stanovalci so se pravocasnno rešili, hiša pa je zgorela.

V petih vozilih je bilo skupno 14 oseb. Sedem jih je pri prici izgubilo življenje, tri pa so umrle kasneje v bolnišnici. Gasilci so gasili požar vec kot dve uri. Na sliki (telefoto AP) gasilci na delu.

FRANCIJA / STRMOGLAVLJENJE PRI PARIŠKEM ROISSYJU

Zakasneli ukaz baje povzročil nesrečo

PARIZ - Pilot nemskega potniškega dvomotornika dash 8, ki je v cetrtek prisilno pristalo pri pariškem letališču Roissy, je nekaj minut pred pristankom dobil z nadzornega stolpa ukaz, naj spremeni pristajalno stezo. To je izjavil sef preiskovalnega urada francoskega civilnega letalstva Paul Arslain. Po njegovih besedah je nekaj minut pred pristankom nemskega letala korejski boeing 747 lažje trčil z reaktorjem ob pristajalno stezo, tako da so jo zaprli, da bi preverili morebitno skodo. To se je

zgodilo v trenutku, ko se je nemški dash 8 ze spustal prav na to pristajalno stezo, tako da je kontrola letenja ukazala nemškemu pilotu, naj pristane na južni pristajalni stezi, ki poteka vzporedno. Po privoljenju so pilotu ukazali, naj doda plin, takoj nato se je radijska zveza z letalom prekinila, nemški dash 8 pa je izginil z radarskega zaslona. Po vsemu sodeč je ukaz prisel prepozno, ko je letalo ze doseglo kritično hitrost in je bila vsaka sprememba smeri usodna.

Zaradi preiskave se niso odstranili v cetrtek strmoglavljenega nemskega potniškega letala (Telefoto AP)

FIZIKA / NOV NAČIN SHRANJEVANJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Nova mehanska baterija

Ze odkar je pred skoraj 200 leti Alessandro Volta odkril elektro-kemično baterijo, je učinkovit prenos način shranjevanja elektrike le izmikajoc se cilj. Danasnja dobra zalozenost trga z baterijami - od alikalnih in litijevih za manjše elektronske naprave do svincevih akumulatorjev za avtomobile - ni prav nic v skladu s pomanjkljivostmi galvanskih clenov. To sta predvsem omejena moc in kratka zivljenska doba: zato se elektro-kemične baterije tudi niso sirse uveljavile na podrocjih, kjer je poraba energije vecja, recimo za pogon avtomobilov in letal.

Medtem pa so se leta ukvarjali tudi z zamisljijo »mehanske baterije«, ki je ne bi omejevala elektro-kemična tehnologija. Mehanska baterija je zasnovana na vztrajniku, ki je prav tako star kot loncarstvo ali brusno kolo. Vrtece se kolo shrani mehansko energijo, tako da se - ko ga spravimo v gibanje - zene z lastno maso. V zadnjem casu so z vztrajniki v glavnem le zagotavljali enakomernost moci naprav: v avtomobilih rabi vztrajnik za shranjevanje energije, ki se ob eksplozijah v valjih sunkovito prenaša prek batov na rocično gred.

Inzenirjem je ze dolgo jasno, da bi tudi vztrajnike vsaj teoretično lahko uporabljali za shranjevanje obseznih kolicin elektricne energije. Ce bi bilo mogoce kolo dovolj hitro zavrteti in gibanje dovolj dolgo vzdrzevati, bi to lahko delovalo podobno kot turbina, ki zene elektricne generatorje.

Tezava je v tem, da sredobezna sila raztrga vecino materialov, se preden se vrtiljo dovolj hitro, da bi ga bilo smiselno uporabiti za proizvodnjo energije. In ceprav bi se

material ne razletel, bi trenje v lezajih ustavljalo vztrajnik in s tem hudo omejilo zivljensko dobo in uporabnost take baterije.

Vseeno se je v sedemdesetih letih zdela zamisel dovolj obetavna, da so v ZDA zasnovali vladni program v okviru raziskovanja alternativnih virov energije. Kasneje so projekt ustavili, a so se prednosti tehnologije mehanskih baterij ze pokazale. Po mnenju strokovnjakov je prototip baterije med testiranjem v vozilih newyorske podzemne zeleznice in postnih servisnih avtomobilih deloval dobro, ni pa bil dovolj učinkovit, da bi bil gospodarsko zanimiv.

Danes vec raziskovalnih skupin nadaljuje to delo z najnovejsimi materiali. Nedavno so v Seattlu ustanovili družbo American Flywheel Systems, ki se ukvarja z mehansko baterijo z vztrajnikom iz grafitnih vlaken. Strokovnjaki te družbe trdijo, da zdrži njihov patentirani material trikrat vecjo mehansko napetost od tistih, ki so jih imeli na voljo v sedemdesetih: vrtil se lahko tudi z 200.000 obrati na minuto, ne da bi se razletel.

Napravo družbe AFS so doslej testirali le s pomočjo racunalniške simulacije. Proizvajalci zatrjujejo, da bi se morala vrtavka, ki lebdi na magnetnih lezajih v vakuumu, vrtili tudi vec mesecev, ce je ne bi uporabljali. Pri izdelavi magnetnih lezajev so se zgledovali po okoli 40 let starih nacrtih znanstvenika z Virginijske univerze; ta je sestavil rotor na magnetnih tecajih, ki so je ustvil sele po dveh letih.

Deset mehanskih baterij omejenen družbe naj bi bilo mogoce spraviti v obisje, ki bi bilo manjše od obicajnih baterij, namenjenih

za pogon sodobnih elektricnih avtomobilov. Avto bi z mehanskimi baterijami prevozil med 500 in 1000 kilometri, klasicne baterije pa zadoscajo le za kakih 200 kilometrov. V nasprotju z obicajnimi elektricnimi avtomobili, ki zelo slabo pospesujejo, naj bi bilo z mehanskimi baterijami mogoce pospesiti od 0 do 100 km/h v osmih sekundah. Poleg tega jih je moc hitreje napolniti, izrabljene baterije pa so ekolosko ciste.

Ceprav je AFS edina komercialna družba, ki se ukvarja z mehanskimi baterijami, se s to zamisljijo ubada tudi vec raziskovalnih skupin. Fizik Richard Post vodi v okviru Laboratorija Lawrence Livermore oddelek, ki je prav tako razvil prototip baterije z vztrajnikom. Tudi ta je zgrajena iz sestavljenih vlaken in na magnetnih lezajih, v prihodnjem letu pa jo nameravajo testirati v vlogi pomoznega generatorja, ki bi racunalnikom zagotovil energijo ob izpadih elektricnega toka.

Kljub obetavnim lastnostim mehanskih baterij strokovnjaki niso prevec optimistini glede možnosti, da bi se te uveljavile. Obicajno se je namrec pokazalo, da je veliko laze teoretično napovedati lastnosti take naprave kot pa v resnici sestaviti delujoco baterijo. Tudi cena mehanske baterije bi utegnila biti precej previsoka, ker so grafitna vlakna draga in ker je natančna obdelava zaradi togosti materiala zelo zahtevna. Po drugi strani pa bi ne glede na tehnoloske odlike mehanske baterije verjetno teze prodrla tudi zaradi inertnosti trga in infrastrukture, ki sta prilagojena na avtomobile z motorji z notranjim izgorevanjem. (A. M.)

NEVROKIRURGIJA / METODA BREZ BRITJA JE ZAMUDNA

Čemu ustaljena praksa britja glave pred operacijo?

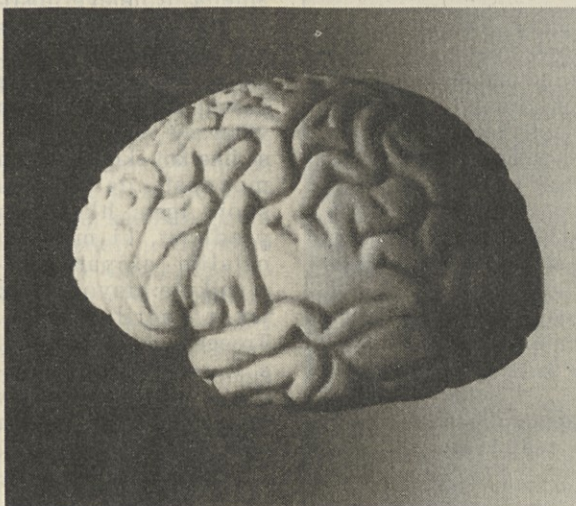
Cena za boljše psihično počutje

MILAN KOTNIK JR.

Od casov Harveya Cushinga naprej je bilo britje glave pred operacijo del ustaljene prakse nevrokirurgov. To pocetje so utemeljevali s tem, da so lasje izvor bakterij, da je na obriti glavi laze nacrtovani operacijski rez, da se tako laze odkrijejo drobne poskodbe glave, da je si vanje obrite glave laze in podobno. Vedno se je podarjala potreba po britju glave pred operacijo, hkrati pa tudi, da obrvi ne smejo nikoli biti obrite, tudi ce lezijo v podroczju operacijskega polja. V petdesetih letih so nevrokirske tehnike toliko napredovale, da so kirurgi zaceli uporabljati manjše reze, razvita so bila nova sredstva za zapiranje kože,

kar je omogocilo, da so zaceli opuscati britje celotne glave in briti le neposredno okolico operacijskega polja. Nekateri so namesto britja zaceli svetovati strizenje, ki omogoca hitrejše zarascanje operacijskega podroczja. Leta 1981 je Court Brown primerjal metode operacij na trebuhu, pri katerih je uporabil za odstranjevanje dlak britje, depilacijsko kremo ali pa dlak sploh ni odstranjeval. Depilacija po njegovih ugotovitvah ne zmanjšuje stopnje postoperacijskih vnetij rane, britje pa nivo postoperacijskih vnetij ran zvisuje. Kirurgi plačtiki ze vec kot deset let priporocajo, naj se pri raztrganju na glavi glava ne brije. Winston je na tem

podroczju naredil se en korak naprej. Bolniki so si noc pred operacijo glavo oprali s klorheksidinom, nato pa so jim naslednji dan po indukciji narkoze, osem minut scetkali operacijsko podroczje, ga sprali z alkoholom in nato lasa na predvidenem mestu operacijskega reza razdelili na nekakšno prečko ter povezali. Kirurško zacitno perilo so s sponkami pritrdili na skalp. Glede postoperacijskih infekcij rane se je kombinacija te metode in profilaktično uporabljenih antibiotikov pokazala kot uspesnejša od standardne metode britja glave. Kaze, da poseg na neobriti glavi ne pomeni vecjega tveganja v smislu postoperacijskih infekcij. Povedati pa je treba, da je metoda brez britja veliko bolj zamudna, da traja vec casa in da verjetno ni tako primerna za urgentne operacije. Pri komatnih poskodovancih pride se vedno v postev standardna metoda z britjem ali vsaj s strizenjem, ker je le tako mogoce temeljito pregledati vso glavo in odkriti morebitne majhne poskodbe. Sprejedenjena majhna poskodba, ki lahko privede do intrakranialne infekcije, pa je previsoka cena za boljše psihično pocutje in lepši kozmetični ucinek.

BIOMEDICINA / NITI SAVNA NI POVSEM NENEVARNA

Hidroterapija je eden izmed naravnih načinov terapije

V srednjem veku so ta načela povsem opustili

NIKI NEUBAUER

Hidroterapija je eden najstarejših načinov naravnega zdravljenja. V stari Graciji je različne metode zdravljenja z vodo opisal ze Hipokrat (460 - 370 pred našim stetjem), stari Rim pa je bil znan po stvilnih javnih kopalskih in zdravljenih toplicah.

V srednjem veku so ta nacela povsem opustili, se umivali se niso prevec radi. Hidroterapija je spet postala pomembna sele v 19. stoletju po zaslugi drastičnih metod Vinzenza Priessnitzja, ki je bolnike zdravil z ledeno mrzlo vodo. Preživeli se menda niso pogosto vračali v njegovo zdravlilisce, vendar se danes poznamo Priessnitzov ovitek, v mrzlo vodo namočeno in ozeto rjuho, ki ga uporabljamo za zniževanje povišane telesne temperature. Priessnitzov način zdravljenja je omilil župnik Kneipp, ki je zdravljenje z vodo prilagodil bolniku. Njegove metode se danes lajšajo težave bolnikom z revmatičnimi, nevrološkimi in predvsem ortopedskimi obolenji, so pa tudi pomembni del rehabilitacije invalidov. Vendar voda sama, razen mineralnih izvirov, ni zdravlilna. Zdravilno delovanje je le posledica temperaturnih razlik, vzgona in pritiska. (Tuš, brez katepelu najboljše mesto, ki ustrezja tudi človeku. Tam, kjer sedi mačka, zato ne sme sedeti človek, tam, kjer sedi ali leži pes, pa je odlično mesto za stol ali posteljo.

Pa lepo pozdravljeni do naslednjega tedna!

neha (kure z mrzlo vodo morajo biti kratke), se zile na površini spet razširijo in napolnijo s krvjo. Za pozitivitev krvnega obtoka uporabljamo izmenično mrzlo in vročo vodo.

Vroča voda blazi misicno napetost in umirja boleline.

Vemo, kako nam prija vroča kopel po napornem fizičnem delu. Toplo kopeli sproščajo, pospesujejo izločanje skozi kožo in razbremenjujejo srce. Vsako toplo kopel naceloma končamo s kratkim hladnim

oblivom.

Zdravilen je tudi s paro nasičen vroc zrak - turška ali parna kopel. Manj naporna je parna omara, v kateri para deluje le na telo. Oblika parne kopeli je tudi znana finska savna. V njej se temperatura povzpne tudi do 1000C, vendar je zračna vlaga le 15-odstotna, zato savna ni srednjeveška mučilnica. Izjemno koristna je za utrjevanje telesa, hujšanje in savni pa je le navidezno.

Ceprav po obisku savne tehnica pokaže kilogram

manj, je to le zaradi izgube tekočine. To pa moramo kaj hitro spet nadoknaditi. Za savno je značilen prehod iz toplega na mrzlo (- pri izvirmo finski savni seveda na sneg). Toda savna ni nenevarna. Pri boleznih srca in ožilja ter pri pljučnih boleznih je lahko škodljiva, zato se pred obiskom posvetujte z zdravnikom. V savno ne hodite s polnim želodcem in po njej obvezno počivajte. Pojdite v savno s prijatelji, to ni samo bolj prijetno, ampak tudi varnejše.

NOVICE

Predstavitev knjige Ustvarjalni manager

LJUBLJANA - Ustvarjalni proces je organska modaliteta vsakega posameznika, tako v osebnem kot tudi v poslovnem življenju, in od nas samih je odvisno, kako ga znamo izkoristiti. To je poglavito sporočilo knjige Ustvarjalni manager, ki sta jo napisala Peter Russel in Roger Evans. Russel je diplomiral na Cambridgeu iz teoretične fizike in eksperimentalne psihologije, doktoriral pa je iz racunalništva. Raziskuje predvsem možnosti za razvoj človekovih neizkoriščenih umskih zmogljivosti. O tem je doslej objavil že več knjig in strokovnih razprav. Predstavitev omenjene njegove knjige bo v torek, 12. januarja letos, ob 18. uri v prostorih Mladinske knjige, Slovenska 29, Ljubljana.

Smučišče pod streho

TOKIO - Japonska prestolnica se je pridružila zimsko-sportnim središčem: blizu Tokia so zgradili "Ski-Inn Tsudanuma", veliko smučišče za mlade v prostorni zgradbi s kupolo. "Pobojce" smučišča je dolgo 120 metrov, največji nagib je samo 13 stopinj, smučišče pa je namenjeno samo začetnikom. Tudi "sneg" ni takšen kot v naravi: gre pravzaprav za sintetično smolo. Ker z odjugo ni težav, bo smučišče odprto vse leto.

Ogrožena Sierra Madre

CIUDAD MEXICO - "Globalni odgovor", kot se imenuje velika ekoloska skupina iz ameriškega Kolorada, se bori proti nacrtom, ki bi utegnili ogroziti zivljensko okolje. Zdaj se je lotila obsežne akcije, da bi zascitila naravo v pogorju Sierra Madre na severozahodu Mehike. Tam je pravi naravni raj z jagujski, sivimi volkovi, debelokljunimi papigami in drugo redko favno in floro. Pogorje se ni povsem raziskano. Gozdovi dajejo hrano in zdravila Indijancem iz plemen Tarahumara, Severna Tepehuana in Planinske Pymne (imena so si izmislili belci). Vode iz teh krajev napajajo mehiske in ameriške reke. Naravno okolje Sierra Madre ogroza nacrt sečnje dreves na velikanskem območju, ki pokriva vec kot milijon hektarjev. Projekt finansira Svetovna banka iz Washingtona, ki je Mehiki ze odobrila posojilo 45, 5 milijona dolarjev. "Svetovna banka se loteva velikih nacrtov, o posledicah pa naj razmislija drugi," pravijo predstavniki Globalnega odgovora, ki so s pismom Svetovni banki in javnosti zaceli veliko kampanjo proti projektu, ogrožajočemu tako naravo kot prebivalstvo velikoga območja.

Kaotično podnebje

KOBENHAVN - Med zadnjo ledeno dobo, ki je trajala 25 tisoč let, je podnebje enajstkrat nihalo od hladnega do zmernega, in sicer precej kaotično. To je ugotovila mednarodna odprava glaciologov v okviru programa Grenlandski projekt jedro ledu (GRIP). Ugotovitev temelji na delnem preučevanju 3029 metrov dolgega jedra, ki so ga proti koncu leta 1991 z navpičnim vrtnjem potegnili iz ledene skorje na Grenlandiji. Jedro vsebuje "ledene zapise" o poslednjih 200 tisoč letih. Z meritvami debelosti "letnic" ledu so doslej analizirali samo približno 2300 metrov jedra, casovno do 40. tisočletja v preteklost. Pokazalo se je, da se je zadnja ledena doba končala pred 11.500 leti s hitro otoplitvijo, obdobjem, v katerem se je temperatura na Grenlandiji v vsega 50 letih povečala kar za 7 stopinj Celzija. To so ugotovili, kot je sporočil znanstvenik Willi Dansgaard s Kopenhavnske univerze, po oscilacijah koncentracije dveh izotopov kisika - eden izmed njih je pogostejši, kadar postaja podnebje toplejše (O16), koncentracija drugega pa pada, ce se podnebje ohladi (O18). Med ledeno dobo je bila temperatura v povprečju 7 stopinj Celzija nizja kot danes, vendar je v obdobjih, dolgih 500 do 2000 let, kar enajstkrat padla se za 5 do 6 stopinj. Padala je vedno postopoma, rasla pa hitro to potrjujejo tudi analize treh prejšnjih globinskih vzorcev z Grenlandije. Rezultati kažejo, da so bile klimatske spremembe na severni polobli veliko nepravilnejše, kot so doslej menili. Zato je težko verjeti, da bi mogli sestaviti zanesljive modele prihodnjih podnebnih sprememb.

Rešetka proti megli

MOSKVA - Ali bo nizkim oblakom in gosti megli na letalskih res kmalu odklenalo? Ruski izumitelj Pokmelnik Aleksandrovic kar v nekaj državah pridno izpolnjuje patentne prijave za svojo metodo razprševanja "kondenzata vodne pare", kot pravijo fiziki megli, zaradi katere imajo tako letalske družbe kot potniki veliko težav in skode. Na letalskem območju, s katerega je treba pregnati meglo - recimo na prostor med dvema stezama - naj bi postavili precej visokih drogov in njihove vrhove povezali z žicami. Na en konec te žične konstrukcije v obliki rešetke bi dovajali elektricni tok visoke napetosti, zemlja pa bi pri tem imela vlogo drugega pola. Ce se visino mreže nad temi pajzljivo doloci, bi zaradi visoke napetosti prislo do naelektrjenja, ki razbija vodne kapljice in razkadi meglo oziroma oblake.

Paradižnik iz epruvete

WASHINGTON - Paradižnik, iz katerega bodo v prihodnjem tisočletju izdelovali ketchup (ali navadno paradižnikovo mezzjo), morda nikoli ne bo obcutil sončne toplote, možno pa je tudi to, da bo brez lupine in semen. Biologinja dr. Betty Ishida z ameriškega ministrstva za kmetijstvo je nedavno odkrila, kako vzgojiti v epruveti plod cesnjevega paradižnika. "Za razliko od navadno zelenkastih, suhih in krhljavih plodov, ki jih prodajajo v samopostrežbah, so naši rdeci in sočni," pravi dr. Ishida. Pritlikavi paradižnik v epruveti vzgajajo tako, da z dna paradižnikovega cveta odscipnejo male zelene "gumbke" ze nastajajočega ploda in jih dajo na hranljivo podlago - raztopino sladkorja, soli in vitaminov. V sedmih tednih zraste pravi plod. Ekipa dr. Ishide zdaj razvija genetsko metodo, s katero bi preprecili rast listov, peclja, stebela in korenine. Takšno vzgajanje ploda brez rastline bi precej povečalo pridelek, hkrati pa ne bi bilo vec potrebe po umetnih gnojilih, pesticidih - skratka, tradicionalnega kmetijstva bi bilo konec. Zivilska industrija za zdaj ne kaze dovolj zanimanja za plodove iz epruvete, ceprav poznavalci vedo, da bosta zemlja in voda postali tako dragi, da bo vzgajanje rastlinskih celic v zaprtim prostoru postalo pomembna alternativa klasičnega kmetijstva. (F. J.)

RADIESTEZIJA

In Mojzes je vzel palico izpred ...

TOMAZ KRISTAN

Pred nadrobnejšim opisom radiesteziije se moramo uvodoma seznaniti zgodovino te dejavnosti.

Radiesteziija se je v različnih zgodovinskih obdobjih obravnavala različno, bila pa je zagotovo njena prastara spremljevalka. Pismi viri ze zelo zgodaj omenjajo, da so jo uporabljali pri iskanju vod in rud ze stari Egipčani, Kelti, Rimljani, Grki in Slovani.

Verjetno najstarejši pisani zapis o bajalici zasledimo ze v svetem pismu stare zaveze: »In Mojzes je vzel palico izpred Gospoda, kakor mu je zapovedal, dvignil roko in udaril s palico dvakrat na skalo; Prišlo je mnogo vode in pila je občina in njih živina.«

V starem veku so gradili cerkve, romarske poti, samostane in tudi gostilne samo na ugodnih geometričnih poljih, za kar so nedvomno uporabljali tehnično bajalicarstvo.

v XIV. in XV. stoletju so v Nemčiji in na Madžarskem ze uporabljali bajalice pri odkrivanju rudisc, o čemer poročajo pisni viri. Znani alkimist in prvi pravi metalurg Agricola je v XVI. stoletju v knjigi De Re Metallica nadrobno opisal iskanje rud z bajalico, Richard Warner pa 1908 uorabo bajalice pri odkrivanju rud v hribovju Mendip v Angliji.

Poldrugo stoletje pozneje so ameriški inženirji med panamsko vojno z bajalico iskali skrite pasti, ki so jih nastavili njihovi sovražniki.

Pri nas zasledimo opise bajalistva v Slavi Vojvodine Kranjske. Valvasor o tem piše: »Pri gradu Lichtenberg sem preiskusal vodni magnet iz jesenovega lesa pri nekem čudovitem studentu, s svojimi lastnimi raziskavami na tem podroczju sem metodo dopolnil in dosegel uspehe, o katerih si pred tem ne bi upal niti pomisliti.«

O bajalicarstvu govori tudi slovensko ljudsko izročilo. Prvi tak zapis o bajalici pa najdemo v Ljubljanskem zvonu leta 1914 avtorja dr. Frana Llesica.

V nekaterih slovenskih pokrajinah so imeli zelo koristno navado, da so krave in konje dalj casa pasli na travniku ali terenu, kjer so kasneje nameravali zgraditi hišo. Oziroma, ki so si ga živali izbrale za počitek, so kasneje določili za lokacijo hiše - domiselno, mar ne?

Na prelomu stoletja se je z bajalistvom ukvarjal baron Anton V. Codelli, ki so ga okoliški prebivalci poznali kot čudodelnika. Na svojem posestvu in drugod je iskal vodo in jo tudi našel. Prof. Pavel Kunaver se je kot avstrijski vojak v prvi svetovni vojni seznanil s

tehniko bajalice, saj je bil v vojski dodeljen v posebno enoto »rutengärjev«, ki je na soški fronti iskala primerne votline in kraške jame za zaklonišča in skladišča.

Nas največji arhitekt prof. Plečnik je svoje največje arhitektonske bisere postavil z upoštevanjem vplivov sevanja. Drugotnega pomena je ali je to delal za vestno ali podzavestno, vsekakor pa je imel izostren radiestezijski občutek.

Radiesteziija kot veja sicer ne izvira iz samega bajalicarstva, marveč iz spiritualnega načina srednjeveške magične tehnike, imenovane »prstan in krog«. Na svilen nit so obesili zlat ali srebrn prstan, ki je »odgovarjal« na zastavljena vprašanja. Ta tehnika se je v radiesteziiji spremenila le toliko, da je danes namesto prstana v rabi nihalo.

Radiestezistov navsvet:

Če imate na domu mačko ali psa, imate srečo, da lahko opazujete izvrstna radiesteziista. Mačka instinktivno izbira za polezavanje geopatogena, najslabša mesta. Pes pa izbere najboljše mesto, ki ustreza tudi človeku. Tam, kjer sedi mačka, zato ne sme sedeti človek, tam, kjer sedi ali leži pes, pa je odlično mesto za stol ali posteljo.

Pa lepo pozdravljeni do naslednjega tedna!

domači sport

DANES

Sobota, 9. januarja 1993

ODBOJKA

MOSKA C-1 LIGA
20.30 v Standrežu: Valprapor Imsa - Jockey Schio.
ZENSKA C-1 LIGA

18.00 na Opcinah, sola De Tommasini: Koimpex - Marzola Povo; 20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Tombolini Drinks - Kennedy.

MOSKA C-2 LIGA
20.30 v Gorici: Olympia CDR - Sloga; 21.00 v Porciji: Porcia - Bor.ZENSKA C-2 LIGA
20.30 v Nabrezini: Sokol Indules - Pellini Caffè; 20.30 v Cordenonsu: Ottica Tomasini - Kmecka banka.MOSKA D LIGA
19.00 v Sovodnjah: Soca Sobema - ASFJR Cedad.ZENSKA D LIGA
20.00 v Rivignanu: Danone - Bor Friulexport; 20.15 na Opcinah, sola De Tommasini: Koimpex - Villacher.1. MOSKA DIVIZIJA
20.00 v Marianu: Intrepida - Soca Valprapor Posojilnica SovodnjeDEKLICE
15.30 v Trstu, sola Chiadino San Luigi: SGT - KoimpexNARASCAJNICE
15.30 na Proseku: Kontovel - Bor FriulexportNOGOMET
UNDER 21
16.00 v Tavagnaccu: Tavagnacco - Breg.MLADINCI
14.30 v Bazovici: Zarja Adriapex - Zaule Rabuiese.NAJMLJASI
16.30 na Proseku: Primorje B - CGS; 16.30 v San Canzianu: San Canzian - Primorje A.NAMIZNI TENIS
DRŽAVNI KVALIFIKACIJSKI TURNIR
9.00 v Modeni: nastopa tudi Kras.KOSARKA
D LIGA
20.30 v Trstu, istrska ulica: Don Bosco - Bor Radenska.PROMOCIJSKA LIGA
18.00 v Nabrezini: Sokol Warm - CUS Trst, 20.30 v Briscikih, dom Ervatti: Cicibona Plasteredilizia - Lega Nazionale, 20.30 v Trstu, Ul. della Valle: Libertas - Breg, 20.30 v Gorici, sportna palaca: Isonzo Senators - Dom Simek.DRŽAVNI KADETI
18.00 v Briscikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Don Bosco.DEZELNI KADETI
17.30 v Trstu, Ul. Ginnastica: SGT - Breg.NARASCAJNIKI
15.30 v Nabrezini: Sokol - Santos Autosandra.DECKI
16.00 v Briscikih, dom Ervatti: Polet - Poggi Basket.MINIBASKET
TURNIR EWWIVA IL MINIBASKET
16.45 v Trstu, Ricr. Cobolli: Stuparich - Bor, 16.30 v Trstu, telovadnica Repubblica Ragazzi: Don Bosco B - Polet.

JUTRI

Nedelja, 10. januarja 1993

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA
14.30 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Costalunga; 14.30 v Gonarsu: Gonars - Primorje.1. AMATERSKA LIGA
14.30 v Bazovici: Zarja - Cividalese; 14.30 na Proseku: Vesna - Isonzo Turjak.2. AMATERSKA LIGA
14.30 v Miljah: Zaule Rabuiese - Primorec; 14.30 v Zompicchi: Zompicchia - Kras; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Fincantieri; 14.30 v Moraru: Moraro - Breg.3. AMATERSKA LIGA
14.30 v Nabrezini: CGS - Gaja; 14.30 v Gradežu: Grado - Mladost.NARASCAJNIKI
10.30 na Proseku: Primorje - CGSODBOJKA
MLADINKE
11.00 na Opcinah, sola De Tommasini: Koimpex - Prevenire; 11.00 v Dolini: Breg - Sant'Andrea; 9.30 v Staranzanu: Staranzano - Posojilnica Sovodnje.DECKI
9.00 na Opcinah, sola De Tommasini: Sloga - Prevenire; 10.00 v Trstu, sola Giotti-Stuparich: Rozzol - Bor Furlani; 10.30 v Standrežu: Valprapor Soca Kmecka banka - Commons.NARASCAJNIKI
12.00 v Trstu, sola Giotti-Stuparich: Rozzol - Bor Furlani.NAMIZNI TENIS
DRŽAVNI KALIFIKACIJSKI TURNIR
9.00 v Modeni: nastopa tudi Kras.ROKOMET
MOSKA C LIGA
11.00 v Zgoniku: Kras Trimac - Taufers.KOSARKA
B LIGA
17.30 v Oderzu: Legnoflex - Jadran TKB.D LIGA
17.30 v Cussignaccu (Videm): Virtus Friuli - Kontovel.DRŽAVNI KADETI
11.00 v Trzicu: Italmonfalcone - Kontovel.NARASCAJNIKI
10.00 v Trstu, Vrdelska cesta: Libertas - Bor Radenska.PROPAGANDA
9.00 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor - Fiamma, 11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran - Ricreatori, 16.00 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Internuggia.

POJUTRIŠNEM

Ponedeljek, 11. januarja 1993

KOSARKA
DRŽAVNI MLADINCI
18.20 v San Donaju: San Donà - Jadran Farco.DEZELNI MLADINCI
19.00 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Latte Carso, 21.00 v Briscikih, dom Ervatti: Cicibona Radenska - Bor Radenska.

Jadran v Oderzu

Jutri v košarkarski B ligi

Po izredno slabi igri in povsem zasluženem visokem porazu na domačem srečanju proti Argenti bodo jutri Jadranovi košarkarji v zadnjem kolu prvega dela B lige gostovali v Oderzu, kjer bodo igrali proti domači ekipi Legnoflexa.

Košarkarji iz Odera so z 18 točkami na četrtem mestu lestvice in se borijo za uvrstitev v play-off. Ze podatek, da je Oderzo zmagal na vseh dosedanjih sedmih srečanjih, jasno kaže, kako težka naloga čaka jutri Drvaricevo moštvo. Oderzo si je namreč prislužilo doslej tako visoko uvrstitev na lestvici prav z domačimi zmagami. Moštvo namreč odlikujejo izjemna borbenost, poztvoválnost, samozavest in nenazadnje izkušnost.

Pri Oderzu nastopata dva prava košarkarska veterana, kot sta odlični strelec (predvsem za tri točke) Perin in center (visok le 196 cm, toda izredno nevaren pod kosom) Nobile. Oba sta stara po 33 let. Tu so se »klasični play-maker« Cadrin (letnik 1969, 185 cm visok), bek Zecchin (letnik 1964, visok 190 cm), izredno gibčen, telesno dobro zgrajen center Zanatta (letnik 1972, 199 cm).

Značilnost Oderzove ekipe je predvsem skupinska igra. Vsi košarkarji vselej iščejo prodore na kos, pri metu za tri točke so zlasti nevarni poleg Perina se Zampa, Fioretti in Zecchin, skoraj vsi pa odlično skacejo pod nasprotnikovim kosom.

Kaj si lahko Jadranovo moštvo obeta od tega gostovanja? Če bodo nasi prestavniki igrali tako kot v sredo proti Argenti, je gotovo, da bodo tudi v Oderzu ostali praznih rok. Sredin poraz pa je bil, vsaj upamo, dobra sola za vse. Ze takoj po nesrečni tekmi z Argentom so se igralci in strokovno vodstvo dalj časa zadržali v slacilnici, da bi poiskali vzroke tako hudega spodrsilja. Vsi so bili zelo samokritični in tudi resno namenjeni, da ze na naslednjem srečanju popravijo izredno slab vtis s sredine tekme.

Od četrtka trenira z ekipo tudi Umberto Merlin, ki ga ni bilo na srečanju z Argentom, ker je zbolel za gripo. Bolan pa je se vedno Kristijan Rebula.

Tekma Legnoflex - Jadran TKB bo jutri v Oderzu ob 17.30 in jo bo neposredno prenašal tudi Radio Opcine. (bl)

ODBOJKA / MOŠKA IN ŽENSKA C-1 LIGA

»Lahka« naloga valpraporovcev

Pomembni tekmi borovk in slogašic

Odbojkarji Valprapora Imsa se v moski C-1 ligi vzpenjajo vse više, po zmagovalni v neposrednem dvoboju s Copatom iz Pordenona, enim najhujših tekmecev za vodilna mesta na lestvici, pa je tudi Ze jasno, da brisko-standreska sesterka ne bo imela težav glede...obstanka. »Uradno« je namreč to se zmeraj cilj goriskega kluba in tudi prav je tako, saj ne smemo pozabiti, da je Valprapor Imsa v ligi novinec, moštvo pa sestavljajo skoraj izključno se zelo mladi igralci. Prav tako pa je res, da takšno stališče, ki ga predsednik društva Corva in sportni direktor Plesničar zagovarjata ob vsaki priložnosti, zbujajo med navijalci in tudi opazovalci vse več smeha in nejevernosti. No torej, o obstanku ne gre več izgubljati besed. Kaj pa napredovanje? To je, kajpak, povsem drugo vprašanje. Valprapor Imsa ima kot ekipa se dosti možnosti, da izboljša svojo igro, hkrati pa prednost, ki mnogim ostalim ekipam primanjkuje: dovolj širok izbor dobrih menjav. Trener Zamò je po tekmi s Pordenoncianci poudarjal se en aspekt: »Fantje morajo biti na igrišču bolj kompaktni, kot en sam mož. Iz raznih malenkosti opažam,

da tega se ni, da se ni tiste prave mentalitete, ki bi jo boj za sam vrh zahteval. Tu je vse odvisno od njih, od njihove zmožnosti, da ostanejo na realnih tleh, da ohranijo tisto skromnost in poztvoválnost, ki sta mladi ekipi potrebni zato, da se se naprej uveljavijo v ostri konkurenci.«

Danes bodo valpraporovci spet igrali pred domačimi gledalci. Gostili bodo zadnjeuvrščeni Jockey, ki je se brez točk. Tudi na taki tekmi, na kateri končni izid preprosto »ne sme« biti vpraskljiv, morajo pokazati zrelo igro. Če je pač Schio zadnji, ga je treba nadigrati. Brez podcenjevanje, sportno, a brez usmiljenja.

Po nerodnem spodrsilju na sredini tekmi igra v ženski C-1 ligi Bor Tombolini Drinks zopet na domačem igrišču. Tokrat je njegov nasprotnik videmski Kennedy, ki ima na lestvici le točki manj od borovk in ki prihaja po gladki zmagi nad tržaško Alturo (dvojni 15:0).

Gostujoče igralke bodo zato izredno motivirane in bodo poskusile iztržiti pomembno zmago. Bor bo moral seveda dokazati, da je bil sredin slab nastop slučajen in samo posledica pomanjkljivega treniranja med prazniki. Tudi tre-

ner Sorè zato pričakuje reakcijo svojih igralok, ki morajo predvsem spet najti zaupanje v lastne sposobnosti. Vse igralke so zdrave in na razpolago trenerja, ki svetuje igralkam predvsem ostre servise. Če namreč Kennedy lahko dobro gradi svojo igro, lahko izkoristi svoj odlični napad tako iz centra kot iz krila. Tekma bo torej vsekakor zanimiva, od borovk pa pričakujemo tako igro, kot so jo pokazale pred počitnicami.

Pred izredno pomembno nalogo je danes tudi Koimpex, ki se bo doma pomeril z Marzolo iz Trenta, ki skupaj s Camstom in Borom Tombolini Drinks deli prvo mesto.

Naloga slogašic ni lahka, vendar pa je zmaga povsem v dometu njihovih zmožnosti, pa čeprav bodo tudi tokrat nastopile brez bolne Gregorijeve in poškodovane Magnaldijeve. Trener Peterlin opozarja na moč Marzole in predvsem na njihovo atipično igro, ki jo pogosto igrajo kar tri levicarke v prvi sesterki (četrti sedi na rezervni klopi). Vendar pa Peterlin ne skriva ambicij: »Igramo na zmago, za kar pa bomo potrebovali agresiven servis in dober napad, da bi strli izredno zilavo obrambo Marzole.«

ODBOJKA / DEŽELNE LIGE

V C-2 ligi prvi derbi

Olympia favorit s Slogo, v D ligi najtežje za Bor Friulexport

V desetem kolu moske C-2 lige bo na sporedu prvi derbi med dvema slovenskima ekipama. V Gorici se bosta namreč srečali Olympia CDR in Sloga. Upamo seveda, da bo tekma izpolnila vsa pričakovanja in da bo gledalce navdušila vsaj iz agonističnega vidika. Takoj pa je treba povedati, da je Olympia absolutni favorit v tem srečanju iz raznih razlogov. Prva prednost, ki jo danes imajo Goricani, je prav gotovo domače igrišče. Poleg tega ima Sloga na razpolago zelo malo igralcev. Aljosa Kralj je namreč se vedno poškodovan, zato bo verjetno na krilu se igral Mario Cac. Trener Drasic torej nima na razpolago učinkovitih menjav. Poleg tega pa je goriska sesterka bolj izkušena, saj ze vrsto let nastopa v tej ligi, medtem ko so slogaši novinci. Tudi pogled na lestvico daje slutiti, da je trenutno Olympia le boljša od Sloge. Slogin trener Drasic pa zahteva od igralcev, da dajo vse od sebe in da pokažejo večjo zagrizenost in prepričanje v lastne sposobnosti, kot so pokazali na zadnji tekmi, saj lahko samo na ta način upajo v ugodnejši rezultat.

Odbojkarji Bora se medtem odpravljajo na zahtevno presenečenje v Porciji. Ta ekipa je na domačem terenu izredno nevarna, saj je tu do sedaj izgubila le proti Olympiji po tie-breaku, v prejšnjem kolu pa si je privosčila zmago kar v gosteh proti solidni Prati. Borovci morajo tudi popraviti izredno sled vtis, ki so ga zapustili na sredini tekmi, ki je tudi posledica slabega treniranja med prazniki. Med igralci bo tokrat tudi Marko Coloni, ki pa zaradi infekcije na stopalu ni treniral tri tedne in zato tudi tokrat ne bo mogel nuditi običajnega doprinosa.

V ženski C-2 ligi caka težka tekma predvsem Sokol Indules. Na domačem igrišču igra namreč proti četrtuvrščeni ekipi Pellini Caffè. Ekipo sestavljajo mlade igralke, zato je zanje tipično veliko nihanje v igri in tudi v rezultatih. Tako je na primer premagala tudi v gosteh dobri ekipi kot sta Sangiorgina in Fiume Veneto, nato pa se ji je spodrsnilo kar na domačem igrišču proti skromni ekipi iz Gradisce.

Igor Cotić (Soča)

V zadnjem kolu pa je pripravila presenečenje z zmago proti močni Ausa Pav iz Cervignana. Razen Saske Pertot bodo tokrat vse igralke na razpolago trenerja Jerončica, zato lahko pričakujemo tudi uspešen nastop. Lazjo nalogo bo verjetno imela Kmecka banka, ki igra na domačem igrišču proti Ottici Tommasini in odkrito računa na zmago. Končno se je tudi stanje v goriski ekipi izboljšalo, saj dekleta zdaj redno trenirajo, poleg tega pa so se vrnilo nekatere poškodovane igralke. Z dobrimi rezultati pa se je dvignilo tudi vzdušje v ekipi, tako da lahko Goricanke se pričakujejo uspešne nastope. Med igralkami bo tokrat zaradi boleznih odsotna le Krasčekova.

V moski D ligi igra Soca Sobema doma proti ASFJR iz Cedad, ki ima trenutno na lestvici šest točk, a je v zadnjih kolih ze dvakrat zaporedno zmagal. V sredo pa je odpravil močni Itely iz Foje. Socanom kljub temu ne bi smel povzročati večjih težav, saj so na zadnji, sicer nezahtevni tekmi v Trstu pokazali, da so vsi v odlični formi.

Jasno je, da če Soca igra dobro in vsili nasprotniku svojo igro, je v tem prvenstvu težko premagljiva.

Pri dekletih je Koimpex vedno blizu vrhu lestvice. Zato mu tudi zadnjeuvrščeni Villacher, ki ga sestavljajo mlade igralke, ne bi smel povzročati večjih težav. Težjo nalogo ima Bor Friulexport, ki igra proti četrtuvrščenemu Danoneju.

Zmaga bi predstavljala pravo presenečenje in bi bila izredno pomembna na poti proti obstanku v ligi. Po spodbudnem nastopu v sredo pa lahko pričakujemo vsaj dobro igro borovk.

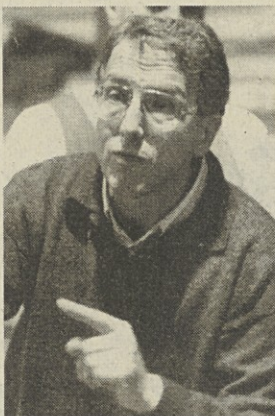
KOŠARKA / 14.KOLO D LIGE

Okrnjeni borovci brez upanja z Don Boscom

V Vidmu lahko Kontovel računa na uspeh

V tipičnem stilu NBA bodo košarkarski D ligasi danes spet na igrišču kljub temu, da smo jih ze med tednom videli na delu.

V D ligi bo izredno zanimiv dvoboj na sporedu v telovadnici Don Bosca, kjer bo doslej se nepremagana domača peterka gostila postavbo Bora Radenske. Borovci, ki so v sredo odigrali najslabšo letosnjo tekmo, so seveda pripravili cimprej popraviti slab vtis, priložnost pa je nedvomno zelo mamljiva, čeprav so možnosti uspeha minimalne. Don Bosco je doslej osvojil vseh 13 tekem in bo tudi danes igral motivirano, saj so si Garanovi fantje ze v lanski sezoni zapravili

Fabio Sancin (f. Ferrari)

napredovanje prav zaradi podcenjevanja nižjevrščenih ekip. Z druge strani bo Borov trener Sancin imel se otežkočeno delo, saj bo Smotlak prišel s treningi sele prihodnji teden, Azmanu pa je zdravnik velel,

naj miruje se vsaj mesec dni. V postavi ne bo niti kadetov, ki so ravno tako danes zaposleni v mladinski kategoriji, zbolel pa je tudi Debeljuh, ki najbrž danes ne bo igral. Po vsej verjetnosti bodo na klopi sedeli celo nekateri narascajnik.

Po solidni igri proti ekipi Sgt bi lahko mirno dejali, da ima Kontovel možnost zabeležiti nov uspeh tudi v Vidmu proti ekipi Virtus Friuli, ki je sicer v sredo premagala Bor Radensko, s prikazano igro pa prav gotovo ni enakovredna Banovi postavi. Videmčani predvajajo gibljivo in »trdo« consko obrambo, večji del točk pa dosega beka Cocollo in Tomasini s hitrimi protinapadi. (Vanja Jogan)

Namizni tenis: Krasovi igralci konec tega tedna igrajo v Modeni

Po enkratnem uspehu (upajmo, da ponovljivem) tretje preizkušnje, bodo Krasovi drugokategorniki konec tedna nastopili v Modeni na četrtem državnem turnirju absolutnih kategorij. Poleg drugokategornikov (Cristian Mersi, Igor Milic, Biserka Simoneta, Monika Radović in Ana Bersan), bo v Modeni tekmovala tudi Katja Milic, ki si je to pravico pridobila z uvrstitvijo med prvih 16 na vsedravnem turnirju za tretjo kategorijo v Coccagliu.

Krasovi predstavniki bodo nastopili posamezno in v dvojicah. Ze danes bodo na sporedu kvalifikacijski boji, najboljši pa bodo nato nastopili se jutri. Če se po jutru dan pozna lahko pričakujemo ugodne vesti iz Modene.

Na tretji preizkušnji, ki je bila konec decembra v Parmi, je bil n amreč uspeh Krasovih dvojic naravnost prodoren: oba para, Mersi - Milic in Bersan - Radović sta bila zmagovalca v drugi kategoriji, pa tudi med posameznicami je bila prva Monika Radović in druga Ana Bersan. Mersi, Radović in Bersan so igrali tudi v absolutni kategoriji s samo spico italijanskega namiznega tenisa in upamo, da bodo dobre rezultate iz Parme potrdili tudi v Modeni za trofejo Antonio Rancaglia.

(Jasna Jurecic)

Obvestila

SK DEVIN
obvesca, da bo smučarski avtobus v nedeljo, 10. t. m., vozil po naslednjem urniku: Opcine ob 6. uri, Prosek 6.10, Kriz 6.15, Nabrezina 6.20 in Sesljan 6.30. Za vpisovanje in informacije tel. na št. 200236.

SD BREG
SMUČARSKA SEKCIJA
sporoča, da bo v nedeljo, 10. januarja, odhod avtobusa za Kanzel ob 5.30 iz Doline, 5.45 iz Boljunca in ob 6. uri iz Borsta.

ZSSDI
obvesca, da bo od 4. do 9. januarja urad v Trstu odprto od 9. do 13. ure.

SD POLET
obvesca, da bo 25. redni letni občni zbor v cetrtek, 14. januarja 1993, v dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri in prvim in ob 20.30 v drugem sklicanju. Devni red: 1. poročila, 2. razprava, 3. razno. Vabljeni!

Danes igra za vas Totocalcio

Danilo Riolino

Danilo Riolino (letnik 1973) igra odbojko pri Slogi, s tem sportom pa se je začel ukvarjati šele pred petimi leti, saj je prej rajši »brcal« zogo pri Primorju. Danilo je imel s člansko ekipo Sloge več zadoščenj, saj je v par letih napredoval iz prve divizije vse do C2 lige. Še večje zadoščenje pa je imel na mladinskem področju, saj je bil skilcan tudi v deželno reprezentanco, kjer je leta 91 prejel tudi priznanje za najboljšega igralca finalnega dela. Cirila Devetti je pravilno napovedala 10 zidov.

Atalanta - Roma	1X2
Foggia - Inter	X2
Lazio - Brescia	1
Milan - Cagliari	1
Parma - Genoa	1X
Pescara - Ancona	1
Sampdoria - Juventus	X2
Torino - Napoli	1X2
Udinese - Fiorentina	1X
Cesena - Ascoli	X
Andria - Piacenza	2
Modena - Venezia	1
Pisa - Reggiana	X

KONJSKE DIRKE

Ta teden na vseh dirkališčih predvidene dokaj zanimive dirke z različnimi favoriti

1. dirka (Milan): ce bo dirka linearna, lahko zmaga konj Marigo (X). Od skupine 1 naj omenimo nadarjeno kobilo Lanterna Ric. Vse boljši Narducci (2) bo zanesljiv protagonist.

2. dirka (Rim): kandidati za zmago je več. Nardo PL (2) je zelo regularen, Marc AF (X) pa se lahko iz druge vrste prebije v ospredje. Pozornost zaradi ugodnega startnega položaja zasluži tudi Ligustro AF (1).

3. dirka (Bologna): tu je možnost baze s konjem Monday (2). Od skupine 2 naj omenimo konja Lotar blue in tudi Luk Day (1).

4. dirka (Turin): Faigo ZI (1) nastopa tu v nižji kategoriji in je zato naš favorit. Če bi povedel brz po startu, bi se lahko v beg podal Nacombo (X). Preseneti lahko konj Ivan Lendl (2), ki je v podobni shemi že zmagal.

5. dirka (Trst): levo Migliore (1) lahko spet zmaga. V vodstvo se bo sicer verjetno najprej podal Friulano (X), ki mu je treba pazljivo slediti. Sprinterka Meris OB (2) ima vse možnosti.

6. dirka (Pisa): naš favorit je Alberta Prima (2). Od skupine X naj omenimo konja Martin Lutero (X). Preseneti lahko Rodolfo (1).

Totipo

1. — prvi	X
drugi	12
1. — prvi	2
drugi	X1
1. — prvi	2
drugi	X1
1. — prvi	1
drugi	X2
1. — prvi	1
drugi	X2
1. — prvi	2
drugi	1X

SMUČANJE / GARMISCH PARTENKIRCHEN

Dež preprečil včerajšnji smuk

Ženski smuk danes tudi v Cortini

GARMISCH PARTENKIRCHEN - Zaradi dežja in visoke temperature so včeraj v Garmish Partenkirchnu odpovedali moski smuk za svetovni pokal, s katerim naj bi nadomestili odpovedani smuk iz Val d'Isere. V nemškem zimsko-sportnem središču je vso noč neprtičoma deževalo, zaradi česar se je ustvarila kasasta zmes snega in ledu, kar je tudi onemoglo včerajšnji start. Če je bil spodnji del proge se kolikor toliko dober, pa so bile razmere v zgornjem delu povsem neprimerne za spust.

Po programu bi moral biti danes na sporedu se

en smuk, vendar pa bo odločitev o tem padla šele danes zjutraj. Tekmovalna žirija tudi razmišlja, da bi slalom, ki je bil predviden za jutri, prestavili na danes, smuk pa naj bi nato vozili jutri in v ponedeljek, če bodo vremenske razmere to dopuščale.

Precej več sreče z vremenom ima ženski beli cirkus v Cortini, kjer bo danes na sporedu najprej smuk, jutri pa se veleslalom za svetovni pokal. Na včerajšnjem drugem uradnem treningu je bila najhitrejša Nemka Katja Seizinger (na sliki AP), ki je s časom 1.28, 82 občutno izboljšala dosegel rojakinje Guten-

sohnove, ki je bila najhitrejša na petkovem treningu.

Nemske smukačice so letos v izredni formi, saj so doslej zmagale na vseh smukih za svetovni pokal, dosežki na treningih pa kažejo, da bo tako najbrž tudi danes. Zato se smučarke iz drugih držav bolj usmerjajo na jutrišnji veleslalom, kjer je favoritinja precej več. Ne gre pozabiti na pohorsko »liso« Carole Merle, ki je v Mariboru premočno zmagala, na domačih telh pa bo skušala poseči po vrhu tudi Deborah Compagnoni, ki je na pohorskem veleslalomu odstopila po polovici prve vožnje.

SMUČARSKI SKOKI / TURNEJA ALPE-JADRAN V PLANICI

Prvi uspeh Petka v skokih za EP

JASNA MILINKOVIC

PLANICA - »Zelo sem vesel. To je moja prva zmaga v tekmah za evropski pokal in tudi to sem moral enkrat doživeti,« se je na izteku 90-metrške skakalnice pod Poncami veselil prvega mesta Franci Petek. Med 93 skakalci iz 16 držav je na uvodnem tekmovanju 4. turneje Alpe - Jadran, ki ga je vzorno pripravil SSK Ilirija Center iz Ljubljane, drugo mesto zasedel Kazahstanec Dionis Vodnev, tretje pa Norvežan Bengt Heiestad.

Nas svetovni prvak je dobre skoje s treningov vnovčil tudi na tekmovanju. Obkraj je skočil zelo daleč in v lep telemark, kar mu je ob izvršnih ocenah za slog prineslo zmago, čeprav sta Vodnev in Heiestad v drugem poskusu skočila celo pol metra dlje od njega.

Odlično sta svoja poskusa opravila tudi Matjaz Kladnik in Samo Gostisa. Mladi Kamničan ni bil najbolj zadovoljen z drugim nastopom, vendar se je veselil Petkove zmage. Tudi Gostisa je kljub 6. mestu samo odmahoval z glavo, kajti se zmeraj se ni znebil težav z zelodcem. Sedemnajstletnega Urbana Franca so stalna tekmo-

vanja zelo izčrpala, tako da se ni uvrstil v finale petdeseterice. Zasedel je 60. mesto. Povedati je treba, da je bila konkurenca na včerajšnji tekmi mocna kot že dolgo ne na kaki tekmi za EP, saj imajo skakalci v tekmah za SP odmor, pa tudi nikjer drugje ni bilo podobnih prireditiv.

Gledalci so zaman čakali na nastop startne številke 56, ki jo je zreb namenil angleškemu skakalcu Eddieju Edwardsu. Ta je na cetrtkovem treningu pri doskoku in pri 45 metrih nerodno padel ter si zvil gleženj.

Prireditelji so se po dogovoru s predstavnikom FIS odločili, da bodo danes v Planici izvedli še eno tekmo, kajti voda je popolnoma zalila iztek skakalnice v Saalfeldnu, tretjo tekmo turneje v Ruhpoldingu na Bavarskem pa so že prej odpovedali zaradi velikega deževja. Tekmovanje, katerega glavni pokrovitelj je trgovsko podjetje Center iz Ljubljane, se bo začelo ob 11. uri, ko bodo skakalci imeli na voljo poskusni skok, skoki v konkurenci pa se bodo začeli ob 12.30.

REZULTATI: 1. Petek (Slo) 233, 2 (93, 90,5), 2.

Reinthalder (Avstrija) - vodilni za EP (foto Pavletič/TRIO)

Vodnev (Kaz) 228, 0 (93, 91), 3. Heiestad (Nor) 225, 5 (93, 91), 4. Kladnik (Slo) 218, 2 (92, 86,5), 5. Hannawald (Nem) 217, 4 (91, 87), 6. Gostisa (Slo) 214, 1 (87, 88), 7. Reinthalder (Av) 208, 5 (85, 89), 8. Neulandtner (Av) 205, 9 (89, 84), 9. Woien (Nor) 201, 9 (83, 90), 10. Mayr (Av) 201, 3 (84,5, 85), 11. Pointner (Av) 198, 8 (85, 84,5), 12. Fras 197, 3 (83, 86,5) in Jakovec (oba Slo) (84,5, 85), 14. P. Kopac (Slo) 197, 0

(84,5, 84,5), 15. Brathen (Nor) 196, 7 (84, 84,5), 19. Moser (Av) 191, 1 (94, 86), 27. Meglic 182, 8 (80,5, 81,5), 30. Polajnar (oba Slo) 180, 0 (80, 81,5), 33. Schuster (Av) 179, 3 (78,5, 83,5), 34. Radelj 179, 1 (79,5, 80,5), 35. Komovec 178, 9 (90, 73), 36. Dolhar (vsi Slo) 178, 7 (80,5, 83), 39. Huber (Av) 176, 3 (85,5, 74), 41. Kolenc 174, 8 (79, 80,5), 44. Knafelj 166, 7 (80,5, 75,5), 45. Rogelj (vsi Slo) 166, 6 (80, 77,5).

RALLY / PARIZ - DAKAR

Na vrhu brez sprememb

Saby in Peterhansel vodita

BORDJ OMAR - Na rallyju Pariz - Dakar nič novega! Tudi po četrti etapi (tretja etapa je bila odpovedana) od Bordj Omarja do Tamarasseta v dolžini 735 kilometrov ostaja med avtomobilisti trdno na celu Francoz Saby na mitsubishiju, ki ima kar 1 uro 30 minut in 52 sekund prednosti pred rojakom Lartigueom, ki vozi citroen ZX. Podoben je položaj pri motoristih, kjer ima Francoz Peterhansel (yamaha) več kot uro prednosti pred Charbonnierjem.

V četrti etapi je med avtomobilisti slavil Finec Vatanen, medtem ko je Saby osvojil tretje mesto, pri motoristih pa je bil najhitrejši Spanec Aracrons, vodilni Peterhansel pa je prav tako kot

Saby osvojil tretje mesto.

V spominu večine voznikov pa ostaja še naprej druga etapa po delu alžirske pušcave, kjer so mnogi avtomobili in motorji obstali s preluknjanimi gumami, številni vozniki pa so se preprosto izgubili med pušcavskimi sipinami.

Po polnoci so v sredo že dali znak za preplah, ob prvem jutranjem svitu v cetrtek pa so helikopterji in letala začeli s iskanjem izgubljenih vozil v alžirski pušcavi. Vse to je vodstvo rallyja prisililo, da je razveljavilo tretjo etapo, vodilnima Sabyju in Peterhanslu, ki sta se srečno prebila preko pušcave, pa je morda že prineslo odločilno prednost za končno zmago.

TENIS / HOPMANOV POKAL

Nemčija v finalu ugnala Španijo

NOGOMET / NASLEDIL JE ERNSTA HAPPLA

Bivši igralec Interja in Rome Herbert Prohaska novi trener avstrijske nogometne reprezentance

Herbert Prohaska - še v Igralskem dresu (AP)

DUNAJ - Herbert Prohaska je novi trener avstrijske nogometne reprezentance. Nasledil je Ernsta Happela, ki je umrl novembra lani.

Prohaska je star 37 let in je bil kot nogometaš dolga leta steber avstrijske reprezentance in Avstrije z Dunaja. V Italiji pa je igral z Interjem in z Romo. Ni bil sicer »nogometni fenomen«, za ekipo pa je bil še kako koristen in pravi garar na sredini igrišča. Odlikoval pa se je po fer igri in z neoporečnim sportnim obnašanjem. Trenersko kariero je

začel pri dunajski Austriji, s katero je osvojil tudi dva državna naslova. Lani je bil zvezni selektor avstrijske reprezentance pod 21. letom. Sedaj pa je z imenovanjem za trenerja članske državne reprezentance dobil novo priznanje.

Prohasko čaka težko delo: avstrijski nogomet si z veliko težavo utira pot v Evropo. Zanimanje za državno prvenstvo je dokaj skromno, reprezentanca sodi med poprečne evropske selekcije, boljši avstrijski nogometaši pa igrajo za marke v Nemčiji.

PERTH - Nemčija je z zmago nad Španijo v Perthu osvojila Hopmanov pokal. Odločilna za zmago sta bila zanesljiva posamična uspeha Steffi Graf nad Arantxo Sanchez (6:4, 6:3) in Michaela Sticha (oba na sliki AP) nad Arantxinim bratom Emilom Sanchezom (7:5, 6:4).

Po zanesljivem vodstvu, ki je obenem pomenilo že dokončno zmago, je Španija dobila dvoboj mešan parov brez borbe. Steffi Graf se je namreč zaradi hudih bolečin v hrbtu rajši odpovedala nastopu v mešanih dvojicah. Ob dejanski poškodbi pa nekateri menijo, da je njen odstop bolj povezan z bližajočim se mednarodnim teniskim prvenstvom Avstralije, kjer bo skušala zamajati tron, na katerem precej trdno sedi Monika Seles.

NOVICE

Pivovarji v igri za naslov

CELOVEC - O naslovu v skupini B pokala Alpe Jadran za rokometase je po presenetljivem remiju Istraturista z Atomicom, odločala sinočnja tekma med slovenskimi državnimi prvaki iz Celja in Karlovačke pivovaro. Za drugega slovenskega prvoligasa Andor Jadrana je bil usoden najmanjši možen poraz s Karlovcami. Rezultati 4. kola: Andor Jadran - Karlovačka pivovara 23:24 (11:10), Atomic Koflach - Istraturist 22:22 (9:8), Celje Pivovarna Lasko - PSK Celovec 26:14 (11:10); 5. kolo: Andor Jadran - Atomic Koflach 24:18 (11:7). Vrstni red pred zadnjim kolo: Celje Pivovarna Lasko, Andor Jadran (tekma več), Karlovačka pivovara po 6 točk, Istraturist 5, Atomic Koflach (tekma več) 3, PSK Celovec brez točk. (Z.Z.)

Nenavadna kazen

KÖLN - Igralec za zvezo nemškega prvoligasa Kölna Horst Heldt se je z božičnih praznikov vrnil pretežak za en kilogram, zato pa bo moral placati simbolično, a vzgojno kazen 500 nemških mark. "To se mi se ni zgodilo. Obljubljam, da bom imel konec tedna zopet predpisano tezo," je dejal 23-letni nogometaš, cigar idealna teža bi bila 65 kg pri 169 cm telesne višine.

Vsi favoriti v polfinalu

DOHA - Prvi trije nosilci 450.000 dolarjev »težkega« odprtega teniskega prvenstva Katarja, Edberg, Ivanisevic in Becker, so se brez težav uvrstili v polfinale. Rezultati cetrtnice. Becker (Nem) - Sanchez (Špa) 6:3, 6:3, Edberg (Sve) - Pozzi (Ita) 6:1, 6:0, Ivanisevic (Hrv) - Kühnen (Nem) 6:2, 7:6 (7:2), Cerkasov (Rus) - Gorizz (Špa) 6:1, 7:5.

Zmaga Norvežana Lundberga

SCHONACH - Na enodnevnem svetovnem pokalu v nordijski kombinaciji je norveški zvezdnik Fred Lundberg ugnal vso svetovno elito in s tem prekinil serijo zmag Japonca Ogivare, čeprav je po skokih za njim zaostajal. Svetovni prvak iz leta 1991 je v močnem deževju na 15 kilometrski progi tekkel odlično. V silovitem finišu se je prebil na celo in zmagal meter pred Japoncem Abejem in Ogivarom, zmagovalcem zadnjih treh tekem za svetovni pokal. Vrstni red: 1. Lundberg (Nor) 44:03, 3, 2. Abe +0:1, 3. Ogivara (oba Jap) +0:1, 4. Cuendet (Svi) +1:41, 2, 5. Levandi (Est) +2:06, 2, 6. B.J. Elden (Nor) +2:36, 0, 7. Guy (Fra) +2:57, 5, 8. Schaad (Svi) +3:07, 5.

Franz Beckenbauer za nova pravila

BONN - Nekdaj slavni nemski nogometaš in trenutno podpredsednik munchenskega Bayerna Franz Beckenbauer je v berlinskem dnevniku Berliner Kurier navedel nekaj novosti, s katerimi naj bi bil nogomet privlačnejši tako za gledalce kot za igralce same.

Beckenbauer piše, da bi se zato moralo nujno zmanjšati število igralcev na igrišču od 11 na 10. Na igrišču je preveč gneče. Prevladajo predvsem nogometaši, ki so telesno dobro pripravljeni, za »prave tehničarje« pa skoraj ni mesta v ekipi. Ker je nemogoče povečati nogometno igrišče, je zato bolje zmanjšati število igralcev. Nepozabni »Kaiser« je tudi mnenja, da je treba absolutno ukiniti izid 0:0, saj so prav goli najprivlačnejši v tem sportu. Beckenbauer navaja tri možnosti za odpravo »belega izida«: zmagoviti ekipi dati tri točke; po 90 minutah regularne tekme izvesti enajstmetrovke; za vsak zadetek si ekipa prisluži po eno točko. S to možnostjo bi se tudi slabše ekipe zelo borile, da bi dosegle čim večje število zadetkov, kajti boljši bi bil poraz z 2:3 kot z 0:3. Beckenbauer je tudi za uvedbo supersodnika, ki bi sedel na tribuni in bi si celo pomagal s televizijskim počasnim posnetkom (»replay«). Po njegovem mnenju je namreč nogomet tako hitra igra, nogometaši pa taki »akterji«, da en sam sodnik ni kos nalogi.

Basile v Evropi preverja formo Maradone

BUENOS AIRES - Zvezni selektor argentinske nogometne reprezentance Alfio Basile se mudi v Evropi, da bi preveril formo Diega Maradone in drugih argentinskih nogometašev, ki igrajo v Evropi. Basile bo prišel tudi v Videm, kjer se bo srečal s članom Udineseja Balbom.

Kamerun vendarle v Zaire

YAOUNDE (KAMERUN) - Kljub velikim ekonomskim težavam bo jutri nogometna reprezentanca Kameruna le igrala v Zairu kvalifikacijsko tekmo za svetovno prvenstvo v ZDA 1994.

Don King napoveduje sanjski boksarski večer

CIUDAD MEXICO - Slavni boksarski organizator don King je najavil, da bo 20. februarja v Ciudad Mexicu »nepozabni boksarski večer«, na katerem bodo nastopili kar stiri svetovni prvaki (po verziji WBC).

To so Julio Cesar Chavez (superlahka kategorija), Terry Norris (superwelter kategorija), Julian Jackson (srednja kategorija) in Azumah Nelson (superperesna kategorija). Vsi stiri bodo imeli kot nasprotnike Američane, in sicer Chavez Grega Haugea, Norris Mauricea Blockerja, Jackson Geralda McClellana in Nelson Gabriela Rualasa.

Tudi v formuli indy Mansell s težko nogo

PHOENIX - Paul Newman ni skril navdušenja, ko je opazoval Nigela Mansella pri poskusnih vožnjah formule indy. »Nigel je nekaj posebnega: on je mojster vseh mojstrov,« je hvalil Angleza, ki je dokazal, da ima tudi na privzdigljenih ovinkih ameriških dirkalnic precej »težko nogo«. Tudi sam Mansell je bil s poskusom zadovoljen, čeprav je zaradi luz na stezi vozil, kot sam pravi »nekoliko bolj pazljivo.« Med vožnjo pa je tudi spregledal pozive, naj se vrne v box. »Hotel sem pokazati, da se zabavam in ko se zabavam, ne vidim nobenih znakov,« je kratko komentiral Nigel Mansell.

DAN EMIGRANTA

Vsakoletno srečanje v Čedadu

dan emigranta

Čedad - Cividale
10.1.1993 ob 15.00

Teatro Ristori

pesmi, glasba, življenje Slovencev
videmske pokrajinecanti, musiche, vita degli Sloveni
della Provincia di UdinePod pokroviteljstvom Občine Čedad
Patrocinato dal Comune di Cividale

Slovenske organizacije videmske pokrajine prirejajo jutri ob 15. uri v gledališču Ristori v Čedadu 31. Dan emigranta. Prireditve, ki se je rodila kot srečanje izseljencev, ki so se ob božičnih praznikih vračali med svoje ljudi, je skozi leta pridobila nov pomen, postala je pravi praznik slovenske kulture.

Na letošnji prireditvi bosta govorila Vini-

cio Turello, predsednik deželnega odbora FJK in msgr. Marino Qualizza, ki bo pozdravil v imenu organizatorjev.

Sledil bo kulturni program, v katerem bodo nastopili harmonikar društva Bintars in beneskega gledališča z igrano "Samemu ni dobro biti".

Ob tej priliki bo na razpolago tudi Trnkov koledar za leto 1993.

GORICA-TRST / NOVOLETNI KONCERT SLOVENSKE BANČNE ZAVODOV V ITALIJI

Simfonični orkester HRT obakrat navdušil publiko

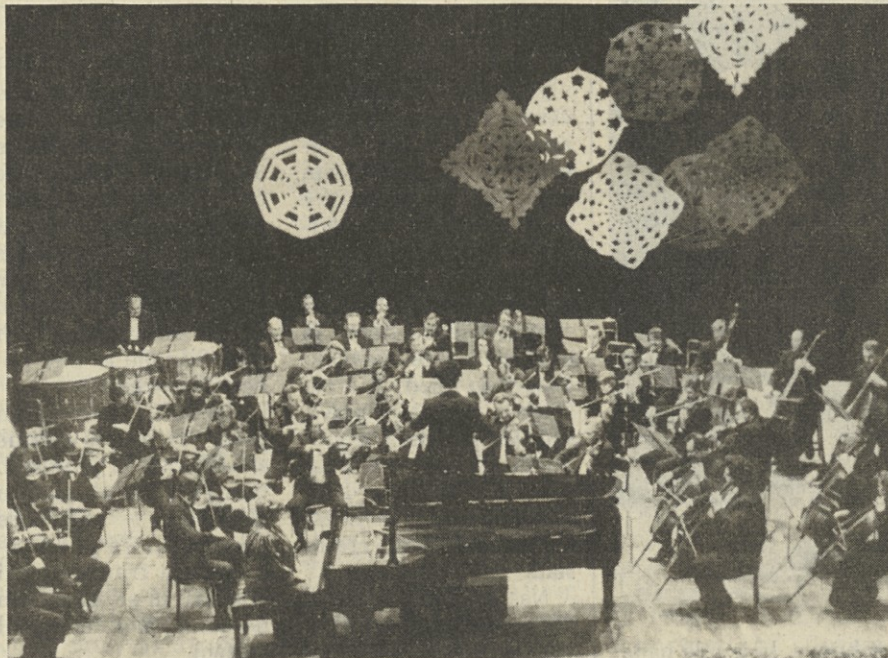
Simfonike je vodil mladi in simpatični dirigent Alan Bjelinski

JOZE KOREN

Novoletni koncert, ki ga slovenski bančni zavodi v Italiji že tradicionalno ponujajo tržaškemu in goriskemu občinstvu, je tokrat povsem zadovoljil povabljenega ljubitelja glasbe in goste, ki so v sredo do kraja napolnili tržaški Kulturni dom, večer prej pa gorisko gledališko Verdi. Predstavil se je simfonični orkester hrvaške radiotelevizije iz Zagreba pod vodstvom mladega in simpatičnega dirigenta Alana Bjelinskega, po starih tržaških poreklu, z ugledno solistiko, pianistko Pavico Gvozdič.

Kot je za take praznične prilike primerno, so Zagrebčani ponudili v poslušanje spored popularnih del iz svetovne simfonične literature, ki pa prav zaradi svoje popularnosti zahtevajo tudi njej ustrezno izvedbeno raven. Reči je treba, da se je v tem oziru gostujoči orkester 70-clanski orkester z dirigentom vred na moč potrudil in če že ne v celoti, pa vsaj v mnogih trenutkih nudil prijetno muziciranje. Pri tem niti nocojem pomisliti na skrajno neugodno okoliščino, v katerih delujejo hrvaške vrhunske kulturne, in ne le glasbene, ustanove v teh dramatičnih casih.

Svojo dobro razpoloženost je orkester izprical že kar v uvodni uverturi iz znane polresne Rossinijeve opere »Tatinska sraka« (La gazza ladra). V ritmično dokaj zanesljivi izvedbi, spodbujeni od vehementne dirigentove geste, je prišla po uvodni koraknici do lepe veljave zlasti virtuoznost godal v tipičnih rossinijevih tercinah drugega stavka Allegro con brio. Pred mnogo bolj zahtevno nalogo je bil orkester z dirigentom in solistiko postavljen z izvedbo Beethovnevega Koncerta št. 5 v Es-duru op. 73 za klavir in orkester, poznane tudi z nazivom »Imperator«. Epska močnost skladbe je kljub ne najboljši zvočnosti, dobila najlepšo odzivnost v uvodnem Allegru in v sklepnem Rondóju. Ob ne vedno povsem zanesljivem vzdrževanju razmerij med solistom in orkestrom je kadencijski pianistični part v Allegru s težnjo k močni in virtuozično nastrojeni klavirski interpretaciji, postavila pianistka Pavica Gvozdič, ki pa je v interpretativnem pogledu bila prepričljivejša v bolj poetičnem oblikovanju drugega stavka Adagio con poco

Simfonični orkester HRT med goriškim nastopom (Foto Studio Reportage)

mosso, kjer je v momentih solističnih utisov prišel dobro do veljave tudi orkester v svoji celoti. Pomembne tehnične odlike je pianistka potrdila nato še v dodatni aplavz občinstva.

Prilagodljivost melodičnemu podajanju je orkester pokazal v Schubertovi Simfoniji št. 7 v h-molu, znani tudi kot »Nedokončani«, ki slovi po svoji priljubljenosti predvsem zaradi melo-

dične lepote tem, ki se ponavljajoče se razvijajo skozi oba stavka. Do kar pomembne veljave so prišle vse instrumentalne skupine od uvodne sonornosti basov preko uglajenosti violoncelov in spevnosti violoncelov (posebej je treba omeniti plemeniti zvok prvega violoncelista v solističnem vložku) do lepe kar dramatične zvočnosti pihal.

Navdušenim aplavzom se gostje niso mogli in očitno tudi niso hoteli izogniti z bogatimi dodatki, ki so sicer kontrastno odstopali od redne-

ga sporeda, saj sta se tako orkester kot njegov dinamični dirigent z lepo sproščenostjo predala lahkotnemu znanju duhovnega vzora in občinstvu postregla se z dvema Straussovima polkama in slovitim valcom »Na lepi modri Donavi« pa se z enim od popularnih Schubertovih ljubzenskih liederov, v katerem smo lahko prislunili tudi delikatni vodilni interpretaciji harfistke. Navdušenost občinstva je nedvoumno pokazala, da je koncert dosegel svoj prilagodni namen.

STARI OBIČAJI / OB SV. TREH KRALJIH

Vrhovsko koledovanje sledi najstarejši ljudski tradiciji

Nanj se domačini vestno in vneto pripravljajo

ZDENKO VOGRIC

Ko se peljemo iz Gorice proti jugu skozi Stander, nas cesta privede v Sovodnje, glavni kraj istoimenske slovenske občine. Ozemlje, ki upravno spada pod to občino, sega od Soče na zahodu do državne meje pri Rupih in Mirnu, od standreskih njiv čez Vipavo na doberdober (ali goriski) Kras, kjer meji na občino Doberdob. Na skrajno severozahodnem delu planote se dviga Debeli griz (276 m.n.m.v.), našim sodržavljanom bolj znana kot Monte San Michele prizorišče groznih krvavih spopadov v prvi svetovni vojni. Nedaleč od tod leži Vrh (nekdanji sv. Mihael).

Danes tudi Vrh živi v ritmu sodobnega življenja;

blagostanje je prodrlo v vas, cestne in telefonske zveze z dolino so zelo dobre. Avtomobil je nasledil vozu in kolesu, traktor pa volu. Iz vodovodnih pip teče sveža voda in elektrika je nadomestila petrolejko... a kljub tem spremembam Vrhovci še vedno »držijo skupaj«. Malo znano je npr., da se danes na Vrh na dan sv. treh kraljev vaski fantje v sprevedu krožijo po vasi, obiščejo vse domačije in prinašajo hisnim gospodarjem voščila za zdravlja polno, srečno in bogato Novo leto. Pred zbrano družino zapojejo staro koledniško pesem. Le-ta je ena najstarejših ohranjenih slo-

venskih kolednic.

Tudi letos so vrhovski fantje prav na dan sv. treh kraljev ponovili stari obred. Pred tem so imeli več pevskih vaj pod vodstvom prizadnega domačina, dolgoletnega zborovodje Marija Vizintina. Treba je bilo teh vaj, ker je med koledniki večina »neizkušenih« pevcev. Na praznik v zgodnjih popoldanskih urah se je ducat fantov zbralo v gostilni Pri lovcu. Se zadnja vaja in spreved se je odpravil v vas. Fantje so obiskali vse vasko družine; v sončnem popoldnevu in do teme so obhodili vse zaselke. Vse se je odvijalo po ustaljenih pravilih: koledniki vstopijo na dvorišče, hisni gospodar jih pricača pred vrati in po običajnih pozdravih in voščilih jih povabi v hišo. V kuhinji je zbrana cela družina, na mizi so kozarci in steklenica domačega vina. Fantje zapojejo kolednico: (prvi glas) Dober večer gospodar, o gospodar, gospodinja... tej prvi sledijo enajst do petnajst kitic: ...Vasa hišna družina živi kot Bog in Marija... Svetla zornica unkray gre, na uni kraj črne goré... s pripetom med kiticami (spremljevalci-pastirji): Trije so kralji v deželi, Marija rodila Jezusa.

Med »nabožnimi« kiticami vpletajo tudi druge bolj »posvetne«: Slisali smo praviti, da ste preslica zadavili... Naj bo preslic al' preslica, nam prtica klobač... Maricka skoci na kas(u) on, zad-

lab' (zgrabi) ta večji klobač(u) on...

Povsod so jih z veseljem sprejeli, ker koledniki prinesejo srečo. Domači so zbrano poslušali pesem in jim ponudili kozarec domače kapljice. Vsaka gospodinja je v zahvalo za voščila darovala družbi domačih kolin, steklenico vina ali vsoto denarja. Koledniki so nekoč nabrali več »naturalij«, danes pa predvsem »solde«. Z nabranimi dobrnotami so zvečer v Kulturni dvorani vaska dekleta pripravila za vse imenitno večerjo. Denarja je se ostalo za blagajno Kulturno-sportnega središča in deloma za organizacijo pustovanja in drugih prireditvev. Praznik se je tako končal z veselo družabnostjo.

Skoda bi bila res velika, če bi opustili to tradicijo, kot se na žalost že kratkim pa sta se klepetavi »venderigli« podeljela prelevili se v Ucio in Toio: nova dva lika sta seveda ustvarili nam že dobro znani Tatjana Turko in Ingrid Verk (na sliki Ferrarja), amaterski igralki, režiserki in avtorici vseh svojih gostobesednih, zabavnih, včasih kričavih dialogov. Ucia in Toia prenašata lik »venderigle« v italijanski mestni prostor: boljunsko in škedenjsko narečje Vanka in Tonce tako nadomešča tržaško narečje - v številnih odtokih se stare, ne več uporabljene govornice italijanskih so-

meščanov. V sklopu zadrage Ars nova sta Tatjana Turko in Ingrid Verk ustvarili

NAREČNO GLEDALIŠČE / USPEŠNA POT »VENDERIGL«

Kako sta Vanka in Tonca postali še Toia in Ucia

Znani jezični par je pred dnevi v italijanski verziji nastopil v tržaškem gledališču Silvio Pellico

DAMIANA OTA

Vanka in Tonca se v dvojici uspešno predstavljata občinstvu že dobrih pet let, prav pred kratkim pa sta se klepetavi »venderigli« podeljela prelevili se v Ucio in Toio: nova dva lika sta seveda ustvarili nam že dobro znani Tatjana Turko in Ingrid Verk (na sliki Ferrarja), amaterski igralki, režiserki in avtorici vseh svojih gostobesednih, zabavnih, včasih kričavih dialogov. Ucia in Toia prenašata lik »venderigle« v italijanski mestni prostor: boljunsko in škedenjsko narečje Vanka in Tonce tako nadomešča tržaško narečje - v številnih odtokih se stare, ne več uporabljene govornice italijanskih so-

meščanov. V sklopu zadrage Ars nova sta Tatjana Turko in Ingrid Verk ustvarili

novi predstavi: celovita odrska postavitev - pol-druge ure klepetanja, smeha in dovptov - je bila preteklega 5. in 6. januarja v gledališču Silvio Pellico v Ul. Ananjan, z naslovom »Ocio che riva Toia e Ucia« pa se je predstavila v uravnoteženo ponudbo gledališča zadrage Armonia.

Poleg neutrudnih »venderigle« so nastopili se Nevja in Magda Svava, Frida Furlan in Miran Klun (slednja dva v večkratnih vlogah različnih likov, ki so dopolnjevali in pestili nit dialoga med Ucio in Toio). Gledališko delo, ki ga je težko opredeliti v komedijo, kabaret ali mozaik posameznih odlomkov, je v dveh ponovitvah doživelo učinkovit sprejem občinstva, nadvse zadovoljivo pa je tudi

mnenje drugih» gledaliških delavcev.

Tatjana Turko in Ingrid Verk (glavni avtorici besedil, scenografije, režije, kostumov in glasbenih medijev) sta tudi v novi preobleki spet uspeli posredovati občinstvu pristno, zabavno, zdravo in s prvinami »starih časov« prezeto podobo dveh klepetavih, zbadljivih, pa tudi samozvestnih prodajalk zelenjave. Ob njunem delu se Ucia in Toia pogovarjata o vsakdanjih problemih, o družinskih odnosih, modrujeta celo o politiki in znanstvenih dosežkih, brez prave hudobije se »spotikata« ob početje sosedov, odkoder vsako jutro prihajata v mesto s svežnjem zelenjave, predvsem pa z nabrušenim jezikom in zvrhanim kosom novih argumentov.

KNJIŽEVNOST / »MOJ BRAT VOJKO«

Ko se spomini spremenijo v napet roman

Knjiga Radoslave Premrl

IVANKA HERGOLD

Radoslava Premrl - Moj brat Janko-Vojko. Legendarni partizan v sestrih odcaranih očeh.

Ko bi bila knjiga Premrlove napisana letos, lani, predlanskim, v tem času, ki je za Slovence vsekakor prelomen, bi verjetno imela le malo manj čara, kakor ga ima, ker pač ni nastala iz kakšne zdajšnje politične pravdnosti, nasprotno, bila je napisana za Pahorjev Zaliv, revijo, v kateri je tedaj (ob koncu sedesetih ter na začetku sedemdesetih let) bilo takšno pisanje sploh mogoče objaviti. Pred meseci je knjiga izšla pri Slovenski Matici v Ljubljani.

Najprej: gre za zares imenitno napisano knjigo, pravi literarni doživek, za čisto nekaj svojkega, kar je hkrati tudi na izbran način poučno, povsem in do zadnje vrstice prepričljivo, celo napeto, sveže in iskrene, da se bralcu olazni in nakrha morebitna siva, zgodovinsko vsevedna granitnost (če jo pač slučajno se ima). Prav pripovedni talent presega (najbrž?) prvotni pisateljski namen, da bo pač napisala spomine na junaskega brata, in njej sami (ter bralcu v veselje) zagode, ker je napisano sprto s samim znanjem, tako da mestoma celo naslov ne ustreza več. Ponekod imas razločen vtis, da bereš napet avtobiografski roman, v katerem je ena od glavnih oseb res legendarni Janko Premrl-Vojko, druga pa njegova sestra Slavka. Jezik je nenehno sodoben, izrazen, točno in jasno. Skoda le, da je tu in tam (na ljubo t.i. »resnici«) preveč opisna.

V Sembid (Podnanos) in okolico postavljena pripoved se začne sredi dvajsetih let (z opisom sembiških »gas« ter prvega uporniškega bratovega dejanja zoper fasizem, ko je kot sedemletni fantek stlail v stranico skolio obleko organizacije Balilla), prikazuje pomembnejše trenutke iz družinskega, celo rodbinskega življenja Premrlovih (lep lik primorske, stroge matere, tudi strica skladata Stanka) v času fashistne, nato nemške in, končno, tudi partizanske oblasti. Knjiga se učinkovito konča s kratkim poglavjem, ki osvetli žalno svečanost ob pokopu brata Janka v ljubljansko grobnico narodnih herojev.

Poseben mik je pravzaprav v pisateljskem pogledu na osebe in njihova dejanja. Pise kot iz neke nelahke razdalje, kjer je nikdar ne zanese v ceno obsojdo, ne pusti se ujeti v past, ki jih ob taki vsebini nastavlja čustva. (Mislim predvsem na posebno dramatična me-

sta, kot so sporocilo o bratovi smrti, iskanje sestrinega trupla, prizori iz ječ itd.) Popusti le pred pisateljsko intuicijo, s katero sega v spomin po različne dogodke, obraze, pričevanja, srečanja, in jih popise tako, da mahoma oživi med njimi tudi sama s svojim značajem v dekliskem času.

V središču knjige stoji krepa postava brata Janka, kateremu je prav ona - Slavka (v družini sta bila se dva fanta in eno dekle) najbližja. Tako ga po eni strani osvetli s sestrske bližine v domači hiši kot vedoželjnega, v znanost in knjige zgle danega fanta, kot zanesenjaskega upornika, ki se več let pripravlja na boj, si krepi v ta namen telo in duha, se nato bojuje kot svobodoljubljen, pravičen in veren človek v partizanih. Po drugi strani pa ji ta velika bliskost z bomenim bratom pomaga odkrivati razlike med njima: on je preprost ter ubogljiv vernik in sin, čustven in nagel, a neizprosno in seveda »okruten« vojvak; ona kot hči uporna, svojska v rečeh vere in vesti, inteligentna, pogumna v odnosih z ljudmi in ob politični presoji dogodkov. Tudi v vojakih razbira stisko in človeške poteze (pri domobrancih, fašistih, Nemcih, manj pri četnikih), rada bi torej zivela v svetu, kjer veljajo božji zakoni, ne pa pohlepni človeški in politični, celo propagandni računi.

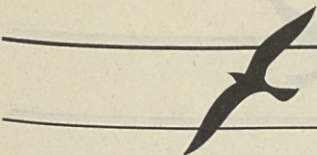
Premrlovi so kot svojci herojskega partizana seveda izpostavljeni se drugačnim pritiskom, ne samo zdaj enim, zdaj drugim sovražnikom, ampak so (tudi kot vaski veljaki) trn v peti prilagodljivcem ter ubogim, preplanim ljudem brez idealov, se več, po bratovi (zagonetni) smrti naj bi kot svojci legendarnega junaka s svojim dejanjem in nehanjem pomagali ohraniti legendo o bratu, in to v politično kaotičnih ter ideološko nasilnih medvojnih in povojnih okoliščinah, ki so na tak ali drugačen način skrnilile »svete ideale« svobode in pravčnosti, zaradi katerih je ta brat postal legendarni junak. Ti ideali hkrati določajo pisateljski politični ter etični zorni kot. V njih pa je ukinjena socialna in komunistična ideja (na račun zgolj narodnega odpora Primorcev), tako tipična za partizanske zgodbe drugod po Sloveniji.

Knjigo bogatijo tudi fotografije družinskih članov, kar ji po eni strani se poveča pričevanjsko, dokumentarno vrednost, po drugi strani pa deloma ukinja bralcev fantazijski polet, ki ga pripoved sprošča.

Koledniki zapojejo v vsaki hiši (Foto Studio Reportage)

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 21. uri (Ovalna dvorana) Gregor Stnisa: Zabe, v produkciji Koreodrame Ljubljana in CD. Cena vstopnice 1000 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 10. t.m. ob 18. uri in 11.t.m. ob 19. uri (za abonente MGL), 12.t.m. ob 19.uri, 20.t.m. ob 11. uri ter 21.t.m. ob 18. uri (Gallusova dvorana) W.Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polic. Režija: Dusan Jovanovic. Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.

17., 18., 19., 20. in 21. januarja ob 19.00 in 21.30 uri Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana.

NAPOVEDUJEMO: 28. in 30. t.m. ter 1.2. ob 19. uri G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 20. uri (Mala drama) Nicolaj: Prva klasa.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET SNG

DANES IN V PRIHODNIH DNEH (do 15.t.m.): Studio SNG Opera in balet vabi k sodelovanju vse vrste glasbeno scenskih (po)ustvarjalcev. Posebej so zazeleni moski glasovi, vendar so dobrodošli vsi potencialno kvalitetni pevci. Studio omogoča izpopolnjevanje v petju, plesu, gledaliških vscinah in odrski praksi. Kogar taka dejavnost zanima in ima ustrezne dispozicije, naj se prijavi na naslov: Studio, SNG Opera in balet, Zupanciceva 1, do 15. t.m. O avdiciji boste pravocasnno obvesceni.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO

Abonente naprosajo, da vstopnice za predstavo Kralj Lear v CD (10.t.m. abonma stud.A in B in Abonma E; 11.t.m. abonma Mladinski I in II) dvignejo osebno v PIC MGL vsak dan. od 10. do 12. ure in od 18.30 do 19.30 ure. Za mladinske abonure in abonma E dvignejo vstopnice animatorji oz. mentorji. Tel. 061/ 210-852.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES IN JUTRI: ob 19.30 J.B.Molière: Don Juan.

V PRIHODNIH DNEH: 11.t.m. ob 19.30 J.B.Molière: Don Juan.

15. in 16. t.m. ob 19.30 Carmen - popoldan na robu evropske zgodovine.

17. in 18.t.m. (Minoritska cerkev na Lentu) Grum- Zlatar-Frey: Dogodek v mestu Gogi. Informacije na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

V PRIHODNIH DNEH: 12., 13. in 22. t.m. G.Puccini: La boheme.

20. t.m. ob 19.30 balet Luna nad Mississippijem, po motivih baleta Sedem smrtnih hrehov B. Brechta.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: SLG Celje zapisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.

Sporod: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališce Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Moliere-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališce Ljubljana), Nicolai: Hamlet v pikantni omaki (Slovensko stalno gledališce Trst), Moliere: Svatba po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbezi od zene (Prešernovo gledališce Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi mozje (Drama SNG Ljubljana), Moliere: Namisljeni bolnik

Vpis abonmaja od 11. do 29.t.m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 12. in 13. januarja H.Ilsen: Nora.

Informacije na tel. 064/222-681, 222-701.

VELENJE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 17. uri (Mali oder) Kabaret 20. stoletja: ne smejte se, umrl je klov. Avtorski projekt Vite Mavric-Ruic.

SOLKAN

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISE

DANES: ob 20. uri Roger Vitrac: Volkodlak - Don Juan v norisnici. Režija: Dusan Jovanovic. Igrajo: Janez Starina, Rade Serbedzija, k.g., Joze Hrovat, Stane Leban, Ivo Barisic, Veronika Drolc, k.g., Teja Glazar, Nenvenka Sedlar, Mira Lampevujicic, Metka Franko, Dusanka Ristic in Alenka Vidrih.

Informacije in rezevacije vsak dan od 10. do 16. ure na tel. 065/25-326.

KOPER

GLEDALISCE KOPER

V PRIHODNIH DNEH: v petrek, 14. t. m., ob 20. uri gostovanje ansambla Slovenskega stalnega gledališca iz Trsta z uprizoritvijo dela A. P. Cehova Cesnjev vrt. Režija Boris Kobal. Nastopa Mira Sardoč. Predstava za abonma in izven. Rezervacije vstopnic po tel. 21027, predprodaja na sedežu ZKO Koper, Verdieva 3.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

KULTURNI DOM

DANES: ob 20.30 gostuje SLG iz Celja s predstavo F. Schillerja »Razbojniki«. Ponovitev jutri ob 16. uri.

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 11. t. m., ob 16. uri Cesnjev vrt A. P. Cehova v režiji Borisa Kobala.

Ponovitvi v torek, 12. t. m., ob 16.00 ter v torek, 19. t. m., ob 20. uri.

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 (red sobota) gostovanje gledališke skupine Teatro di Sardegna z delom A. Brofferia Il Vampiro. Režija Beppe Navello. V glavni vlogi Giustino Durano. Predstava v abonmaju: odrezek 2B (50-odstotni popust za abonente reda A - alternativna). Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel.630063, od 9.00-12.30 in od 15.30-19.00) in v gledališču Rossetti (tel. 54331 od 14.00-19.15). Jutri, ob 16. uri zadnja ponovitev.

V PRIHODNIH DNEH: od 13. do 24. t. m. bosta Stalno gledališce FJK in gledališka skupina Glauca Maurija uprizorila delo A. Schnitzlerja Anatol.

Režija Nanni Garella, v glavni vlogi Roberto Stur-nov. Predstava v abonmaju: odrezek st. 6. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 12. t. m., ob 20. uri (red A) premierska predstava - Cajkovski - balet Hrestac (Lo schiaccianoci). Balet in orkester gledališca Verdi, dirigent Guerrino Gruber. Koreografija Giuliana Barabaschi.

GLEDALISCE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatro d'arte iz Rima z delom Augusta Strindberga Danza di morte. Režija Antonio Calenda. V glavni vlogi Anna Proclemer, Gabriele Ferzetti in Giam-piero Fortebraccio.

Zadnja ponovitev jutri, ob 16.30.

VIDEM

GLEDALISCE LUIGI BON - COLUGNA

V PRIHODNIH DNEH: 15. in 16. t. m. gostovanje gledališca Teatro delle Briciole z delom Il grande racconto.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 Orfej v podzemlju.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 10.t.m. ob 22. uri Queen Live z Wild Boys. Vroci sou za mze dni.

14.t.m. ob 22.uri Zdenka Kovacicek & Vanja Lisjak Trio.

17.t.m. ob 22.uri The Aftertouch - koncert techno gay skupine z Dunaja.

21.t.m. ob 22. uri Jazz delavnica Nina de Glerie in Vlada Battiste. Tel. 061/322-468

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 11. t. m. ob 19.30 uri koncert pianistke Elisabeth Leonskaje (za Srebrni abonma). Informacije na tel. 061/213-624.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 11. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskoga koncertnega drustva. Nastopil bo Michele Campanella.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija,

26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem;

29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

ŠTIVAN

ŠTIVANSKA CERKEV

JUTRI: ob 20.30 bo v štivanski cerkvi nastopil orkester Opera giocosa pod vodstvom Severina Zannerinija in zbor Città di Trieste pod vodstvom prof. Marie Susovski-Semeraro. Na programu Haendel in C. Saint-Saens. Koncert organizira Glasbena sola Punto musicale iz Sessljana s podporo Dezele FJK, izkupicek večera pa je namenjen Zdrugenju AGMEN. Vstop prost.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 13. t. m., ob 20.30 koncert orkestra Radiotelevizije Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta, pianist Francois Joël Thiollier. Na programu Rimskij-Korsakov, Prokofiev, Snitke, Skrijabin.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: Danes in vsak dan do 13. januarja ob 20.uri (Kosovelova dvorana) Boemsko zivljenje, film režiserja Akija Kaurismakija. Vstopnina je300 SIT.

V okviru Dnevov plesa 93: ob 11. in 18.00 uri (pasaza Maximarketa) Pozor, prihajajo lutke. Nastop Studia za ples Celje - skupina Igen.

Ob 16. uri (Video klub CD) Video/ples.

Ob 19.uri (Linhartova dvorana) in ob 21. uri (Kosovelova dvorana) Plesni večer.

JUTRI: ob 19.uri (Linhartova dvorana) Soncniki. V okviru Dnevov plesa '93 nastopa Studio Mare Zagreb.

Informacije vsak delavnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure na tel. 061/222-815.

KLUB K 4

DANES: od 10. do 17. ure Marko Pogacnik: Čiščenje prostora, predavanje in delavnica. Vstopnina je 1.000 SIT, za studente 500 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 11. t. m. od 19. do 21.00 ure Devet vrat kraljice stvarstva. Predstavitev v sliki in besedi: Darja Prelec.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

V PRIHODNIH DNEH: 12.t.m. ob 16.30 in 18.30 Kulturni oddaji: Bouillon de culture (vodi Bernard Pivot), Caractères (vodi Bernard Rapp).

14. t.m. ob 18. uri Entree des artistes, film Marca Allegreta. Slavosvoj igralcem in gledaliscu. Center je odprt od ponedeljka do petka med 8. in 19.00 uro, informacije na tel. 061/224-883.

LUTKOVNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 16.00 uri Clovec (Mozaicni pop spektakel)- nastop plesnega gledališca MAS Kranj in Fine Young Animals (v okviru Dnevov plesa '93).

PEDAGOSKI INSTITUT

V PRIHODNIH DNEH: od 11. do 15. t.m. bodo vsak dan ob 17. uri predavanja na temo Pouce-vanje in oblast. Predaval bo dr. Michael Apple, profesor na oddelku za preucevanje kurikularne, izobrazevalne in vzgojne politike na univerzi Win-consin-Madison v ZDA. Predvanje bo v okviru programa Cultural Studies, ki ga organizira Institutum Studiurum humanitatis.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19.00 uri Marjan Marinsek: Havaji. Predavanje, projekcija diapozitivov, havajska glasba, koktajl, skrivnostni gost.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

MUZEJ REVOLTELLA

Ul. Diaz

DANES: ob 17. uri Alpe Adria cinema: v okviru

niza Arteinvideo bodo v dvorani Muzeja Revoltella predvajali slovenske video filme »Bilokacija« (1990), »Sejalec« (1991), »Tri sestre« (1992) Marine Grzinic in Aine Smid, »Stopnišce« (1992) Jasne Hribernik, »Tango za ribe« (1992) Natase Proscenc ter madzarske video filme »Téli Hadjárat« (1992), »Hét Nap« (1992) in »Füveskönyv és naplò« (1992). Video filmi so v originalni verziji. Vstop prost.

KINO EXCELSIOR

Ul. Muratti 2

Dvorana Excelsior

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 13. t. m., ob 17.30 - Alpe Adria Cinema: v okviru niza Nuovo Cinema Libertà bodo predvajali filme: Poljska - »Aby do gwizdka« (1986) Leszek Komorowski; »Diabły, diabły« (1990) Dorota Kedzierzawska, ob 20.30 »Rycerz« (1990) Stanislaw Lenartowicz, »Korczak« (1991) Andrzej Wajda. Filmi so v originalu s podnapisi v italijanscini. Ob 22.30: »La pista« (1991) Guanluigija Toccafonda in Simone Maluzzani, »Amoroso« (1991) Maurizia Forestie-rija, »In viaggio verso Est« (1992) Beppa Cina.

Dvorana Azzurra
Ob 15. uri - niza Videorama: Madzarska - »Bré-mai szabadság«, »Videopályázat«, ob 20. uri »A Nagy vizit«, »Négy, hat, nyolc«, »Herbalk«, »1989 The real power od TV«, »Children of Apocalypses I e II«. Video filmi so v originalni verziji. Vstop prost.

ČEDAD

GLEDALISCE RISTORI

JUTRI: ob 15. uri Dan emigranta v organizaciji slovenskih organizacij videmske pokrajine. Pozdrava bosta podala predsednik deželne odbora F-JK odv. Vinicio Turello in prof. Marino Qualizza. Na sporedu bo nastop Beneškega gledališca s komedijo »Ni dobro biti sam« in ansambla Bintars.

Sledilo bo družabno srečanje v prostorih zadruge v Premariaccu.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 10. januarja ob 11. uri gostovanje LG Maribor s predstavo Jane Kolaric: Vesele ciglanove lutke (izven).

Informacije in rezervacije v sredo, četrtek, petek in soboto od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-789, 314-962.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejše zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 11.uri Zivalska olimpiada, pravljica - Snezna Alic.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnprej pravocasnno sporočite na tel. številko 061/213-024.

VITESKA DVORANA KRIZANK:

JUTRI: in vse nedelje v januarju ob 17. uri Kužek postružek na obisku. Gledališce Jaz in ti. Tel. 061/322-544.

KULTURNI DOMM SPANSKI BORCI

DANES: ob 16. uri Carodej potepuh. V okviru Sobotnega popoldneva za otroke nastopa carovnik Miran Canak. Prodaja vstopnic vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovskovem salonu in uro pred predstavo pri blagajni doma. Tel. 061/448-922.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 11. uri Jana Kolaric: Medved, zajcek in pišček Spiček, režija Bojan Cebulj. Cena vstopnice je 100 SIT. Rezervacije in informacije ob delavnikih od 10. do 12. ure, ob nedeljah od 10. do 11. ure na tel. 062/26-748.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 12.t.m ob 10. in 12.uri L.F.Baum: Carovnik iz Oza (abonma Cebelica 1 in 3). Informacije na tel. 063/24-637.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

DANES: ob 10. 00 uri Milan Dekleva: Mi se ne damo. Musical za mlade - izven in konto.

ORMOŽ

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 13. t.m. ob 11. in 13.uri L.F.Baum: Carovnik iz Oza. Gostuje Slovensko ljudsko gledališce Celje.

KOPER

GLEDALISCE KOPER

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 16. t. m., ob 10. uri Andersenova pravljica Slavcek v izvedbi PDG Nova Gorica. Predstava je za otroški sobotni abonma in izven.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 13. t. m., ob 18. uri premiera Andersenove pravljice »Cesarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marjan Kravos, kosmumi Marija Vidau, komponist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Vikj. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovic, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korošec. Predstave bodo trajale do 19. t. m.

GLEDALISCE CRISTALLO

JUTRI: ob 11. uri »Povem ti pravilico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Cesarjeva nova oblacila v izvedbi Slovenskega stalnega gledališca.

VIDEM

FELETTU UMBERTO

OBCINSKI AVDITORIUM

DANES: ob 15.30 predstava ciklusa L'Accordeon. Na sporedu bo pravljica Ostrzek v izvedbi Paola Valentija.

Koroška

ŠKOCIJAN

KULTURNA DVORANA KASSI

DANES: ob 16.30 ekolska pravljica »Do tiste stezice, tam je moje« Vike Grobovsek v izvedbi gledališke mladinske skupine Škocijan.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t.m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/ Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31.t.m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstavlja 12 vodilnih svedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALE-RIJA

Do 8. t.m. je na ogled retrospektiva videoo del 1982/92 in predstavitev novih instalacij Marine Grzinic in Aine Smid.

Do 31. t.m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

V vasi Otok je zanesljivo največ mulcev na svetu

Vasica je kot hrbet jezerske ščuke, ki je pogledala iz vode Cerkniškega jezera

Okoli leta 1040 so v bukke prvič zapisali ime trga, ki so ga imenovali Cerkvica. Pred tem je na samotnem kraju lepe dežele stala cerkva. V cerkvenih bukvah so zamenjali crko v z n in nastalo je ime Cerknica. O vsem, kar se je dogajalo na Cerkniškem, je v letu 1684 prvič poglobljeno pisal Janez Vajkard Valvasor. Samo tri leta po objavi četrte knjige Slave vojvodine Kranjske,

v kateri opisuje Cerkniško jezero, so Janeza Vajkarda Valvasorja sprejeli med člane angleške Royal Society, v kateri so v tistem času sodelovali najpomembnejši znanstveniki in strokovnjaki, ce omenimo samo Newtona.

Valvasor je svoje raziskovalne zapiske o Cerkniškem jezeru poslal v London tajniku Kraljevske družbe Tomažu Galetu. Ta je Valvasorja obvestil, da so

ga 14. grudnia 1687 na seji Kraljevske družbe izvolili za svojega rednega člana. Valvasorja so predvsem zanimali naravni pojavi presihajočega Cerkniškega jezera. Idilično vasico Otok je samo omenil, da obstaja. Vendar je vasica vredna več kot samo Valvasorjeve omembe.

Vasica Otok je kot hrbet jezerske ščuke, ki pogleda iz vode, vrasena je v lepoto pod razpotegnjenim sredogorjem Javornikov in kopa-

ste Slivnice, v kateri se se vedno, vsaj po pripovedovanju Otocanov, skrivajo carovnice. Vas Otok na Cerkniškem jezeru je edino otosko vasno naselje v Sloveniji. Na vrhu njenega gricka se dviga lepa, pa vendar osamljena in zapuščena cerkva. Pozidali so jo okoli leta 1600 in dali imena dveh svetnikov, Primoza in Felicijana. V cerkvi so opravljali samo poročne obrede; krst otrok in pokop ranjkih so opravili v Podcerkvi pri Starem trgu. Vasica Otok ima zdaj približno trinajst his in petintrideset prebivalcev.

Franciska Mulec, zgornja, kot se pravi pri hiši, je ena najstarejših otocank. Se malo in si bo naprtila devetdeset krizev. O mladostnih casih na Otoku nam je pripovedovala: "Nekoc smo bili kar malo mesto, ce se malo pohecam. Imeli smo osnovno solo, mislim, da je bila stitirazredna. Potem smo imeli trgovino in celo gostilno. Danes pa nam ugaša luc, televizija dela slabo, nimamo telefona, makadam-ska cesta do Cerknice je obupna. Pred drugo vojno smo doma pridelali

vsu zita - koruzo, jecmen, rz, proso, celo zlato ajdo smo imeli. Joj, je bilo lepo. Danes pa nam krompir jemlje hudic, nekaj imamo reze in zelja. Koruza nam niti ne ozeleni, ze jo pozre divjad. V hlevu imamo nekaj zivine in ravno v teh dneh cakamo, kdaj bo telicek. Vsaj mleko, skuto in maslo imamo. Meso pa je bolj za nedeljsko kosilo."

Franciskin moz Janez Mulec je prestal veliko hudega. Vendar je se vedno, kljub letom krepoten, cil in zdrav. Pravi, da mu le sluh malo nagaja. "V vasi se skoraj vsi pisete Mulec. Kako to?" smo ga povprašali. "Izročilo oziroma zgodba je takсна ali drugačna. Vendar povedal jo bom. Lastniki gradu Stari Steberk so bili predniki kneza Eggenberskega, na drugi strani pa je bil grad plemenitih, ki se je imenoval Karlovski grad. Kot izvemo iz zgodbe, je bila menda v Karlovskem gradu ena izmed gospodinj noseča z enim od plemenitih. In da se ne bi plava kri pokvarila oziroma se pomesala, so njo in sina odslovili in poslali na otoček na Cerkniškem jezeru.

Otroku pa so vsi govorili ti mulc, tisti mulc, njen mulc...

Mati se je z otrokom naselila v Vratih pred otokom. Kadar pa pri nas zapiha mocna kovevska ali primorska sap, je zelo hudo. Zaradi tega se je mati z otrokom umaknila bolj v zatise na otok. Vsi, kar nas je na otoku, smo postali mulci. No, pisemo se Mulec. To je vse. Kaj je res in kaj ni, pa sam bog ve."

Janez Mulec je pripovedoval, da so včasih živeli kot mostiscarji, samo hiše niso bile na koleh. Otroke so ženske rojevale doma, popotnike za onostranstvo pa so v colnih vozili na bližnje pokopališče. V otoskih colnih, ki so bili dolgi do 12 metrov in široki 70 centimetrov, se je dogajalo marsikaj. V njih so pokopavali pusta, vozili vse potrebno za življenje, med drugim tudi živino. To so delali tako, da so pod dvema colnoma zavzeli verige in zival je stala z dvema nogama v enem in z drugima dvema v drugem colnu. Samo tako je bila zival mirna. Ce pa je kakšen prašček ali pa telček poskocil, se je vse skupaj prevrnilo in potoni-

Zrcalce, zrcalce povej, kje lepši je Otok v deželi tej

lo na dno jezera.

Janez Vajkard Valvasor je v Slavi vojvodine Kranjske o ribolovu na Cerkniškem jezeru zapisal nekako takole: Ko je jezero zacelo odtekati, je moral cerkovnik pozvoniti v cerkvi. Ko zadoni zvonjenje in ga ljudje zaslišijo, pustijo delo na polju, se naglo zberejo s saki, vržejo obleke in sramežljivost raz sebe in hite k jezeru cisto nagi in goli, kakor so prisli iz materinega telesa na svet. Vse se mesa brez sramu. Staro in mlado, moski in zenske, poroceni in neporoceni. Nihce se ne briga za figov list, vsakega zanimajo samo ribe.

Je bilo tako tudi v vasi mladosti, smo pobarali Janeza Mulca. "Skoraj natanko tako. Mi smo lovili na kos brez dna. Kos samo prestavlja po vodi in z roko otipaš, ali je riba v njem

ali ne. Tako smo včasih nalovili cele vozove rib."

Kako ste pa pri vas susili ribe, smo vprasanje namenili Francisku Mulec.

"Ribe smo dimili in susili nad krusno pecjo. Tu sredi naše kuhinje smo jo imeli. Zgoraj so visele risbe in polhi. Ko so se ribe dobro posušile, smo jih zavili v papir in zložili v skrinje iz jelovine, kjer so ostale, dokler jih nismo pojedli. Prav tako smo susili polhe, ki so včasih imeli več masti kot mesa. Se danes uporabljamo poljsko mast za mazilo proti bolecinam v krizu in nogah.

Nas oce so jih veliko nalovili. Nato smo jih slekli in dali kozuske susit; saj veste, da je za kucmo potrebno 36 kozic, ki smo jih nasolili in dali v kadi. Marsikdo jih ne mara, ker pravi,

da so podobni podganam. "Janez Mulec pa je pripomnil: "V tem casu, ko jezero pocasi zmrzuje in bodo otroci dali na noge smrkle (drsalke), smo mi v mladosti lovili ščuke. Ko si opazil scuko pod ledom, si po ledu udaril s kamnom, ki je bil privezan na vrstico, in pritisk je ribo omamil, ti pa si moral v trenutku razsekati led in riba je bila tvoja."

O carovnicah so pripovedovali, da so bile doma na Otoku. Kadar so gospodinje skuhale mocnik ali kaso, so ju dali vedno na zunanjo okensko polico, da se ohladi. Marsikdo je zamenjal dve posodi in otroci so mislili, da so to naredile coprnice. Na vrhu Slivnice je luknja in iz nje pride nevihta. V tej luknji se skrivajo carovnice, vesce, grdobе, vrangi...

Franciska in Janez Mulec

RECEPT

Bananini ocvrtki

SESTAVINE (za 30 kosov):

za paljeno testo: 1/4 l vode, 2 vrečki vaniljevega sladkorja, 60 g masla, sol, 1 čajna žlička sladkorja, 125 g moke, 3 jajca, 50 g suhih marelic, 200 g banan, 1 čajna žlička limoninega soka, 40 g sesekljanih mandljev; poleg tega pa še: masčoba za cvrenje, 1 čajna žlička cimeta, 75 g sladkorja, 2 - 3 jedilne žlice sladkorja v prahu

Vodo, vaniljev sladkor, maslo, sol in sladkor damo v posodo in kuhamo. Stalno mešamo. Nato dodamo naenkrat vso moko in kuhamo tako dolgo, da dobimo testo, ki naredi tanko prevleko na dnu posode. Dodamo jajca in jih dobro vmešamo. Testo postavimo na hladno. Suhe marelice narezemo na manjše kosčke, banane pa na drobna kolesca in jih pokapamo z limoninim sokom. Marelice, banane in sesekljane mandlje vmešamo v testo.

Iz testa z dvema žlicama oblikujemo ocvrtke v velikosti oreha in jih v masčobi cvremo.

Zmesamo sladkor in cimet in v tem povaljamo ocvrtke, potresemo jih se s sladkorjem v prahu in takoj ponudimo.

(Slavko Adamlj)

ZELENI RECEPT

Ječmenova juha s kumino

SESTAVINE:

60 g ječmenove ali ovsene moke, 4 žlice mleto kumine, 1,5 l vode, sol, 30 g masla, 2 dl kisle smetane ali jogurta, 1 rumenjak, pehtran, koper

Mleto kumino suho popražimo z moko, počasi prilivamo hladno vodo in mešamo, da ne nastanejo kepice.

Zmes zlijemo v preostalo ogreto vodo, osolimo in zabelimo z maslom. Kuhamo 10 minut. Kislo smetano, rumenjak in zacimbe stepemo v jušniku in prilijemo vrelo juho.

Ponudimo s popečenimi kruhovimi kockami. (Neva Miklavc, Predan)

Vsi kdaj pa kdaj cečkamo. Cečkanje največkrat zanemarjamo kot popolnoma nepomembno, kljub temu pa opazamo, da se določeni vzorci ponavljajo. Ali prihajajo te cacke naravnost iz podzavesti?

Pogovarjamo se po telefonu, poslušamo, kaj nam govorijo, cakamo ma odgovor... Nas um je zacasno uspan in zato sposoben slediti svoji lastni poti.

V grafologiji poznamo razlage njihovih pomenov, ki so ravno tako pomemben ključ do osebnosti in nezavednega uma kot pisava. Cacke nikoli ne dajo polne analize osebnosti, so pa lahko dodatna pomoč pri razumevanju posamične osebe.

Osnove

Preden si ogledamo različne splosne cacke, se moramo ustaviti pri poglavitnih smernicah, ki jih moramo upoštevati: kako močno pritiskamo na papir, zapletenost tistega, kar cečkamo, velikost cack in izbira barve svincnika.

Rahel pritisk - nanj naletimo pri osebi, ki ni prav zelo prepričana sama vase. Tudi podzavestno čuti, da cacka ne bo tisto, kar si želi, zato jo riše precej narahlo in boječe, skoraj z opravičevanjem. Taka oseba je občutljiva, išče stopnjo perfekcionizma v svojem življenju. Bolj narahlo pritiska, rahlejši je njen miselni okvir.

Hkrati pa je očitno tudi, da med cečkanjem ni doživljala pretresov, ni bila jezna, ustraševana ali frustrirana.

Trd pritisk - cacke so navadno sestavljene iz nekaj preprostih oblik in jih rišejo ljudje, ki z obema nogama trdno stojijo na zemlji ter se ne prepuščajo zlahka novim izzivom. Te osebe imajo raje preverjene in zaupanja vredne poteze. To so osebe, ki vedno najprej rečejo "hop" in šele potem skočijo.

Majhne crke - izražajo previdno, skrbno in delovno osebo, za katero so detajli nadvse pomembni. Najverjetneje je introveritirana, vase zaprta oseba, ki si prav rada vzame čas, da se posveti samo sebi.

Velike, dinamične crke - so po vsej verjetnosti, toda ne nujno, delo osebe, ki je odprte narave. Velike cacke zavzemajo veliko prostora na papirju in jih včasih rišejo osebe, ki so v vsakdanjem življenju sramežljive in si želijo biti bolj odprte. Podzavestno iščejo pozornost in obžalujejo svojo nesposobnost za druženje in tako izražajo svojo zavrti osebnost na papirju.

Polnjenje cack - nekateri polnijo crke v časopisih, čeprav to ni posebno izvirno ali ustvarjalno. Te osebe dobro delajo, če jim damo smernice, dobro sodelujejo v večjih skupinah ljudi in popolnoma sledijo navodilom, ki jih dobijo.

Č A Č K E

Čečkamo vsi, ampak kako?

ALEKSANDRA ZORC BERCE

Izbira barve - ce niste pravkar vzeli v roke najbližjega dosegljivega svincnika, tudi barva izbranega svincnika govori o vasi osebnosti.

Modra - navadno ste vesela oseba, nekomplirana in srečna, s prijateljskim odnosom do drugih.

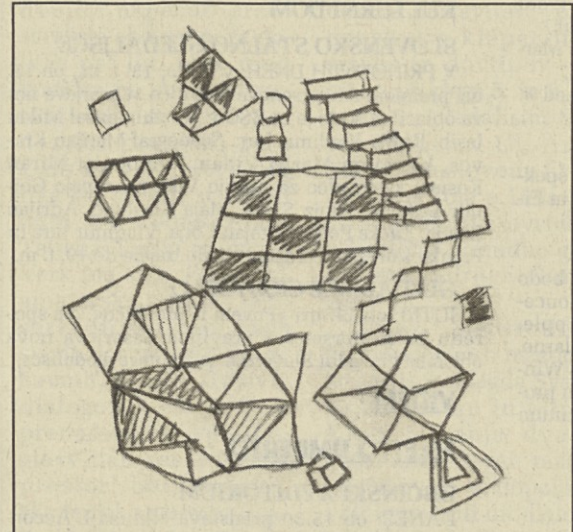
Crna - konvencionalna oseba, ki je ali poskuša biti hladno učinkovita (čeprav je to sa-

mo vtis).

Rdeca - nekoliko egocentrična oseba, najbrž pa tudi zelo cutna; rada je v središču pozornosti in zelo zaupljiva.

Zelena - je uporabljena z namenom, da bi bili drugačni; navadno je to izbor mlajše osebe, ko gre skozi fazo samooценjevanja.

Kategorije

Te cacke bi že po vsebini definirali kot moške, kar pa ne pomeni, da jih ni narisala ženska roka. Narisala jih je poslovna oseba, ambiciozna, sposobna in pripravljena na uspeh. Kažejo na metodnični in logičnega misleca, ki kljub vsemu še vedno misli tudi na druge. Ta oseba natanko ve, kam gre njena pot - k vrhu.

Zdaj si oglejmo splosne tipe cack:

Trikotne oblike - označujejo dobro organiziran um, dobrega organizatorja. To je pozorna, skrbna, kompetentna oseba, ki ima sposobnosti in ambicije, da v svojem življenju nekaj doseže in naredi. Bolj ostri so koti trikotnika in bolj izraziti vrhovi, več možnosti je za agresivnost, ki so bo pokazala pod določenimi pritiski.

Kvadrati in pravokotniki - ce so zelo majhni, lahko pomenijo frustrirano ambicijo, ki je nedosegljiva in vedno znova razlog za slabo voljo. V celoti pa take cacke izražajo izjemno poslovni cut, posebej ce so nekateri kvadrati skicirani in tako se bolj poudarjeni. Tridimenzionalne cacke največkrat rišejo moski. Odražajo ambicijo in poslovne sposobnosti. Skatle, druga na drugi, kažejo na logično in metodnično razmišljanje.

Obrazi - rišejo jih osebe, ki se bolj zanimajo za ljudi kot lastnino in druge mrtve objekte. Ce so obrazi narisani en face, izražajo pozornega opazovalca in zivahno osebo, ki ima pozitiven odnos do življenja.

Zakrivljene cacke - so navadno delo custvenih in temperamentalnih oseb. To so entuziasti, njihove potrebe pa široko variirajo. Zaokrožene cacke označujejo zdrav odnos do življenja brez vsakršne agresivnosti. Ce se cacke

ponavljajo, ima oseba trdna stališca in je disciplinirana, manjka pa ji izvirnosti.

Roze - izražajo mehko, nežno dušo, romantiko. Navadno jim rečejo kar zenske cacke. Izražajo materinske tipe, zaščitniške in ljubee do otrok in drobnih bitij.

Drevesa - rišejo osebe, ki se navadno zanimajo za izobraževanje, učenje in poučevanje.

Zlovesce cacke - kot na primer popačeni obrazi, lobanje maske in tako dalje navadno kažejo na slabo custveno fazo. Ta bo minila, toda trenutno se cuti morbidnost in zivčno neravnovesje.

Hise in srca - osebe, ki se iščejo smisel življenja, idealisti. Podzavestno izražajo željo po ljubezni, varnosti in romantiki.

Valujoce linije - kažejo željo po potovanju, se posebno v oddaljene kraje. Običajno so to nestalne, nemirne osebe, ki se hitro odločajo in imajo cut za romantiko.

Zvezde in krizi - osebe, ki imajo težave pri odločanju, kje je bistvo njihove želje, upanja ali problema, kar pomeni, da njihove ambicije se niso izpolnile.

Kombinacija cack - zakrivljene crte, kvadrati, trikotniki - vsi elementi so uporabljeni v eni sami cacki, kar kaže na neodločnost. Oseba stremi za več stvarmi naenkrat, s tem pa si daje tudi manj možnosti za doseganje enega, določenega cilja.

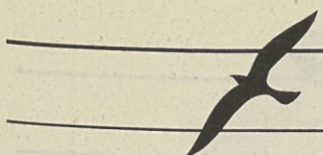
JUTRI

10. januarja

Dvajseto stoletje, stoletje velikih vojn, se je zacelo s prvo globalno konfrontacijo imperijskih interesov velikih sil. Sarajevski atentat je sprozil proces, ki je do temeljev pretresel tedanje razmerje političnih sil v mednarodnih odnosih. Rezultat štiriletni morije niso bile le gore mrlicev, nastalo je tudi novo ravnotežje velikih sil. Se posebej so svoj velik vpliv uveljavile Združene države.

Uspešno predodvanje Združenih držav, ki je največ prispevalo k zavezniški zmagi, je v času pogajanj, po končani vojni, prineslo stari celini nove poglede na urejanje meddržavnih odnosov. Na pobudo predsednika Wilsona so 10. januarja 1920 ustanovili Društvo narodov. Osnovni namen je bil zagotoviti mir in spodbujati sodelovanje med državami. Zanimivo je, da prav Združene države v društvo niso vstopile. Se največja pomanjkljivost Društva je bila ta, da so bile kolektivne sankcije proti tistim, ki bi kršili mir, sicer predvidene, vendar le kot priporočilo. Ni bilo nobenega nacina, kako te sankcije tudi uveljaviti. Tako so dobre ideje ostale na pol poti.

Nemoc DN je prihajala vse bolj do izraza. Društvo je postopoma propadalo in po drugi vojni, leta 1946, prenehalo obstajati.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.20	Radovedni Taček: Sonce, ponovitev
09.35	Povodnjak in makov skrat, 1/3 del lutkovne igrice, ponovitev
09.50	Zlata ribica: Gregor, 3/7 del nadaljevanke, ponovitev
10.20	Tok tok, ponovitev
11.05	Mikrokozmos, ponovitev ameriškega filma
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
13.10	Sova, ponovitev
14.00	Popolna tujca, 12/28 del ameriške naniz., VPS 1400
14.30	Woody Allen: Annie Hall, ameriški film, VPS 1430
16.00	Zelite, milord?, 9/13 del angleške nanizanke, VPS 1600
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Ziviljenjske preizkušnje, 11/13 del angleške poljudno-znanstvene serije, VPS 1715
18.00	Regionalni program - Ljubljana
18.45	TV mernik
19.00	Risanka
19.12	Zrebanje 3 x 3
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport,
20.00	Utrip
20.20	Ona + On
21.20	Bagdad Café, 13/15 del ameriške nanizanke VPS 2135
21.50	TV dnevnik 3, vreme, sport, VPS 2205
22.00	Sobotna noč
22.20	Videooc
23.30	Svetovne glasbene nagrade, 1. del

SLOVENIJA 2

08.00	Otroški program
10.55	Cortina D'Ampezzo: SP v alpskem smučanju, smuk (Z), prenos
11.50	Garmisch-Partenkirchen: SP v alpskem smučanju, smuk (M), prenos
13.00	Poročila
13.05	Operne zgodbe: La boheme, 1. oddaja
14.40	Sportna sobota
18.55	Dober tek!, Kuharski nasveti Paula Bocuseja, 18/22 del
19.00	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Churchill, 1/4 del angleške dokumentarne serije
21.00	Slovenski magazin
21.30	Poglej in zadeni
22.35	Sova
	Znaki zodiaka: Lev, 5/12 del nemške nanizanke
	Macek, francoski film
	Zelite, milord?, 10/13 del angleške nanizanke

KANAL A

07.30	Sobotni dopoldanski program
12.00	Letalonosilka, ameriški film
13.00	Srečni Luka, 1. del ameriške risanke
14.00	Zdravnik po sili, igra
15.10	Kanaliziranje, dokumentarni film
16.00	Dogodek v Podsredi, kratki film
16.25	Carovniki pod kosom, amrški film
17.25	Vesoljevo oko, ponov. znanstveno-fantastičnega filma
19.00	Srečni Luka, 2. del risanke
19.30	MCM
20.00	Guliver, ameriški risani film
21.20	Carolina Skeletons, ameriški film
23.00	Nevarnost v ZDA, ameriški film
00.30	MCM
02.00	Zgodovina porno filma, 5. del
02.30	Erotični film
04.00	Erotična uspavanka
04.20	Astrološka napoved

KOPER

18.00	Globus
-------	--------

RAI 1

8.10	Kom.: Laurel in Hardy
9.20	Film: Il circo e la sua grande avventura (kom., ZDA '64)
11.30	Dok.: Orme sulla neve
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Rubrika: Check-up
13.25	Izrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Sobotni sport
15.00	Variete: Disney Club
18.00	Dnevnik 1 in loto
18.10	Rubrika: Più sani più belli (R. Lambertucci)
19.25	Nedeljski evangeli
19.30	Vreme in dnevnik
20.25	Sportne vesti
20.40	Variete: Caro Totò, ti voglio presentare
23.00	Nočni dnevnik
23.15	Posebnosti TG 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Filmske novosti
0.35	Film: Gli anni in tasca (kom., Fr. '76, r. F. Truffaut, i. N. Felix)

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.05	Film: Ti-Kojo e il suo pescecane (dok. It.)
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik, rubrika
13.10	Dribbling in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	RAI2 na kvadrat, loto
16.15	TGS Parquet, vmes IP v odbojki in kosarki
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
20.15	Sportne vesti
20.30	Film: Trappola per un killer (krim., Kan., i. Kevin Costner)
22.10	Nan.: L'ispettore Sarti
23.15	Dnevnik in vreme
23.30	Aktualno: Senza scrupoli (vodi E. Sampa)
1.00	Film: Il silenzio del Nord (dram., Kan. '81)

RAI 3

6.45	Rubrika o kmetijstvu
9.00	Film: Divine armonie
11.05	Koncert RAI 3
12.00	Film: Le avventure e gli amori di Omar Khayyam (pust., '57)
13.35	Dok.: Pred 20 leti
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.35	Okolje Italija
15.00	Film: Mondo perduto
16.35	Film: I figli di Zanna Bianca (pust., '74)
18.00	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Drobci in kino
20.30	TV film: Kdo je Julia?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Variete: Magazine 3

RETE 4

6.00	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.15	Nan.: Amore in soffitta, 10.55 Che guai in casa Lambert
11.25	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri
15.00	Film: Il visone sulla pelle (kom., ZDA '62, r. D. Mann, i. Cary Grant, Doris Day)
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: Lui, lei l'altro (vodi M. Balestri)
18.00	Kviz: La cena è servita
19.00	TG 4 vesti
19.30	Nan.: La famiglia Bradford
20.30	Variete: Cirkus
22.30	Film: La collina della felicità (kom., ZDA '51, r. H. King, i. Susan Hayward)
23.15	TG 4 nočne vesti

CANALE 5

7.00	Na prvi strani
8.35	Nan.:Družina Addams
9.00	Film: Non siamo più bambini (kom., '40)
10.30	Nan.: Alla conquista del West
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Kviz: Lingo
13.55	Aktualno: L'arca di Noè (vodi L. Colò)
14.30	Aktualno: Forum, 15.00 Amici
16.00	Otroški variete: Topo Gigio in risanke
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: SuperPaperisima (vodi E. Greggio)
22.45	Nan.:Casa, dolce casa
23.15	Film: Una strana coppia di suoceri (kom.), vmes (24.00) vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Variete: J. Lewis Show
9.45	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: Lepotica in zver
14.00	Otroški variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.50	Nan.: Ultraman
17.30	Variete: Mitico Natale
17.55	Film: La pazza storia del mondo (kom., ZDA '82, r.-i. Mel Brooks, nato sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: La storia fantastica (fant., '87, i. C. Elwes, Robin Wright)
22.30	Film: I Picari (kom., It. '87, i. G. Giannini, Enrico Montesano)
0.50	Odprti studio in Sport

TMC

7.00	Euronews
8.45	Risanka
9.00	Snežni planet
10.15	Nan.: Get Smart
11.15	Nan.: Quartieri alti
11.45	Risanka: Una spada per un cavaliere
12.15	Rubrika o motorjih
13.00	Sport Show (vodi M. Sbardella), 14.00 kosarka NBA
18.20	Rubrika: Strike - Ribolov na ekranu
18.55	Gamesmaster
19.25	Vremenska napoved
19.30	Vesti: TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	Film: Scandali e straggate (dram., ZDA '84, r. Rob Cohen, i. Robert Hays, John Gielgud)
22.20	Film: Joe e il gazebo (kom., Fr. '71, r. Jean Girault, i. Claude Gensac, Louis De Funès)
24.00	Film: I selvaggi (dram., ZDA '66, r. Roger Corman, i. Peter Fonda, Nancy Sinatra, Bruce Dern)
1.30	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanka
8.40	Deželni programi
12.00	Glasba in show
12.30	Nan.: Jenny in Chachi
13.00	Nanizanka
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.20	Weekend
16.00	Deželni programi
17.15	Sette in allegria
19.00	Nan.: I Cambell, 19.30 L'uomo di Atlantide
20.30	Film: Le tre spade di Zorro (pust., It. '63, i. Guy Stockwell)
22.15	Film: Won Ton Ton, il cane che salvò Hollywood (kom., '75)
0.15	Filmske novosti
0.30	Nan.: Paradise club, 1.40 Diamonds

TELEFRIULI

16.45	Kratke vesti
17.00	Dok.: Explorer
17.30	Rubrika: Mavrica
18.00	Italia Cingestelle
19.00	Vecerne vesti
19.30	TG posebnosti
20.30	Opera: Aida (dir. Nello Santì)
21.45	Nan.: Barney Miller
22.15	Ena rastlina na dan
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O, ameriška tv nanizanka
13.50	Novoletni koncert, ponovitev
15.10	Carobna svetilka: Superman, risanke
15.45	Skrivalisca, ameriški film, ponovitev
17.30	Dragnet, ameriška tv nanizanka
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.40	Harry O, ameriška tv nanizanka
20.30	Novoletni koncert, posnetek koncerta dunajskih Filharmonikov; dirigent: Riccardo Muti
22.20	TV dnevnik
22.30	Drevored Mor, ameriška drama; igrata Tyrone Power, Joan Blondell
00.20	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Ponovitve oddaj
13.10	Zuriska zaroka
15.25	Stan in Olio, risanka
15.30	Jaz in ti, otroš. progr.
15.35	Ko so zivali zapustile gozd, risna serija
16.00	Otroški Wurlitzer
17.00	Mini cas v slikah
17.10	Large Traveller, vodnik po Indoneziji
18.00	Cas v sliki
18.05	Slika Avstrije
18.30	Trad ob Vrbskem jezeru
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	Gdor recte A
22.05	Zlata dekleta
22.30	Angel Heart, shriljivka
00.20	Cas v sliki
00.25	Lumpek, francoska komedija
01.55	Porocila, Ex Libris
02.05	1000 mojstrov

Avstrija 2

08.00	Vremenska panorama
10.05	Sport
14.05	1000 mojstrov
14.15	Avstralska divjina
15.00	Ali imate radi klasiko?
16.30	Ozri se po deželi
17.00	Ljuba družina
17.45	Kdo me hoče
18.00	Sport
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Cook in Peary
21.50	Cas v sliki, sport
22.20	Peter Veliki, 2/4 del, amer. nadalj.
00.00	Neverjetne zgodbe
00.25	Porocila, Ex Libris
00.35	1000 mojstrov

Hrvaška 1

08.50	TV koledar
09.00	Dobro jutro, Hrvaska
10.30	Zakaj ljubim Zagreb?, oddaja za otroke
11.30	Oddaja za otroke
12.00	Porocila
12.05	Moc in slava, 7. del
12.35	Duhoviti dvor, 14. del
13.05	Risanka
13.15	Slika na sliko
14.00	Porocila
14.05	Pozdravi iz domovine
14.50	"The Kind of Magic"
15.15	Beverly Hills, 90210
16.00	Porocila
16.10	Dokumentarna oddaja
17.05	Mlada Tom in Jerry
17.30	Televizija o televiziji
18.00	Porocila
18.05	TV razstava
18.20	Santa Barbara, 296. del amer. naniz.
19.05	V začetku je bila beseda
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tednik
20.20	"Robin And The Seven Hoods, amer. film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sen brez meja

Hrvaška 2

17.55	Rokomet-Pokal evropskih prvakov: Badel 1862 Zagreb - Braga, 1. polčas
18.40	Rokomet, 2. polčas
19.15	Gaia, ekološki magaz.
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tednik
20.20	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 18/51 del angleške humoristične nanizanke
00.00	Hit-depo
02.30	Horoskop

Madžarska

06.10	Dobro jutro, Madžarska
08.20	Verski program
08.30	Program za otroke
12.00	TV magister
13.30	Popevke McDonald s
14.05	Condorcet, 1.del
15.35	Gaia, ekološki magaz.
16.10	Popolndne z Disneyem
17.50	Adamovi sinovi, Evine hčere
18.15	Barometer
18.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Vечerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.30	Jerry Ricks
21.00	Kitajski sindrom, ameriški film
23.15	Dnevnik

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.05

Angleška legenda politične scene

Winston Churchill, odpadnik in prebežnik

Angleži so o svojem velikem politiku Winstonu Churchillu posneli dokumentarno nadaljevanje v starih delih.

Delo o življenju Churchilla je najbolj obsežna studija o lastnostih cloveka, ki se skriva za svetovno znano legendo. Zgodbo o tem svojevrstnem in nadvse zanimivem politiku in voditelju bomo spremljali od njegovega rojstva pa do smrti. Njegova življenjska pot je predstavljen tako, kot jo je videl in upodobil njegov uradni življenjepisec Martin Gilbert. Podoba Churchilla, ki jo bomo spoznali v nadaljevan-

ki, je nastala na osnovi osemdesetih zgodovinskih intervjujev, ki so trajali skupaj 53 ur. Intervjuji in dogodki so bi-

li posneti v Veliki Britaniji, ZDA, nekdanji Sovjetski zvezi, na Irskem, v Franciji, Italiji, Turciji in Svcii.

V prvi oddaji bomo spremljali Churchillovo življenje do leta 1942, ko je postal predsednik vlade. Ceprav se je rodil v aristokratski družini, je bilo njegovo otroštvo nesrečno, od tod tudi njegova večna potreba po samodokazovanju in potrjevanju. Prvic je postal heroj v burški vojni. Tedaj se je tudi začel ukvarjati s politiko, a je kmalu zapustil konservativce in postal liberallec, vendar samo za nekaj let, nato pa se je vrnil med konservativce.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna ragla; 9.30 Govorimo francosko; 10.30 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslualci cestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.10 Obvestila; 14.05 Poslualci cestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radjska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.10 Kontaktni napovednik; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditelj; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes gla-

sbene želje; 13.40 Obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2.; 19.30 PRS (pop-rock-country); 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zbo-rovska glasba madžarskih skladateljev; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 Romantične simfonije; 19.35 Opera; 22.50 Partiture; 23.55 Lirični utrineki.

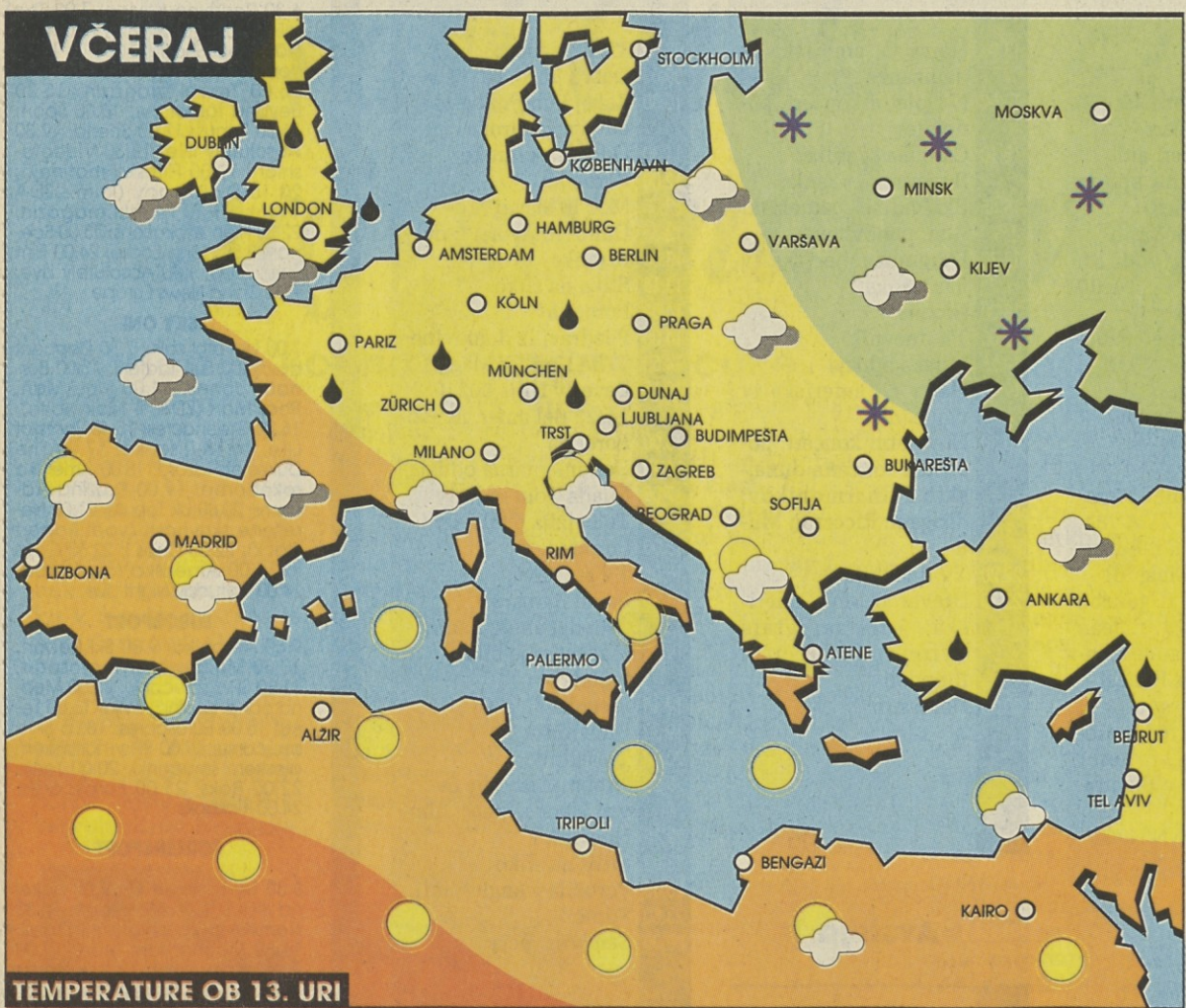
Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoitve, napoved programa, koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtni-

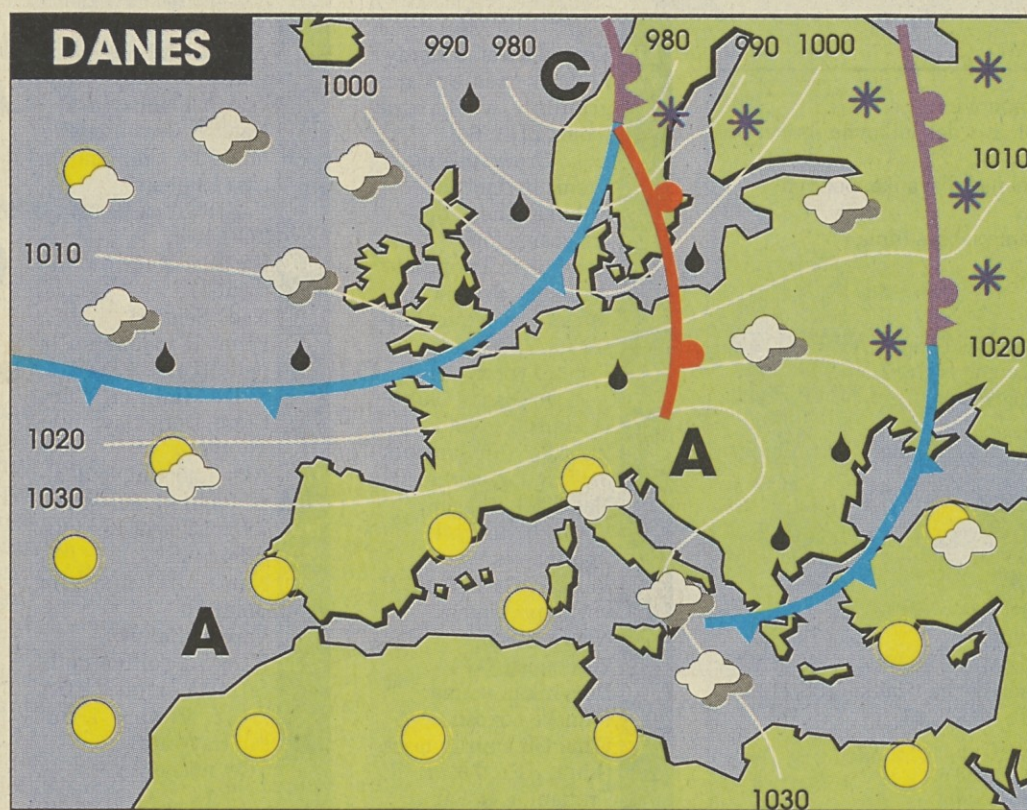
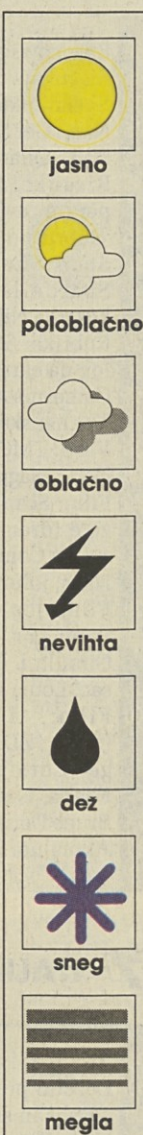
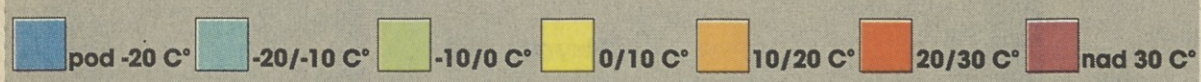
Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.50 Slov. glasba; 9.30 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; Kogoj med Trstom in Dunajem; 11.30 Odprta knjiga; 11.45 Kantavtorji; 12.00

EVROPA / PADAVINE V SEVERNI POLOVICI EVROPE, DRUGOD SONČNO IN TOPLO

TEMPERATURE OB 13. URI

VREMENSKA SLIKA
Nad južno polovico Evrope je območje visokega zračnega pritiska. Frontalni valovi se pomikajo proti vzhodu.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 07.43 in zšlo ob 16.36. Dan bo dolg 8 ur in 53 minut. Luna bo vzhla ob 18. uri 08 minut in zšla ob 08. uri 04 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.46 najnižje -19 cm, ob 9.27 najvišje 49 cm, ob 16.10 najnižje -69 cm, ob 23.24 najvišje 47 cm.
Jutri: ob 4.27 najnižje -22 cm, ob 10.05 najvišje 45 cm, ob 16.43 najnižje -66 cm, ob 23.24 najvišje 47 cm.

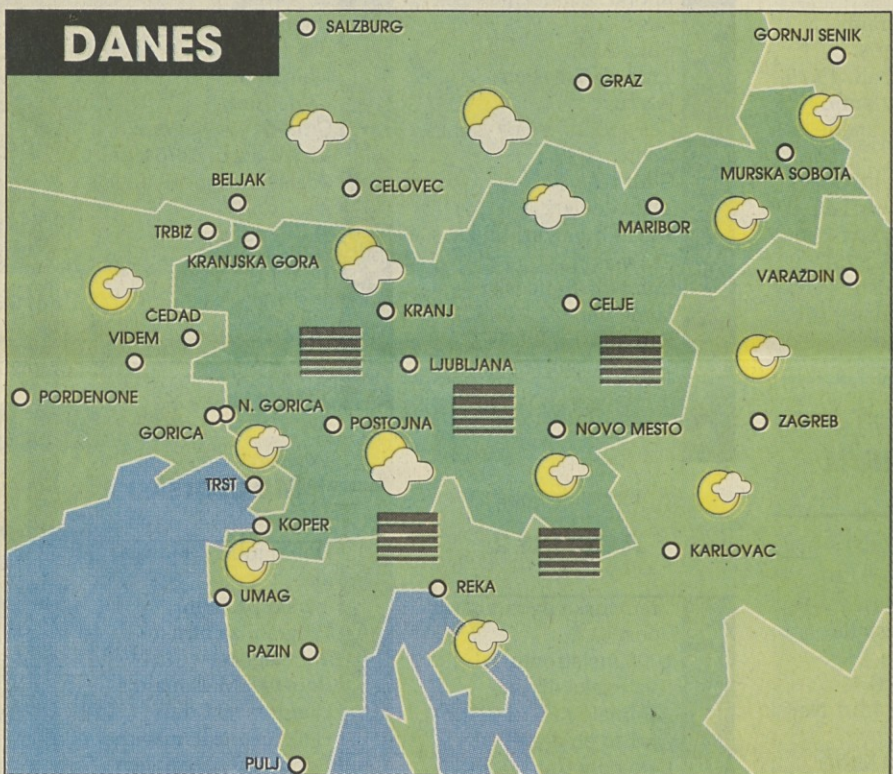
VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE	
PO SVETU	
HELSINKI.....	-8/3
OSLO.....	-2/1
STOCKHOLM.....	-3/3
KØBENHAVN.....	1/4
MOSKVA.....	-1/-1
BERLIN.....	0/6
VARSAVA.....	0/2
LONDON.....	3/11
AMSTERDAM.....	4/5
BRUSEL.....	8/6
BONN.....	6/7
FRANKFURT.....	5/9
PARIZ.....	9/10
DUNAJ.....	-3/9
MÜNCHEN.....	4/7
ZÜRICH.....	4/8
ZENEVA.....	1/6
RIM.....	1/10
MILAN.....	-2/7
BEOGRAD.....	-2/-1
NICA.....	5/13
BARCELONA.....	4/13
BUKARESTA.....	-9/-4
CARIGRAD.....	1/3
MADRID.....	-1/13
LIZBONA.....	6/13
ATENE.....	-1/7
LARNAKA.....	4/15
TUNIS.....	8/15
ALŽIR.....	1/15
MALTA.....	9/13
JERUZALEM.....	2/10
KAIRO.....	7/12

ALPE-JADRAN / SUHO, OBČASNO BOLJ OBLAČNO

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

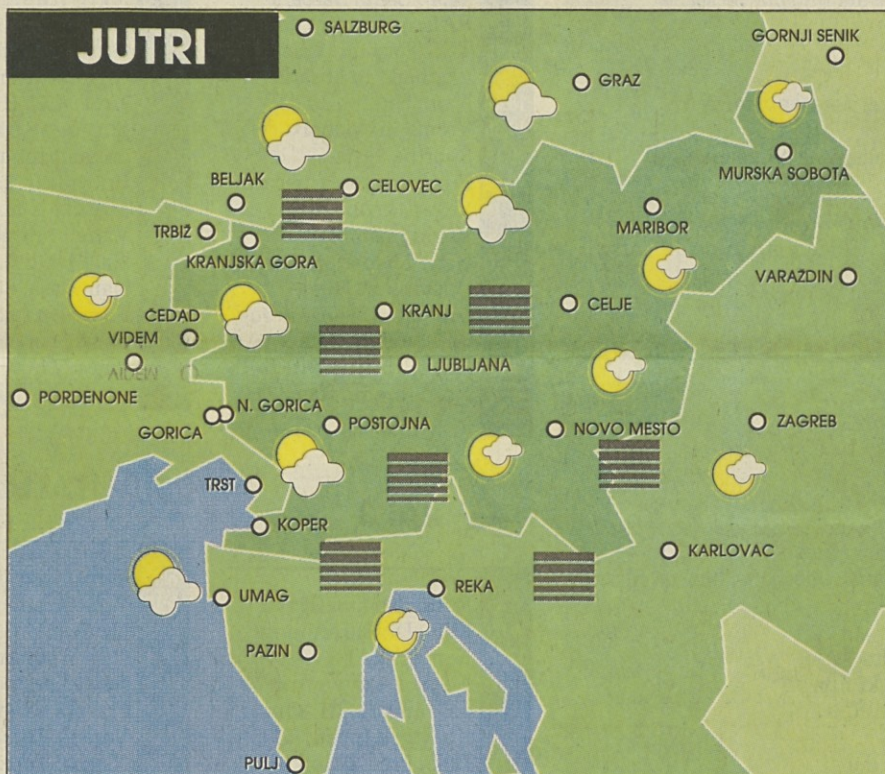
LJUBLJANA.....	-1/5
TRST.....	7/9
CELOVEC.....	-8/-1
BRNIK.....	-2/3
MARIBOR.....	1/7
CELJE.....	0/7
NOVO MESTO.....	-1/5
NOVA GORICA.....	-3/12
MUR. SOBOTA.....	-2/3
PORTOROŽ.....	-1/10
POSTOJNA.....	2/6
IL. BISTRICA.....	-6/8
KOČEVJE.....	-1/6
CRNOMELJ.....	-1/5
SL. GRADEC.....	-2/1
BOVEC.....	-3/5
RATEČE.....	-1/5
VOGEL.....	4/6
KREDARICA.....	-4/-2
VIDEM.....	1/10
GRADEC.....	1/3
MONOŠTER.....	1/3
ZAGREB.....	0/6
REKA.....	6/14

V SLOVENIJI: Delno jasno bo z zmerno oblačnostjo. Jutri bo po nekaterih nižjih megla. Najvišje dnevne temperature od 3 do 8, na Primorskem okoli 12°C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Prevladovale bo zmerno oblačno vreme z daljšimi sončnimi obdobji. Čez dan bo razmeroma toplo.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
MEGLA	

V SLOVENIJI: V nedeljo bo sončno, občasno zmerno oblačno. Jutri in dopoldne bo po nekaterih nižjih megla. Razmeroma toplo bo.

OBETI: V ponedeljek še ne bo večje spremembe vremena.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	217
Maribor	415
Celje	469
Trbovlje	321
Hrastnik	383
Zagorje	28
Šoštanj	28

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona: 104, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 45, Sava Šentjakob: —, Sava Radeče: 136, Sora Škofja Loka: 104, Ljubljana Moste: 73, Savinja Laško: 101, Krka Podbočje: 81, Kolpa Radenci: 83, Soča Solkan: —

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Navdušeni boste nad ponujeno priložnostjo, da se oddaljite od že zoprne dnevne rutine. Tako malo reci se je dogajalo okoli vas, da ste tudi sami že otopleli.
- BIK 21-4/20-5:** Vec casa boste posvetili domu in družini. Umirjen začetek vikenda bo torej v znamenju spanja in prijetnega počitka, ki ga kaže izbrabiti tudi za rekreacijo.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Po precej čudnem obdobju boste danes zelo zadovoljni, da vam uspeva držati vajeti v rokah. Končno se vam ponuja priložnost za pravo sprostitve.
- RAK 22-6/22-7:** Začetek vikenda se vam bo zdel kot prazen, nepopoln list, na katerega bo sele treba zapisati svojo zgodbo. Drugace povedano - pobuda je samo vasa!
- LEV 23-7/23-8:** Več kot pripravljeni ste ta konec tedna preživeti umirjeno in brez večjih aktivnosti. Opravila, ki vas že nakaj casa čakajo, lahko zanemarite in se prepustite lenarjenju.
- DEVICA 24-8/22-9:** Ker se boste svojim bližnjim danes zdeli bolj tihi kot sicer, jim jasno razložite, da vas tarejo skrbi in da potrebujete njihovo pomoč in nasvet.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Pomembno se vam zdi, da ste po napornem tednu med svojimi najdražjimi in najrajši bi zaprli vrata vsakomur, ki si drzne vdirati v vas svet.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Prav nič ne boste razočarani, ko se bo izkazalo, da bo današnji dan umirjen, brez bistvenih dogodkov. Tako boste vsaj prišli do sape in se dobro spocili.
- STRELEC 23-11/21-12:** Ker ste zadnje case precej nemirni, bo današnji dan za vas pravi blagoslov. Dobre volje ga boste preživeli v izbrani in prijetni družbi.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Hvaležni boste partnerju in družini, da vas tako obzirno puščajo pri miru. Samo tako vam bo uspelo znova vzpostaviti duševno ravnovesje.
- VODNAR 21-1/19-2:** Ob ugotovitvi, da današnji dan ne bo naporen in da se ne bo zgodilo nič posebnega, boste čutili pravo olajšanje. Kaj je lepšega kot mir!
- RIBI 20-2/20-3:** Tudi vi se ne boste preveč pritoževali, ko se bo izkazalo, da danes lahko lenarate. Preberite kaj in počivajte. Bili ste že zelo izčrpani.

CESTE / VEČINOMA NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne, razen na izpostavljenih mestih, kjer so vlažne in spolzke. Voznike opozarjamo, da je na takšnih mestih velika nevarnost poledice, in to zlasti v večernih in jutranjih urah. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih je tekoč. Na cesti čez mejni prehod Jezersko je še vedno obvezna zimska oprema, na drugih gorenjskih mejnih prehodih pa jo priporočamo.

- ZASTOJI
- ZAPRTA CESTA
- POPRAVILA NA CESTIŠČU
- POLEDICA
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO
- SPORTNA PRIREDITEV
- GOSTA MEGLA
- BENCINSKE CRPALKE 24 UR

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope.....	Cimolais.....	Podkloster.....
Zelenica.....	Claut.....	Bad Kleinkirchheim.....
Golte.....	Piancavallo.....	Pilberk/Peca.....
Stari vrh.....	Zabnice/Ovcja vas.....	Slovenija Plajberk.....
Rogla.....	Railb.....	Dobrac.....
Kanin.....	Forni Avoltri.....	Nassfeld/Mokrine.....
Cerkno.....	Forni di Sopra.....	Spittal/Goldeck.....
Soriška planina.....	Paluzza-Timau.....	Heiligenblut.....
Vogel.....	Paulara.....	Katschberg.....
Kobla.....	Pontebba.....	Koralpe/Golica.....
Mariborsko Pohorje.....	Pradibosco.....	Kötschach/Mauthen.....
Kranjska gora.....	Prato Carnico.....	Mallnitz.....
Pokljuka.....	Zoncolan.....	AVSTRIJA
Rog - Crmošnjice.....	Sauris.....	Arnberg.....
Polzevo.....	Sella Chianzutan.....	Seefeld.....
Jezersko.....	Nevejsko sedlo.....	Kitzbühel.....
Ulovka.....	Višarje.....	Obertauern.....
Straza pri Bledu.....	VENETO	Zell am See.....
Črni vrh.....	Sappada.....	Schladming/Planci.....

V VEDNOST

Vreme
v minulem
tednu

Pred novim letom so prognostične karte za praznike obetale lepo vreme. Noben evropski prognostični center ni predvidel tistega, kar se je dejansko zgodilo. Na novega leta dan je bilo nad srednjo in zahodno Evropo območje visokega zračnega pritiska, nad osrednjim Sredozemljem pa plitev ciklon. Z dotokom hladnejšega zraka v visinah od vzhoda proti Jadranu in Sredozemlju se je ciklon spet okreplil, se pomaknil malo bolj proti severu in vplival tudi na vreme v Sloveniji in njeni okolici. Pooblačilo se je, na Kredarici se je v soboto ob močnem vetru ohladilo na -25 stopinj. Snežilo je v sosednji Hrvaški, sneg je občasno padal tudi na dalmatinskih otokih. V Sloveniji je največ snega padlo na Dolenjskem in Koroškem, drugod precej manj. Nasa visokogorska smučarska, razen Kanina, tako se vedno samevajo. Velika razlika v zračnem pritisku med Alpami in osrednjim Sredozemljem je na Primorskem in

Trzaskem povzročila močno burjo. V nedeljo so na Vipavskem izmerili sunke tudi do 200 kilometrov na uro. V začetku tedna se je ciklon počasi izpolnil, pri nas se je razjasnilo, burja je oslabila. V mirnih in jasnih nočeh se je v krajih s snežno odejo zrak pri tleh zelo ohladil. V sredo jutraj so v Crnomlju in Kočevju izmerili -23 stopinj, sčasoma je v visinah k nam že pritekal topel zrak, na Kredarici so namerili le -2 stopinji. V tretjek se je v visinah se naprej toplilo, temperatura med 600 in 1500 metri nadmorske višine se je podnevi dvignila na 8 stopinj, v nižinah pa je oblezel hladen zrak. Če v takem primeru pride do padavin, tako kot sredi tedna v Nemčiji, nastane zled in poledica. Snežinka se pri prehodu skozi plast toplega zraka stali, ko pa kapljica pade v mrzel zrak, se ohladi in ob dotiku s površino v hipu zmrzne. Zled nastane na drevmi in objektih, poledica pa na tleh.

Janez Markosek